SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 37 / Hejmar 441 / Îlon 2018

Katliamcı şiddeti ancak devrimci şiddet durdurabilir

İdeolojik çizgideki ısrarın ve politik esnekliğin yaratıcı pratiği
Ekim Devrimi

Cihan Eren

Toplumun ezici çoğunluğunu değişik biçimlerde yönetim işine katmanın mümkün olduğunu da gösteren Ekim Devrimi, kendi yönetim tarzını değil, egemen sınıfların icadı olan devleti kullanınca sonunda kapitalistleşmekten kurtulamamıştır. Üretim ve paylaşımda da çok güçlü bir model olan Ekim Devrimi pratiği ve niteliği, toplumsal realiteyi ahlaki ve politik yapısıyla yeterince tanımamış da olsa, eğitim ve sağlıkta da şimdiye kadar denenmiş tüm sistemlerin en adili olduğunu ispat etmiştir.

Bu modeli yaratıcı tarzda devam ettiren Küba, dar imkanlarına rağmen, dünyada eğitim ve sağlık sorunu yaşamayan tek ülkedir. Bu sonuç bile, sosyalist sistemin çağın bilim ve tekniği ile buluşturulması halinde nelere yol açabileceğini göstermektedir.

> 17-19

12 Eylül faşizminin mirası

Xebat Andok

AKP-MHP faşizmi tüm zayıf devlet rejimleri gibi; kendisini çok güçlü, yenilmez ve iktidarını kader gibi sunsa bile, aslında oldukça kırılgan bir yapıdadır. Ve bütünlüklü bir direnişle kısa sürede aşılması mümkündür.

Faşizme karşı mücadelenin de evrensel ilkeleri vardır. Bu ilkelerin ilki; faşizme karşı aktif topyekun direnişin gerekli olduğudur. Beklentili, zamana yayan bir bakışla faşizme karşı mücadele eksik kalır. Yaratılan her fırsatta faşizmi darbeleyebilmek gerekmektedir. Faşizmle askeri şiddete dayalı mücadelenin yanında geniş bir anti-faşist demokrasi cephesi ile toplumun her noktasını faşist zihniyete karşı direniş mevzisi haline getirmek gerekmektedir.

> 9-11

Faşizm, egemenlerin tüm toplumsal kesimler üzerindeki en kanlı sömürüsü, baskısı, saldırısı, işkencesi, katliamı olduğuna göre, faşizme karşı direnişin de faşizmin anladığı bütün dilleri kullanmasını bilmesi lazım. Faşizm sadece bir ekonomik, siyasi baskı değildir. Düşük yoğunluklu bir baskı ve terör olayı da değildir. En kanlı saldırı ve katliam gücüdür. Çünkü faşizm; savaş, toplum kırım ve soykırım demektir. Her türlü katliam aracını, savaş aracını hiçbir ahlaki ve hukuki kural tanımadan toplum üzerinde kullanma gücüdür. O halde, anti-faşist topyekun direnişin de her türlü mücadele yol ve yöntemini içine alması lazım.

Kitlelerin en geniş katılımından, faşizmi lanetleyen, teşhir eden duygu ve ruh haline, propagandadan tutalım; şehirde, ovada, kırda en modern tekniği, taktiği, tarzı kullanan gerilla direnişine, savaşına kadar zengin yöntemlere dayanması gerekir. Katliamcı şiddeti ancak devrimci şiddet durdurabilir. O bakımdan, anti-faşist direnişin, devrimci silahlı direnişi içermesi, gerilla direnişini içine almasını da gerekli kılıyor. Yoksa topyekun direniş olamaz, faşizmi yıkmak mümkün olmaz. Bazı çevreler, 'şu yöntemi de kullanacak mıyız?' biçiminde bulanıklaştırıyorlar. Hem 'faşizm' diyorlar hem de faşizme karşı mücadelenin gerektirdiği yolu, yöntemi, aracı, tarzı esas almıyorlar.

> 7-8

Di guhartina cîhanê de qedera Erdoğan û Tirkiyê

Diyar Xerib

Dewleta Rûsya û Elmanya dixwazin ji lawaziyên Erdoğan sûd werbigirin. Eşkereye ku Rûsya pir taktîkî nêzî Tirkiyeyê dibe û kengê berjewendiya wî pê re qediya wê dest ji wî berde.

Elmanya jî nikare weke sedsala derbazbûyî nêzî Tirkiyeyê bibe. Ji ber ku weke me got karekterê vê demê şerekî mezin ranake. Lewma alîkariya Elmanyayê ya ji bo Erdoğan ji alîkariya sedsala 20an de pêşkêşî Abdulhemîd kir lê ne Abdulhemîd û ne jî Osmanî bi serkeftî ji wê pêvajoyê derneketin, pir kêmtir e. Ji ber vê sedemê alikariya Merkelê nikare Erdoğan rizgar bike. Tiştê diyar dibe Elmanya weke hêzeka mezin a Ewrûpayê li aliyekî dixwaze xwe ji terora Erdoğan û dostên wî biparêze.

> 4-6

III. Dünya Savaşı ekseninde İran ve Kürtler

Zilan Tanya

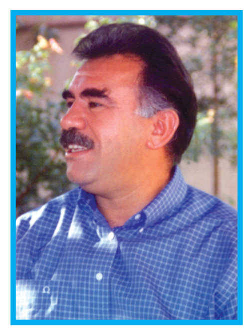
Kürdistan'da yaşanan gelişmeler Rojhilatê Kurdistan halkını yakından etkilemiştir. Ayrıca, Rojhilatê Kurdistan halkı, mücadelemizin öncülüğünde ciddi bir örgütlülük ve ulusal duyarlılık bilinci kazanmıştır. Aynı zamanda, ideolojik ve siyasal açıdan alternatif bir çözüm gücüne sahibiz. Yani, İran da yaşanacak tüm olası gelişmeler karşısında çözüm gücüne sahibiz.

Bir yandan Kürtler, İran'ın en kadim halklarından biri olmasına rağmen, tarih boyu inkar edilme politikasına maruz bırakılmış, diğer yandan da bugün İran'da demokratikleşme mücadelesini en örgütlü ve sistematik yürüten güçtür. Bu nedenle Kürtler, İran devleti tarafından soykırım ve katliam politikaları ile karşı karşıyadır. Tarihte olduğu gibi bugün de Kürtler hedeftir.

> 12-13

Başarı imkanı tarihte ilk defa böylesine olgunlaşıyor

Önder Apo'nun 4 Ekim 1998 çözümlemesinden derlenmiştir.

Sonuç, savaş olmayabilir de, olabilir de. Zaten her gün var. Mesele; biz de komutayız, biz de kendimizi savaş kurmayı olarak değerlendiriyoruz. Stratejik, taktik önderlik olarak hazırlıyoruz, yetiştiriyoruz, öyle yürütüyoruz; o zaman hakkını vermek gerekecek.

Bu çok önemli sonuçları, çok derin sonuç alıcı biçimde en az düşman cephesindeki kadar halletmeniz gerekir. "Biz de emir bekliyoruz." demeye gerek yok. PKK'nin askeri, siyasi çizgisinde hakiki bir komutan, yönetici veya kadroysanız, bunu öngörmeniz gerekecek.

> 14-16

Özgürlüğün Sosyolojisi

Atakan Mahir

Kapitalist modernite krizi derinleşirken Önderlik paradigması halkların umudu haline gelmiştir

Serxwebûn'dan

İdeolojik faaliyet yetersizliği ve yakıcı sorular

Yılmaz Baran

Kapitalist modernite krizi derinleşirken
Önderlik paradigması halkların umudu haline gelmiştir

Serxwebûn'dan

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları ile oluşan dünyadaki egemen statüko; günümüz koşullarında önemli oranda dağılmakta, çok merkezli, çok kutuplu bir durum açığa çıkmaktadır. Sovyetlerin dağılmasından sonra, dünyaya tek başına hükmetme iddiasıyla ortaya çıkan ABD'nin yanında; bugün Rusya, Çin, AB gibi farklı güçler konumlanmış durumdadır. Ne ABD ne de başka bir güç, tek başına istediğini yapamamakta, hareket edememektedir. Sistem içi çatışmalar yoğunlaşmış, günlük siyasetten başlayarak, ekonomik, diplomatik, askeri tüm alanlarda, bu güçlerin çıkar kavgaları artmıştır. Yeni denilebilecek bu durum elbette ki, imkan ve fırsatlar yaratmakta fakat en az bunlar kadar, riskleri içerisinde barındıran bir mahiyet taşımaktadır. Kendi içinde çelişki yaşayan, çatışmaya giren tüm bu güçlerin, mevzu sistem muhalifleri olunca; nasıl bir araya geldiklerini, tek ses olduklarını, benzer bir pratik içine girdiklerini fazlasıyla gördük, görüyoruz. Sistem içinde bir savaş ve kavga durumu olsa da, devrimci demokratik güçlere karşı hepsinin birleşmesi, önemli bir değerlendirme konusudur. Geçmişte belli bloklar vardı ve muhalif güçler bu bloklardan birine dayanarak ya da bunlar arasındaki çatışmaları fırsat bilerek, kendilerini ifade etme imkanı bulabiliyorlardı. Fakat günümüzde, bu durum neredeyse ortadan kalkmıştır. Tüm bu güçler için, kırmızı çizgi, sisteme muhalefet edilmemesidir. Bir özgürlük adacığı olan Efrîn'e dönük saldırılar, yaşanan bu duruma çok iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Efrîn örneğinde görüldü ki, kendi içinde sorun yaşayan güçler, mesele halklar, özgürlük ve demokrasi olunca, tek tarafta saf tutmaktan çekinmemekte, birlikte saldırmaktan geri durmamaktadır. Fakat ne ilginçtir ki, konu İdlib olunca 'Fırat'ın batısıyla ilgilenmiyorum' diyen ABD sesini yükseltmiş, selefi çetelerin tasfiyesini istememiştir. Her ne kadar bu adım, Fırat'ın batısında kendine yer açma, etkisini artırma amacı taşısa da, yapılan girişimin çok daha derin anlamlar taşıdığı tartışma götürmezdir.

Bu noktada bir hususu özellikle vurgulama ihtiyacı vardır: Tüm bu hegemonik güçlerin öncelikle tasfiye etmek istedikleri güçlerin başında Özgürlük Hareketi gelmektedir. Sistemin hegemon güçleri Özgürlük Hareketi'nin gerek bölgede gerekse de dünyada devrimci, demokratik, sol kesimler içinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu bilmekte, bunu kendi çıkarları ve sistemleri açısından tehdit olarak algılamakta ve engelleyip tasfiye etmek istemektedirler. Bu güçler için, Özgürlük Hareketi'nin Kürdistan'daki mücadelesi nasıl bir tehdit olarak ele alınıyorsa, dünya ölçeğinde yarattığı etki de en az bunun kadar tehdit biçiminde değerlendirilmektedir. Güney Amerika'da devrimciler, İngiltere'de sendikalar, Almanya başta olmak üzere kıta Avrupa'sında sol, sosyalist kesimler içinde; Özgürlük hareketinin hatırı sayılır bir sempati ile karşılanması, sistemin hegemon güçlerini rahatsız etmektedir. Daha da somutlaştırmak gerekirse, NATO Özgürlük Hareketi'nin güçlenmesini istememetedir. Bundan dolayı da, fiili engellemelerden tutalım, siyasi, diplomatik tüm kanallardan Özgürlük Hareketi'ni sınırlamaya, etkisini zayıflatmaya dönük politikalara kadar, devreye koymaktadır.

Denilebilir ki, emperyalist güçler Kürt'ün ve onun öncülüğünü yapan Özgürlük Hareketi'nin değiştirici, dönüştürücü gücünün farkındadırlar. Özellikle bölgede bu gücü kullanmak, kendi denetimlerine almak için de çaba harcamaktadırlar. Kürt'ün değişim enerjisini kullanarak bölge ulus devletlerini zorlamak, değişim ve dönüşüme tabi tutmak, bu kapsamda geliştirilen bir politika olmaktadır. Yine bölge devletlerini harekete geçirerek, onların Kürt inkarına dayalı siyasetini kullanarak, Kürt'e karşı bir bastırma ve sistem içine çekme yaklaşımının da olduğu görülmektedir. Türkiye'nin açıkça bu çerçevede kullanıldığı bilinmektedir. Ki Türkiye izlediği faşist-ırkçı politikalarla oldukça zayıflayarak, bir darboğaza sürüklenmektedir. Bunu gören hegemon güçler de Türkiye'nin bu zayıf durumundan faydalanıp istediklerini yaptırmaktadırlar. Bu noktada, kendine yedeklemeye çalışmaktadır. Yer yer Rojava güçlerine dönük dile getirdikleri, 'PKK ile aranıza mesafe koyun' telkinlerinin başkaca bir anlamı yoktur. ABD, Rojava özgürlük güçlerinin var olan halleriyle, yani beslendikleri ideolojik çizgi ile kendisine fazla bir yarar sağlamayacağını görmektedir. Bu nedenledir ki, hemen her fırsatta, özgürlük güçlerini liberalize etme yaklaşımına girmekte, bu güçlerin KDP ile daha fazla ilişki içerisinde, KDP çizgisinde hareket etmesini salık vermektedir. Denilebilir ki, ABD'nin Suriye'nin demokratikleşmesi, halkların sorunlarının çözümü gibi bir derdi yoktur. Onun için esas olan emperyal çıkarlarıdır ve bu da bölgede etkili bir güç olmayı gerektirmektedir. Suriye'de olmamasının Rusya'ya daha fazla alan açacağını bilen ABD, elden geldiğince alana yerleşmekte ve daha uzun bir süre de burada kalmak istediğini belli etmektedir. Bu anlamda ABD'nin Suriye için en ciddi çözümünün, kendi güdümünde bir özerk bölge olacağını öngörmek mümkündür.

Önderliğin görüş ve düşünceleriyle çok sınırlı koşullarda tanışan dünyanın çeşitli yerlerindeki halklar, kadınlar, aydın ve akademisyen çevreler, yine işçi-emekçi, sol-sosyalist, feminist, ekolojist, anarşist çevrelerin ilgi ve alakaları gün geçtikçe daha da artmaktadır. İmralı merkezli bu özgürlükçü kuramsal düşünceler, dünya ezilen insanlığı için büyük bir umut dalgasına yol açmaktadır. Ezilenlerin umudu ezenlerin kabusuna dönüşmektedir.

Türkiye'nin iddia ettiği gibi güçlü olmadığını, aksine çok çok zayıfladığını ve bunun da kendisini kullanmak isteyen güçlere ciddi bir zemin oluşturduğunu belirtmek gerekir.

Dünyada sağın yükselmesi sistem kriziyle bağlantılıdır

Anlaşılması gereken bir konu da bölgeye dönük müdahalenin karakteridir. Uluslararası emperyal güçler, bölgeyi yeniden yapılandırmaya çalışırken, kuşkusuz demokrasi getirme iddiasında değillerdir. Bu güçler için esas olan çıkarlarıdır ve bu da günümüzde faşist yönetimleri güçlendirme temelinde hayat bulmaktadır. Dünyada sağın bu derece yükselmesi, tekçi, faşist yönetimlerin iş başına gelmesi, böylesi bir aklın pratikleşmesi olmaktadır. Sistem yaşadığı derin krizi; savunmaya çekilerek, var olana daha fazla sarılarak aşmak istemekte fakat umut edilen ile sonuç birbirini tutmamaktadır.

Bu kapsamda, ABD'nin Kuzey-Doğu Suriye özgürlük güçlerine yaklaşımı önemli bir tahlil konusudur. ABD'nin, Rojava özgürlük güçleriyle tamamen çıkara dayalı, konjonktürel bir ilişki içinde olduğu, emperyal amaçlarına hizmet temelinde, bu ilişkiyi sürdürmek istediği açıktır. Kürtler olmadan ABD'nin Suriye siyasetinde söz sahibi olması oldukça zordur. Bundandır ki, Türkiye gibi on yıllara dayanan bir müttefiki ile belli konularda ters düşme pahasına, Kuzey-Doğu Suriye özgürlük güçleri ile ilişkisini devam ettirmektedir. Fakat burada gözden kaçırılmaması gereken önemli bir nokta vardır: ABD, Rojava özgürlük güçlerini sistemin içinde eritmek istemekte,

Buradan hareketle diyebiliriz ki, bölge üzerinde söz sahibi olmak isteyen güçlerin herhangi bir çözüm perspektifleri yoktur. Çözüme dair tek alternatif öneri, Kürdistan özgürlük güçlerinden gelmektedir ve hegemon güçler de yapabildikleri oranda bu gücü zayıflatarak, kontrolde tutmak istemektedirler. Kuzey-Doğu Suriye özgürlük güçleriyle Koalisyon güçlerinin ilişkisini böyle ele almak gerçeğe daha yakın bir yorum olacaktır.

İdlib'de Türkiye'ye kendi pisliği temizlettirilmektedir

Diğer yanda Rusya, İran, Türkiye bloğu bulunmaktadır. Birbirleriyle tarihsel çelişkileri olan bu üç devletin, bölgesel konjonktürün etkisiyle bir arada göründüğü gerçektir. Fakat kesin olan bir durum var ki, o da bu ilişkinin dönemsel ve pragmatik çıkarlar temelinde şekillendiyor olmasıdır. Rusya ile Türkiye ilişkisini tamamen bu temelde ele almak mümkündür. Rusya Türkiye'nin Kürt hassasiyetini bilmekte ve olabildiği kadar bu hassasiyeti kullanıp taviz kopararak, bölgede etkinlik alanını genişletmek istemektedir. Türkiye'nin binlerce çete mensubunu, yine yeni bir mülteci göçünü kaldıramayacağını net olarak bildiğinden şantaja başvurmakta, İdlib'de savaş seçeneğini masaya sürerek, istediği her şeyi yaptırmaktadır. Türkiye'ye besleyip, rejimin karşısına çıkardığı selefi çetelerin tasfiye ettirildiği bir süreç yaşanmaktadır. Deyim yerindeyse, Türkiye'ye kendi pisliği temizlettirilmektedir. Türkiye açısından tam bir hezimeti ifade eden durumun, büyük bir zafer olarak sunulduğu zemin tam da bunu ifade etmektedir.

Bugün idlib'te Türkiye'nin 'teslim ol' çağrısı ile, bu çetelerin hepsinin teslim olmayacağını öngörmek mümkündür. Üzerlerinde denetim kurulamayan, bağımsız hareket etme eğilimindeki bu yapıların, bugün değilse yarın Türkiye'nin önüne sorun olarak çıkacağı anlaşılmaktadır. Bu anlamıyla, İdlib özelinde yapılan anlaşmanın yürüme şansı oldukça zayıftır.

Daha şimdiden selefi çetelerden Hurras el Din (Dinin Muhafızları) ve Çeçenlerden oluşan Ensaruddin Cephesi örgütü Rusya ve Türkiye'nin Soçi'de yaptıkları anlaşmayı reddederek tanımama ve silahları teslim etmeme kararını bildirdiler.

Kuşkusuz Rusya, tüm bunları yaparken en fazla da Kürtlere zarar vermektedir. Rusya Fırat'ın batısından Kürtleri çıkarmak, doğusunda ise kültürel otonomiye razı bırakmak istemektedir. Öyle görünmektedir ki, Rusya, Kürtlere yönelik attığı olumlu adımlarda dahi, esasta Türkiye'yi biraz daha teslim alma amacı taşımaktadır. Rusya'nın uluslararası komplo sürecinde oynadığı rolün bir benzerini oynamaya çalıştığını söylemek abartılı bir değerlendirme olmayacaktır. Dikkat edilirse, bahse konu çetelerin yönlendirildiği alan, Kürtlerin çoğunlukta olduğu yerlerdir. Bu çeteler, Kürt sınırına getirilerek, bir tehdit aracı olarak kullanılmak istenmektedir. Anlaşılıyor ki, Rusya Efrîn-Cerablus hattını gerek Kürtlere karşı gerekse de uluslararası güçlere karşı bir koz olarak kullanacaktır. Kürtleri bu çetelerin önde olduğu, Türkiye ile tehdit edip rejime tabi kılmaya zorlayacak; ABD'yi de burada oluşturduğu cephe üzerinden zorlamaya, Suriye'deki durumunu tartıştırmaya çalışacaktır. Bu noktada, Rusya'nın asıl derdi, Suriye'de yerini sağlamlaştırıp bölgede etkin olmak iken, konjonktürel olarak ise kendisi için tehlikeli gördüğü, Kafkasya'dan gelen ve burada savaşan yaklaşık 5 bin kişilik çete yapısını tasfiye etmektir. Rusya, bu çete yapılarının ülkelerine dönmesi durumunda, başına nasıl büyük belalar açacağının farkındadır. Ondan dolayı, Türkiye'ye 'ne olursa olsun bu çeteleri tasfiye et' demektedir. Türkiye de yaşadığı zorlanmanın etkisiyle bu teklife evet demektedir.

Suriye savaşına müdahil olan bir diğer güç İran'dır. İran göründüğü gibi, Suriye krizinin çözümünden yana değildir. Böyle bir çaba içindeymiş gibi yaklaşsa da, esas olarak savaşın sürmesinden yana olduğu açıktır. İran, Suriye'de savaşın durması, krizin aşılması durumunda, sıranın kendisine geleceğini bilmektedir. Bundan dolayı, elden geldiğince Suriye'deki sorunun zamana yayılması için uğraşmakta, rejimin tam hakimiyet kurmasını istememektedir.

Bu aşamada, İran'ın temel ittifakı olan Suriye rejiminin, var olan selefi güçler ile bir uzlaşma içine girmeyeceğini söylemek gerekir. Rejim ile bu selefi güçlerin uzlaşacağını beklemek, gerçekçi olmadığı gibi eşyanın tabiatına da aykırıdır. İki gücün de ideolojik olarak birbirinin yokluğu üzerinden kendisini varsaydığı düşünülürse, uzlaşının gerçekçi olmadığı, uzlaşı adına yapılan girişimlerin bir tarafın tasfiyesi ile sonuçlanacağı rahatlıkla görülebilir.

Fırat'ın batısındaki mücadele Fırat'ın doğusunu da etkileyecek

Suriye krizi somutunda sonuç olarak diyebiliriz ki, Cenevre ve Soçi süreçlerinin birleşeceği bir takvim yaklaşmaktadır. Kürtler ve Kuzey-Doğu Suriye halkları öz güçlerine dayanma temelinde inşa çalışmalarına hız verirlerse, geçmişte olduğu gibi, bugün de gerek rejime, gerekse de var olan egemen güçlere kendilerini kabul ettirebilirler. Rojava devrim sürecine, hepimiz yaşayarak tanıklık ettik. Ve gördük ki devrim, tüm bu güçlere rağmen gerçekleşti, kendisini var kıldı. Devrimin daha da büyümesi ve inşa temelinde kurumlaşması kuşkusuz mücadele ile olacaktır. Fırat'ın batısında özgürlük güçlerinin vereceği mücadele, Fırat'ın doğusundaki mücadeleyi de etkileyecek, katkı sağlayacaktır. Eğer özgürlük güçleri Fırat'ın batısında sonuç alırlarsa, doğudaki kazanımları daha fazla koruyacak, kendilerini kabul ettireceklerdir. Elbette ki bu da, tüm Suriye halklarına hitap eden, bir siyaset geliştirmeyi ve bunu örgütlemeyi gerekli kılmaktadır.

Eylül ayında bu çerçevede Suriye özgürlük güçleri, Demokratik Suriye Güçleri-QSD denetimindeki bölgelerde bulunan kanton meclislerinin temsilcileri bir araya gelerek tarihi bir adım atmışlardır. Kapitalist modernite güçleri ve ulus devlet faşizminin saldırılarına rağmen bölgedeki tüm hakları temsilen 6 Eylül günü Kuzey-Doğu Suriye Demokratik Özerk Yönetiminin kurulduğunu dünya kamuoyuna ilan ettiler. Söz konusu Demokratik Özerk Yönetim içerisinde şimdiye kadar kurulmuş bütün kanton yönetimleri yer almaktadır. Fırat havzasında ve Fırat-Dicle arasında yaşayan Kürtlerin, Arapların, Asuri-Süryanilerin, Türkmenlerin ve diğer halkların örgütledikleri demokratik özerk yönetimler böylece genel bir koordinasyon altına birleştirilmiş oldu.

Bugün Türkiye'yi yöneten Ergenekon zihniyetidir

Türkiye'de Kemalist rejim dinci-milliyetçi karakteri daha fazla öne çıkarılarak yeniden inşa edilmek istenmektedir. Bu yolda önemli bir mesafenin de alındığını söylemek mümkündür. AKP-MHP koalisyonunu AKP-Ergenekon ittifakı olarak değerlendirmek gerekmektedir. İktidarda olan Ergenekon'dur. Ülkeyi yöneten Ergenekon zihniyetidir. Savaş koşullarında, ulus devleti koruma adına girişilen bu ittifakın, 'Kürt statü sahibi olmasın da, ne olursa olsun' ilkesine dayandığı açıkça ortadadır. Bilmeliyiz ki, Türkiye, 'Kürtler hak sahibi olmasın, bir statüye kavuşmasın' diye, emrindeki tüm çeteleri Esad rejimine peşkeş çekmeye hazırdır. Rusya'ya verilen bunca tavizin, yine ABD ile bozulan ilişkilerin ana nedeni, kuşkusuz

Kürt soykırım politikasındaki ısrarıdır.

Türk devleti Kürt düşmanlığını varlık yokluk gerekçesi yaparak herkese ve her güce bunu dayatmaktadır. Böylelikle mevcut rejimin ömrünü uzatmayı amaçlamaktadır. Selefi, Vahabi çetelere bunca desteğinin temelinde de Kürt düşmanlığı yatmaktadır. Bunlarla birlikte işbirlikçi Kürt hareketlerine, özellikle de Barzani-KDP'ye dayanarak hem Başûrê Kurdistan'da hem Bakur'da hem de Rojava'da işgal saldırılarını sürdürmektedir. Fakat bu savaş politikası da Türkiye'yi içinden çıkılmaz bir bataklığa sürüklemiştir.

Denilebilir ki, Türkiye kendisini kullandırtma temelinde siyaset yapmakta, içinde bulunduğu Jeostratejik konumu da bu çerçevede değerlendirmektedir. Fakat yakın tarihten de görüyoruz ki, Türkiye attığı her adımda iflas ile karşı karşıya kalmıştır. İdlib hadisesinde de yaşanacak olan benzer bir durumdur.

Kuşkusuz bunun Erdoğan yönetimine bir maliyeti olacaktır. Ki, yaşanan ekonomik kriz, bunun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Başta Kürdistan özgürlük güçlerinin mücadelesi olmak üzere, AKP iktidarının yanlış politikalarından kaynağını alan bu ekonomik krizin, esas olarak bir siyasi kriz olduğunda hemen herkes hemfikirdir. Erdoğan her ne kadar bunu gizlemeye çalışsa da, yürüttüğü savaşta yenilmekte, bu da ekonomik ve toplumsal alanda bir kriz olarak dışa yansımaktadır.

Bugün bu mücadele Üçüncü Dünya Savaşı'nın merkezi olan Ortadoğu'da odaklanmış bulunmaktadır. İki modernitenin çıkış yeri Ortadoğu'dur ve aralarında 5 bin yıllık bir çelişki ve çatışma vardır. Bugün iki modernitenin güçleri arasında yaşanan çatışma da adeta 5 bin yıllık bir hesaplaşmayı ifade etmektedir. Bundan dolayı tüm kapitalist ve emperyalist güçler, Ortadoğu'daki mücadelede ellerindeki tüm kozları ve güçlerini kullanmaktadırlar.

İran yaşadığı krizi baskı ve zorla aşacağını düşünmektedir

1991'den beri, Irak'a askeri müdahalesiyle birlikte ABD Ortadoğu'ya egemen olmak, kapitalist moderniteyi Ortadoğu toplumuna benimsetmek istemektedir. Bu temelde devletlerle ilişkiler geliştirerek hegemonyasını oturtmanın peşindedir. Ancak İran buna karşı Ortadoğu'da Irak'ta Şiiler, Suriye'de Arap Aleviler, Yemen'de Husiler ve Lübnan'da Şiiler ve Hizbullah ile ciddi ilişki geliştirmiş; maddi ve askeri destekler sunarak bölgedeki hegemonyasını bu temelde geliştirmeye çalışmaktadır. Yine, bölgede bulunan kimi radikal dinci örgütler ve bazı Kürt hareketleri içinde de etkinlik oluşturmuştur.

Irak, diğer hegemon güçler gibi İran'ın da stratejik savaşının önemli bir merkezi olmuş durumdadır. Bir yanda İran diğer yanda ABD, Irak'taki yeni yönetimi şekillendirmek istemektedir. İran'ın kışkırtmasıyla başlayan fakat Basra'da İran Konsolosluğu'nun yakılması ile farklı bir boyut alan krizin, uzun bir süre daha devam edeceği görülmektedir.

Bölgedeki hegemonya savaşının bir sonucu olarak, ABD, İran'la yapılan Nükleer anlaşmadan çekildiğini belirtip, ambargoyu çok boyutlu olarak sürdürmekle İran'ı hem zorlamakta hem de kuşatmayı artırarak sıranın kendisine geldiği mesajını vermektedir. Ancak İran 2500 yıllık devlet ve bürokrasi geleneğine dayanarak sert tepkiler vermektedir. İçte oldukça sıkışan ve toplumsal tepkilerle sarsılan İran, her ne kadar güçlü olduğu izlenimi verse de özünde durum böyle değildir. İran hem bölgede zorlanmakta, hem de içeride neredeyse aralıksız olarak halkın eylemleri, serhildanları ile yüz yüze kalmaktadır. Gerek ekonomik olarak gerek de siyasi ve toplumsal olarak bir krizin yaşandığı açıktır. Fakat İran'ın bu krizi demokratik kanalları açarak aşma yoluna gitmeyi tercih etmediği, son yaptığı saldırılarla, idamlar ve Koye saldırısı, daha da net bir biçimde görülmüştür. İran yaşadığı krizi baskı ve zora başvurarak aşacağını düşünmektedir ama son kaç yılda bölgemizde yaşanan gelişmeler dahi bunun bir çıkar yol olmadığını ispatlamıştır.

Irak'taki mevcut durum, Kürtler için önemli fırsatlar doğurmaktadır fakat Kürtlerin de kendi içinde -cumhurbaşkanlığı seçimleri sürecinde görüldüğü üzere- birlik olamadığı aşikardır.

Başûrê Kurdistan'da bölge parlamentosu seçimlerinin yapılma biçimi ve ortaya açıkan sonuçların ne kadar yaşanan sorunlara çözüm olacağı, ciddi tartışma konusudur. Tevgera Azadî Hareketi'nin seçimlere katılımına izin verilmemesi dahi, ne ölçüde anti-demokratik bir seçim olduğunu göstermiştir. KDP var olan pratiğiyle ulusal birliğe tümüyle ters politikasında ısrar etmektedir. Şimdi Başûrê Kurdistan'a yönelik Türk işgaline çanak tutan bir pozisyondadır. Kuşkusuz Başûrê Kurdistan'da tek sorun KDP değildir. Anlaşılıyor ki, diğer Başûrlu güçler de alternatif olarak gördükleri Özgürlük Hareketi'nin güçlenmesini istememektedirler. Bu açıdan Başûrê Kurdistan'da, daha bütünlüklü bir mücadelenin geliştirilmesi ihtiyacı vardır.

Dünyanın her tarafındaki ezilenler, emekçiler ve ötekileştirilenler verili sisteme karşıt bir duruş, rahatsızlık vb. durumlar içinde çeşitli mücadele biçimleriyle tepkilerini sürdürmektedirler. Asya'dan Afrika'ya, Amerika'dan Avrupa'ya kadar demokratik mücadeleler yürütülmektedir. Aslında kapitalist modernite güçleri ile Demokratik Modernite güçleri yoğun bir mücadele içerisindedir.

Fakat bugün bu mücadele Üçüncü Dünya Savaşı'nın merkezi olan Ortadoğu'da odaklanmış bulunmaktadır. İki modernitenin çıkış yeri Ortadoğu'dur ve aralarında 5 bin yıllık bir çelişki ve çatışma vardır. Bugün iki modernitenin güçleri arasında yaşanan çatışma da adeta 5 bin yıllık bir hesaplaşmayı ifade etmektedir.

Bundan dolayı tüm kapitalist ve emperyalist güçler, Ortadoğu'daki mücadelede ellerindeki tüm kozları ve güçlerini kullanmaktadırlar. Başta ABD, Rusya, Avrupa devletleri, İran ve Türkiye olmak üzere tüm devletçi güçler arasında iç içe girmiş çıkar ilişki ve çelişkileri vardır. ABD ve Rusya gizli anlaşmalarla zaman zaman birlikte hareket ederken ya da birbirine dokunmazken, kimi konularda karşılıklı yaptırımlara kadar giden gerginlikler yaşamaktadır. Ortadoğu'da deyim yerindeyse, kimin eli kimin cebinde belli değildir. Çünkü gelişmeler grift bir hal almıştır. Her an yeni ittifaklar kurulmakta, var olan ittifaklar bozulmaktadır.

Aleni olarak görünen ise; gücü yeten, kendi çıkarı doğrultusunda askeri, siyasi, diplomatik hamlelerle, Suriye ve Ortadoğu'da etkili olmak istemektedir. Bu tarz siyaset dünyanın her yerinde görülmektedir. Her güç bu kaos sürecini kendi çıkarları ve ömrünü uzatmak için fırsata dönüştürmeye çalışmaktadır. Kendi muhaliflerini kriminalize etmekte, diğer devletlerin desteğini de alarak tasfiye etmeye çalışmaktadır.

En son Efrîn örneğinde görüldüğü gibi, Demokratik Modernite güçleri, yani halklar söz konusu olduğunda, hegemon-devletçi güçler tüm çelişkilerini bir kenara bırakıp aynı cephede birleşebilmektedirler. Fakat Demokratik Modernite güçleri de tüm saldırılara karşı direnişlerini sürdürmektedir. Bu direnişin öncülüğünü yapan Özgürlük Hareketi ve Rojava Devrimi tüm baskı ve saldırılara rağmen bir taraftan özsavunmasını yaparken bir taraftan da devrim inşasını aralıksız sürdürmektedir.

Önder Apo'nun geliştirdiği paradigma temelinde gelişen devrim hem bölge halkları içinde giderek büyümekte, hem de dünyadaki etkisi gittikçe yayılmaktadır. Milyonlarca üyesi olan İngiltere İşçi Sendikası'nın, yine İşçi Partisi'nin Önderliğin Özgürlüğü için yürüttüğü çalışmalar yanında, diğer Avrupa ülkelerinden Latin Amerika'ya kadar Önderlik ve paradigmasına olan ilgi büyümektedir.

Çünkü Önderlik paradigması kapitalist moderniteye karşı alternatif sistem iddiasını büyütmekte ve mevcut kaos içinde ortaya çıkan tek çözüm modeli olarak öne çıkmaktadır. Bu durum bölge dengelerini ve tüm güçlerin hesaplarını etkilemektedir.

Yoğun gelişmelerin yaşandığı bu günlerde ilginç bir açıklama Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'dan geldi. Suriye için siyasi çözüm çağrısında bulundu. Üstelik bu açıklamayı BM Genel Kurulu toplantısı için gittiği New York'da yaptığı basın toplantısında dile getirdi. Hem Türkiye'nin hem de Kürtlerin kabul edebileceği, hoşnut kalacakları bir çözüm bulunabilir dedi. Suriye halkının tüm farklı unsurlarının temsil edildiği anayasal ve siyasi bir çözümden yana olduğunu ve bunun mümkün olduğunu belirtti. Tabii, Macron bu açıklamayı kendi inisiyatifiyle yapmamıştır. Özellikle ABD, Almanya, İngiltere gibi hegemon yapılarla birlikte hareket eden Macron'un bu süreçteki bu beyanatı da dikkat çekici bir durumdur.

Fakat çözümün halkların örgütlülüğü ve mücadelesiyle gerçekleşeceğini bilerek, her gelişmeyi doğru okumak, değerlendirip her türlü olasılığa karşı tedbir almak dönemin karakteri gereği şarttır.

Kürt halkının özgürlüğü Önderliğin özgürlüğü ile mümkündür

Halkımızın temel gündemi kuşkusuz Önderliğimizin durumudur. 9 Ekim komplosu 20. yılına girerken Önderliğimiz de yirmi yıldır İmralı Tek Kişilik Kapalı Cezaevi'nde esir tutuluyor. İmralı'da başından bu yana çok özel bir tecrit rejimi uygulanıyor. Uygulanan rejim komploda rol üstlenmiş uluslararası güçlerin denetiminde geliştirildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi AİHM'in, Önderliğin, 2008 yılındaki bir hücre araması sırasında maruz kaldığı saldırı ve ölüm tehdidine ilişkin başvurusunu reddetmesi bu rolün ne düzeyde sürdürüldüğünü ortaya koyan son örnek oluyor. İmralı sisteminin uygulayıcısı Türk devleti ve Erdoğan hükümeti olsa da, komplocu güçlerin denetiminde uluslararası bir işkence sistemi olarak sürdürüldüğü açıktır.

Yirmi yıldan beri Kürtler yaşadıkları her yerde Uluslararası Komployu çok çeşitli yöntemlerle protesto ediyor. Önderliğin esaretini kendi esaretleri olarak gördüler; reddettiler, kabul etmediler. Özgürlüğünü de halk olarak, ulus olarak kendi özgürlükleri şeklinde tanımladılar ve mücadele amaçlarının başına yerleştirdiler. Önderliğin özgürlüğü olmadan ne halk olarak, ne de ulus olarak gerçek bir özgürlüğün mümkün olamayacağını çok iyi anlamış durumdalar. Dolayısıyla geçen süreç içinde, Kürt halkı ile Önderliğinin özgürlüğünün birbiriyle sıkı sıkıya bağlı olduğu gerçeği yeterince ortaya çıkmıştır.

Kürt halkı Önderliğin esaretine hiçbir zaman alışmadı ve alıştırılamayacaktır. Başta Türk devleti olmak üzere komploda rol üstlenmiş güçlerin bir kısmı, halkımıza bunu sürekli dayatan bir pozisyonda oldular. Bunun özel ve psikolojik savaşını çeşitli yol ve yöntemlerle sürekli yürüttüler ve yürütmeye devam etmektedirler. Ancak halkımız bunun farkındadır. Çünkü Önderliksiz bir halk olmanın ve kimliksiz bir ulus olmanın ne demek olduğunu en çok da Kürtler bilirler. Tarihte bunun acısını en fazla çeken bir halktır. Bu yüzden halkımız yaşadığı her yerde, "Bê Serok Jiyan Nabe!" demektedir. Bu yüzden, Kürt kadınları ve gençleri enternasyonalist dostlarıyla bir ağızdan, "Bijî Serok Apo!" demektedirler. "Azadiya Serok Apo Azadiya meye" diye haykırmaktadırlar. Bu kelimeler, ağızdan çıkan birer ses ibaret değildir. Akıl, zihin ve gönülden akan birer ideolojik anlam pınarıdırlar. Birer aşk nağmesidirler. Bir halk ile Önderi arasındaki ruh ve akıl-gönül bağının dile gelmesidir, söze dökülmesidir.

Kürtler, Önderliğin esaretine hiçbir zaman alışmadı ve alıştırılamayacaktır. Başta Türk devleti olmak üzere komplocu güçlerin bir kısmı, halkımıza bunu sürekli dayatan bir pozisyonda oldular. Bunun özel ve psikolojik savaşını çeşitli yol ve yöntemlerle sürekli yürüttüler ve yürütmeye devam etmektedirler. Ancak halkmız bunun farkındadır. Çünkü Önderliksiz bir halk olmanın ve kimliksiz bir ulus olmanın ne demek olduğunu en çok da Kürtler bilirler.

Önderliğin esaretini ilk günden beri, Özgür Kürt iradesini baskılamanın aracı haline getirmek istediler. Ancak buna en başta da Önder Apo'nun kendisi ortaya koyduğu özgürlükçü duruşla cevap vermiştir. İmralı'da bir işkence yöntemi olarak uygulamada olan ağırlaştırılmış tecrit rejimi karşısında, süreklileşen direnişçi bir duruş içinde olmuştur. Düşünsel, duygusal ruhsal ve psikolojik olarak bir insanın asla yirmi yıl dayanamayacağı, her bakımdan felce uğrayacağı bu işkenceli ortama ruhsal ve fiziksel olarak dayanmış olmak, kendi başına büyük bir direniş olmaktadır. Üstelik Önder Apo, bu işkenceli koşullara sadece dayanmakla sınırlı kalmamış, hem halkının hem de dünya insanlığının özgür ve demokratik yaşam sistemini yaratmak için muazzam bir düşünsel emek ve çaba içinde olmuştur.

Önderliğin düşünceleri insanlık için büyük bir umut dalgasına yol açmaktadır

Önderliğin geliştirdiği Demokratik Modernite ve Demokratik Ulus kuramları, insanlığın demokratik ve özgür geleceği için altın değerindedir. Kadınlar için geliştirdiği kapsamlı özgürlük tezleri, kadın bilimi olarak Jineoloji fikri yeni bir çağın kapılarını aralar niteliktedir. Gerek Türk devleti gerekse kapitalist çağı ayakta tutma gayretinde olan diğer bazı güçler, bu özgürlükçü fikir ve düşüncelerden oldukça korkmaktadırlar. İmralı'daki mutlak izolasyon rejiminin sebebi, Önderliğin esaret koşullarına boyun eğmeyip bu muazzam düşünen ve fikir üreten direnişçi duruşudur. Çünkü bu fikirlerin önü açılırsa, Türkiye'de ve Ortadoğu'da büyük bir demokratikleşmeye yol açacağı gibi tüm dünyayı da gerçek bir demokrasi ve özgürlük iklimine sürükleyeceğini bilmektedirler. Nitekim şu anda bile Önderliğin bu yönlü görüş ve düşünceleriyle çok sınırlı koşullarda tanışan dünyanın çeşitli yerlerindeki halklar, kadınlar, aydın ve akademisyen çevreler, yine işçi-emekçi, sol-sosyalist, feminist, ekolojist, anarşist çevrelerin ilgi ve alakaları gün geçtikçe daha da artmaktadır. İmralı merkezli bu özgürlükçü kuramsal düşünceler, dünya ezilen insanlığı için büyük bir umut dalgasına yol açmaktadır. Ezilenlerin umudu ezenlerin kabusuna dönüşmektedir.

Önderliğin mutlak tecrit altında olma durumu, hem Kürtlerin hem Ortadoğu halklarının ve insanlığın özgür ve demokratik geleceğini ilgilendiren bu fikir ve düşüncelerin de tecrit altında olmasıdır. Kürtlerin bu esarete tahammülü kalmamışken ve her yerde Önderliğin özgürlüğünü haykırırken, Erdoğan yönetimindeki Türk devletinin yeni bir disiplin cezası verdiğini açıklaması, yeni bir politikanın ifadesi olmaktadır. Bunun izahını ve hesabını elbette tüm Kürtlerin sorması gerekmektedir. Kürtlerin ortaya koydukları bütünlüklü tavır ve tutum kesinlikle İmralı'daki günlük uygulamaları etkilemektedir. Yirmi yıllık esaret sürecinin ortaya çıkardığı diyalektik bunu göstermiştir. Bunun için tüm Kürtler ve dostlarının İmralı sistemine karşı çok daha etkili bir karşı duruşu ortaya koyması gerekmektedir. ilanı yapılan ve başlatılan kampanyalara etkili bir sahiplenme olmalıdır.

Ancak en çok da bu cezayı kesme hakkını kendinde gören Erdoğan-Bahçeli faşizmine günlük olarak maruz kalan Bakurê Kurdistan halkımız İmralı işkence sistemine karşı tepkisini daha yüksek sesle ortaya koyması gerekir.

Çünkü Türkiye sınırları içinde yaşayan Kürtlerin ortaya koyacakları tavır ve tutum, direkt faşist Erdoğan-Bahçeli yönetimi üzerinde etki edebilecektir.

Türkiye ve Bakur'da yaşayan halkımız başta olmak üzere, Kürdistan'ın diğer parçalarında ve yurdışında yaşayan halkımızın kadınlar ve gençler öncülüğünde mutlak tecride karşı durması, her bakımdan sesini yükseltmesi, 20. yılında olan İmralı işkence sisteminin hesabını sorması hem ulusal hem de vicdani bir sorumluluk olmaktadır.

■■■

Di guhartina cîhanê de qedera Erdoğan û Tirkiyê

Diyar Xerîb

Her dem û çax/serdemek taybetmendî û karektera xwe heye. Teybetmendî û karekterên demên derbazbûyî, ji bo niha an jî demen pêş nikarin bibin bersiv. Ewên bixwazin li gor teybetmendî û karekterên dema derbazbûyî nêzî dema niha bibin an jî pêşwaziya demên pêş bikin, bêgûman ew kesin ku dixwazin berovajî arasteya çem(Rûbar) avjeniyê bikin. Eşkereye ku kesên berovajî arasteya ava çem melewaniyê dikin hem pir xwe diwestînin, hem jî nikarin zêde biçin. Heke av jî xurt be, dibe ku di nav avê de bixeniqin. Jiyana civakê jî weke çemekî mezin e. Heke mirov baş karekterê jiyanê nizanibe dem, cih û rasteya jiyana xwe baş diyar neke wê di binî de bimîne û bixeniqe. Rêber Apo jiyana mirovatiyê weke çemekî ku diherike bi nav dike. Jiyana civakê di dema civaka xwezayî de weke yek çemî bi nav dike. Lê di dema ku dewlet çêdibe û şûn de, dema ku çîn çêdibin weke du çeman bi nav dike. Ji bo jiyana civakî ya derveyî dewletê dibêje çemê civakê an jî di Kurmanciya jêrîn(Soranî) de jêre dibêjin Jiyar, ji bo pergala dewlet û jiyana ku di hindurê wê de ye dibêje çemê şaristaniyê an jî çemê desthilat û dewletê.

Rêber Apo guhartina zîhniyeta mirov weke faktora sereke ya guhartinê diyar dike

Di demên derbazbûyî de gelek nerînên cûda ji bo civak û guhertina civakê hebûye û niha jî gelek nerînên cûda cûda hene. Lê di wan nerînan de tiştên hevpar jî hebûne û niha jî wisa ye. Di vê derê de ez naxwazim li ser civak û civaknasiyê bi kuranî bisekinim, ji ber ku mijara me ne ewe e. Mijara ku ez dixwazim li ser bisekinim ev pêvajoya ku em têde dijîn e. Lê ji ber ku em nikarin pêvajo û civakê ji hev cûda bigirin dest, ez neçarim hinekî li ser teybetmendî û karekterê civak û ew enêrjiya civakî ku guhartinê bi xwe re tîne rawestim. Ji bo vê, min di despêkê de behsa civakê kir. Tiştê hevpar di nêrîna piranî civaknas û siyasetmedaran de ew e ku her formeke jiyana civakî û pergala desthilatdar tenê ji bo demekê dikare bibe bersiv. Ji bo civak û pergalê, wateya ti formek û pergaleke civakî an jî pergaleke desthilatdardariyê nîne, ji (Ezel) hatine, ne jî dikarin bibin ebedî(heya dawî), ji bo wê dem dem civak û pergal pêwîstiya wan bi guhartinên bingehîn hene. Di nav civakê de guhartina forma qilanê ji bo malbat, binemale(Bavik) û tîre ye. Wekî din avakirina forma xêl(ÊL-Eşîr), hoz(Qebîle), qewm, milet, umet û netew ev rastiya ku me got eşkere dike. Di nav pergala desthilatdar de jî guhartina forma dewleta bajêr ji bo împratoriyeta koledar e. Avakirina pergala desthilatdariyê, padîşah-xweda, desthilatdarên feodal, sermayedar, diktatoriya proleteryayê, an jî desthilatdariya navendî, nenavendî, otonom, federal û konfederal û gelek şêwazên din ên dewletê mînak in ji bo guhartinên em behsa wan dikin. Di vê derê de ev pirs çê dibe; ew hêz û faktorên ku guhartinê dikin neçarî kîne? Çi ne? Em dikarin ji bo her demekê bêjin ev dem dema guhartina bingehîn e? An jî bêjin filan form an jî pergal û nêrîn dema wan derbaz bûye? Bêguman em nikarin wisa bêjin û nêz bibîn. Ew dem çi dem e û çawa em dikarin wisa bêjin? Rêber Apo guhartina zîhniyeta mirov weke faktora sereke ya guhartinê diyar dike, dibêje dema ku di zîhîn de guhartina bingehîn çêbû, ew dibe sedem ku mirov pêwîstî bi guhartina bingehîn bibîne. Bêgûman di vê derê de zanist, hest û wijdana mirov dibin mijara axaftinê. Wate çiqasî li zanista mirov zêde bibe, di hest û wijdana mirovan de guhartin çê bibe, ewqas mirov pêwîstî bi guhartinê dibîne. Di vê derê de guhartin dibe neçarî, lê ne pêkane ku ew guhartin erênî be. Ev faktor di hindurê her mirovekê/î de heye, ew mirova/ê ku di civaka derveyî dewletê de dijî û ew mirova/ê ku di nav pergala dewletê de jî dijî bi vê faktorê bandor dibe. Lê her kes bi awayekî cûda bandor dibe û nêz dibe.

Nakokî di navbera dewletên sermayedarî bi xwe de zêdetir derdikeve pêş

Mijareke din ku bandora wê li ser guhartinê heye, jiyana madî ya mirov e. Wate bi guhartinên ku di amûr û pergala jiyana mirov de çê dibin. Mînak dema ku zanist û zihna mirov pêş ket û mirovan tren, erebe, balefir û telgraf û gelek tiştên din ava kir ku bandora wan li ser jiyana mirov hebûn, ev bû sedem ku mirov li formeke nû ya jiyanê bigere. Faktoreke din a bandora wê li ser jiyan û guhartinê heye, berjewendîya madî a mirov û pergalê ye. Ji ber ku di pergala sermayedariyê de sermaye bûye desthilatdar û bandora wê zêde bûye, ji bona wê rola berjewendî û sermayeyê di guhartinê de jî zêde bûye. Derveyî van faktoran, di her pêvajoyekê de faktorên siyasî yên cûda cûda hene ku bandora wan di guhartinê de heye. Mînak di sedsala bîstan de digotin ev nakokî hene: Nakokî di navbera dewletên sermayedar û dewletên sosyalist de. Nakokî di navbera dewletên sermayedar û welatên bindest de. Nakokî di navbera dewletên sermayedar û çînên bindest ên civakên wan dewletan de. Nakokî di navbera dewletên sermayedar bi xwe de. Ev jî ji bo siyaset û pozisyon diyarkirinê dibûn bingeh. Bêgûman dema ku ev faktoran li gor demê dikevin ser hevdu êdî qeyranê çêdikin û qeyran jî berve gêjaw(kaos)ê ve diçe û êdî pêwîste bê derbaskirin. Di dîroka kevin de bi riya derketina pêşengên olî mînaka pexamberan an bi riya fermandarên leşkerî yên weke Îskender, Cengîzxan û Holako, an jî bi riya êrîşên hozên(Qebîle)yên derveyî şaristaniyê yên weke Abîro, Hîksos û Cêrmen guhartin çêbûye an jî bingeh ji bo guhartinê çêbûye. Di sedsala derbazbûyî de jî şerê mezin ê cîhanê bûye rêbazê derbaskirina van aloziyan. Wateya şerên cîhanî weke rêbaza çareseriyê hat dîtin ji bo derbaskirina van aloziyan û avakirina nû. Bêgûman divê ev rastî jî bê zanin ku dema alozî çê dibin û guhartina bingehîn dibe neçarî, guhartin çê dibin, lê kîjan aktor û hêz xwe baş amade bikin ew dikarin mohra xwe li guhartinê bidin. Wate ne pêkane ku aliyê xwedî maf biser bikevin. Dîrok jî tijî mînakên bi vî awayî ne.

> Di stratejiyê de mirov dikare bêje me rêya rast dîtiye û em li ser dimeşin. Lawaziyeke din a me kurdan ew e ku me vîna netewî ku hemû hêz û partiyên kurdan hembêz bike ava nekiriye, hîn PDK û hêzên ku li ser xeta wê dimeşin nakevin nav çarçoveya netewî û serbixwe siyasetê nameşînin û qedera xwe bi hêzên derve ve girêdidin. Ev yek jî destê gelê Kurd lawaz dike û qedera Kurdan dixe nav xeteriyeke mezin. Erkeke esasî ya Tevgera Azadiyê di vê demê de ewe ku bikaribe PDK û alîgirên wê ji dewletên derve dûr bixe û wan jî bixe ser rêya rast. Heke di vî warî de em weke Tevgera Azadiyê û gelê Kurd serkeftî nebin, wê demê tenê tespîtên rast nikare qedera me biguhere û îhtîmal heye weke Ermenî û Cihûyan rastî komkujiyan werin.

Di dawiya sedasala derbazbûyî de, Rêber Apo gelek car digot ku pergala desthilatdardarî û formê jiyanê nabe bersiv û pêwîstîya wan bi guhartina bingehîn heye. Bi vî awayî dixwest gelê Kurd, gelên Rojhilata Navîn û pêkhateyên çewsandî, cîhanê amade bike ji bo guhartinan. Ji ber ku Rêber Apo avabûna zemîna guhartinê di zîhîn, amûr û piroseya siyasî di cîhanê de didît. Lewma mudaxeleyî Iraq û Efganîstanê jî weke despêka Şerê Sêyemîn a Cîhanê binav kir. Çima Rêber Apo ev tespît kir? Rêber Apo dît ku dewlet û desthilatdarên sosyalîstî li ber civaka sosyalistî ve neçûn, berovajî wê, hilweşiyan û bûne beşek ji pergala sermayedariyê. Bi vî avahî nakokî di navbera cemser(qutub)a sermayedarî û cemsera sosyalîstî de nema. Nakokî di navbera dewletên sermayedarî bi xwe de zêdetir derdikeve pêş. Ji ber ku gelek welat rizgar bûn, nakokiya di navbera gelên bindest û dewletên sermayedar de hat guhertin. Wekî din, bi sedema binketina ezmûna sosyalizma real, têkoşîna tevgerên sosyalistî jî pir lawaz bûn, ev yek jî bû sedem ku nakokiya wan bi pergalê re û bandor wan kêm bibe. Ji aliyekî din ve, ji sala 1980an şûn de ew pêşketin di warê têkoşîna gel, çîn, cins û pêkhateyên bindest, zanist, teknelojiya jiyanî û leşkerî, sermayeya finansê de çêbûn, bi xwe re nakokîyên nû di navbera civak û pergalê de pêş dixistin. Ji aliyekî din ve, ew texrîbatên ku pergalê bi riya îndustriyalîzmê çêdikir bûye sedema derketina nakokiyên cidî di neqeba civak û xwezayê de. Bi vî rengî Rêber Apo dît ku faktora zîhîn, şêwaza jiyana mirov û berjewendiya pergalî hatine guhartin, ev yek jî bi xwe re nakokiya diguhere û derfetên guhertina bingehîn di civak û pergalê de çêdike. Li ser vê bingehê jî dixwest şiroveya nû ji bo pirsgirêya jiyana civak, pergal û nokakiyên nû ku derketine an jî derdikevin bike.

Êdî sînorê dewleta netew ji bo sermayeya fînansê ne pîroz e

Rêber Apo ew diyar kir ku nakokiya sereke di vê demê de di navbera pergala desthilatdar û xwezayê de ye. Heke ev nakokî bi rengekî ku hevsengiya xwezayê esas negire, neyê çareser kirin wê jiyan bi xeteriya tinebûnê re rû bi rû bimîne. Ev yek jî dibe sedem ku hêzên sermayedar neçar bimînin ku sînor ji bo qorxkariya(tekel) xwe daynin. Ev yek jî dikeve xizmeta jiyana mirov û hemû zindiyan. Berovajî wê, heke nêzîkbunên xwe dewam bikin, wê demê jiyana li ser erdê û jiyana xwe jî tine dikin. Bêgûman em hawar û bertekên xwezayê yên li hemberî mirovan yên di 25 salên derbazbûyî de dibînin. Rêber Apo dibêje heke mirovatî helwesta xwe li hemberî xwezayê neguhere, ne dûre ku xweza di demeke nêz de şeqamek wisa li mirov bixe ku jiyana wê/wî ser û bin bike. Ji bo vê, di sedsala 21. de têkoşîna xwezaparêziyê dibe têkoşîneke sereke ya mirovahiyê. Nakokiya di navbera xwezaparêzî û pergala desthilatdar de jî dibe nakokîyeke sereke û cîhanî.

Ji aliyekî din ve, Rêber Apo ew tespît kir ku êdî nakokiya çîn an jî netew ne sereke ye, nakokiya sereke dibe nakokiya di navbera civak û pergala desthilatdar de, wateya civaka mirovatiyê li aliyekî û pergala desthilatdardar jî li aliyekî din dimîne. Ev yek hem di hindurê yek dewletê de jî dibe û di asta cîhanê de jî hevdû temam dikin. Di vê nakokî û têkoşînê de jî Rêber Apo, jin û ciwanan weke pêşengên civakê diyar dike. Dibêje sedsala 21. sedsala jinê ye, em niha vê rastiyê dibînin. Ev yek jî jin, ciwan, netewên cûda, ol, mezheb û terîqet, pêkhateyên cûda neçar dike ku têkoşîneke hevpar li hemberî desthilatdariyê bimeşîne da ku di têkoşîna xwe de jiyana demokrat, azadiya jin û xwezaparêziyê esas werbigirin. Di vê derê de divê em du tiştan ji nav hevdû der-

bixin; di pêvajoyeke bi vî rengî de civak jî dixwaze guhartinê çêbike û hêzên serdest jî dixwazin guhartinê çêkin, lê her yek li gor rastiya xwe dixwaze guhartinê çêbike. Ji ber ku herdu alî guhartinê dixwazin, di hinek helwest û mijaran de digêjin hevdu, lê divê bizanibin ku di cewher û sitratejiyê de her yek bi rêyeke cûda de diçe. Divê civak di nava xerakirina pergala kevin de nekeve bin bandora pergala desthilatdardar û îradeya xwe radestî wan neke. Divê rê û piroja civakê zelal û diyar be. Tiştê ku Rêber Apo jî pêş dixe ev e. Ji bo wê dibêje xeta min elternatîfa xeta dewlet û şaristaniyê...

Rêber Apo ew dît ku kesên ku girêdayî pergal û desthilatdariyêne, êdî hemî dewletên hene di çarçoveya pergala sermayedariyê de cihê xwe digirin.

Di wateya cewherî de cûdahiya wan tine ye. Ji aliyekî din ve, ew jî dît ku teknelojiya leşkeri ewqasî pêşde çûye ku jiyana mirovatiyê dixe bin xeteriyê de ye. Heke şerên mezin çêbibin, wê demê jiyana kesan di nava ewlehiyê de nabe û desthilatdar û sermayedar jî tine dibin. Ji ber ku sermayedar tirsokin, di navbera hêzên sermayedar ên mezin de, zehmete ku nakokîya mezin û şerên mezin rû bidin. Berevajî hêzên mezin di nav nakokî û têkiliyan de dixwezin bijîn. Ji aliyekî din ve heke şer jî bikin an bi wekalet û bi rêya hêz û dewletên biçûk şerê hev dikin an jî indîrekt şerê hev dikin. Ev yek jî niha pir vekirî li Suriye, Îraq, Ûkranya, Polonya û gelek welatên din tê dîtin. Wekî din têkilî û nakokiyên di navbera dewletên mezin û dewletên biçûk de jî weke sedsala bîstan nabe û li ser bingeha du cemserî çê nabe. Berjewendiyên madî, asta lihevkirina hêzên mezin bandora xwe li ser ji nû ve dîzaynkirina têkeliya wan dewletan dike.

Mijareke din ku me got di vê demê de rola wê pir derdikeve pêş sermaye ye. Di vê demê de sermayeya fînans û holdînga mezin a sermayedariyê ku bi rêya ÎMF û Bankeya Navendî ya Cîhanê siyaseta xwe dide meşandin, bi pergala desthilatdariya netew dewletê re dikevin nav nakokiyên mezin. Êdî sînorê dewleta netew ji bo sermayeya fînansê ne pîroz e û li pêşiya berjewendî û armanca wê dibe asteng, lewma dixwaze wan sînoran derbaz bike.

Heman dem sermaye li navenda nû digere û ev yek jî wisa dike ku navendên sermayeyê xwe bi Emêrîka an jî dewleteke din ve girê nedin, li cihê nû bigerin. Ya ku niha dibe pirsgirêk di navbera Emerîka, Çîn, Îran û Tirkiye û gelek welatên din û ji aliyê cîhanê ve ev e... Sermaya fînansê dîbine ku pergala heyî nabe bersiva wê, lewma dixwaze ji nû ve pergalê dizayn bike. Holdîngên mezin, ÎMF û Bankeya Navendî ya cîhanê jî bi vê armancê Trump derxistin pêş. Êdî pergala sermaya cîhanî dît ku teknokrat û bîrokratên ku siyaseta klasîk fêr bûne nikarin guhartinê çêbikin, yekser sermayedarên mezin xistin dewrê da ku siyaseta xwe bidin meşandin. Di vir de tiştê balkêş ew e ku navenda siyaseta Emêrîkayê Trump weke kesekî ji siyaset fêm nake binav dike. Lê rastî ew e ku Trump ne li gor navenda siyasî ya kilasîk a Emêrîkayê siyasetê dide meşandin.

Biryarên ku tê dayîn ji biryarên Emêrîkayê zêdetir, biryarên navendên sermayeya cîhanî ye

Dibe ku li gorî pêwistiya navendên sermaya cîhanî siyasetê dide meşandin. Navenda siyaseta kilasîk a Emêrîkayê dixwaze li gor pergal û pîvanên kevin siyasetê bidin meşandin. Lê Trump wê xeteriyê dibîne ku Emêrîka rabûriya wî bûye, heke Emêrîka xwe negihere wê demê rola wê namîne û ji navendbûna sermaya cîhanê derdikeve. Ji ber vê sedemê Trump dixwaze pêwîstiyên navendên sermaya cîhanî pêk bîne da ku navendbûna Emêrîkayê biparêze. Derketina Emêrîkayê ya ji peymana bi Îranê re îmze kiribûn di warê atomî de, qebûlkirina Qudusê weke peytexta Îsraîlê, qutkirina alikariya ji alîye Emêrîkayê ve ji bo gelek sazîyên navdewletî û kêmkirina alîkariya ji bo hinek saziyên din beşek ji plana guhartina pergalê ye. Pêkanîna van biryarên ku di vî warî de Emêrîka dide, ji aliyê şirketên mezin ên cîhanê ve, vê yekê erê dike. Ew diyar dike ku sermaya cîhanî dixwaze bi rêya Trump re, pilan û projeya xwe pêk bîne. Bi wateyeke din ew biryarên ku Trump di gelek waran de dide, ji biryarên Emêrîkayê zêdetir, biryarên navendên sermayeya cîhanî ye. Lewma gelek biryarên Trump rastî nerazîbûna navendên siyasî yên Emêrîkayê tê.

Diyar dibe ku hêzên din ên weke Rûsya, Çîn, Birîtanya, Elmanya, Fransa, Japonya, Kanada û Awustralyayê jî dixwazin di dizayna nû de, rol û pozîsyona wan xurt bibe. Her yek ji wan hêzan jî bi rêyên cûda kar dikin. Mînak Rûsya dixwaze sûd ji hêza xwe a leşkeri werbigire û li ser wê, pozisyona xwe xurt bike. Çîn zêdetir bi rêya pîşesazî û xurtkirina sermaya xwe dixwaze xwe xurt bike. Brîtanya bi rêya derketina di bin barê Yekitiya Ewrûpayê û nêzîkbûna Emêrîkayê de, dixwaze pozîsyona xwe biparêze. Elmanya û Fransa jî her yek dixwazin bibin rêberê Ewrûpayê û bi vî rengî pozisyona xwe xurt bikin. Di asta herêmî de jî gelek hêz dixwazin di herêmên xwe de bibin aktorekî xurt. Li Rojhilata Navîn, Îran, Tirkiye û Erebîstana Sûudî, dixwazin pozisyona xwe xurttir bikin. Lewma her yek ji van welatan bi rêyên cûda cûda dixwazin bandora xwe zêdetir bikin. Îran dixwaze bi rêya belavkirina prensîbên Komara Îslamî de, Îranê di bin navê dijberiya Emêrîka, Îsraîl û Îslama tund de, li herêmê xurt bike û teşeyeke li gorî xwe pêş bixe. Erebistana Sûidî dixwaze bi rêya xwe guncandinê li gel navendên sermaya cîhan û projeyên Trump xwe xurt bike. Lewma dixwaze ji pozisyona xwe weke navenda cîhana Îslam û wehabî selefî werbigire. Di heman demê de dijberiya Îran û reqabeta wî sûd ji neteweperestên Ereb werdigire. Tirkiye jî ji aliyekî ve dixwaze ji hêza koma Îslamî yên weke DAIŞ, Cebhet Nusre û rêxistina Îxwan Muslimînê sûd werbigire, ji aliyê din ve dixwaze bi sudwergirtina ji mîrateya dewleta Osmanî pozîsyona xwe xurt bike û sînorê xwe berfireh bike. Em dibînin ev sê hêz, hêza xwe a leşkerî ji bo armanca xwe didin şûxilandin.

Vê rewşê li Rojhilata Navîn û cîhanê, zemîna ji dayikbûneke nû avakiriye. Rêber Apo li ser nirxandina van mijaran mudaxeleya Efganîstan û Îraqê weke despêka Şerê Cîhanê yê Sêyemîn bi nav dikir. Lê Rêber Apo gelek caran jî amaje (açıklama) bi wê kir ku karekter û rêbaza Şerê Sêyemîn a Cîhanê ne wekî şerê yekem û duyem ê cîhanê dibe. Bi sedema hebûna çeka atomê, di destê gelek hêzan de heye, ihtimale şerekî pir germ çê nebe. Ev yek dibe sedem ku hêzên mezin û dewlet rêyên din bigerin û rêbaza şerê xwe biguherin. Wekî din ji ber ku dewletên sosyalîst nemane û dema dû cemseran(qutub) nemaye, cîhan gelek ketiye nav hevdu, gelek hêz çêbûne ku xwe weke cemser dibînin, êdî weke sedsala bistan bere çê nabin. Ev yek jî dibe sedem ku ev şer demeke dirêj dewam bike. Wekî din teybetmendî û faktorên din ku me di despêkê de behsa wan kir, hatine guhartin. Ev yek jî dibe sedem ku nakokiyên cûda jî çê bibin. Em niha dibînin piranî civaknas, siyasetmedar û rewşenbîr rewşa îro weke şerê cîhanê yê sêyemîn pênase dikin, lê hêzên serdest û dewlet naxwazin vê pênaseyê ji bo vê pêvajoyê bikin. Ji ber ku ditirsin rewş ji kontrola wan der biçe. Berovajî wê, di pratîkê de her yek ji van hêzan, dixwazin di vî şerî de zêdetir rol bilîzin, di encamê de jî zerara xwe kêm bikin û para mezin jî ji bo xwe bibin. Tiştê ku niha li ser erde tê dîtin ev e.

> Li Rojhilata Navîn, Îran, Tirkiye û Erebîstana Sûudî, dixwazin pozisyona xwe xurttir bikin. Lewma her yek ji van welatan bi rêyên cûda cûda dixwazin bandora xwe zêdetir bikin. Îran dixwaze bi rêya belavkirina prensîbên Komara Îslamî de, Îranê di bin navê dijberiya Emêrîka, Îsraîl û Îslama tund de, li herêmê xurt bike û teşeyeke li gorî xwe pêş bixe. Erebistana Sûudî dixwaze bi rêya xwe guncandinê li gel navendên sermaya cîhan û projeyên Trump xwe xurt bike. Lewma dixwaze ji pozisyona xwe weke navenda cîhana Îslam û wehabî selefi werbigire.

> Emêrîka û Ewrûpa jî her çiqas naxwazin dewleta Suriyeyê xurt bibe, lê nikarin pir wan çeteyan biparêzin û dibêjin heke şer çêbû bila sivil neyên kuştin. Bi şer an jî bi diyalogê be, wê Îdlib ji destê çeteyan wer derxistin. Tiştê ku di lihevkirina Soçî de jî tê dîtin ev yek e. Ev yek jî destê Tirkiye yê di Suriyeyê de lawaz dike. Piştî Îdlibê wê dor bê ser Bab, Efrîn, Ezaz û Cerablûs û nawçe û gundên wan ku ew herêm jî dîrekt di bin destê Tirkiye û alîgirên wê de ne. Eşkereye ku dibe Tirkiye hêza xwe ji wan deveran derbixe û ew herêm jî bikevin destê dewleta Suriyeyê. Êdî Tirkiye berê wan çeteyan dide kuderê ne diyare.

Erdoğan û Bahçelî bi înkar û îmhaya fîzîkî ya li ser gelê Kurd û tevgera Kurdan siyasetê didin meşandin

Di vê derê de giringe aktor, faktorên guhartin û nakokîyên vê demê bi rastî diyar bikin. Her hêz û aliyek ku vê yekê rast diyar bike û li gor vê siyasetê bide meşandin û tev bigere dikare bibe aktorekî çalak. Berovajî wê, ev hêz û alî ku pêvajoyê rast nanirxînin dibe ku bibin listokên destê aktorên din û di encamê de bibin xwarinên aktorên ku baş dileyizin. Di sedsala bîstan de Sultan Abdulhemîd ê duyemîn, rewş baş ne nirxand û li gor çaxên navîn nêz bû. Ev yek bû sedem ku desthilatdariyê ji dest bide û Împaratoriya Osmanî bikeve bin destê lobiya Cihû, Osmanî û Elman. Di encamê de Împaratoriya Osmanî bi şer re rû bi rû ma, bin ket û perçe perçe bû, Împaratoriya Osmanî li ser erdnîgariya cîhanê tine bû. Gelê Kurd jî ji ber ku wê deme karektera demê baş fêm nekir û li gor wê jî siyaset neda meşandin, perçe bû û hat inkarkirin. Ew ên ku girêdayî gelê Kurd in, di vê pêvajoyê de bi rêya şiroveya Rêber Apo di astekê de karektera demê fêm kirin, li gorî wê armanca xwe diyar kirine û projeya xwe ji bo vê pêvajoyê, pêş xistine. Di heman demê de jî, li ser wan esasan hewl dide siyasetê bide meşandin. Vê yekê jî destê gelê Kurd û tevgera Azadiyê xurt kiriye.

Li vir pêwîste em vê rastiyê jî bibêjin ku weke Tevgera Azadiyê, di pratîk û taktîkê de kêmasiyên me derdikevin, lê di stratejiyê de mirov dikare bêje me rêya rast dîtiye û em li ser dimeşin. Lawaziyeke din a me kurdan ew e ku me vîna netewî ku hemû hêz û partiyên kurdan hembêz bike ava nekiriye, hîn PDK û hêzên ku li ser xeta wê dimeşin nakevin nav çarçoveya netewî û serbixwe siyasetê nameşînin û qedera xwe bi hêzên derve ve girêdidin. Ev yek jî destê gelê Kurd lawaz dike û qedera Kurdan dixe nav xeteriyeke mezin. Erkeke esasî ya Tevgera Azadiyê di vê demê de ewe ku bikaribe PDK û alîgirên wê ji dewletên derve dûr bixe û wan jî bixe ser rêya rast. Heke di vî warî de em weke Tevgera Azadiyê û gelê Kurd serkeftî nebin, wê demê tenê tespîtên rast nikare qedera me biguhere û îhtîmal heye weke Ermenî û Cihûyan rastî komkujiyan werin. Pêwîste em xwe nexapînin, nebêjin cîhan ne weke sedsala bîstan e û mafê mirovan heye, demokrasî heye û em jî bi hêsanî digêhêjin mafên xwe. An nebêjin rêya me raste û em li ser heqin, ji bo wê em ê bi ser bikevin. Helbet li ser heqbûyîn, mirovan xurt dike, dost ji bo mirovan çê dike, rêyên rast jî mirovan xurt dike, lê ew bi tenê têr nakin. Heke mirov xurt nebe û di pratîkê de nebe xwediyê rol û çalak nebe, serkeftin mîsoger nabe. Lewma, giringe hem em weke Tevgera Azadiyê, hem jî weke partî û rêxistinên din û hemî gelê me li gorî vê pîvanê nêz bibin. Heke wisa nêz nebin ne dûre; çawa bi sedema referandûma Başûr hemû deskeftiyên Başûr ketin bin xeteriyê, hemû hêzên dagîrker li hembera Başûr bûn yek, an jî di mijara Efrînê de jî piranî hêzên dagîrker ên herêmê û navdewletî li dijî Kurdan bûn yek, careke din van hêzan li dijî gelê Kurd û deskeftiyên Kurdan bibin yek.

Bêguman rola dewleta Tirkiyeyê ji bo çareseriya pirsgirêka Kurdan, qedera Tirkiye û pêşeroja Rojhilata Navîn giring e. Rêber Apo di navbera salên 2013-2015an de derfeteke mezin da dewleta Tirk û Erdoğan. Heke Erdoğan ew derfet binirxanda îro pozîsyona Tirkiyeyê pir xurt dibû, Tirkiye dibû model ji bo çareseriya pirsgirêka Rojhilata Navîn û cihanê jî. Ji ber ku Rêber Apo karektera demê baş şirove kir û dûr ji nêzîkbûnên nejadperestiyê, hem ji bo Kurd hem jî ji bo Tirk û netewên din proje pêş xist. Ev yek jî moral û hêvîyeke mezin da gelên li Tirkiyeyê û Rojhilata navîn. Berovajî wê, Erdoğan û desthi-

latdarên dewleta Tirk ev yek ji bo xwe weke biçûkbûnê dîtin û danequrtandin ku rêberekî Kurd rê nîşanî wan bide. Lewma li cihê ku derfet zêdetir bidin Rêber Apo û gelê Kurd, tecrîd kirin û siyaseta xwe li ser şikandina vîna Kurdan avakirin û li ser tevger û gelê me êrîş zêdetir kirin. Di sedsala bîstan de dewleta Tirk siyaseta inkarkirina Kurd û pişaftina Kurdan dida meşandin, lê vê carê tifaqa Erdoğan û Bahçelî bi înkar û îmhaya fîzîkî ya li ser gelê Kurd û tevgera Kurdan siyasetê didin meşandin. Ji bo vê armanca xwe pêk bînin amadene her tiştê xwe bidin derve. Niha em dibînin çawa her tiştê xwe dide ji bo ku Kurd li Suriye û Iraqê xûrt nebin. Sedema vê siyasetê jî ewe ku Erdoğan û desthilatdariya Tirkiyeyê hîn li ser esasên karektera sedsala derbazbûyî siyasetê didin meşandin. Ji aliyekî ve dixwazin li ser inkar û îmhaya kurdan xwe mezin bikin, li ser vê esasê jî siyasetê didin meşandin, têkiliyan çêdikin û gav diavêjin. Ji aliyekî din ve dixwazin weke dema şerê sar, di navbera Emêrîka û Rûsyayê de siyasetê bidin meşandin. Wekî din di têkiliyên xwe de li ser esasê reş û spî nêz dibin û dibêjin yên ne li gel me ne dijminê me ne. Dixwazin hêzên din jî wisa nêzî wan bibin, gelek caran Erdoğan dibêje pêwîste Emêrîka di navbera Tirkiye û PYDê de yekê helbijêre. Eşkereye ku Erdoğan û desthilatdariya wî bi vî awayî xurt nabe, berovajî, ev helwesta wan dixe nav rewşeke weke Sultan Abdulhemîd. Bêgûman heke di vê siyasetê de israr bikin wê temenê wî ne dirêj be û bi tevgereke civakî an jî mudaxeleyeke derve ve, wê ji desthilatdariyê bikeve. Tiştê herî balkêş ew e ku Erdoğan pir dixwaze helwesta Emêrîkayê li hemberî Tirkiyeyê weke sedema kirîzên siyasî, civakî û aborî ku Tirkiye dijî nişan bide, bi vî rengî civak û pergalê îdare bike, lê her kes dizane ew qeyranên (buhran-kriz) Tirkiye dijî, di encamên wan siyasetan de ye ku Erdoğan û Bahçelî didin meşandin. Ji ber ku her vê rastiyê dizane ku Emêrîka hîn helwesteke cidî li hemberî Tirkiyeyê nişan nedaye ku bibe sedema qeyranên mezin. Emêrîkayê ne ambargoya leşkerî û siyasî ne jî ambargoya aborî daniye ser Tirkiyeyê. Tenê li hemberî hin berpirsên wan helwest nîşan daye û bacgeh (gümrük) di hinek waran de zêde kiriye li ser Tirkiyeyê. Wekî din heya niha Emêrîka û Tirkiye endamên NATOyê ne. Êdî çima Tirkiye bi hin helwestên Emêrîkayê ewqas bi bandor dibe? Ev yek diyar dike ku bingeha qeyrana Tirkiyeyê kûr e û di hindur de ye ne derve.

Îran wê pêvajoyeke dijwar re rû bi rû bimîne

Di vî warî de mirov dikare bêje ku dewleta Îranê jî siyaseteke statûkoparêz birêve dibe, ev yek jî di dema pêş de wê dewletê tengav bike. Tiştê ku me ji bo Tirkiyeyê got, ji bo Îranê jî derbasdar in. Heke dewleta Îranê polîtîkaya xwe ya di der barê netewe, ayîn, mezheb û pêkhateyên civakî yên li Îran û derve de, li ber çavan re derbaz neke ew ê bi pêvajoyeke dijwar re rû bi rû bimîne. Di vê pêvajoya dijwar de jî an bi dînamîka hindurîn an jî bi mudaxeleya derve wê neçarî guhartinê bibe. Niha di mijara şerê Îdlıbê jî bûye mijareke din ku pir nêzik ve doza Kurd û Tirkiyeyê elaqedar dike. Li gel ku Îran, Rûsya û Tirkiye di 07-09-2018an de li Tahranê civîna lûtkeyê çêkirin, lê weke diyar bû lihevkirineke temamî çê nebûye. Di vê derê de jî careke din diyar bû ku Erdoğan pir dixwaze çeteyên Îdlibê biparêze, lê ji ber ku gelek lawaztiyên xwe hene, nikare helwesteke cidî nîşan bide. Li aliyê din, heke êrîş li ser Îdlibê jî çê bibe, dixwaze QSD tevli wê operasyonê nebe. Dixwaze ew jî misoger bike ku Rûsya û Îranê îqna bike da ku kurdan li derveyî çareseriya Suriyeyê bihêlin. Ev siyaseta Erdoğan bû sedem ku 10 rojan piştî civîna Tahranê berê xwe bide Soçî û lihevkirinekê bi Putin re çêbike. Li gor agahiyan, di wê lihevkirinê de, Erdoğan di bin navê parastina sivîlan de dixwaze çeteyên xwe biparêze û cihekî bi ewlehî ji wan re peyda bike, bi vî awayî astengiyan ji bo piroseya çareseriya siyasî di Suriyeyê de çê bike û hewl bide QSD û xwerêvebiriya Bakur û Rojhilata Suriyeyê lawaz bike. Wê çiqas di vê daxwaz û siyasetê de serkeftî dibe, ne diyare! Lê ji ber sedemên ku me behsa wan kirî serkeftina vê siyasetê pir zehmete. Ji ber ku Erdoğan vî hesabî nake ku êdî siyaseta inkarkirina gel û pêkhateyên civakî dema wan derbaz bûye û Kurd jî êdî ne ew Kurdên sedsala bîstane û bikarin bi hêsanî wan inkar bikin û li derveyî pêvajoyê bihêlin. Li aliye din hîn wisa fêm dike ku dikare heya dawiyê di navbera Emêrîka û Rûsyayê de siyasetê bide meşandin.

Em ji bîr nekin weke me behsa karekterê demê kir, karekterê demê derfet dide Emêrîka û Rûsyayê ku li ser her mijarekê lihev bikin û weke şirîkê hevdu tevbigerin. Di vî warî de axaftina berdevka wezareta derve ya Emêrîka û Rûsyayê, berîya hevdîtina Putin û Trump balkêş bû. Berdevkê Emêrîkî got ku Rûsya ne dijmina me ye, raqîbê me ye. Berdevkê Rûsyayê bersiva wî da û got; Rûsya û Emêrîka ne raqîbin, şirîkê hevin. Niha jî em dibînin ku çawa di gelek mijar de li hev dikin û weke şirîkê hev tevdigerin. Gelek tê behskirin ku Emêrîka û Rûsyayê li hev kirine ku bandora Îran li Suriyeyê û Rojhilata Navîn kêm bikin. Tê gotin ku Putin û Trump di vî warî de lihev kirine. Ji bo wê jî Rûsya naxwaze hêzên Îran û Hizbulaha Lûbnanê, pir aktiv tevli operasyona Îdlibê bibin, di heman deme de dixwaze Hêzên Îranê ji sînorê Suriye û Îsraîlê dur bixe û bandora Îranê li Suriyeyê kêm bike.

Piştî Îdlibê wê dor bê ser Bab, Efrîn, Ezaz û Cerablûsê

Li aliyekî din jî Rûsya dixwaze li gel Emêrîka û Erebîstana Sûudî berhema xwe ya petrolê zêde bike, Ji bo ew welatên bi sedema ambargoya Emêrîkayê li ser Îranê, di bazara petrolê de çê dibe, ew dabigirin. Heke ev yek rast be, wê demê ne dûr e ku Emêrîka û Rûsya lihev bikin ji bo kêmkirina bandora Tirkiyeyê ya li Rojhilata Navîn. Bêgûman ev yek bandora xwe li ser rewşa siyasî û pêvajoya Îdlibê û piştî wê çê dike. Ji vê diyar dibe ku Rûsya dixwaze Îdlibê, ji destê çeteyan derbixe, êdî bi şer be an jî bi diyalogê be… Emêrîka û Ewrûpa jî her çiqas naxwazin dewleta Suriyeyê xurt bibe, lê nikarin pir wan çeteyan biparêzin û dibêjin heke şer çêbû bila sivil neyên kuştin. Bi şer an jî bi diyalogê be, wê Îdlib ji destê çeteyan wer derxistin. Tiştê ku di lihevkirina Soçî de jî tê dîtin ev yek e. Ev yek jî destê Tirkiye yê di Suriyeyê de lawaz dike. Piştî Îdlibê wê dor bê ser Bab, Efrîn, Ezaz û Cerablûs û nawçe û gundên wan ku ew herêm jî dîrekt di bin destê Tirkiye û alîgirên wê de ne. Eşkereye ku dibe Tirkiye hêza xwe ji wan deveran derbixe û ew herêm jî bikevin destê dewleta Suriyeyê. Êdî Tirkiye berê wan çeteyan dide kuderê ne diyare. Her kesi jî fêm kir ku Erdoğan û dewleta Tirk sponsorê çeteyan e. Ev yek jî rola Tirkiyeyê ya di pêvajoya çareseriya Suriyeyê de pir lawaz dike. Ji aliyekî din ve qedera Erdoğan û van çeteyan bi hev re gire dide.

> Weke me behsa karekterê demê kir, karekterê demê derfet dide Emêrîka û Rûsyayê ku li ser her mijarekê lihev bikin û weke şirîkê hevdu tevbigerin. Di vî warî de axaftina berdevka wezareta derve ya Emêrîka û Rûsyayê, berîya hevdîtina Putin û Trump balkêş bû. Berdevkê Emêrîkî got ku Rûsya ne dijmina me ye, raqîbê me ye. Berdevkê Rûsyayê bersiva wî da û got Rûsya û Emêrîka ne raqîbin, şirîkê hevin. Niha jî em dibînin ku çawa di gelek mijar de li hev dikin û weke şirîkê hev tevdigerin.

> Gelek tê behskirin ku Emêrîka û Rûsyayê li hev kirine ku bandora Îran li Suriyeyê û Rojhilata Navîn kêm bikin. Tê gotin ku Putin û Trump di vî warî de lihev kirine. Ji bo wê jî Rûsya naxwaze hêzên Îran û Hizbulaha Lûbnanê, pir aktiv tevli operasyona Îdlibê bibin, di heman deme de dixwaze hêzên Îranê ji sînorê Suriye û Îsraîlê dur bixe û bandora Îranê li Suriyeyê kêm bike. Li aliyekî din jî Rûsya dixwaze li gel Emêrîka û Erebîstana Sûudî berhema xwe ya petrolê zêde bike, Ji bo ew welatên bi sedema ambargoya Emêrîkayê li ser Îranê, di bazara petrolê de çê dibe, ew dabigirin. Heke ev yek rast be, wê demê ne dûr e ku Emêrîka û Rûsya lihev bikin ji bo kêmkirina bandora Tirkiyeyê ya li Rojhilata Navîn.

Dû rê li pêşiya Erdoğan e

Li aliyekî din serkeftina operasyona bahoza Cizîrê û avakirina rêvebiriya xweser a Bakûr û Rojhilatê Suriyeyê ji aliyê MSDê ve, destê MSD û rêvebiriya xweser a Bakûr û Rojhilatê Suriyeyê di çareseriyê de xurt dibe. Bêgûman wê rola aktîv jî bilîzin di rizgarkirina Bab, Efrîn, Azaz û Cerablûsê de. Ev yek jî wê ji du aliyan ve bandora xwe li ser Tirkiyeyê bike. Yekem siyaseta Tirkiyeyê ya li Suriyeyê bin dixe, duyem ew e ku siyaseta wî ya li hemberî Kurdan vala derdixe. Ev herdû mijar jî karvedana wan li ser siyaseta hundir a Tirkiye û siyaseta wî di Başûr û Îraq de jî çê dibe. Ev jî wê bibin sedem ku Erdoğan û desthilatdarî wê pir tengav bibin. Erdoğan ji bo ku pêşî wan bigire di despêka salê de êrîşî Efrînê kir, hilbijartin pêşde anî, operasyona ser Xakurkê pêk anî û her roj dibêje wê operasyonekê li Qendîlê bike, di heman deme de pir hewl dide ji bo ku operasyon li ser Îdlibê çê nebin û nûnera

Erdoğan û desthilatdariya Tirkiyeyê ji her demê zêdetir lawaze

Niha jî Erdoğan di bin navê elternatîf dîtin ji bo Emêrîkayê, ji aliyekî ve diçe gel Rûsya û Îranê, ji aliyê din ve diçe gel Elmanyayê. Dewleta Rûsya û Elmanya jî dixwazin ji lawaziyên Erdoğan sûd werbigirin. Eşkereye ku Rûsya pir taktîkî nêzî Tirkiyeyê dibe û kengê berjewendiya wî pê re qediya wê dest ji wî berde. Elmanya jî nikare weke sedsala derbazbûyî nêzî Tirkiyeyê bibe. Ji ber ku weke me got karekterê vê demê şerekî mezin ranake. Lewma alîkariya Elmanyayê ya ji bo Erdoğan ji alîkariya sedsala 20an de pêşkêşî Abdulhemîd kir lê ne Abdulhemîd û ne jî Osmanî bi serkeftî ji wê pêvajoyê derneketin, pir kêmtir e. Ji ber sedemê alikariya Merkelê nikare Erdoğan rizgar bike. Tiştê diyar dibe Elmanya weke hêzeka mezin a Ewrûpayê li aliyekî dixwaze xwe ji terora Erdoğan û dostên wî biparêze. Erdoğan di bin navê penaberan de berê terorîstan neda Elmanya û Ewrûpayê. Ji aliyekî din ve, dixwaze hinek tawîz ji Emêrîka û sermaya cîhanî bigire.

Weke encam dikarim bêjim ku Er-

xwebirêveberiya Bakûr û Rojhilatê Suriyeyê tevli komisyona amadekirina destûra nû ya Suriyeyê nebin û di pêvajoya çareseriyê de cihê xwe negirin. Ji bo vê jî tawîz dide Rûsya û Îranê. Ev bûye sedem ku ewqas bi şidet, tecrîd daniye ser Rêber Apo û rê nade ku dengê wî derkeve derve, êrîş dike ser her çalakîyeke demokratîk, ewqas jî tengav bûye çalakiya dayikên Şemiyê tehemul nake. Lê weke me got ji ber ku Turkiye li gor karekterê dema derbazbûyî siyasetê dike pir zehmete ku bikaribe bi awayekî serkeftî di vê pêvajo re derbaz bibe.

Şaşitiyeke din a Erdoğan çiye? Ewe ku wisa fêm dike bi wan tawîzên ku dide dikare bi serkeftî pêvajoyê biqedîne. Ew e ku di despêkê de me got ku qedera Erdoğan û Abdulhemîd weke hev e. Wek tê zanîn dewleta Osmanî heya salên 1878an bi temamî di bin kontrola Brîtanya û Fransayê de bû, Abdulhemîd dema bû desthilatdar roj bi roj di bin navê serbixwebûnê de xwe ji Brîtanya û Fransayê dûr dixist, lê ji aliyekî din ve xwe nêzî Elmanya û Rûsyayê dikir. Ew bû di sala 1878an de protokola siyasî û leşkeri pê re mohr kir û piştî wê, di sala 1890î de, proje çêkirina Tirêna Berlîn – Îstanbûl – Besre de, Elmanya ku bû sedema sereke ya şerê cîhanê yê yekemîn. Piştî wan gavan, hem Brîtanya û Fransa, hem jî Rûsyayê helwest li dijî Abulhemîd wergirtin, ji aliyê din ve, dewleta Elman û lobiya Cihû ku wê demê navenda wan Elmanya bû têr nedibûn û dixwestin bi temamî Sultan teslîmî wan bibe û proja wan ku ava kirina dewleta Îsraîlê bû, qebûl bike. Dema ku Abdûlhemîd germ nêzî vê daxwaza nebû, di bin navê Meşrûte de derb li ser kirin û dan aliyekî. Piştî wê jî qedera Osmaniyan çi bû tê zanîn.

doğan û desthilatdariya Tirkiyeyê ji her demê zêdetir lawaze. Piştî xilasbûna operasyona bahoza cizîrê û kontrol kirina Îdlibê wê rewşa siyasî, aborî û civakî ya Tirkiyeyê xerabtir bibe. Ev jî Erdoğan neçarî dû rêyan dike. Rêya yekem ew e ku Erdoğan dest ji inkara gelê Kurd berde û li gor vê pêvajoyê siyaseteke serbixwe bimeşîne û Rêber Apo azad bike û nerîn û projeyên wî guhdarî bike, ji bo çareserkirina wan kirîzên ku Tirkiye dijî. Bêguman ev helwest dikare Erdoğan û Tirkiyeyê ji wan kirîzan rizgar bike û rola Tirkiyeyê, ji bo çareseriya pirsgirêkên Rojhilata Navîn û cîhanê zêde dibe. Bi vî rengî Tirkiye dikare bibe modêlekê, ji bo çareseriya pirsgirêkên ku îro pergala cîhanî û mirovatî pê re rû bi rû maye. Li gor helwest û karekterê Erdoğan û peymana wî ya bi Bahçelî re, ev îhtimal zehmete. Rêya duyem ewe ku Tirkiye xwe radestî navendên sermaya cîhanî bike û xwe bide deste qederê ku ew jêre diyar dikin. Ew jî xwe radestkirina Trump e. Li gor karekterê Erdoğan, ev rê îhtîmala wê zede ye. Ji ber ku Erdoğan çawa xwe radestî Putin kir, normale ku di demeke nêzde xwe radestî Trump jî bike. Heke wan gavan ne avêje, gûman nîne ku temenê desthilatdariya Erdoğan dirêj nake û salên pêşiya me em ê şahîdiya dawiya desthilatdariya Erdoğan bikin. Wê demê jî Erdoğan ji xwe berpirse û dibe qedera xwe qebûl bike. Helbet dema em behsa wan mijaran dikin pêwîste rola civak û tevgerên demokratîk bibînin. Pêwîste hem gele Kurd hem jî azadîxwezên Tirkiyeyê têkoşîneke xurt bidin meşandin û li ne benda hêzên derve bin, ne jî qedera xwe bidin destê Erdoğan û Bahçelî.

■■■

Faşizm sürekli ve topyekun bir saldırıdır

Duran Kalkan

Her bakımdan anti-faşist stratejinin de topyekun olma ihtiyacı vardır. Bir; faşizmi topyekun hedefler. İki; faşizmi geriletmeyi ve darbelemeyi değil, yıkmayı hedefler. Üç; faşizmden zarar gören herkes bu direnişe katılır. Dört; direniş her yerde olur. Beş; her türlü araç ve yöntem kullanılır. Kim ne yapabiliyorsa o temelde faşizme karşı direnir. Böyle bir bilinç ve ortam yaratmak gerekir ki, faşizm yıkılabilsin. Yoksa öyle dar, sıradan mücadelelerle faşizm yıkılamaz.

Faşizm, topyekun saldırı demektir. Yani, topyekun baskı, işkence, terör ve katliam demektir. Faşizm, sürekli saldırı demektir. Öyle bazı çevrelere, bazı alanlara, bazı zamanlarda saldırı değildir. O nedenle, öncelikle faşizmi doğru tespit edebilmek gerekiyor. Bu konuda devrimci bilinçte biraz aşınmalar var. Uzun süredir, 'faşizm, faşist diktatörlüğe karşı mücadele' hep tartışılan, gündemde tutulan hususlardan olduğu için, tanımlama yeterince olmayabiliyor. 'Faşizm' kavramı çok ucuz kullanılabiliyor. Tıpkı 'terörist' gibi, önüne gelene "faşist" diyebiliyor. Neredeyse herkes muhalifini faşistlikle damgalıyor. Halbuki öyle tanımlanması ya da kullanılması doğru değildir. Kavram bu biçimde darlaştırılıp, yüzeyselleştirilince de faşizme karşı mücadelede darlıklar, yüzeysellikler, yalpalamalar yaşanabiliyor. Ucuzca, önüne gelen her karşıta "faşist" denilince, faşizm kavramı muğlaklaşıyor, yüzeyselleşiyor ve anlam yitimine uğruyor. Faşizme karşı mücadelede de bundan dolayı muğlaklıklar oluşuyor. "Faşizm" diyor ama faşizmle gereğine göre mücadele etmiyor. Bu da anti-faşist mücadeleleri zayıflatıyor; faşizme güç ve destek veriyor.

O halde, kavramları doğru ve yerli yerinde kullanmalıyız. Öfkeyle ya da tepkiyle kavram kullanmak sonuç vermez. Anlamını vermek lazım. Bu anlamda, faşizm doğru değerlendirilemedi. Aslında dünyada 'Hitlercilik' faşizm olarak görülmeye başlandı. Oysa Hitler, "Benim öğretmenim Mustafa Kemal'dir" dedi. Mustafa Kemal de İttihat Terakki içinde yetişti. Dolayısıyla, 20. yüzyıl ortalarında sosyalistlerin, "Tekelci sermayenin kanlı diktatörlüğü" biçimindeki tanımlamaları gerçeği tam yansıtmadı. Almanya'daki faşizmi tanımlamaya götürdü. Örneğin, Türkiye'deki faşizmin doğru anlaşılması ve tanımlanmasını vermedi. Dikkat edilirse, o düzeyde bir tekelci sermaye ile bağlantılandırmak ya da sadece bir "kanlı diktatörlük" diyerek geçmek doğru değildir.

Faşizm soykırımcılık demektir

Aslında biz faşizmi, kapitalizmin küresel hegemonik bir sistem haline geldiği mekanda, bir soykırım sistemi ve zihniyeti olarak ortaya çıkan bir diktatörlük olarak gördük ve yaşadık. Bu bakımdan, faşizmin sürekli ve topyekun bir saldırı olma konumu var.

Önder Apo savunmalarında buna, "toplum kırım" dedi. Zihniyet kırımı temelinde oluşan bir toplum kırım, bir soykırımdır. İttihat ve Terakki faşizmi; Ermeni, Rum, Kürt, Asuri, Süryani soykırımı üzerinde şekillenmiştir. Sürekli bir dünya savaşını öngörmüştür. İttihat ve Terakki yöneticileri, Ortadoğu'da yenilince savaşmak için Orta Asya'ya gittiler. Orada savaşı dünyaya yaymaya çalıştılar. Günümüzde de bu zihniyet temelinde savaşı dünyaya yaymaya çalışıyorlar. Bu açıdan faşizmin doğru tanımlanmasına ihtiyaç var. Ucuz kullanmamak gerekiyor.

Doğru tanımlamak şunu getiriyor: Bir iktidara faşizm dedikten sonra, anti-faşist mücadelenin gereklerini de yerine getirmek durumundasın. Sadece tanımlayarak, söyleyerek ya da bir süre söyleyip unutmakla da olmaz. Faşizm varsa yıkılana kadar hükmünü icra eder. O zaman, anti-faşist mücadele ile yıkılması gerekir. Faşizm, sadece söylenip geçilecek bir şey değildir. Faşizm; erkek egemen zihniyetin ve siyasetin, soykırımcı, toplum kırımcı, saldırgan, katliamcı hal almasıdır. Bu bakımdan faşizmin topyekun olarak sürekli bir baskı, sömürü, katliam, terör, saldırı olduğunu bilmek gereklidir. O halde, anti-faşist mücadelenin de sürekli ve topyekun olması gerekiyor. Faşizm topyekun sürekli bir saldırıysa, anti-faşist direniş de ona karşı topyekun, sürekli bir mücadele olmak durumundadır. Bir defa bunu tanımlamalıyız.

Demek ki, faşizme karşı mücadele stratejisinin birinci özelliği topyekun ve sürekli olmasıdır. Öyle, bir yerde olur, bir yerde olmaz; bir biçimde olur, bir biçimde olmaz; bir tarzı kullanır, bir tarzı kullanmaz; bir aracı kullanır, başka araçları kullanmaz biçiminde bir mücadele değildir. Her bakımdan anti-faşist stratejinin de topyekun olma ihtiyacı vardır. Bir; faşizmi topyekun hedefler. İki; faşizmi geriletmeyi ve darbelemeyi değil, yıkmayı hedefler. Üç; faşizmden zarar gören herkes bu direnişe katılır. Dört; direniş her yerde olur. Beş; her türlü araç ve yöntem kullanılır. Kim ne yapabiliyorsa o temelde faşizme karşı direnir. Böyle bir bilinç ve ortam yaratmak gerekir ki, faşizm yıkılabilsin. Yoksa, öyle dar, sıradan mücadelelerle faşizm yıkılamaz. Faşizm karşısında yürütülecek mücadelede yol-yöntem tercihi yapılamaz. 'Ben şunu uygulamak istiyorum ama bunu uygulamak istemiyorum' biçiminde faşizme karşı etkili mücadele yürütülemez. Hangi yol ve yöntemle direnebiliyorsan onu uygulamak zorundasın. Herkesi katarak nerede mücadele edebiliyorsan orada mücadele yürütmek zorundasın. Unutulmamalı ki, faşizm tercih bırakmayan bir saldırı biçimidir. Ona karşı mücadelede tercih bırakmayan, ne yapabiliyorsan onu yapmayı, o temelde mücadele etmeyi gerekli ve zorunlu kılan bir saldırı biçimidir.

O halde, topyekun saldırı demek olan faşizme karşı, direnişin de topyekun olması gerektiği açıktır. Bir defa bunu böyle tanımlamalıyız. İkincisi; direnişi faşizmi yıkma temelinde ele almak gereklidir. Faşizm, savaşçı ve soykırımcıdır, temel karakteri böyledir. Bu biçimde bir devlet ve iktidar biçimidir. Bir zihniyet ve siyasettir ama kendisini kurumlaştırıyor; bu da iktidar ve devlet olarak ortaya çıkıyor. Sadece propagandayla yetinilecek, teşhir edilerek, alt edilecek bir olgu değildir. Sadece geriletilerek kurtulunacak bir olgu da değildir. Siyasi gelişmelerin önünü açabilmek için, faşizmi yıkmayı hedeflemek zorunludur. Faşizme karşı mücadele stratejisinin temel bir özelliği de, faşizmi yıkmayı, onu tümden parçalayarak yok etmeyi hedeflemek olmalıdır. Bu konuda hedef doğru belirlenmeli, amaç doğru ortaya konmalıdır. Yoksa, faşizmi biraz darbeleme, geriletme ya da teşhir etme yeterli bir yaklaşım değildir; bu da başarıya götürmez.

Alternatif yaşam demokratik toplum yaşamıdır

Anti-faşist topyekun mücadele stratejisinin önemli bir yanı olarak da alternatifini ortaya koymamız gerekiyor. Faşizme karşı mücadelede doğru amaç, doğru hedef onu yıkmaksa, onunla bağlantılı olarak diğer bir hedef de onun alternatifinin yaratılması olmalıdır. Sadece 'faşizmi yıkalım' demek, hem toplumu, toplumları, insanları doğru ve yeterince bilinçlendirmez hem de faşizmi yıkacak kadar etkili bir mücadeleye sevk etmez; cesareti, fedakarlığı ortaya çıkartmaz. Alternatifi nedir? Faşizmi yıkmayı hedefliyorsan ve anti-faşist direnişi, faşizmi yıkma hedefine bağlıyorsan, faşist iktidar ve devleti yıkacaksan, o zaman onun alternatifi demokrasi olacaktır. O halde, sen demokratik olacaksın, demokrasi bloğu oluşturarak bir demokratik sistem olacaksın. Bir ayağın anti-faşist direniş, savaş, mücadele olacak; diğer ayağın demokrasiyi inşa etmek, demokratik toplumu örgütlemek, yıkılan faşizmin yerine alternatif yaşamı koymak olacaktır. Alternatif yaşam demokrasidir, demokratik toplum yaşamıdır. Dolayısıyla anti-faşist mücadele stratejisinin önemli bir boyutunun da böylesi bir mücadeleyi en geniş demokrasi bloğu ya da cephesi temelinde yürütmek olduğu açığa çıkıyor.

Bu temelde demokrasi bloğunun ya da cephesinin doğru anlaşılmasına ve tanımlanmasına ihtiyaç var. Faşizm topyekun saldırı olduğuna göre, çıkarına hizmet ettiği bir avuç egemen güç dışında herkesi hedefliyor demektir. O halde, faşizme karşı mücadele, faşizmden zarar gören herkesin mücadelesidir. Faşizmden zarar gören herkes, faşizme karşı mücadele edecekse, o zaman yıkılması öngörülen faşizmin alternatifi olarak ele alınan demokrasi bloğunun, cephesinin de faşizmden zarar gören herkesi içine alması lazım. Evet, bir demokrasi cephesi, ama tüm anti-faşist güçleri içinde barındıran bir cephe olmalıdır. 'Anti-faşist demokratik cephe ya da blok' demeliyiz. Bu da faşizmden zarar gören herkesi, en geniş kesimleri içine alabilmelidir. Onun için, böylesi bir demokrasi cephesi ya da bloğunun bütün anti-faşist güçleri içinde taşıyacak bir genişliğe sahip olması kesinlikle gereklidir. O halde, temel demokratik ilkelerden oluşmak durumundadır. Başka türlü olmaz. Anti-faşist topyekun direnişin buna bağlı diğer bir boyutu da, herkesi, olduğu her yerde, her türlü yol ve yöntemi kullanarak, ellerindeki her türlü imkanı seferber ederek, faşizme karşı mücadeleye sevk etmek gereğidir.

Faşizmi yıkma ve onun alternatifi olarak demokratik sistemi geliştirmenin bir gereği olarak, demokrasi bloğu ya da cephesinin bir programının, işleyişinin, sisteminin olması lazım. Örgütlü bir mücadele olmalıdır. Anti-faşist topyekun direniş stratejisinin bir ucu, hiçbir örgüt, dış yardım, etken, desteğe ihtiyaç duymadan ne yapabiliyorsa o temelde kendi gücüyle mücadele etmek iken; diğer boyutu da oldukça planlı, programlı, örgütlü bir mücadele olması gereğidir. Bu da anti-faşist demokrasi cephesi ya da bloğunun, en temel demokratik ilkelerden oluşan, tüm anti-faşist güçleri içinde barındıracağı bir demokrasi programının ve yönetiminin olmasını gerektirir. Örgütlülüğün demokratik işleyiş ve yönetime dayanması gereklidir. Çünkü, herkesi olduğu yerde mücadeleye sevk etmezsen faşizmin topyekun saldırısını kırmak mümkün değildir. Herkesi mücadeleye sevk ederken belli bir program, plan dahilinde mücadele eden örgütlü bir yapısı olmazsa, faşizmi yıkmak ve yıkılan faşizmin alternatifi olarak demokrasiyi, demokratik toplumu örgütlemek mümkün olmaz. Alternatif sistemi ancak plana, programa dayanan örgütlü bir mücadele sağlar. Bu bakımdan da faşizme karşı mücadelenin bir ucu öyle kalıpçı örgütlenmeyi beklemeyen, herkesi faşizme karşı seferber eden olması gerekirken; diğer ucunun en geniş güçleri içinde toplayabilen, programlı, örgütlü, sistemli bir demokrasi bloğuna dayanması gerekir. Ancak böyle olursa faşizm yıkılabilir.

Katliamcı şiddeti ancak devrimci şiddet durdurabilir

Bir de şu boyutu görmek önemlidir: Faşizm, egemenlerin tüm toplumsal kesimler üzerindeki en kanlı sömürüsü, baskısı, saldırısı, işkencesi, katliamı olduğuna göre, faşizme karşı direnişin de faşizmin anladığı bütün dilleri kullanmasını bilmesi lazım. Faşizm sadece bir ekonomik, siyasi baskı değildir. Düşük yoğunluklu bir baskı ve terör olayı da değildir. En kanlı saldırı ve katliam gücüdür. Çünkü faşizm; savaş, toplum kırım ve soykırım demektir. Her türlü katliam aracını, savaş aracını hiçbir ahlaki ve hukuki kural tanımadan toplum üzerinde kullanma gücüdür. O halde, anti-faşist topyekun direnişin de her türlü mücadele yol ve yöntemini içine alması lazım. Öyle, bazı mücadele yöntemlerini kullanır, bazılarını kullanmaz biçiminde bir tercihinin olmaması gerekir. Kitlelerin en geniş katılımından, faşizmi lanetleyen, teşhir eden duygu ve ruh haline, propagandadan tutalım; şehirde, ovada, kırda en modern tekniği, taktiği, tarzı kullanan gerilla direnişine, savaşına kadar zengin yöntemlere dayanması gerekir. Katliamcı şiddeti ancak devrimci şiddet durdurabilir. O bakımdan, anti-faşist direnişin, devrimci silahlı direnişi içermesi, gerilla direnişini içine almasını da gerekli kılıyor. Yoksa topyekun direniş olamaz, faşizmi yıkmak mümkün olmaz. Bazı çevreler, 'şu yöntemi de kullanacak mıyız?' biçiminde bulanıklaştırıyorlar. Hem 'faşizm' diyorlar hem de faşizme karşı mücadelenin gerektirdiği yolu, yöntemi, aracı, tarzı esas almıyorlar. İşte, ciddiyetsizlik burada ortaya çıkıyor. 'Faşizm' kavramını muğlaklaştırma, içini boşaltma böyle yaşanıyor.

Faşime karşı devrimci şiddeti benimsemeyen anti-faşist olamaz

Başta ifade etmeye çalıştığımız olgu burasıydı. Ya 'faşizm' demeyeceksin ya da 'faşizm' dediğinde, 'şunu yapmazsın, bunu yaparsın. Şu mücadele yöntemini kullanırım, bunu kullanmam' diyemezsin. Son yıllarda yaşadığımız bu oldu. 24 Temmuz 2015'de topyekun faşist-soykırımcı saldırı başladığında bazı çevreler uzun süre 'faşizm' demediler. Ona göre de bir anti-faşist mücadele içerisine girmediler. İnsan, onları yine de anlayışla karşılayabilir. Diyebilirsiniz ki, görüşleri yanlıştı, tanımlamaları yanlış oldu. O ayrı bir tartışma konusudur, kendi tanımlamalarına, anlayışlarına uygun davranış gösterdiler dersin ama bazıları öyle olmadı. 'Faşizm' dendi ama anti-faşist mücadeleye girilmedi. Tam tersine, anti-faşist direnişi zayıflatmaya, bölmeye, engellemeye çalıştılar. Hala bu tutumunu sürdüren çevreler de var. Mesela, çok zorlanarak da olsa, CHP, AKP-MHP diktatörlüğüne "faşizm" diyor ama, bunu da her zaman değil, sıkıştığında dil ucuyla söylüyor, ondan sonra da faşizme karşı Türkiye'de, Kürdistan'da geliştirilen direnişin bir çoğunu eleştiriyor, karşı çıkıyor, engelliyor. Faşizme karşıt olduğundan daha fazla anti-faşist direnişin öncülüğünü yapan gerillaya karşı çıkıyor. Ondan sonra da, "İşte ben de faşizme karşı çıkıyorum" diyerek, toplumu kandırmaya çalışıyor. Bu bir aldatmadır, sahtekarlıktır, ikiyüzlülüktür. Aslında öyleleri faşizme karşı mücadeleye güç katmıyorlar, tam tersine anti-faşist mücadeleyi bölüp parçalayarak faşizme hizmet ediyorlar. Faşizmin gizli ajanlığını yapıyorlar. Böylelerine eskiden "sosyal faşist" deniliyordu. Türkiye'de 'sosyal faşist' diyebileceğimiz güçler çoktur. 'Bu başka bir faşizmdir' diyemezsin, faşizm faşizmdir. AKP-MHP diktatörlüğü bir faşist diktatörlükse, o halde onu durdurabilmek için devrimci şiddet dahil, her türlü yöntemle mücadele etmen gerekir. Faşizm kavramını kullanman, 'ben antifaşistim' demen, ancak o zaman anlam kazanır. Gerçekten bir gücün anti-faşist olup olmadığı, topyekun faşist saldırganlığa karşı, devrimci şiddet temelinde yürütülen mücadeleye girip girmemesine, mücadeleye sahip çıkıp çıkmamasına bağlıdır. Eğer bir güç 'faşist diktatörlük' diyorsa ve bu diktatörlüğün saldırısına karşı büyük bir cesaret ve fedakarlıkla her gün kan dökerek gelişen devrimci direnişi, silahlı direnişi reddediyorsa, karşı çıkıyorsa o faşizmin gizli ajanı konumundadır. Yani, anti-faşist cephede ajan rolü oynuyor demektir. Bir gücün anti-faşist olup olmadığının tek ölçütü, faşist katliam ve saldırganlığa karşı, devrimci şiddet temelinde yürütülen mücadele karşısındaki duruşudur. Bu mücadeleyi sahipleniyor mu? Destek veriyor mu? En azından karşı çıkmayarak ondan yana oluyor mu, olmuyor mu? Eğer, onu sahipleniyorsa, ondan yanaysa, ancak o zaman ona anti-faşist denir. Yok, 'ben AKP-MHP'yi de eleştiriyorum ama PKK'yi daha çok eleştiriyorum' demek, 'ben AKP-MHP'nin gizli ajanıyım' demektir. Toplumu aldatmak için bir hafiyelik rolü yürütüyorum demektir. Gizli görev ve sorumluluk üstlenmiş olmak demektir.

Bu bakımdan, dikkat edelim, son üç yılda AKP-MHP faşizminin bu kadar saldırgan olmasında, ayakta kalmasında onların gücü, destekçilerinin çokluğu rol oynamadı. Aslında CHP gibi bir ajana dayanmaları rol oynadı. Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasında da onlar oy verdiler. Belediyelerin işgal edilmesinde, gasp edilmesinde de onlar oy verdiler. En önemlisi, 20 Temmuz 2016 OHAL darbesinin yapılmasına onay verdiler. Ondan sonra darbeci iktidar KHK'larla her türlü katliamı, saldırıyı yapınca, bu sefer de 'biz karşıyız, niye böyle oluyor?' diyorlar. Ama bunların hepsi OHAL'in gereğidir. Hem OHAL'e onay vereceksin, faşist diktatörlüğün tesisi için 'Yenikapı Ruhuna' katılacaksın hem de faşizm saldırı yapmaya başlayınca da 'niye saldırıyorsun' diyeceksin! Ne yapacaktı! Sana gül mü verecekti! CHP'li Beşiktaş Belediye Başkanı görevden alınınca, 'belediyelere saldırılıyor, bunları halk seçmiştir' diyebiliyor. Peki, 97 belediye Kürdistan'da işgal edilirken onları halk seçmemiş, gökten mi inmişlerdi? Onları da halk seçmişti. Hem de Beşiktaş belediyesi gibi değil, çoğu yüzde 80-90 oy almıştı. Kürdistan'daki bu saldırılar karşısında sustu, ağzını kapattı; sanki onlar hiç seçilmemişti. Bu düzeyde bir faşist saldırıya karşı sessiz kaldı, itiraz etmedi. Şimdi sıra kendisine gelince ancak, 'seçimle gelmişti, demokratik güçtü, faşizm var ve saldırıyor' diyebiliyor. İşte burada faşist diktatörlüğe karşı mücadelenin temel kuralı ortaya çıkıyor.

İspanya'da Franko faşizmine karşı mücadelede, "Susma, sustukça sıra sana gelecek. Sıra sana geldiğinde de destek alacağın hiç kimse kalmayacak" biçiminde faşizm tanımlanmıştı. Bu doğru bir tanımlamadır. Şimdi CHP'nin duruşu tamamen böyle bir duruştur. Ama şöyle bir durumu da görüyor: 'Nasıl olsa Türkiye'nin devrimcileri çoktur, Kürdistan Özgürlük Hareketi var, faşizme geçit vermezler, direnirler. Ben susarım ama sıra bana geldiğinde onların faşizme karşı yürüttükleri mücadelenin ortaya çıkardığı değerlere dayanırım.' Bu ikiyüzlülük de değildir; gerçekten de ajanlık siyaseti ve çizgisidir. Tehlikeli bir çizgidir. O bakımdan faşizm ve anti-faşist mücadele konularında böyle açık, doğru bir anlayışa, stratejik bakışa sahip olmak gereklidir. Bu anlamda, örgütlenme ve mücadele tarzında darlıklara ve sınırlandırmalara karşı olmak lazım.

Faşizm varsa yıkılana kadar hükmünü icra eder. O zaman anti-faşist mücadele ile yıkılması gerekir. Faşizm, sadece söylenip geçilecek bir şey değildir. Faşizm, erkek egemen zihniyetin ve siyasetin, soykırımcı, toplum kırımcı, saldırgan, katliamcı hal almasıdır. Bu bakımdan, faşizmin topyekun olarak sürekli bir baskı, sömürü, katliam, terör, saldırı olduğu bilinmelidir. O halde, anti-faşist mücadelenin de sürekli ve topyekun olması gerekiyor. Faşizm topyekun, sürekli bir saldırıysa, anti-faşist direniş de ona karşı topyekun, sürekli bir mücadele olmak durumundadır.

Faşizme karşı mücadelede öncü devrimci silahlı direniştir

Anti-faşist direniş stratejisinin topyekun direnişi öngörmesi lazım. Ne sadece demokratik mücadele ile yetinip devrimci silahlı direnişi reddedebilir ne de sadece devrimci silahlı direniş vardır. Sadece 'budur' diyerek geniş toplumsal kesimlerin anti-faşist demokratik direnişini görmezden gelemez. Bu yaklaşımların hepsi yanlıştır, dardır, eksiktir. Tersine, doğru stratejik anlayış, bu mücadelelerin hepsini esas almak, kabul etmek ve uygulamak durumundadır. En geniş toplumsal kesimlerin demokratik, kültürel, kitle eylemlerinden tutalım; protestolara, kitle şiddetine, gerillaya dayalı Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'ndeki devrimci şiddet kullanımına kadar, her türlü mücadele yöntemini esas almak, kabul etmek ve uygulamak zorundadır. Anti-faşist topyekun direniş stratejisini böyle tanımlamalıyız.

Stratejinin bununla bağlantılı olarak diğer bir boyutu ise şudur: Bütün bunlar faşizme karşı topyekun direniş içerisinde mücadele yol ve yöntemleridir, stratejik değere sahiptir ama bazılarının öncü ve esas, bazılarının da destekçi olarak ikinci, üçüncü planda gelen rolleri vardır. Özellikle de faşist zulmü, işkenceyi, katliamları, silahlı saldırıları durduran; kitleler üzerindeki faşist baskı ve katliamlara karşı koyan devrimci şiddet temelindeki mücadeleler kuşkusuz öncüdür, ön açıcıdır, esastır, yönlendiricidir. Ancak, kitlelerin geniş demokratik eylemliliğine dayanmadan devrimci şiddet temelindeki mücadele belki zafer kazanamayabilir ama bir mücadele olarak var olur ve hükmünü icra eder. Belki zafer kazanamaz, dar kalır. Ama kitlelerin geniş demokratik eylemliliği ile birleşirse zafer kazanabilir.

Bunun tersi olarak, devrimci demokratik güçlerin, gerillaya dayalı devrimci silahlı şiddetle önü açılmadan, değil bir başarı kazanmak; kitlelerin demokratik muhalefeti, faşizme itirazı, anti-faşist mücadelesi var bile olamaz, ayağa bile kalkamaz. Değil faşizme karşı mücadele yürütmek, hiç kimse itiraz bile edemez. Faşizme karşı demokratik itirazın, mücadelenin geniş kitleler tarafından gösterilmesi için önünün açılması, ona öncülük edilmesi lazım. Öncü; devrimci silahlı direniştir. Bunu kesinlikle görmek, stratejiyi bir de buraya oturtmak lazım. Kim devrimci silahlı mücadeleyi ele almıyor, öngörmüyor ise, o aslında faşizme karşı mücadeleyi saptırıyor demektir. Silahlı devrimci direnişi geliştirmeden, sahiplenmeden, esas almadan; hatta silahlı devrimci direnişe karşı çıkarak, onu mahkum ederek, onu faşizm ile özdeşleştirerek, 'ben demokratik bir gücüm, demokrasi mücadelesi veriyorum, bununla faşizmi yıkacağım' diyenler aslında faşizme hizmet ediyorlar. Öyle bir mücadele ile değil başarı kazanmak, var bile olunamaz.

Şimdi PKK mücadelesi olmazsa, PKK ile birlikte Türkiye devrimci, demokratik güçlerinin kan dökerek faşizme karşı çıkışları olmazsa, CHP ağzını bile açamaz. Kemal Kılıçdaroğlu evinden bile çıkamaz ama bu devrimci güçlerin mücadelelerinin yarattığı ortamda geziyor ve konuşuyor. "Bakın, doğrusu budur" diyerek, aslında dayandığı yeri baltalamaya çalışıyor. İşte, faşizmin ajanlığını yapmak böyle ortaya çıkıyor. Bu ciddi bir durum ve tehlikedir. O halde, önemli bir stratejik boyut olarak, kesinlikle en geniş itirazlardan, protestolardan, kültürel etkinliklerden tutalım, devrimci silahlı direnişe kadar topyekun direnişi, faşizme karşı mücadelenin gereği olarak öngörmeliyiz. Fakat bunun içerisinde birincil, belirleyici ve ön açan; devrimci silahlı direniştir. Diğerleri onun varlığı temelinde ortaya çıkarlar. Bütün demokratik mücadeleler ona dayanarak faşizmi geriletir, faşizmin alternatifini oluşturur ve faşizmi yıkacak bir güce, etkinliğe ulaşırlar. Başka türlü olmaz. Bu anlamda demek ki, öncülük devrimci silahlı direniştedir. Çünkü faşizm; silahlı saldırı, soykırım, toplum kırım saldırısı demektir. Öyle sıradan bir saldırı durumu değildir. Özünde soykırımcılık, sömürgecilik, katliamcılık var. Bunu esas alıyor. Bu saldırganlığı kıracak bir devrimci şiddet ile mücadele edilmezse demokratik mücadele geliştirmek, yürütmek, siyaseti etkili kılmak kesinlikle mümkün olmaz. Önemli bir stratejik boyut da bu oluyor.

AKP-MHP faşizmi Kürt karşıtı olduğu kadar insanlık, kadın, gençlik ve demokrasi karşıtıdır

TC nasıl bir sistemdir? Burada kısaca değinmek istersek şu sonuçlar ortaya çıkıyor: Türkiye'de faşizm, zihniyet ve sistem olarak TC'den önce gündeme geldi. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin zihniyet ve siyasetidir. O zihniyet ve siyasetin esasında savaş ve soykırım var. Faşizm, buradan türedi. Almanya'ya, İtalya'ya, Ortadoğu'ya, Amerika'ya, Afrika'ya buradan yayıldı. Dolayısıyla faşist zihniyet ve siyasetin ilk çıktığı yüzyıl bu yüzyıldır ve şekillendiği, tecrübe edindiği yer de Türkiye'dir. TC, bunun bir versiyonu olarak kuruldu. Şimdi AKP-MHP faşizmi bu yüzyıllık tecrübeye dayanarak faşizme zirve yaptırmak istiyor. Sadece Türkiye ve bölgede değil, dünyada faşizmin zaferini sağlatmak istiyor. Nasıl ki, İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler, faşizmi dünyaya egemen kılmak istediyse, şimdi de AKP-MHP faşizminin yapmak istediği aynı şeydir. Başarı elde ederek faşizmi zihniyet ve siyaset olarak bütün dünyaya egemen kılmak istiyor. Onun için, bütün faşizmin gerisinde zihniyet ve siyaset olarak AKP-MHP faşizmi var. O nedenle sadece Kürt düşmanı, Kürt karşıtı değildir. Bütün ezilenlerin, bütün insanlığın, kadın ve gençliğin karşıtıdır. Bu da her bakımdan bir soykırımdır.

Bu bela ortadan kaldırılmadıkça ne Kürt sorununun çözümü olur ne Kürdistan'da demokratik özgür yaşama ulaşılır ne de dünyada demokratik zihniyet ve siyaset gelişir. O halde, özellikle TC devlet sisteminin, AKP-MHP faşist-sömürgeci ve soykırımcı zihniyet ve siyasetinin Kürt düşmanı olduğunun derinliğine bilince çıkarmak önemlidir. Kürt karşıtı olduğu kadar insanlık, kadın ve demokrasi karşıtıdır. İnsanlığın başına beladır. Bu faşizmin yıkılmasının sonucu sadece Kürt sorununun çözülmesi, Kürt halkının sömürgeci-soykırımcı sistemden kurtularak özgürleşmesi olmayacaktır; bütün insanlığın, bütün ezilenlerin kurtuluşunun ve özgürlüğünün gerçekleşmesi için adımlar atılmış olacaktır. Faşizm belasından kurtularak dünyada özgürlük ve demokrasi devriminin adım adım zafer kazanma süreci başlayacaktır. Bu kadar önemlidir.

TC, 20. yüzyıl dünyasında ABD ile ilişkilerine dayanmadan önce Hitler faşizmine dayanarak ayakta kalmaya çalıştı. Faşizmin yenilgisinden sonra da ABD sistemine ve NATO'ya girerek kendisini ayakta tutmaya çalıştı. Öyle bir durum yarattı ki, sırtını dünyanın egemenlerine dayayıp Türkiye'deki halkları ezerek, Kürt Soykırımı'nı gerçekleştirerek iktidarını tam bir faşist diktatörlük olarak sürekli kılmak istedi. Ülkenin ve toplumun imkanlarını dışa peşkeş çekerek Kürt ve halk düşmanı, kadın düşmanı iktidarını sürekli kılmak istedi. Şimdi bu konularda en zayıf durumunu yaşıyor. Geçmişteki durum köklü bir değişimi ortaya çıkardı. Özellikle Sovyetlerin çözülüşü ardından başlayan Üçüncü Dünya Savaşı'nın çeyrek yüzyıldır ortaya çıkardığı sonuçların yanı sıra, Kürdistan Özgürlük Hareketi'nin Uluslararası Komplo'ya karşı yenilmeyip ayakta kalarak geliştirdiği mücadelelerin vurduğu darbeler sonucunda TC faşizmi dünyadan ve toplumdan tecrit olmuş durumdadır. İçten ve dıştan en fazla tecrit yaşayan konuma getirilmiş bulunuyor. Bu da devlet ve iktidar olarak, faşizmin, zihniyet ve siyasette en çok tecrit olduğu, en zayıf duruma düştüğü bir konumu arz ediyor. Hem Kürt varlığı ve özgürlüğü hem de Ortadoğu halklarının tarihleriyle uyumlu olarak demokratik birlik temelinde kardeşçe yaşamaları için, Türkiye'de ortaya çıkan ve kendisini kurumlaştırmaya çalışan AKP-MHP faşizminin yıkılması gerekiyor. İçte ve dışta yaşadığı tecrit, devlet sisteminin parçalanması, tam bir çete örgütlenmesine dönüşmesi, bu faşizmin en zayıf konumunu yaşadığını ve yıkılabilir noktada olduğunu gösteriyor.

O halde temel görev; insanlığın, bölge halklarının, tüm ezilenlerin ve Kürt halkının başına bela olan AKP-MHP faşizmini yıkmak oluyor. Başta Başûrê Kurdistan olmak üzere tüm Kürdistan'da, Ortadoğu'da ve dünyada bu faşist belaya karşı mücadele etmek temel özgürlük ve demokrasi görevi olarak ortaya çıkıyor. Faşizm topyekun olarak saldırıyor, sınırlarının dışına taşarak saldırıyor. O halde, faşizme karşı mücadelenin de topyekun direniş konumunda olması; Kürdistan'da, Türkiye'de, sınırların dışında, bölgede ve dünyada küresel düzeyde verilmesi gerekiyor.

Aslında yüzyıl önce Birinci Dünya Savaşı içerisinde bu faşist zihniyet ve siyaset yıkılabilirdi. Sosyalistler, Ekim Devrimi'ni gerçekleştirenler, faşizmi yıkacak diye Kemalistlere destek verdi. Fakat tam tersine, Kemalizm, o faşist zihniyet ve siyaseti yıkıp aşmadığı gibi onun devam edeni, bir versiyonu oldu. Ekim Devrimi üzerinden gelişen zihniyet ve siyaset burada yanıldı, yanlış değerlendirdi. Onu ilerici olabilir sandı. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin iktidarına, Osmanlı sistemine son verince faşizmden, soykırımdan uzaklaşan demokratik bir siyaset gelişiyor sandı ve yanıldı. Ona destek verdi, ona karşı gelişen mücadelelere köstek oldu. Örneğin; Kürt direnişlerini gerici, Kemalizm'i ilerici saydı. Büyük hatası buradan ileri geliyordu. Ekim Devrimi'nin ilk hatası temelde buradan ileri geldi. Kürdistan'da gerçekleri açığa çıkartan devrim, 90'ların başında somut bir olgu haline geldiğinde ilk çöken Ekim Devrimi oldu. İşte o yanılgı onu çökertti. Devrim, gerçek çizgisine kavuştu. Yüzyıl önce Rusya'da başlayan devrimcilik, 90'dan sonra Kürdistan Devrimi olarak devam etti. Devrimci çizgiden uzaklaşanlar ise, güçleri ne olursa olsun, çöktüler. Bunu böyle görmemiz ve değerlendirmemiz gereklidir.

Biz, stratejik duruşumuzu ve konumumuzu böyle tespit ediyoruz. Bu çerçevede 40. yıl görev ve sorumlulukları olarak önümüze koyduğumuz görevler şöyle somutlaşmış bulunuyor:

-Bakur'da, Türkiye'de, AKP-MHP faşist diktatörlüğünü yıkmak.

-Demokratik Türkiye, Özgür Kürdistan'ı yaratmak.

-Önder Apo'yu özgür yaşar ve çalışır pozisyona kavuşturmak.

Bakur'da ve tüm Ortadoğu'da, dünyada stratejik görevimiz budur. Böyle bir görevi, faşizme karşı direnme değil, artık faşizmi yıkma görevini önümüze koymuş bulunuyoruz. Kürt varlığı ve özgürlüğü de bununla ilerleyecektir. Üçüncü Dünya Savaşı'ndan çıkacak bir bölge devrimi, dünya devriminin gerçekleşmesinin önünü açacaktır. İnsanlığı Demokratik Ortadoğu Devrimi'ne böyle bir mücadele götürecektir. Temel tespit, temel görev bu oluyor. İçinde yaşadığı zayıflıklar, iç ve dış tecrit, sistemin parçalanması, tam bir çeteleşmeye dönüşmesi dikkate alındığında, faşizmin yıkılabileceği, tarihinin en zayıf dönemini yaşadığı net olarak görülebiliyor.

■■■

12 Eylül faşizminin mirası

Xebat Andok

Faşizme karşı mücadelenin de evrensel ilkeleri vardır. Bu ilkelerin ilki, faşizme karşı aktif topyekun direnişin gerekli olduğudur. Beklentili, zamana yayan bir bakışla faşizme karşı mücadele eksik kalır. Yaratılan her fırsatta faşizmi darbeleyebilmek gerekmektedir. Faşizmle askeri şiddete dayalı mücadelenin yanında, geniş bir anti-faşist demokrasi cephesi ile, toplumun her noktasını faşist zihniyete karşı direniş mevzisi haline getirmek gerekmektedir.

TC devlet sisteminin, Kürt karşıtı faşist kurucu çekirdeği esas alınarak, emperyalist odakların planlamaları üzerinden yeniden yapılanması olan ve 38 yıldır TC'nin devlet şekillenişini belirleyen 12 Eylül Faşist Askeri Darbesi üzerine haklı olarak çokça değerlendirme yapılmıştır. Birçok açıdan ele alınan ve Türk devlet sisteminin anlaşılması için önemli ipuçları veren 12 Eylül'ü değerlendirirken, temel özelliklerinden birinin toplumsallığa yapılan kapsamlı bir saldırı olması olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Pozitivist toplum mühendisliği anlayışı ile topluma tek bir şekil vermenin, faşist cuntanın ve onun esas yönlendiricisi olan kapitalist hegemonik güçlerin temel motivasyonu olduğunu bilmek gerekir. Siyasal hedefleri belirgin olan faşist cuntanın, bunun yanında kültürel, ekonomik ve toplumsal planlamalara sahip olduğunu ve topluma yönelik saldırılarını da gelişigüzel değil bu çerçevede yürüttüğünü kavramak, 12 Eylül faşist darbesinin ürünü ve doğrudan sürdürücüsü olan AKP-MHP faşizminin bugünkü hareket tarzını anlamak açısından oldukça önemlidir.

1970'ler boyunca Türkiye'de egemenler toplumsal muhalefetin her geçen gün güçlenmesini kaygı ve korku ile izlemiş, sivil faşist güçler eliyle bastırmaya çalışmıştı. Askeri darbe ile beraber bunun intikamını en vahşi şekilde almaya çalışacaktı. Bu intikam hareketi sadece var olan toplumsal yapıyı bastırmakla yetinmeyecek; toplumsal güçlerin bir kez daha toparlanmasını engellemek için ekonomik, kültürel ve toplumsal dönüşümleri hedefleyecekti. Faşist cunta daha iktidara el koymadan önce izleyeceği ekonomik programı oluşturup karara bağlamıştı. Tarihe 24 Ocak kararları olarak geçen bu ekonomik politikaların mimarı olan Turgut Özal'ın 1983 sonrası başbakan olması tesadüf değildir. Bu politikaların esasını, küresel kapitalist sistemle tam bütünleşmeyi hedefleyen neoliberal ilkeler oluşturuyordu. Bu kararlar, sınırsız sömürü ve vahşi bir kapitalizm öngörüyor ve emekçileri tüm haklarından arındırmayı temel alıyordu. Bu saldırıyı, ciddi anlamda örgütlenen ve demokrasi mücadelesinin temel aktörlerinden biri haline gelen emekçilerin, kolaylıkla kabul etmesi mümkün değildi. Nitekim, devlet darbeyle emekçilerin tüm örgütlenmelerine yönelmeden bu kararları pratikleştirmeye çalışmayacaktı. Ne zamanki direniş odakları etkisiz bir konuma getirildi, bu politikalar hayata geçirildi. 12 Eylül faşizminin ekonomik politikaları, tekelci kliklerin sürekli zenginleşmesinin önündeki tüm engelleri kaldıran yapısal değişimleri, toplumsallıkta önemli tahribatlar yaratarak devreye kondu.

Devrimcilik olgusunun karalanması ve yenilmez devlet algısı birbiriyle bağlantılı geliştirildi

Bu ekonomik sistemin toplumsal ahlak üzerinde olumsuz ciddi etkiler yaratması kaçınılmazdı. Bireyciliğin kutsanması ve zenginleşmenin her tür ahlaki ilkenin üstünde görülmesi, ahlaki ve politik topluma savaş açılması anlamına geliyordu. Ahlaksızlığın ahlak olarak topluma empoze edilmesi, 12 Eylül rejiminin en önemli özelliklerinden biridir. "Köşeyi dönme" gibi kavramların bu dönemde gündelik dile yaygınca yerleşmesinin liberal normlarla toplumsal ahlakın aşındırılmaya çalışılması ile bağı açıktır. Şans oyunları, inanılmaz faiz dalavereleri temelinde banker sisteminin yaygınlaşmasını bu çerçevede okumak gerekir. Toplumsal muhalefetin her alanda yarattığı "Biz" duygusunun devlet tarafından "Ben"e indirgenme çabasının bir mesafe kaydettiği söylenebilir. Daha önceleri toplumun gözünde en onursuz durum olarak görülen muhbircilik bu temelde toplumdaki bireycilikle birlikte yaygınlaştırılmaya çalışıldı. Faşizmin toplumda geleceğe dair umutsuzluk ve çaresizlik hissini yaygınlaştırması bu bağlamda sağlandı. Şehirleşmenin çok hızlı ve çarpık gelişmesi de bu zemin üzerinden gelişti. Faşizmin toplumsallığı kontrol altına alma aracı olarak bu demografik değişimi kullandığı ifade edilebilir.

Devrimcilik olgusunun karalanması ve yenilmez devlet algısı birbiriyle bağlantılı geliştirildi. Faşizmin vahşeti kuşkusuz kör bir intikamdan öte anlamlar taşıyordu. Devrimciliğin "maceracılık" ve yenilgiyle anılmasından "kandırılma" edebiyatına kadar, özel savaş argümanları sınırsız bir işkence ile toplumun hafızasına kazınmaya çalışıldı. Devletin gücünün her şeye yeteceği önermesi, sınırsız vahşetle kanıtlanmaya çalışıldı. Faşizmin buradaki hedefi kuşkusuz toplumun en küçük direniş nüvelerini bile ortadan kaldırmak ve bunu sadece fiziksel anlamda değil, düşünsel anlamda da sonuçlandırmaktı.

Bu açıdan, düşünsel anlamda yoğun bir saldırı gerçekleştirmesi beklenendi. Muhalif düşünceyi sadece üniversitelerden arındırmakla yetinilmedi. Faşizmin evrensel bir simgesi olarak, kitaplar ateşe verildi. Kitabın temel bir tehdit olarak lanse edilmesi, toplumsal düşünceyi yavanlaştırmak amacına uygundu. Faşist devlet düşünen, sorgulayan, örgütlenen toplum değil; yönlendirilen, itaat eden ve kişiye kadar parçalanmış "sürü" istiyordu. Ve bu amaç için kültürel dünyayı çöle çevirmekten çekinmiyordu. Yoz bir yaşam tarzı anlamına gelen "arabesk" kültürü toplumun üzerine boca edildi. Sanat ve sinema özellikle bu amaca göre şekillendirildi. Kişisel bir acı ve kader teması üzerinden ince bir şekilde işlenen bu kültür; toplumsallığı, moral dünyası üzerinden hedef alıyordu. Hayatın her anı ve olgusu ideolojik saldırılarla adeta bombardımana tutuldu.

Yine ABD'nin, "Yeşil Kuşak" projesi çerçevesinde toplumun dini duygularının yoğunca sömürülmesi 12 Eylül rejiminin topluma müdahalesinin temel ayaklarından birini oluşturuyordu. Yeni yeni büyüyen şehirlerin yoksul semtlerinin hepsinin de devlet destekli tarikatlara açılması bu dönemin temel politikalarındandı. Devletin İslam dinini araçsallaştırması, sosyalist düşüncenin halkın gözünde kötülenmesiyle paralel ilerledi. İslam'ın demokratik özünü temsil eden çevrelere yönelik baskılar sürerken, devlet aklını temsil eden anlayışların önü açıldı. AKP ve uzun süreli ortağı, şimdiki düşmanı Fethullahçı örgütlenmenin tohumları bu dönemde atıldı. Hizbul-kontra örgütlenmesinin pratik hazırlıklarının da bu süreçte yapıldığı unutulmamalıdır.

TC sisteminin, Kürdistan'da oluşturduğu sömürge mekanizması her şeye rağmen Kürt Soykırımı'nı başarmış değildi. 12 Eylül faşizminin kendine biçtiği temel misyonlardan biri, bu soykırımı tamamlamaktı. 12 Eylül'ün Kürt sosyolojisine müdahalesi ve bununla hedeflediği amacı çok barizdi. Kürt halkı tüm özellikleri ile ortadan kaldırılmak isteniyordu. TC sisteminin soykırımcı geleneğinin devamı olarak cunta rejimi, Kürt gerçekliğini söylem düzeyinde inkar edip, bunu sözde bilimsel teorilerle (Kart Kurt, Dağ Türkleri teorisi) kanıtlamaya çalışırken, pratikte ise bu gerçekliğin gölgesini bile ortadan kaldırmaya yönelik topyekun bir saldırı başlattı. Türkiye toplumuna yönelttiği saldırı araçlarını Bakurê Kürdistan'da da kullanırken, bunun ötesinde, bir halkın varlığını yok etmek temel motivasyon kaynaklarından biriydi. 12 Eylül faşizminin Kürt halkına, özellikle de zindanlara ne denli hayasız biçimde yöneldiği sıklıkla değerlendirilmiştir. Bu vahşet ancak vahşetin hedefi ile anlaşılır kılınır. Bir toplumsallık ancak bedenden tutalım dil, kimlik gibi tüm kurucu değerlerine yabancılaşmayla dağılır. 12 Eylül'ün Kürt halkı için düşündüğü son buydu, öngördüğü toplumda sadece kendi evinde bile Kürt olabilen, Kürtçe konuşan insanlar yoktu.

Faşizmin toplumsallığı tümden dönüştürme planlamalarının bire bir hayata geçmesi istisnai durumlardır. Bu açıdan toplum mühendisliği aslında ahlaki ve politik topluma oldukça zarar vermekle birlikte onu tesirsiz hale getiremez. Her zaman toplumsal güçlerin direnişi faşizmin planlamalarını ya kırmış ya da geriletmiştir. En kötü durumda bile örtük bir direnişle, kabullenmeme ve yeni bir direniş dönemini bekleme biçimi söz konusu olmuştur. 12 Eylül faşizmine de bu çerçeveden bakmak gerekir. Türkiye toplumunun dayanışma değerlerini aşındırmış olabilir. Türkiye sosyalist hareketlerini önemli oranda geriletmiş olabilir. Neoliberal sistemi işler kılmış olabilir. Türk İslam Sentezi geniş yığınlarda şovenist duyguları hakim kılmış olabilir. Kürt işbirlikçiliğini kurumsallaştırmış olabilir. Özcesi; bugün de açıkça gördüğümüz, hala süren belli sonuçlar almış olabilir. Fakat, Özgürlük Hareketi'nin direnişi onun en temel projesini dağıtmıştır. Bırakalım Kürt Soykırımı'nı tamamlamayı, darbeden daha on yıl bile geçmeden Önder Apo'nun komutası ve PKK öncülüğünde Kürt diriliş devrimi gerçekleşmiştir.

Parçalı ve cılız farklı direniş çabaları olsa bile, 12 Eylül'e örgütlü ve kapsamlı bir direnişle cevap veren yegane hareket, PKK olmuştur. Zindanlarda filizlenen bu direniş, dağlarda diriliş devrimi boyutuna gelmiştir. Kuşkusuz bu direnişi tek yönlü olarak değerlendirmemek gerekir. Siyasi, kültürel ve toplumsal boyutlarıyla bütünlüklü olarak yürütülen bu direniş, 12 Eylül faşizminin topluma giydirmek istediği kalıpları parçalamıştır. Önder Apo bu mücadeleyle sadece "Özgür Kürt"ü, onun ahlaki değerlerini, toplumsallığını açığa çıkarmamış; aynı zamanda Türkiye toplumunun da bu faşizme karşı direniş imkanlarına kavuşmasının önünü açmıştır. Devrimcilik, PKK şahsında tekrardan gerçek anlamına yakışır bir kavrama dönüşmüştür. Gerilla mücadelesi "Kürt"e ruh kazandırırken bir yandan da Türk egemen sisteminin teşhir olmasına, demokratik değişimlerin gerçekleşmesine yol açmıştır. Bu açıdan da PKK direnişi 12 Eylül faşizmini darbelemiştir. Cunta şefi Evren'in ölümünde sahipsiz kalmış olması ve 12 Eylül'ün sözde bir yargılanmaya tabi tutulması bu direnişin sonuçlarıdır. Kendisi 12 Eylül'ün ürünü olan AKP'nin bile bu rejime karşıymış gibi görünmesinin nedeni de toplumun PKK direnişi sayesinde bu faşizmin iç yüzünü görmüş olmasıdır.

12 Eylül Kişiliği

PKK'nin 12 Eylül faşizmiyle mücadelesinin bir boyutunu "kor'a kor" bir meşru savunma mücadelesi oluştururken; diğer önemli boyutu, Önderliğin bu faşizmin toplum üzerinde yarattığı tahribatı anlamak ve bunun karşısında toplumsallığı savunmak için düşünsel mücadele olmaktadır. Bu bağlamda, Önder Apo, özellikle 84-90 yılları arasında, 12 Eylül faşizminin topluma dayattığı yaşam biçimini derinlikli bir çözümlemeye tabi tuttu. Bunu öncellikle Kürt toplumu üzerindeki Kemalist asimilasyonun yansımaları üzerinden yapmakla beraber, Türkiye toplumunun tamamını kapsayacak biçimde geliştirdi.

Önderlik, "12 Eylül Kişiliği" olarak kavramsallaştırdığı bu çözümlemelerle faşizmin birey üzerindeki etkilerinin genel hatlarını ortaya koydu. Devlet, ideolojik aygıtları ile öngördüğü toplumu yaratmak için bireyleri kalıplara sokmayı hedefli-

Xebat Andok-12 Eylul.qxp_Layout 1 30.09.2018 18:02 Page 10

yordu. Doğal olarak, bu genel kalıplar bireylerin şekillenişinde zor ve rıza ile oluşturuluyordu. Sinema ve müzik bu açıdan çok bilinçli bir şekilde kullanıldı. Yaratılan sahte "kahramanların" topluma örnek olarak sunulması bu kalıpların oluşmasında yaygın bir işlev gördü.

Kürt toplumunda yurtseverlik temelinde yeni bir kültür dünyası yaratılmıştır

Bu kişiliğin öne çıkan bazı temel karakteristikleri söz konusuydu. Bu kişiliğin özellikleri kuşkusuz Bakurê Kurdistan ve Türkiye'de bazı farklılıklar içeriyordu. Fakat temel ayırt edici yönler ortaktı. Faşizmin toplumsallığı dağıtma hedefi doğrultusunda yaratılmaya çalışılan bu kişilik öncellikle bireyciydi. Dünyanın merkezine aslında oluşmamış silik kişiliğini koyuyor ve dünyaya her zaman sadece bu pencereden bakıyordu. Bireysel zayıflığını güce olan hayranlığıyla perdelemeye çalışıyordu. Apolitik olma, bu kişiliğin temel ekseniydi. Siyaset boş bir uğraştı. İnsana sadece zarar verirdi. Ayrıca, devlet büyükleri zaten her şeyi bizim için de düşünüyorlardı. Siyasete değil, kişi kendi ekmeğine bakmalıydı. Düşünsel etkinlik manasız, gereksiz bir faaliyetti. "İdeolojiler dönemi bitmiştir" söylemi topluma şırınga ediliyordu. Her şeyin maddileştiği neoliberal dünyada insanlık, fedakarlık, dayanışma gibi ahlaki değerler "para etmiyordu." Çıkarcılık en temel ilke oluyor ve en faydacı kişi, "işini bilen" şahıs olarak topluma en nadide ve seçkin örnek olarak sunuluyordu. Faşizmin ebedi, değişmez düzen propagandası çerçevesinde bu kişiliğe, melankoli ve karamsarlıkla birlikte sonu hüsranla biten bir kadercilik anlayışı hakimdi. Faşizmin yarattığı kişilik; tüm bunları kapsar bir şekilde, aynı zamanda da sindirilmiş, silikleştirilmiş bir kişilikti.

Türk toplumu için milliyetçilik, içi boş kendini her şeyden önemli görme histerisinin zemini oluyordu. Ne de olsa, "Bir Türk dünyaya bedeldi". İşte, dünyaya bedel olan kişi kendisiydi. Toplumsal yaşamın her anına ve mekanına yazılan şovenist, ırkçı sloganlar, hayali bir imge yaratıyordu. Tarih bu bakışla yeniden yazılıyordu. Devlet ise, bu imgenin öznesi oluyordu. Devlet Türk demekti. İç ve dış düşmanlarla dolu ortamda tek koruyucu; Türk devletiydi. Devlet ise, doğrudan ordu demekti. "Devlet" eşittir "Ordu" o da eşittir "Türk" denklemi 12 Eylül kişiliğinin Türk halkındaki temel yansımasıydı. "Her Türk" boşuna "asker" doğmuyordu. Türk halkı toplumsal değerlerinden uzaklaştırılarak yeniden yaratılmaya çalışılıyordu. Ayrıca, PKK'nin diriliş mücadelesi geliştikçe, Kürt düşmanlığı bu yeniden yaratılmaya çalışılan "Türklük"ün temel mayası haline getirilmeye başlanmıştı.

Faşizm zaten Kürde dair tüm farklılıkları silmeyi esas hedef haline getirmişti. Ama, 12 Eylül'ün yaratmaya çalıştığı "Kürt" her şeyden öte köle demekti. Bu köle algısı her Kürt bireyinde kendini sürekli aşağı görme hissi yaratılmak tamamlanmak isteniyordu. Kürtlük; kaçılması gereken bir hastalıkla kaçınılmaz, aşağı olmaya sabitlenmiş bir kader arasında gelip gidiyordu. 12 Eylül faşizmi Kürde dair her şeye saldırırken verdiği mesaj aşikardı: "Sen hiçbir şeysin; devletin sana, senin öncülerine yapamayacağı bir şey yok!" Amed zindanlarında insanları her tür ahlaki ilkeden azade bir hale, yani insan posası haline getirmeye çalışırken fiziki imhadan daha derin bir yok ediş; varlığı başka bir varlığa, yani Türklüğe eklemlemek isteniyordu. Kürt Soykırımı'nın dünyada ayrıksı bir konumda olması bu nedenledir. Türk devlet sisteminin Kürt Soykırımı ile hedefi salt fiziki imhadan çok öteydi. "Kürt, bırakalım irade olmayı, Kürt hiç bir şey olamaz". Özgürlük Hareketi'nin direnişi yükseltmeye başladığı bu dönemde Kürt halkının genelinde açık ya da örtük olarak bu yargı hakimdi.

Önderliğin her şeyden öte yaratılmaya çalışılan bu kişilikle mücadele ettiği açıktır. Bir halkın varlığını koruyabilmesi için; öncellikle kendi olanı yaratmaya çalışması gerekliliği, Önderliğin çıkış noktasıdır. Bu Kürdistan'ın her yeri için geçerlidir fakat Bakurê Kurdistan'da Türk sömürgeci sisteminin niteliği nedeniyle daha can alıcı durumdadır. Bu açıdan Önder Apo, devrimci enerjisinin çoğunu Kürt halkının içindeki egemenlerin yarattığı kişiliği ortadan kaldırmaya ve Özgür Kürt kişiliğini oluşturmaya yönelttiğini sürekli dile getirmiştir. Özgür Kürt tam da egemenlerin Kürde biçtiği kölelik çerçevesini her açıdan kırmakla sağlanabilir. Kendi olma bu şekilde gelişir. PKK Hareketi diriliş devrimini işte bu zeminde gerçekleştirmiştir. Kürt önce irade haline getirilmiş ve bu irade olma hali sömürgecilikle savaş sürecinde biçimlenmiştir. Kadın Kurtuluş İdeolojisi ile kadının toplumsallığı ifadesini bulmuş ve bu, toplumsal büyük bir devrim anlamına gelmiştir. Komünal değerler üzerinden Kürt toplumunun ahlaki ve politik özü yeniden canlandırılmıştır. PKK'de somutunu bulan bu gerçeklik, Önderliğin çabalarıyla oluşan militan gerçeği üzerinden topluma yayılmıştır. Bu açıdan, Kürt toplumunda yurtseverlik temelinde yeni bir kültür dünyası yaratılmıştır. Aynı zamanda, demokratik modernite ilkeleri üzerinden toplumsallık ve sosyalizm yeniden ifadeye kavuşturularak evrensellikle buluşulmuştur. 12 Eylül kişiliğinin panzehiri PKK militanlığı olarak pratikte ortaya konmuştur ve bu gerçeklik sadece Kürt halkının dirilişi anlamına gelmeyip faşizme karşı demokrasi mücadelesinin temel mevzisi haline gelmiştir.

12 Eylül'ün sürekliliği

12 Eylül Askeri Darbesi'nin etkilerini tartışırken 38 yıllık süreci ele almak önemlidir. Çünkü; 12 Eylül faşizmi, darbe mekaniğine dayalı Türk devlet geleneği üzerinden bir kurumsallaşma yaratmıştır. Bu kurumsallaşma Anayasa ve yasalarla oluşturduğu devlet sisteminin hala sürüyor olması ile ilgili olduğu gibi, topluma dayattığı kalıpların ve palazlandırdığı ideolojik grupların etkileri ile de görünürdür. Faşizme karşı mücadele onu geriletmiş ve birçok açıdan iflas ettirmiştir. Fakat bu, 12 Eylül döneminin kapanıp yeni bir döneme geçildiği anlamına gelmez. Bu sürekliliği tarihsel düzlemde yerli yerine oturtabilmek önemlidir.

12 Eylül cuntası iktidara el koyup devlet mekanizmasını yeniden örgütlerken, yine toplumsallığa müdahale ederken bunu pratik araçlarla yapmıştır. Bu siyasal, kültürel, ekonomik araçlar devletin tüm yapısını etkilerken, toplumsallık üzerinde de ciddi tahribatlar yaratmıştır. Bu açıdan, 1990'larla birlikte 12 Eylül'ün teşhir olması ve neredeyse tüm çevrelerin bu darbeyi olumsuzlar duruma gelmesi, bunun 2000'lerle birlikte zirve yapması tam bir hesaplaşma anlamına gelmez. Çünkü; yapısal dönüşümler özellikle Türkiye'de eksik kalmıştır. Faşizmin etkilerini kırmak demek; demokratik bir işleyişin hakim olması demektir. Türkiye için ise, demokratikleşmenin çok yalın bir ilk adımı vardır. Bu adım; Kürt sorununun çözülmesidir. Kürt sorunu çözümsüz kaldığı oranda Türkiye darbeci faşist sistem çerçevesinde kalmaya mahkumdur. Çünkü; bu sistemin temeli Kürt Soykırımı'dır. Ve soykırımcı mantık ve bakış devlet mekanizmasının her yerini zehirlemektedir. Bu açıdan, 12 Eylül'ün anayasasının bile ortadan kaldırılmamış olması bu konuyla doğrudan bağlantılıdır.

Bu nedenle, şunu çok açık bir şekilde tespit etmek gerekmektedir. 38 yıldır Türk devleti faşist darbenin çizdiği çerçevenin dışına çıkmamıştır. Mantık, zihniyet ve işleyiş değişmemiştir. Türkiye demokrasi güçlerinin mücadelesi, kuşkusuz geri adım atmasına yol açmıştır. Devlet buna zorlandığı için bu değişimleri yapmak zorunda kalmıştır. Yoksa, cevher değişmemiştir. Bu zaman zarfında iktidar olan ya da mecliste temsilini bulan, Kürt siyasal hareketi dışındaki, tüm partiler de 12 Eylül mantığının ürünü olmuşlardır. Devlet içinde rekabet eden tüm tekelci klikler de aynı anlayışı paylaşmış; aralarındaki tek farklılık, çıkar ve tarz farklılığı olmuştur.

Nitekim, 2013-15 yılları arasında Önderliğimizin çabalarıyla bir dönem görece demokratik bir ortam oluşunca, devlet aklı denen faşist klik tekrar devreye girmiş ve yeni bir darbe ile aynı zihniyeti, farklı araçlarla topluma saldırmaya devam etmiştir. 7 Haziran seçimleri demokrasi mücadelesinin artık mevcut yapı ile devam edilemez duruma geldiğini gösterdiğinde AKP-MHP faşizmi 1 Kasım darbesini gerçekleştirmiştir.

Darbeci geleneğin sivil versiyonu olarak AKP

16 yıldır iktidarda olan AKP'nin yapısı, zihniyeti tam anlaşılmadan 2015 sonrası içine girdiği durumu anlayamayız. Kuşkusuz AKP bugün iktidara ilk geldiği şekilde değildir. Hatta şu an ki konumu, siyasal bir partiden çok, faşist Erdoğan'ın kişisel rant dağıtma aygıtıdır. Bu aygıt devlet mekanizmasıyla da, MHP aracılığıyla bütünleşmiş ve devletleşmiştir. Fakat bu yeni durum AKP kurucu yapısından bağımsız değildir. Önder Apo daha 2000'lerin başlarından itibaren AKP'nin içindeki yeşil faşizm potansiyeline işaret etmiş, hegemonya isteğinin bunu doğuracağını belirtmişti. Önder Apo son savunmasında; AKP'nin 12 Eylül İkinci Cumhuriyet rejiminin kurucu partisi olarak, Birinci Cumhuriyetin CHP'si ile aynı konumda olduğunu belirtmiştir. Bu açıdan, 16 yıllık süreçte zaman zaman gündeme gelen diyalog süreçlerini de AKP'yi demokrasiye çekme hamleleri olarak anlamak gerekir. AKP'yi anlamak için tarihsel ele almak şarttır.

Askeri-sivil bürokrasiye dayalı Beyaz Türk faşizmi 2000'lerle beraber bir tıkanıklığı yaşıyordu. 1997 yılında yapılan 28 Şubat darbesi hem bu tıkanıklıktan hem de Erbakan'ın Özgürlük Hareketi ile diyalog arayışından kaynaklanıyordu. Fakat bu müdahale bu daralmayı aşmaya yetmedi. Anadolu merkezli sermaye iktidardan daha fazla pay istemeye başlamıştı. AKP böylesi bir süreçte kapitalist merkez devletlerin belirgin onayı ve desteği ile kuruldu. Bu nokta oldukça önemlidir. Faşist Erdoğan'ın bugün sürekli bir ABD karşıtlığı yapıyor olması, gerçek yüzünü gizleyemez. AKP 1970'lerde ortaya çıkan Siyasal İslamcı geleneğin (Milli Nizam Partisi'nden Fazilet Partisine kadar Erbakan liderliğindeki dinsel siyaset akımı) içinden, doğrudan emperyalist odakların onayı ile, BOP (Büyük Ortadoğu Projesi) bağlamında vücut buldu. "Ilımlı İslam" ABD'nin "Yeşil Kuşak" projesi ile 12 Eylül eliyle yaygınlaştırılan bir düşünceydi. "PKK'yi en iyi ben tasfiye ederim" iddiası hem devletin çekirdeğine hem de uluslararası güçlere kendini pazarlarken ifade ettiği en önemli argümandı.

AKP ilk olarak sürekli sistemde reform vurgusu yapıyordu. Bu reform söylemi ile; Kemalist yapının ötelediği muhafazakar alt sınıflardan, küresel sisteme daha fazla entegre olmak isteyen liberallerden, gittikçe zenginleşen Anadolu merkezli üst sınıflardan ve bürokratik yapının yarattığı fakat devletin bürokratik yapısının dönüşümünün çıkarlarına daha uygun olacağını uman burjuvaziden ve işbirlikçi üst sınıf Kürtlerden destek alıyordu. Parti yapısını da bu destek çerçevesinde çeşitlendirmişti. Önderlik bu durumu, AKP bir ittifaklar bileşimidir şeklinde açıklıyordu. "Sivil Yeni Anayasa" kavramını ağzından düşürmüyordu. Sivilleşme söylemi ise, iktidar mücadelesine demokrasi maskesi takma dışında bir anlam taşımıyordu. Bugün kendine bağlı askeri bürokrasiye sunduğu olanaklar, AKP'nin sivilleşmeden ne anladığını göstermektedir.

Beyaz Türk faşizmi iktidarını kolayca bırakmamak için darbe planları, kapatma davası gibi saldırılar geliştirdikçe demokrasi maskesi onun için daha yaşamsal oldu. Bazıları şimdi AKP'nin cezaevlerinde olan liberal aydınlar bu süreçte AKP'ye can simidi oldular. Emperyalist güçlerden aldığı destekle faşizmin beyaz sürümü ile amansız bir iktidar mücadelesi verirken, toplumdan destek almak için demokrasi kavramını istismar etmesi karakteristiktir. 12 Eylül'ün bir başka ürünü olan Fethullahçı tarikatla kader birliği yaptığı bu dönemde Kürt sorununa dair farklı düşünceleri kısık sesle de olsa ifade etmesi, demokrasi ile Kürt sorunu arasındaki kopmaz bağ nedeniyleydi. Yargıyı, ortağı Fethullahçı tarikatın emrine verebilmek için yaptığı düzenlemeleri referanduma sunarken, sanki 12 Eylül'e karşı düzenleme yapıyormuş gibi gösterip, kitlelerde 12 Eylül'e olan karşıtlığı kullandı. Yoksa AKP, 1982 Anayasası'nda esaslı hiçbir değişim yapmadı, yapma anlayışı da yoktu. Çünkü; aynı faşist anlayışın ürünü ve sürdürücüsüydü. Hatta, 12 Eylül faşizminin zihinsel, resmi ve yasal yaratımıdır.

AKP'nin 12 Eylül ile bu ilişkisi onun darbeci gelenekle bağını da ortaya koymaktadır. Bu gelenek ne kadar iktidar bağımlısı ise, AKP de o kadar iktidar bağımlısıdır. Ve tam iktidarı elde edebilmek için yapamayacağı şey, göze alamayacağı bir suç yoktur. Bu gelenek zaten basitçe yasal ya da yasal olmayan rolle, nasıl olursa olsun iktidara sahip olmak üzerinden şekillenir. AKP de zaten bu geleneğin, bu gelenek içindeki faşist 12 Eylül sisteminin ürünüdür. Bu geleneğin yeşil yüzünü temsil etmektedir. MHP ve Ergenekoncu kesimle hızla uzlaşabilmesi aynı düşünsel zeminde olduklarına en net kanıttır. Sivillerin ön planda olması darbeci olduğu gerçeğini örtemez. Bu nedenle, 2015 sonrası iktidarda kalabilmek için sürekli darbe yapması anlaşılır olmaktadır. Normal yollardan iktidarını toplum üzerinde onaylatamaz, geldiği konum bu-

AKP, devlet olanakları ve ideolojik aygıtları ile belli bir planlama çerçevesinde toplumu etkileyebilmektedir. Bu planlamaların özü, beyaz Türk faşizminin en ulusalcı kanadının sürekli vurguladığı gibi dinsel bir toplum yaratmak değildir. Çünkü; AKP'nin hedefi ahlaki değerlerle değil, maddi çıkar güdüsü ile hareket eden bir elit ve onun güdümünde dinsel duygularla kolayca yönlendirilebilen, ahlakla değil çıkar eksenli hareket eden geniş bir yığın yaratmaktır.

dur. Bunun için, AKP sürekli olağanüstü bir hava yaratmakta ve darbelerle iktidara tutunabilmektedir. Bu onun özsel özelliği ve karakteristik yapısı gereğidir.

Topyekun Kürt Soykırımı'na girişmesi kuşkusuz bu durumda en yalın göstergedir. Zaten PKK tıpkı 12 Eylül faşizmine nasıl direnip onu teşhir ettiyse, AKP faşizmine de o şekilde direnip onun da gerçek yüzünü deşifre etmiştir ve etmektedir. 1 Kasım 2015 ve 20 Temmuz 2016'da yaptığı, yine Nisan 2017 referandumunda ve son olarak Haziran 2018 seçimlerinde yinelediği 12 Eylül'ün ikizi olan darbelerle, aslında darbeci devlet geleneğine ne kadar bağlı, buna ne kadar sevdalı ve mahkum olduğunu da göstermiştir. AKP'nin maskesi düşmüş; ortaya 'Yeşil Faşizm'i' saçılmıştır.

Faşizmin tek tipleştirmesine karşı toplumun doğal çeşitliliğine uygun biçimde her yöntemle direniş geliştirmek gereklidir. Bunun için de anti-faşist bilinci sürekli yaymak ve anti-faşist kesimlerin geniş demokrasi ittifakını sağlamak zorunludur. Faşizmin bu soykırım saldırılarına karşı PKK, her geçen gün direnişi büyüterek karşılık vermektedir. Kürdistan'ın her alanında gerilla, gözü dönmüş bu faşist şeflerin soykırım rüyalarını kabusa çevirmekte, heveslerini kursaklarında bırakmaktadır.

AKP-MHP faşizmi ve 12 Eylül

Faşizm kavramı, birçok farklı tanımı olmakla birlikte, esas olarak devlete içkin bir kör şiddetin sınır veya yasa tanımaz bir biçimde kullanılma tarzına işaret eder. Bu açıdan faşizmin farklı türevleri olması normaldir. Faşizmin her pratiğinde ortak özellikler vardır. Fakat dönem ve yere göre bazı farklılıklar da içerir. Bu açıdan, 12 Eylül faşizmi ile AKP-MHP faşizminin bire bir aynı pratiklere sahip olması beklenmemelidir. Zaten bu iki faşizmin benzerliği, kaynağını ortak düşünsel kaynaktan almalarından ileri gelmektedir. Ortak zihniyet, topluma benzer yaklaşım ve hastalıklı bir milliyetçilik gibi benzer yanlardan öte, bu iki faşizmin somut olarak birbirinin ardılı olma durumu söz konusudur. Çünkü; AKP de MHP de zaten 12 Eylül rejimi çerçevesinde anlam kazanmıştır.

Topluma ve Kürt halkına saldırma yöntemleri de benzerdir. Toplumsallığı dağıtıp, kültürel çeşitliliği tek tipe indirgemek iki faşizmin de özünde yer almaktadır. Kürt Soykırımı'nı tamamlama iddiaları benzerdir. İkisi de Kürt toplumsallığını ortadan kaldırmayı esas almışlardır. Bugünkü faşizm de öncülü gibi, en ufak toplumsal muhalefete tüm gücüyle yönelmektedir. Bilime, kültüre, toplumsal yaşama, doğaya yaklaşımları da bu karşılaştırmada ortak yanlar olarak öne çıkmaktadır.

AKP'nin, 12 Eylül faşizmi ile organik bağına değinmiştik. Türkiye'de emperyalist örgütlenmeler tarafından halkların başına bela edilen sivil faşist örgütlenmesi olan MHP'de ise bu durum biraz farklılık içermektedir. Çünkü; 12 Eylül rejimi bu oluşuma da 1980 öncesi tetikçilik görevini üstlendiği için yönelmiştir. Bazı faşist katiller idam edilmiş, yine bu partinin yöneticileri ve üyeleri belli bir süre zindanda tutulmuştur. Devletin MHP eliyle topluma karşı işlediği suçlardaki günahları MHP'nin sorumluluğuna atılarak devlet aklanmıştır. Bu nedenle, MHP en baştan itibaren 12 Eylül karşıtı bir söylem kullanmıştır. Fakat bu söylem, faşist rejimin tüm pratiklerini sahiplenmedikleri anlamına gelmez. Daha bu rejimin ilk günlerinde, Faşist Şef Türkeş fikirlerinin iktidarda kendilerinin ise cezaevinde olmalarının çelişkisini itiraf etmiştir. Bu çelişkiye rağmen, MHP tam olarak 12 Eylül faşizminin düşünsel dünyasını ifade etmektedir. Kaldı ki, bugün oynadığı rol zaten günümüz faşizminin kadrosal ve düşünsel merkezliğini yapmaktır. Bu açıdan, iki faşizmi birbirine bağlayan halka olarak da ele alabiliriz.

Günümüz faşizminin aktörlerinin biçimlenişinin 12 Eylül kişiliği üzerinden oluşmasından da 12 Eylül'ün sağladığı devamlılığı anlayabiliriz. Bugünün faşist şeflerinin zihniyetini 12 Eylül rejimi yaratmıştır. Erdoğan kişiliği bu açıdan ele alınabilir. Tutarsız, pragmatik, bireyci ve hayali bir ben-merkezci hastalıklı ruh hali tam da 12 Eylül'ün yarattığı tipolojidir. Yine, yeni rejimin Nazi propaganda bakanı Goebbels'a özenen şefi Süleyman Soylu bu karakteristiğe tam olarak uymaktadır. Vasat bir kültürel düzeyi olan, zayıflığını ve güçsüzlüğünü içi boş kabadayı edebiyatı ile saklamaya çalışan, kendi yarattığı yalan dünyasına inanmaya başlayan bu kişinin, 12 Eylül'ün atmosferinde şekillendiği çok bellidir. Önce devlet içi çetelere yamanmaya çalışan bu şahıs, o dönem küfürler ettiği Erdoğan'a hızlıca biat etmiştir. Herhangi bir ahlaki norma sahip olmaması, sadece bireysel çıkarına odaklanması hem omurgasızlığını hem de seviyesizliğini açıklamaktadır. 12 Eylül yarattığı bu şahıslar üzerinden de bir süreklilik sağlamaktadır.

AKP-MHP faşizminin toplum projesi

16 yıldır egemen olan ve demokrasi karşıtı hegemonik iddiaları olan AKP'nin toplumsal bir dönüşüm planlaması doğal olarak söz konusudur. Başından itibaren yeşil faşizme uygun bir ideolojiye sahip bir yığın yaratma hedefi olsa bile, son 3 yıldır MHP ile kurduğu faşist ittifak sonrası bu açıdan belirgin adımlar attığı açıktır. Baştan belirtilmesi gereken; AKP'nin tüm faşist yapılar gibi, toplumu sürü olarak gördüğü ve bu biçimde yönlendirmeyi esas aldığıdır. Bu açıdan, 12 Eylül'ün toplum planlamasına benzer bir toplumsal mühendislik söz konusudur.

MHP'nin bu açıdan uzun yıllara dayalı bir hedefi olduğu açıktır. Lümpen alt sınıfları ve orta alt sınıfları özellikle de Kürt düşmanlığı üzerinden bir itaat topluluğu biçiminde örgütlemek geleneksel faşizmin çerçevesine de uygundur. Yeni dönemde iktidar olanakları ile devlet bürokrasi içerisinde uzun süredir yönlendirdiği kadrolar üzerinden bu projeyi yaygınlaştırmak ve sivil çeteleri bir iç savaş durumuna hazır tutmak bu dönemde temel hedefidir. Kitle dönüşümünden çok, dar ama etkili bir taban dönüşümü ile toplum üzerindeki etkinliğini artırmak istemektedir.

AKP ise, MHP'den farklı olarak, ideolojik açıdan güveneceği bir taban ve kadro rezervi yaratabilmiş değildir. Aslında MHP ile kurduğu ittifakın önemli bir nedeni de budur. Çıkar eksenli yığın burjuva partilerinin bu özelliği AKP için de geçerlidir. Osmanlı Ocakları vb örgütlenmelerle faşizmin olmazsa olmaz sokak çeteleri ihtiyacını kendisi de sağlamaya çalışmakla birlikte bu noktada daha yolun başındadır. Partiden çok rant dağıtım merkezine dönüştükçe bu denli çekirdek örgütlenmeleri kalıcılaştırması güçtür. Çünkü; özellikle yerellerde kişiler arası çıkar çatışması daha etkili olmakta ve ideolojik çekirdek oluşturma olanakları azalmaktadır. İktidardan düşmesi durumunda MHP bir biçimde varlığını sürdürebilir. Fakat AKP, devlet olanaklarından mahrum kaldığı andan itibaren birkaç parçaya bölünmekten ve silinmekten kurtulamaz. Kürdistan'da gerilla karşısında rahatlıkla ölüme sürebildiği paralı ordunun mensuplarının AKP'li'den ziyade MHP'li olması tesadüf değildir.

AKP bugün kendine bağladığı ve sunduğu imkanlarla zenginleştirdiği küçük bir kesim dışında başka bir toplumsal kesime dayanmamaktadır. Fakat bu, geniş yığınları etkilemediği ya da harekete geçiremediği anlamına gelmemektedir. Şoven duygulara ve dini duygulara hitap ederek Türk halkında belli bir etki yaratmaktadır. Yine, kendi zenginlerine inanılmaz karlar sağlayacak, halka katkısı ise sadece şekli olacak projelerle (yol, köprü vs.) göz boyayabilmektedir. Kürt işbirlikçiliği ve ihanetçiliği üzerinden Bakurê Kurdistan'da küçük de olsa bir destek devşirebilmektedir. Bu faktörler derinleştirilebilir. Fakat burada üzerinde esas durmak istediğimiz nokta, bu desteği nasıl aldığı değil; bu desteği veren kitleye nasıl bir biçim vermek istediğidir.

Devlet olanakları ve ideolojik aygıtları ile belli bir planlama çerçevesinde toplumu etkileyebilmektedir. Bu planlamaların özü, beyaz Türk faşizminin en ulusalcı kanadının sürekli vurguladığı gibi dinsel bir toplum yaratmak değildir. Çünkü AKP'nin hedefi; ahlaki değerlerle değil, maddi çıkar güdüsü ile hareket eden bir elit ve onun güdümünde dinsel duygularla kolayca yönlendirilebilen, ahlakla değil çıkar eksenli hareket eden geniş bir yığın yaratmaktır. Dinsel atıfların içi bu gerçek altında boşalmaktadır. Etkilenen alt sınıfların yaşam biçiminde dinsel motiflerin belirgin olduğu doğrudur. Fakat bu motifler kazındığında altından kapitalist modernite hayranlığı ile burjuva özentisi bir yaşamın çıktığı da açıktır. Bireycilik en geçer akçedir. Ama dini ve şovenist söylemlerle bezenmiş bir bireycilik esastır. Özcesi, 12 Eylül kişiliğinin din istismarı ile yinelenmesi söz konusudur.

Kültür ve medyada toplumun önüne sürülen örnekler her açıdan düzeysiz, düzeysiz olduğu kadar pişkin, iktidar olmanın verdiği kibir ile dolu kişiliklerdir. Liberallerden önemli destek aldığı ilk dönemlerin aksine, "Yerli" ve "Milli" aydınlar dediği kişiler küfür ve zırva dışında iki mantıklı cümleyi ard arda kuramayan insanlardır. Medya bu kişilerle doldurulmuş ve toplum bunlar aracılığıyla tek tipleştirilmeye çalışılmaktadır. Kültür dünyası 12 Eylül dönemine benzer biçimde çöle çevrilmektedir. Düşünsel dünya ve gerçek aydınlar bir kez daha düşmanlaştırılmıştır.

Yeşil faşizme göre tarih bir kez daha yazılmaktadır. Bu yeni tarih; diziler, tarih dersleri gibi yöntemlerle yaygınlaştırılmaktadır. Ümmetin lideri Osmanlı güzellemeleri ile yeni padişaha biat sağlanmaya çalışılmaktadır. Türk İslam Sentezi olarak ifade edilen, kendi içinde çelişkili düşünce sisteminin bütünsel bir bakış yaratabilmesi mümkün değildir. Çünkü ümmetçilik ve milliyetçilik kolaylıkla buluşamazlar. Kürt bir gün düşmanken bir gün sonra da din kardeşi olabilmektedir. Tutarlı olmak bu zihniyete yabancı bir olgudur. Bu çelişik ruh hali ile Erdoğan'ın oynak dış politikalarını kabullenme sağlanmaktadır. Bu şekilde, iki gün önce düşman olanın bugün ortak ve kardeş, dün stratejik ortak olanın bugün düşman olması normal karşılanabilmektedir.

Bu projede Kürdün yeri ise aslında olmamayı kabullenmektir. Kürt kelimesi istismar için bile kullanılmamaktadır. AKP-MHP faşizminin beklentisi, maddi olanaklar sunulmuş Kürt işbirlikçiliği üzerinden soykırımı kabullenen bir Kürt toplumu oluşturabilmektir. AKP'nin ilk yıllarındaki, Özgürlük Hareketi'ne alternatif Kürt hareketi yaratma vb tasfiye planları soykırım hedefinin gölgesinde rafa kaldırılmıştır. Bireysel haklar bile sözü edilmemesi gereken konular kapsamına alınmıştır. Faşist Erdoğan'ın "Kürt Sorunu çözülmüştür" demesinin nedeni budur. Kürt halkının toplumsallığının eritilmesi tek hedeftir.

AKP tüm bu çerçeveyi toplumun en derinlerine dahi aktarabilme hedefi ile örgütlenmektedir. Kadın kolları, gençlik kolları gibi örgütlere faşist Erdoğan'ın verdiği önem bu nedenledir. Fakat, bu faşist toplum projesinin atası olan 12 Eylül'ünkine benzer akıbeti yaşayacağı ve PKK öncülüğündeki Kürt direnişine çarpacağı kesindir. Kısa vadede kısmi sonuçlar alabilirse de 12 Eylül gibi uzun süre etkili olabilmesi ve kalıcılaşabilmesi mümkün değildir. Çünkü; hem toplumsal durum hem de dünya koşulları buna uygun değildir. Kaldı ki, AKP-MHP faşizmi her geçen gün, ekonomik krizde de görüldüğü gibi, uçuruma doğru ilerlemektedir.

Faşizme karşı direnişin yolu

AKP-MHP faşizmi tüm zayıf devlet rejimleri gibi; kendisini çok güçlü, yenilmez ve iktidarını kader gibi sunsa bile, aslında oldukça kırılgan bir yapıdadır. Ve bütünlüklü bir direnişle kısa sürede aşılması mümkündür. Faşizme karşı mücadelenin de evrensel ilkeleri vardır. Bu ilkelerin ilki; faşizme karşı aktif topyekun direnişin gerekli olduğudur. Beklentili, zamana yayan bir bakışla faşizme karşı mücadele eksik kalır. Yaratılan her fırsatta faşizmi darbeleyebilmek gerekmektedir. Faşizmle askeri şiddete dayalı mücadelenin yanında geniş bir anti-faşist demokrasi cephesi ile toplumun her noktasını faşist zihniyete karşı direniş mevzisi haline getirmek gerekmektedir. Faşizmin tek tipleştirmesine karşı toplumun doğal çeşitliliğine uygun biçimde her yöntemle direniş geliştirmek gereklidir. Bunun için de anti-faşist bilinci sürekli yaymak ve anti-faşist kesimlerin geniş demokrasi ittifakını sağlamak zorunludur. Faşizmin bu soykırım saldırılarına karşı PKK, her geçen gün direnişi büyüterek karşılık vermektedir. Kürdistan'ın her alanında gerilla, gözü dönmüş bu faşist şeflerin soykırım rüyalarını kabusa çevirmekte, heveslerini kursaklarında bırakmaktadır. Bunun yanı sıra, 24 Haziran seçimleri hem Kürt halkının özgürlükte ısrarını göstermiş hem de geniş bir kitlenin bu rejimden kurtulmak istediğini kanıtlamıştır.

Bugün 12 Eylül faşizminden çok daha fazla direniş olanakları söz konusudur. Önder Apo'nun oluşturduğu Özgür Kürt onursuz bir yaşamı asla kabul etmeyecek biçimde bilinçlenmiş ve toplumsallaşmıştır. Militanından yurtseverine, bu bilinç belirginleşmiş ve kendi sistemini inşa etmek ve savunmakta kararlı hale gelmiştir. Kürt halkının bunca yıllık mücadeleden sonra soykırım bıçağına boynunu uzatmayacağı, sonuna kadar direnip bıçağı tutan elleri kıracağı kesindir.

Bu mücadeleyle AKP-MHP faşizmi tarihin çöp sepetine atılacaktır. Fakat bu süreci hızlandırabilmek, direniş odaklarını çeşitlendirip, demokrasi cephesini daha fazla aktif hale getirmekle ilgilidir. Kültürden düşün dünyasına, gündelik yaşam alanlarından işyerlerine; her nokta direniş mekanı haline getirilip, faşizmin hegemonya iddiası boşa çıkarıldıkça, kesin olan zafer yakınlaşacaktır.

■■■

Üçüncü Dünya Savaşı ekseninde İran ve Kürtler

Zîlan Tanya

Kürdistan'da yaşanan sıcak gelişmeleri Rojhilatê Kurdistan yakından takip etmekte, mücadeleden ilham almakta ve kendini olası zor dönemlere göre hazırlamaktadır. Olası her durumda ne dış güçlerin piyonu olacak ne de statükocu İran devletine boyun eğecektir. Kendi iradesiyle, kendi mücadelesinden yana tavır koyacak düzeyde örgütlülüğe ulaşmıştır. Yine, örgütlülük düzeyiyle başarıya ulaşacaktır.

Kapitalist sermaye ve hegemonik odaklar yapısal bunalımdan çıkmak için, beş bin yıldır sürüp gelen alt toplum-üst toplum çatışmasını, Üçüncü Dünya Savaşı'yla zirveye taşıdılar. Toplumu, bireyi ve doğayı sömürüye, talana ve itaate itirazsız ve boyun eğen hale getirmek için, III. dünya hegemonik savaşı adı verilen, toplum ve doğa kırımına derinlik ve hız kazandırdılar. Finans-kapital çağına geçişi, sermayenin ve ticaretin serbest dolaşımını küreselleşmeyle ilan ettiler. Buna karşıtlık temelinde, ezilen ve sömürülen dünyadan tepkiler yükselirken, itirazlar direniş geleneği ekseninde güncelleştirilerek, çeşitli mücadele biçimlerine bürünmüş halde dünyanın her köşesinde ses vermektedir. Bütün bu mücadeleler yeni bir aşamaya geçiş yaparken bunun beyin fırtınası ve umut gücü ise Rêber Apo'nun tüm dünya insanlığına sunduğu Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigmasıdır. Kapitalist modernitenin dönem temsilciliğini üstlenen ise, ABD'dir. Müttefikleriyle birlikte, dönemin savaş teknolojisini piyasaya sürerek, oluşturduğu paravan yapılar ve kurduğu araçsal ittifaklarla bu savaşı dünya genelinde sürdürürken, Ortadoğu özgülünde ise, derinlik ve hacim kazandırarak yürütmektedirler.

ABD'nin, gelişen Üçüncü Dünya Savaşı'nda iyi bir hamle yapıp başarılı olabilmesi için, bölgede iki stratejik ülke olan İran ve Türkiye devletlerini bir şekilde kendi avucuna alması gerekiyor. Bilindiği üzere, bu iki ülke, bölgenin politikasında etkili güçler olup, siyasetleriyle bölgeyi kendi hakimiyetlerine alma çabası içerisindeler. Bu durum ABD hegemonyası için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, ABD kendi içinde de derin siyasi ve ekonomik krizler yaşamaktadır. Mevcut durumda, var olan bu savaş sürecini kendi lehine çevirmekten başka çaresi kalmamış görünüyor. Bununla birlikte, daha önce Ortadoğu'da yaşatmış olduğu savaş süreçlerinden de tecrübe çıkarmış ki, kendisi için tehlike gördüğü devletlere, direkt askeri müdahale yapmaktansa, dolaylı bir şekilde savaş açıyor. Trump yönetiminin İran'a yönelik uygulamış olduğu savaş biçimi de bunlardan biridir.

Kıskaca alınan İran ya Trump yönetiminin çıkarları doğrultusunda entegre olup, verili rejimi zayıf düşünce, zamanla siyasette silikleşecek ve ABD hegemonyası İran'da etkin olacak ya da İran; nükleer anlaşma adı altında ABD'ye taviz vermeyip karşı çıkarak, dayatılan entegre politikalarını ret edecek. Bunu yaparken de önünde iki yol vardır. Birincisi; İran'ın içte yaşadığı yapısal sorunlar hegemonik dış sorunlarla birlikte daha da derinleşip çatışmalı bir mecraya akarak hem iç ayaklanmaları artıracak hem de dış müdahalelere daha açık hale gelecek. Bunun neticesinde de gücünü yitirerek parçalanacak ve bugünkü Irak ve Suriye'ye benzer konuma düşecektir. İkincisi ise; ABD'ye karşı çıkarken, mevcut krizli hali aşarak ayakta kalmak istiyorsa, güçlü bir şekilde halkın desteğini almalıdır. Ancak her şeyden önce, halkın taleplerini resmi bir şekilde kabul edip, anayasal değişimlere gitmelidir. Başta Kürt güçleri olmak üzere tüm hareketlerle, yine İranlı örgütlerle diyalog geliştirmeli; bununla birlikte kendi iç sorunlarına demokratik bir şekilde çözüm üretebilecek düzeye gelmelidir. Böylece, dış müdahalelere karşı güçlü bir savunma sistemi geliştirip bunun yanında demokratikleşmeye adım atarak ve Demokratik İslam Cumhuriyeti'ne doğru evrilerek, Demokratik İran statüsünü kazanabilir. Zaten içinde bulunduğumuz Üçüncü Dünya Savaşı esas itibariyle kapitalist modernite ve demokratik modernitenin çarpışmasının yaşandığı dönemdir. Bu da halklar için kanlı ve şiddetli bir dönem demektir. Kimi güçler bu süreci aşabilir ki, bunu da sürecin gidişatı belirleyecektir.

Trump yönetiminin başa gelmesiyle birlikte ABD, İran politikası üzerinden Üçüncü Dünya Savaşındaki değişim dönüşüm politikasını ya da hegemonyasını etkin kılmak istiyor. Bu temelde nükleer anlaşması adı altında yürütülen bütün diplomatik, siyasi, ekonomik ve insan hakları konularında geliştirilen konsept ya da aşamalar, İran'ı hizaya getirmek veya entegrasyon politikalarını daha yumuşak bir biçimde uygulamak içindir. ABD bununla yetinmeyip yeni hamlelerle daha da baskı yapacaktır. Birinci hamle; eğer İran nükleer anlaşmaya bağlı kalmayıp müzakerenin gereğini yapmazsa, ABD uygulayacağı siyasi, diplomatik ve en önemlisi ekonomik ambargolarla İran'ı kuşatmaya alıp, devletin içinde ciddi parçalanmalara neden olarak, İran'ı tecrit edecektir. İkinci hamle ise; uygulanan ve uygulanacak olan ekonomik (esasta dolar bazlı) ambargo ile halkı devlete karşı kışkırtarak, halk eliyle İran'ı baskı altına almaya çalışacaktır.

Ancak, iki tarafın politikaları var olan kriz ve kaosu derinleştirmektedir. ABD kendi çıkarları doğrultusunda İran'ı hedef alarak, zayıf ve kendi hegemonyasında bir İran yaratmak istiyor. İran ise; kendi bölge hegemonyasını sağlamlaştırıp geliştirmek için faşist uygulamalar geliştirmekte, bununla hem içten hem de dıştan krizleri derinleştirmektedir. Önüne gelen her farklılığı bastırarak, başta idam siyaseti olmak üzere tüm katliamcı politikalarını uygulayıp, halkta korku yaratma ve sindirme siyasetine devam etmektedir. Özellikle bilmek gerekir ki, idam ve sindirme politikaları ne kadar gelişirse bu, o kadar zayıf ve güçsüz bir İran demektir.

Hegemonik çatışmada AB ülkelerine biçilen rol

Bu süreçte İran'a karşı yürütülen bu saldırıda ABD yalnız değildir; bu savaş politikasının içerisinde iyi polis-kötü polis siyaseti çok ustaca oynanmaktadır. Bilinmektedir ki, nükleer silah anlaşması yıllar önce ABD'nin isteği ile yapılmış ve devletler arası bir anlaşmadır. Günümüzde ise, yaptığı anlaşmadan kendisi geri çekilerek, İran'ı zor duruma sokmuştur ve bu daha önceden hedeflenen bir durumdur. Ortadoğu'da yapılmış ve yapılacak olan her türlü savaş daha önceden hazırlanmış türdendir. Günümüzde uygulanan savaş politikası da bunun ta kendisidir. ABD bu gündemi geliştirirken, AB ülkeleri yoluyla İran'a açık kapı gösterdi. AB ülkeleri tarafından ise, "eğer İran anlaşmadan çekilirse bunun AB ve İran arasında büyük bir gerilime sebep olacağı, İran'ın anlaşmaya karşı sorumlulukları olduğu ve bu nedenle de sorumlu davranması gerektiği" vurgulanmaktadır. AB ülkeleri de, planlı bir şekilde geliştirilen bu açık kapının değerlendirilebilmesi için, bu şartı koşmaktadır. Böylelikle İran dış güçlerin politikası etrafında dönerken, hegemonik güçlerin AB ülkelerine verdikleri bu rollerle de, İran'a karşı hazırlanan süreç hızlandırılmaya çalışılmaktadır. ABD keskin ve net tavırlarıyla İran'ın siyasi sınırlarını zedelerken, AB ülkeleri de, "İran nükleer anlaşmaya sadık kalırsa biz de İran'dan yanayız" demekle sınırlı kalıyorlar.

Üçüncü Dünya Savaşı'nın, Ortadoğu bazında daha önce kendisine biçilmiş asırlık kaftanı parçalayıp, etkili bir güç olarak tarih sahnesinde yerini alan ve dünya geneline de umut ve moral veren bilinçli, örgütlü ve irade olmuş kararlı gücü Kürtlerdir.

Yüzyıllık inkar ve imha siyaseti

Yüz yıldır Kürt sorunu inkar edilmekteydi. Fakat buna karşın, Kürtler meşru mücadelelerini yürütmekten geri durmadılar. Kürt halkı özellikle son 40 yılı aşkın bir zamandır, özgürlük mücadelesi vererek, iki temel noktaya gelmiştir. Birincisi; mücadelenin gelmiş olduğu nokta bir an önce Ulusal Kongre'nin gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır. İkincisi ise; mücadeleyle gelinen aşama itibariyle, Kürtlerin siyasi statüsünün oluşması ve bu statünün hem bölgede hem de dışarıda tanınması gereğidir. Aynı zamanda, Kürtler kendi mücadeleleriyle bu merhaleye gelirken, tüm Ortadoğu ve dünyada demokratik mücadele öncülüğünü üstlenip önemli bir güç haline gelmişlerdir. Bu da Ortadoğu'da var olan tüm iç ve dış dengeleri altüst etmiştir. Şu da var ki, Kürtler böyle bir güç ve role sahipken, Türk ve İran devletleri, Kürtlerin bu demokratik mücadelesinin Ortadoğu halklarına yaratacağı olanakları görüp kendilerine de kazançlı olabilecekken; aksine, Kürtlere karşı izledikleri politika, yüzyıllardan beri imha ve inkar siyasetidir.

Türkiye ile İran arasında tarihten bu yana tek ortak nokta Kürt düşmanlığıdır. Bugün Ankara ve Tahran öncülüğünde bu uygulanmakta ve günümüzde Kürt Halkına ve Özgürlük Mücadelesi'ne karşı yürütülen savaş politikalarıyla kendisini somut bir şekilde göstermektedir. İki devletin politikası da Kürdün inkarı ve imhası temelindedir. Buna karşılık, KDP öncülüğünde kendi Kürtlerini yaratmaktan da kaçınmamışlardır. Son süreçte, Türkiye ve İran görüşmeleri temelinde, Kürt karşıtı bir konsept oluşturulup, özelde KDP eliyle, Kürt Özgürlük Mücadelesi ve özgür Kürtler hedef alınarak soykırım ve katliamlar en üst düzeye çıkarılmıştır. Son süreçte ABD'nin İran'a dönük artan baskılarına karşı, İran da Kürtleri kendisi gibi Kürt cellatlarına peşkeş çekmekte; bu politikasıyla kendi ömrünü uzatmaya çalışmaktadır. İran, Suriye ve Irak'ta Kürt inkar ve imha politikasından kaçınmamaktadır. Bu da şunu gösteriyor: İran, sınır dışında yürüttüğü savaş politikasıyla, bir yandan Safevi İmparatorluğu hayalini kurarken, diğer yandan da Irak ve Suriye'nin geleceğinde, kendisi için bir paydan öte, tam bir statü peşindedir ve bunun savaşımını da yürütmektedir. Örneğin; Rojava ve Irak'ta Kürtlerin siyasi statüsünü kabul etmediği gibi, bunu bozmak için de her gün farklı şekillerde provokasyonlar yapmakta ve bu provokasyonların dozajını da sürece göre ayarlayarak, Kürtlerle ilişkilerini sinsi bir politikayla dengelemek istemektedir.

Hegemon güçlerin hükümranlık savaşı

İran bölgede (Irak, Suriye, Lübnan, Yemen, vb) Şia hilalini kurmak için her türlü savaşımı yürütmekte, bununla bölgenin tamamını kendi himayesine alarak hegemonyasını kurma amacını gütmektedir. Fakat, İran'ın hem kendi içinde hem de bölge halkları arasında yaratmış olduğu düşmanlıklar, İran'ın sonunu getirme ihtimalini yükseltmektedir. Açık olan ise, şudur: İran, halkların desteğini almadan böyle bir süreci atlatacak güce sahip değildir. Şu an güçlü bir İran portresi yansıtılsa da İran'ın bu süreçte yarattığı tüm olumsuzluklar, kendi aleyhine dönecektir.

Günümüzde yaşanan ve Üçüncü Dünya Savaşı diye adlandırılan, aslında hegemon güçlerin hükümranlık savaşıdır. Hegemon güçlerin hazırlamış ol-

duğu senaryoyla uygulanan savaşın amacı, Ortadoğu'da hakim olmaktır. Bu savaş, esasında ABD ve Rusya'nın iktidar olma savaşıdır. Halihazırda görünen durum şudur: ABD ve Rusya arasında keskinleşen bir süreç var ve bu keskinleşen savaş süreci, Ortadoğu'daki denge ve güçleri çok yönlü etkileyecektir. ABD'nin çeşitli yöntemlerle kurduğu ittifaklar ve denge güçleri aslında ABD'nin bölgedeki hakimiyetini meşrulaştırmak içindir. Daha önce de Afganistan ve Irak'da görüldüğü gibi, ABD Ortadoğu'ya girdi. Fakat o dönem askeri bir müdahaleyle girmiş ve bunun sonucunda bu bölgelerde siyasi, askeri, diplomatik ve ekonomik krizler doğurup bölgeyi mevcut krizli haliyle bırakmıştı. Sonuçta tümden bir çözümsüzlük yaratarak bölgede tam bir kaos ortamı doğurmuştur. Zaten, egemen güçler bölgenin sürekli bir kaos, kriz ortamında olması için mücadele etmektedirler ki, çıkarları doğrultusunda bölgeye nüfuz edebilsinler. Bugün de yapılan ya da yapılmak istenilen, farklı bir haliyle aynı şeydir. Günümüzde yaratılan kaotik ortamı ABD'nin düzeltecek gücünün olmadığı bilinmektedir. Aynı zamanda, bölgede yaşayan halkların özgürlük taleplerine cevap olma gibi ne bir amacı ne de mücadelesi vardır. Çünkü; ABD politikalarıyla özgürlüğe karşıttır. Rusya hükümdarlığı amacının farkındadır. Fakat bu süreçte Rusya'nın, ABD'ye karşı İran'a ihtiyacı var ve sürece göre kullanmak istemektedir. Ancak, Rusya da İran'ın Ortadoğu'da güçlenmesine müsaade etmeyecektir. Ayrıca İran, ABD'ye şu an güç kaybı yaşatmaktadır. Böylelikle Rusya ile her türlü ittifakı kurmaktadır. İran bu şekilde devam ederse, Rusya'ya daha büyük tavizler vermek zorunda kalacaktır. Çünkü; İran bu dönemde bir tercih yapmak zorunda bırakılıyor. Bu koşullarda ya ABD'nin buyruğuna uyacak ya da Rusya'dan yana taraf olacak. Aslında, her ikisinin de (ABD ve Rusya) birbirinden çok farkı yoktur. Her ikisinde de İran aynı sonuçla karşı karşıya kalacaktır.

Kıskaca alınan İran

Bugün yürütülen savaşın karakteri bugüne kadar yürütülen diğer savaşlardan oldukça farklı ve çok daha kapsamlıdır. Sadece askeri bir müdahaleyle sınırlı değildir; askeri müdahale tüm çözüm yollarının tıkandığı anda devreye girmektedir. Aynı zamanda, askeri savaş, uzun vade isteyen bir savaş tarzıdır. Günümüzde tüm dünya bir kaos ya da kriz döneminden geçmekte; egemen güçler de dahil olmak üzere, ciddi bir ekonomik kriz yaşanmaktadır. Asıl bu- olarak çökertme çabasındalar. İran bölge ve dünyada ötekileştiriliyor. Tüm gelişmelere rağmen İran'ın yaptığı ise, tek kurtuluşu olan halkını da görmezden gelerek, halkı sorunların içinde boğarak kendinden uzaklaştırmaktır. Buna karşı halkın ayaklanma ve başkaldırı hareketleri gelişmektedir. Siyasi idamlar, faili meçhul cinayetlerle insan hakları açısından en üst düzeyde suç mahalli haline gelen İran, dipsiz bir kuyuya sürüklenmektedir. İran bu haliyle bir nevi savunmasız hale gelmiş bulunmaktadır. Böylece, hegemon güçlerin İran'a karşı politikası başarılı olursa, İran tehlike olmaktan çıkıp, dış güçlere entegre olacaktır ve bu da dış güçlerin hedeflediği bir durumdur.

Genel anlamda İran, Rusya ve Türkiye ilişkilerinde sadece Kürtler konusunda ortaklaşıyorlar. Zira, konu Kürtlerse uzun vadeli bir ittifak olabilir, fakat üç ülkenin de aralarındaki ilişki dengesi ve ittifakların uzun vadeli olması zor bir olasılıktır. Çünkü; her üç ülkenin de Ortadoğu'da yürütmek istedikleri politikalar birbirinden farklıdır. Her üç güç de kendi hegemonyasını kurmak istiyor, bu da iktidar elitlerinin çıkar ilişkileri dışında imkansızdır. Bugün, Türkiye ve İran için Kürt konusu dışında bir ilişki nasıl ki yoksa, Rusya'nın da bundan başka vereceği bir taviz olamaz'.

Oysa ki, İran halkı çok eski bir tarihe sahiptir; aynı zamanda çok zengin bir kültürle iç içe olması doğasında demokratik bir toplum olduğunu göstermektedir. İran toplumuna en uygun ve olması gereken model ise, Demokratik Ulus modelidir. Unutmamak gerekir ki, İran rejimi ulus devlet sistemidir. Bu da demokrasiye karşıt bir sistem demektir. Tüm farklılıkları inkar eden bir sistem olup tekliği esas alan bir erkek egemen zihniyetini oluşturmaktadır. Toplumun talepleri ile ulus devletin modeli çarpışmaktadır. İran ya halkın taleplери doğrultusunda demokratikleşecektir ya da halkın mücadelesi sonucunda çöküşe sürüklenecektir.

Rejime karşı süreklileşen eylemlerin karakteri, halkın rejim ile olan derin çelişki ve yapısal sorunlarından kaynağını almaktadır. Var olan bu sorunlar olgunlaşmış olup şu an itibari ile değişim ve dönüşümü dayatmaktadır. Bu değişim-dönüşüm ise, demokrasi anlamına gelmektedir. Eğer rejim halkın en temel ve meşru çelişki ve taleplerini demokratik bir zeminde çözmez ve sürekli olarak dış müdahaleleri bahane gösterip halkın sorunlarını erteler ise, İran halkları devlete rağmen, kendi kaderi kendileri tayin edeceklerdir. İran halkı rejimin bu politikalarının farkında, eğer dikkat edilirse halk ayaklanmalarındaki bugün de Kürtler hedeftir. Her gün Kürt gençleri bölücülük adı altında idam ediliyor. İran toprakları dışında Kürtlerin verdikleri mücadele meşru görülmeyip terörle cezalandırılıyor. Örneğin; İkbal Muradi'nin Pencevin'de vahşice katledilmesi, ardından İkbal Muradi'nin oğlunun da içinde olduğu 4 siyasi tutuklunun idam edilmesi, yine HDK ve HDK-İ merkezi kampına yapılan saldırı, ayrıca YRK güçlerine saldırıların artması, İran rejiminin, Kürtlerin haklı davasından ne kadar korktuğunu göstermektedir.

Devletin tüm inkar, imha ve Kürt karşıtı politikalarına rağmen, Kürtler kendi özgürlük mücadelelerinden vazgeçmeyip günümüze kadar sürdürmüşlerdir. Kürdistan'da yaşanan sıcak gelişmeleri Rojhilatê Kurdistan yakından takip etmekte, mücadeleden ilham almakta ve kendini olası zor dönemlere göre hazırlamaktadır. Olası her durumda ne dış güçlerin piyonu olacak ne de statükocu İran devletine boyun eğecektir. Kendi iradesiyle, kendi mücadelesinden yana tavır koyacak düzeyde örgütlülüğe ulaşmıştır. Yine, örgütlülük düzeyiyle başarıya ulaşacaktır. Gelişen kitlesel gösteri ve tezahüratlar, halkımızın ne kadar örgütlü ve hazır olduğunun kanıtıdır. Böylelikle, bu süreçte halkın bu eylemliliklerine yapılacak en büyük katkı, doğru bir liderlik ruhuyla

Günümüzde tüm dünya bir kaos ya da kriz döneminden geçmekte; egemen güçler de dahil olmak üzere, ciddi bir ekonomik kriz yaşanmaktadır. Asıl bunalım ise, ideolojiktir. Ayrıca, böylesi bir savaş tüm güçlerin sarsılması anlamına gelmektedir. Yani, bu süreçte hangi güç savaşa sürüklenirse temelden kaybeder. Tüm baskılara rağmen, İran boyun eğmeyip kendi sisteminde ısrar ederse ve buna karşı askeri müdahale gerçekleşirse burada sadece İran kaybetmez; onunla birlikte savaşa giren egemen güçler de çöker. Bundan kaynaklı, dış güçlerin bu savaşı göze alıp riske girmeleri zayıf bir olasılıktır.

ise, bugün bölgede güçlü olan devletlerle daha güçlü ittifaklar kurmaya çalışmaktadır -ki, ABD ile aynı rotayı izlemekte- ve bölgede hegemon güç olmak istemektedir. Her iki egemen dış güç de şunun çok iyi bilincindedir ki, Ortadoğu'ya hakim olan güç, dünya hegemon gücü olmaktadır. Rusya'nın İran ve Arap ülkeleri ile kurduğu ittifaklar ve müttefik güç olmasının temelinde bu yatmaktadır. Şunu da bilmek gerekir ki, kurulan tüm ittifaklarda her güç kendi menfaat ve çıkarları doğrultusunda hareket etmektedir. Sadece ABD ve Rusya değil; bu kirli savaşta yer alan her güç, Ortadoğu'da hakim olma hayalini kurmaktadır. İran da Rusya müttefikliğinden güç alarak, ABD'ye karşı bunu şantaj olarak kullanıp, Arap ülkelerinde oluşan dengeyi, kendi lehine çevirmek istemektedir. Aynı zamanda, Rusya ABD'ye karşı İran ve Arap ülkelerini korumaya alarak, ittifaklarını daha da güçlü kılmak istiyor.

Bu süreçte İran ve Rusya arasında gelişen ittifaklar esasında taktiksel ittifaklardır. Özüne bakarsak, bu ittifaklar ya da oluşturulan güç pozisyonlarının çoğu Rusya'nın, ABD'ye karşı Ortadoğu' da kendini daha güçlü kılma çabasıdır. Özünde, İran ve Rusya arasında ciddi boyutta çelişkiler vardır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Rusya da İran'ın Safevî nalım ise, ideolojiktir. Ayrıca, böylesi bir savaş tüm güçlerin sarsılması anlamına gelmektedir. Yani, bu süreçte hangi güç savaşa sürüklenirse temelden kaybeder. Tüm baskılara rağmen, İran boyun eğmeyip kendi sisteminde ısrar ederse ve buna karşı askeri müdahale gerçekleşirse burada sadece İran kaybetmez; onunla birlikte savaşa giren egemen güçler de çöker. Bundan kaynaklı, dış güçlerin bu savaşı göze alıp riske girmeleri zayıf bir olasılıktır. Kısacası, bu süreçte İran'a karşı bir askeri müdahalenin gerçekleşmesi zayıf bir olasılıktır.

İran bölgede Arap ülkeleri ile; başta Irak, Suriye, Lübnan ve Yemen olmak üzere, etkinliğini artırmaya çalışırken kendi askeri, siyasi ve ekonomik savunmasını da geliştirmeye çalışmaktadır. İçinde bulunduğu savaşı da kendi topraklarına dışına taşıyarak, bütün müdahalelere karşı savunma sistemini diğer ülkelerde devreye koyuyor ve bu savunma sistemiyle de ayakta kalmaya çalışıyor. Bunun bilincinde olan dış güçler, İran ile müttefik olan ülkeleri kendi taraflarına çekme politikası uygulamaktadırlar. İran'ın geliştirdiği ittifakları parçalayarak İran'ı tehditkar bir güç olarak göstermektedirler. Bunu hem Ortadoğu'da hem de tüm dünyada yaparak, İran'ı tecrit etme çabasındadırlar. Yine, çeşitli ekonomik ambargolarla İran'ı mali

İran, Suriye'de mevcut Beşar Esat yönetiminde etkin rolünü oynamaktadır. Bu yüzden, Suriye'nin neresinde bir savaş ihtimali gelişirse, İran orada hazır bulunmaktadır. İdlip'de de askeri ve siyasi olarak yer almasının nedeni budur.

Tarihsel çelişkileri donduran Kürt düşmanlığı

Türkiye ve İran'ı bir araya getiren tek konu, Kürt sorunudur. Kürt karşıtlığı adına aynı politika yürütülmekte, bunun dışında her iki ülke arasında tarihten bu yana çok derin çelişkiler yatmaktadır -ki, bu zıtlıklar her iki ülkenin de esaslarını oluşturmaktadır. Örneğin; tarihte Türk devleti, İran rejimine karşı içerden muhalif güçleri destekleyerek rejimi zayıflatmaya çalışmıştır. Türk devleti, güçlü bir NATO devletidir. Aynı zamanda, NATO içinde önemli bir konuma sahiptir. Türkiye'nin hem NATO hem İran yanlısı olması, İran açısından tedirginlik oluşturmakta ve bu tedirginlik kendisiyle birlikte güvensizliği geliştirmektedir. Aynı zamanda Türkiye, İran rejimine karşı halk içinde mezhebi (şia-sünni) çelişkiler yaratarak rejimi zorlamak istemiştir.

İran rejiminin en temel sorunu, demokrasiye saygılı olmamasıyla birlikte, demokrasiye tümden karşı olmasıdır. sloganlarda; ''Suriye, Yemen ve Lübnan'ı bırak, bize bak'' dedi. İran'ın en zayıf noktası iç sorunlarıdır. Doğal olarak, yaşanacak tüm dış gelişmeler, içerdeki gelişmelerle bağlantılıdır. İran, tarihinden bu yana tüm dönemlerde dış müdahalelerden ziyade, halkın ayaklanmalarıyla değişim-dönüşüme uğramıştır. Dolayısıyla, bugün İran'da yaşananlar halkın gerçekleştireceği devrimin sancıları olmaktadır.

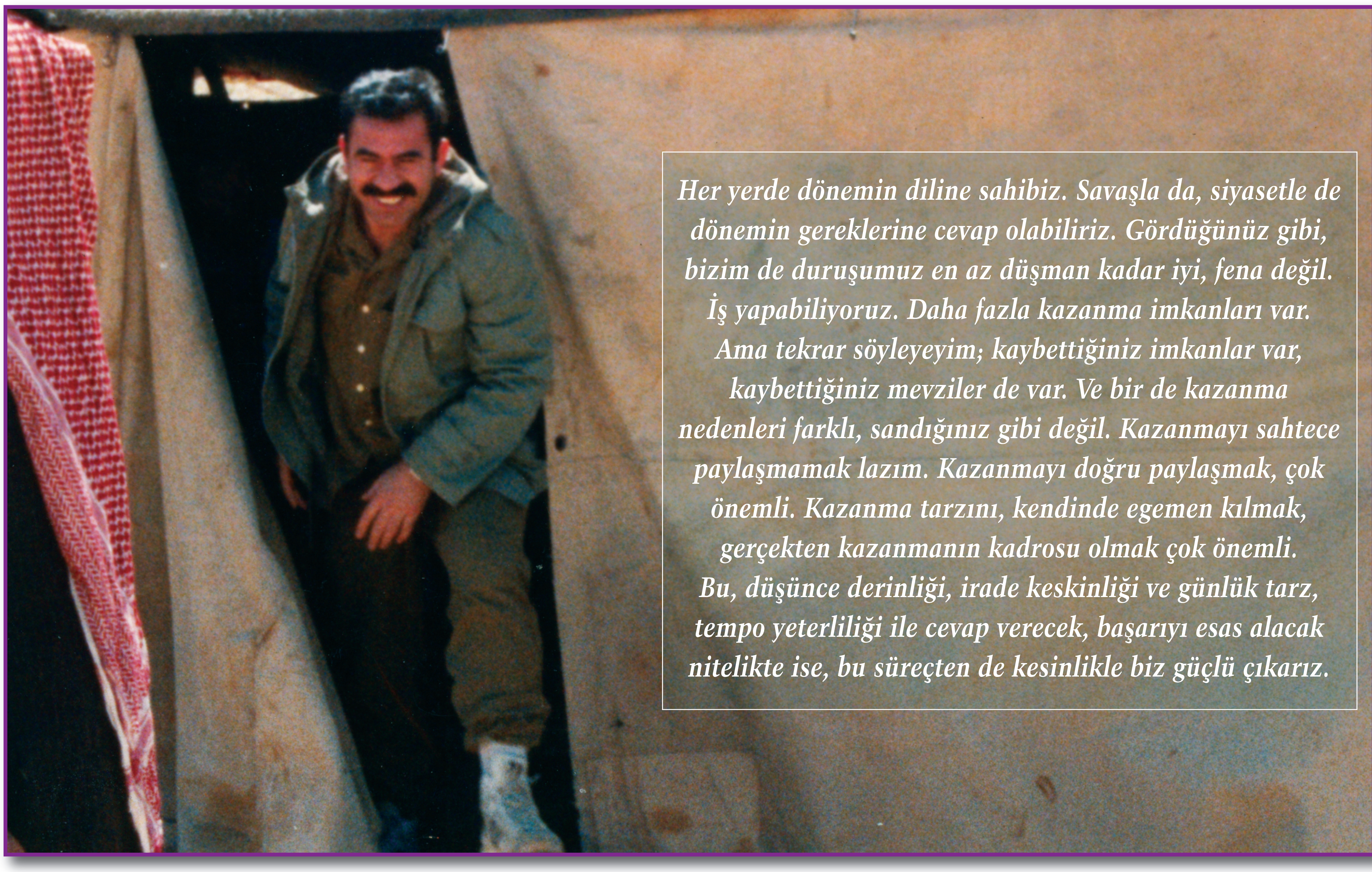
Kürt halkı bölgede önemli gelişmeler kaydetmiş olup, bölgenin siyasi dengelerini belirlemede önemli bir güç haline gelmiştir. Kürdistan'da yaşanan gelişmeler Rojhilatê Kurdistan halkını yakından etkilemiştir. Ayrıca, Rojhilatê Kurdistan halkı, mücadelemizin öncülüğünde ciddi bir örgütlülük ve ulusal duyarlılık bilinci kazanmıştır. Aynı zamanda, ideolojik ve siyasal açıdan alternatif bir çözüm gücüne sahibiz. Yani, İran'da yaşanacak tüm olası gelişmeler karşısında çözüm gücüne sahibiz. Bir yandan Kürtler, İran'ın en kadim halklarından biri olmasına rağmen, tarih boyu inkar edilme politikasına maruz bırakılmış, diğer yandan da bugün İran'da demokratikleşme mücadelesini en örgütlü ve sistematik yürüten güçtür. Bu nedenle Kürtler, İran devleti tarafından soykırım ve katliam politikaları ile karşı karşıyadır. Tarihte olduğu gibi öncülük etmektir ki, doğru liderlik; Önderlik paradigmasıyla gelişen Apocu felsefedir. Buna öncülük edecek tek güç de özgürlük hareketimizdir.

Tarihten bugüne Kürtler doğaları gereği özgür yaşamı esas aldıkları için, birlikte yaşadıkları tüm halklarla barış ve kardeşlik içinde yaşamasını bilmişlerdir. Fakat Ortadoğu'da, özelde Kürdistan'da, ulus devlet zihniyetinin etkisiyle halklar arasında oluşturulan suni düşmanlık, Kürt halkına da aşılanmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla yer yer halklararası suni çelişkiler geliştirilmiştir. Özgür ve demokratik yaşam olacaksa ancak halkların bir arada yaşamasıyla olur. Bunu garantilemek için de, oluşturulacak sistemin demokratik bir sistem olması ve anayasaya dönüşmesi gerekmektedir. Bu temelde, Rojhilatê Kurdistan'daki Kürtler, ulus devletin yaratmış olduğu halklararası düşmanlığı aşarak, demokratik bir zeminde halkların zenginliğini esas bilmeli ve ortak değerleri özgür ve eşit bir şekilde paylaşmayı temel almalıdır. Demokratik yöntemlerle, halkların kardeşliği ilkesiyle önemli çalışmalar geliştirilmiştir ve daha da geliştirilecektir. Gelinen aşama itibarıyla Özgürlük Hareketi ve halk bu temelde çalışmalarını sürdürmektedir.

■■■

Önder Apo'nun 4 Ekim 1998 çözümlemesinden derlenmiştir.

Başarı imkanı tarihte ilk defa böylesine olgunlaşıyor

Her yerde dönemin diline sahibiz. Savaşla da, siyasetle de dönemin gereklerine cevap olabiliriz. Gördüğünüz gibi, bizim de duruşumuz en az düşman kadar iyi, fena değil. İş yapabiliyoruz. Daha fazla kazanma imkanları var. Ama tekrar söyleyeyim; kaybettiğiniz imkanlar var, kaybettiğiniz mevziler de var. Ve bir de kazanma nedenleri farklı, sandığınız gibi değil. Kazanmayı sahtece paylaşmamak lazım. Kazanmayı doğru paylaşmak, çok önemli. Kazanma tarzını, kendinde egemen kılmak, gerçekten kazanmanın kadrosu olmak çok önemli. Bu, düşünce derinliği, irade keskinliği ve günlük tarz, tempo yeterliliği ile cevap verecek, başarıyı esas alacak nitelikte ise, bu süreçten de kesinlikle biz güçlü çıkarız.

Düşmanın alan çalışmalarımıza yönelik tehdidi gerçekten oldukça ileri boyutlu ve anlamlıdır. Derinliğine kavramak, sonuçlar çıkarmak, Önderliksel çalışmaların gerçeğini kadroya mal etmek açısından hayatidir. Hemen iki şey söylenebilir: Birincisi; bu tehditle, düşmanın sıkışmışlığını ve çaresiz kaldığını, dolayısıyla her türlü saldırganlığa girişebileceğini görmek mümkün. Ki, bu da kendi içinde kapitalizmin bunalımının ve ona dayalı çelişkilerin, çatışmaların dışavurumunun, aksi halde hızla çözülüşünün bir gereğidir. Bizden kaynaklanan yönü de; daha sağlam, özgüce dayalı karargah çalışmalarımızı içeride bir türlü oturtamamamızdır. Fazlasıyla bir alanı, yani bu karargahı kullanmamız, oldukça sakıncalı bir durumu da ifade ediyor; ikinci önemli husus bu. Gerçekten bir darbe yenilse, bunun en temel nedeni, şüphesiz bizden kaynaklanan nedeni; ülkede, aynı geçerlilikte, sağlam üs çalışmalarımızın hakkını veremememizdir. Daha doğrusu, bundan da öteye, fazlasıyla bir kadrolaşma yürütüldüğü halde, bunun kalıcı yanıtını gerçekleştiremiyoruz. Bu düşündürücüdür. Düşman sürekli, "Zaten 80'li kadrolar çoktan tarihe mal oldu. 90'lı kadrolar da marjinalleşme temelinde etkisizleştirildi. Ama Apo yeni bir kadrolaşma yürütüyor. Bu, hem gerilla açısından, hem siyasallaşma açısından oldukça tehlikelidir ve bu sefer buna fırsat vermeyeceğiz." diyor. Düşmanın son yöneliminin temel hedeflerinden birisi -ki, saldırma ihtimali yüksek- ve asıl nedeni biraz da budur, basına yansıdığı kadarıyla. Tabii bu, bizim çalışmalarımızın bir sonucu olarak değerlendiriliyor.

Fakat ben bu ara en çok şunu düşünüyorum: Uluslararası gerçekliğe dayalı bu tip çalışmaların belki de tek örneğiyim. Neden bu kadar uzatıldı? Neden bu kadar tehlikeyle yüzyüze gelindi? Tek kelimeyle; gerçeğiniz yüzünden! Bir türlü kadrolaşamayışınız, ülkede, özellikle temel karargahlarda kadro, komuta gücünüzü oluşturmayışınız, hatta Avrupa da dahil, Önderlik çalışmalarını son derece tehlikeli bir hale sokuyor. Durum bu. Ciddi bir kriz.

Uzun vadeli düşünmek yok uzun vadeli tedbir yok

Bizim çok sabırlı, çok sağlam bir çalışma planımız, tarzımız olmasaydı, bu krize dayanmak çok zor. Siz, bir politik gerçekliği, bir önemli çalışmayı fazlasıyla sıradanlaştırmakla, aslında bu büyük gelişme şansını iyi kullanamıyorsunuz. Yarın bombalar buraya yağarsa ne yapacaksınız? Daha doğrusu, siz olmuşsunuz, başkaları olmuş, biz olmuşuz; fazla önemli değil. Ülkede bile, o görkemli dağlarda doğru bir üslenme, kadrolaşma, komutanlaşma yürütememeleri bizi öfkelendiriyor. Halbuki, biz düşmanın işini gerçekten önemli oranda bitirmiştik. Özellikle gerilladaki rolümüzü iyi oynamamamız bizi gerçekten çok büyük öfkelendiriyor. Ne yapıyorlar bizim komutanlarımız, savaşçılarımız? Bireycilik! Ki, Avrupa'da da öyle. Sanki biz devlet olmuşuz da, kimin yetkisi, rolü -tabii çalışmadan, emeğe dayanmadan - daha fazla olacak, kim kariyerini konuşturacak, kim bencilliğini dayatacak; bu havalar içine girmişler. Bu, son derece tehlikeli. Biz, tüm gücümüzle biraz ömrünüzü uzatmak, bazı imkanlarınızı geliştirmek için olağan dışı, akıl üstü bir çalışmayı öngörmüş iken, arkadaşlarımızın bu sahte yetki, komutanlık havaları esef verici.

Bir de Şemdin alçağı gibi, sözüm ona bu sahte komuta tiplerinin -ki, bir değil onlarcası var- bir çorbacı oldukları ortaya çıktı. Biz burada size mutlaka bir düşünce derinliği, bir tarih bilinci, bir özgürlük tutkusu vermek istiyoruz. Bizimkiler basit köylü yaşamının bile gerisinde. Bunu da karıştırarak, karmakarışık bir durum yaratıyorlar. Tabii, düşman bundan istifade ediyor. Düşman son derece politik, son derece askeri, örgütlü; ne yaptığını çok iyi biliyor. Bizimkilerin telaşı ise başka türlü. Kimisi, "Kurumlar gelişiyor, PKK olmasa da bu kurumlarda dilediğim gibi yaşasam." diyor. Ülkedeki, dağdaki enayi komutan da öyle: "Ya, bu PKK olmasa da, PKK'nin ölçüleri olmasa da, dilediğim gibi biraz kendimi yaşasam!" Aynı ağız. Halbuki PKK olmasa, biz olmasak yirmi dört saatte işi bitiktir ve düşman öyle affetmez. Senin bu kurumlarda söylediğin her söz, idam gerekçendir. Silahı TC'ye karşı kaldırmak, idam gerekçesidir ve yapar da. Ama bizim enayi militanımız, görevlimiz, bir günü yaşamaya çalışıyor! Bunlar dolu, bunlar saflarımızı istila etmiş. Gafleti böyle değerlendiriyoruz. Ne kadar söylesek de, diyor ki, "Benim için mühim olan, paşa keyfimce bir gün yaşamak." 'Aşağılık Kürt' dediğimiz olay bu. Uzun vadeli düşünmek yok, uzun vadeli tedbir yok, hatta yarını bile öngörme yok. Var olan düşünce de, "Gelirse savaşırız. Ölürsek ölelim, kalırsak da sigaramızı tüttürelim!" Felsefe bu! Halbuki biz burada, iğne ucuyla imkan yaratma, zamanı saniye saniye kazanıp kullanma işine ne kadar büyük önem verdik. Ben buna daha çok hayıflanıyorum.

Umarım daha sağlam ve güçlü çıkarız bu kriz sürecinden. Ama işler, bildiğiniz gibi kolay yürümüyor. Bizim yüzümüzden veya benim çalışma imkanımdan ötürü, neredeyse bölgesel bir savaş, hatta dünya savaşı olarak arzedilecek bir savaş, her an mümkündür. Bu tabii, bizim çalışmaların büyüklüğünü, boş yaşamadığımızı gösterir. Mesela şu anda düşman Özel Savaşı'na hakim olan anlayış; "Orası kurutulmazsa, bu savaş bitmez." anlayışıdır. Ki, bunu çok açık söylüyorlar. "Yüz milyar dolar para gitti." diyorlar. Yine, "Tarihimizin en büyük sıkıntılarını yaşıyoruz. Bu sefer ya ölüsü ya dirisi ya da savaş! Buraya da ödetteceğiz." diyorlar. Büyük bir tehdit tabii. Yani biz hakiki savaştık, onu demek istiyorum. Küçük bir saha çalışması. Burası sorumlu tutulamaz tabii, ama mühim olan sembolize ediyor olmasıdır. Yoksa ben savaşımı dünyanın dört bir tarafında da yürütebildim. Ama şu anda sembolik olarak, tüm bu olup bitenlerden bizi sorumlu tutuyor. Daha doğrusu, "Önce beyin, yani işin kaynağı kurutulacak." diyor. Zaten çıkardığı diğer bir sonuç da şu: "Bu kadrolar, çorbacı takımı. Bunların askeri, siyasi dertleri diye bir şeyleri yoktur." Bu da sizin için büyük bir ayıp tabii. Neden? Çünkü düşman için korkutucu bir çalışma yapamıyorsunuz. Hiçbir alanı fazla tehlikeli görmüyor. Mesela, ülkeye en son devremizden de adam taşırdık, ulaştırdık da. Acaba rol oynayabilecekler mi? Geri, dar, kaba ve kilitlenmiş kişiliklerini aşabilecekler mi? Umarım, ama bu kişilikler fazla fethedici olamıyor.

Aslında bunlar iyi gelişmelerdir, onu da belirtelim. Düşmanın savaş gücünü, önderliğini, cumhurbaşkanından tut, huduttaki nöbetçisine kadar, hepsini bu kadar zorlamak bir gelişmeyi de ifade eder. Ama ciddi bir gelişmedir ve buna güç getirebilmek gerekiyor. Tabii bundan, "Çok yaramazsınız." gibi bir sonuç çıkarılamaz

da, bir savaşa hakiki cevap vermeyi bilmek gibi bir sonuç çıkarmak gerekiyor. Kendinizi fazlasıyla demagojik, lafazan bıraktınız. Fazlasıyla verimsiz, fazlasıyla çizginin dışında tuttunuz. Bu da sizin için büyük bir olumsuzluk. Dediğim gibi, işler ciddidir. "En az TC'nin bürokratları kadar bürokrasi yapalım. TC'nin subayları kadar biz de bir militanlık yapalım." diyemiyorlar. Bu da tabii en acıklı yönünüz. Bir defa, durumları büyük bir ciddiyetle ele almayı bilmeniz lazım. Benim kadrolar konusundaki çalışmam, dediğim gibi, savaş nedeni. Bunu size anlatmak istiyorum, ama buna ne kadar yanıt olunacak; o da tam belli değil. Her gün kıyamet kadar üzerinde duruyorum. Söz gücünü müthiş kullanıyoruz; tabii harekete, eyleme geçirme gücünü de. Ama bana göre, halen, layık olmayan, hatta işi gücü baş belası olmak olan o kadar çok kişi var ki.

Derin yanılgılar var

Genelde Kürt isyanlarında TC, bunları bir günde vurur. Bizimki yirmi, yirmi beş yılı buluyor neredeyse. Ve düşman vuramıyorsa, nedeni tabii ki bizim tarzımızdır. Sizin bu tarzınıza kalsa, mesela şu anda en "benim" diyen eyaletimizin komutasına kalsa, ömrü kesinlikle bir operasyonluktur. Bütün hesaplar bunun böyle olduğunu gösteriyor. Yani, isyanlar da böyleydi. Bir kalkışır; iki aylık operasyon o isyanın sonunu getirir. Gerçekliğinizde halen bu egemendir. İşte, bunun aşılmasının çabası içindedir Önderlik olayı. Açık; derinliğiyle, tarzıyla, temposuyla, her tür tedbirliliğiyle bunu gerçekleştirme gücünü ifade ediyor. Ama siz ne kadar öğrendiniz? Acaba, "Ben de öğrendim, ben de uygulayabilirim." diyebilir misiniz? Bu konuda siz öyle bir duruma gelmişsiniz ki, "Ben ne olacağım?" diyorsunuz, sanki yaşam elinizden gidiyormuş gibi. Daha doğrusu, düşman yaşamı uçurmuş; o, "Bana ne olacak?" telaşı içinde! Yaşamı kazanma, savaşı kazanmadır; bundan haberi yok. "Bu dünyada ben de biraz keyfilikle yaşayayım." diyor. Nerede yaşayacaksın? Böyle derin yanılgılar var. Bunların altında kör bir ideoloji ya da ideolojisizlik var, siyasetsizlik var, kişiliksizlik var. Köhne, umudu olmayan, iflas etmiş bir kişilik var.

Şu aralar en çok üzerinde durduğum husus: Bu, PKK'nin iç gerçekliğine yakışmayan her tutum, davranış ve birçok kişiliği nasıl saf dışı edeyim? Bu baş belalarını kim yerleştirmiş? Yedi yıl oluyor, onu kendisini Partileştiremiyor, Partileştirmekten kaçıyor. Yedi yıl savaşıyor, daha askerliğin abc'sini bilmiyor. Bunlara çok büyük öfkemiz var. Yaptığı, kendini problem olarak üzerimize atmak. "Heval" diyoruz, "Senin neyin eksik? Dağ var, özgürlük dağı. Silah, özgürlük silahları. Herşeyiniz yeterli. Sen daha ne istiyorsun?" Tabii ondan sonra okkalı bir küfür yapıştırıyoruz. Adam kendi savaşının sorumluluğunu bile üstlenmiyor. "Ben yedi yıl savaştım." İyi de, bunun teorisi, bunun pratiği, bunun zafer tarzı nasıl olmalı? Bunu hiç düşünmüyor. Sadece kendini yere atıyor, gerisini Parti getirsin. Bu büyük bir onursuzluk, şerefsizliktir. Savaşının hesabını kendin vereceksin. Başarıyla da, başarısızlıkla da olsa, muhasebesini kendiniz yapacaksınız. Bu onuru, bu sorumluluğu, bu şerefi kendiniz paylaşıp, göstereceksiniz. "Bozayım işi, gelsin başkaları temizlesin." İşte askerlikte, ihanetle eşdeğer olan tutum budur. Bakın, dikkat edin, çoğunuz örtülü bir biçimde bunu dayatıyorsunuz. En kötü olan nedir: Gidip bozma, "Ben görev yürütmem. Ben gelişmem. Ben yenilmek için herşeye zemin olurum. Hatta zemini geliştiririm." deme. Bunun altında ne var? Bencillik. Bir de, "Neden ben böyle oldum?" diyor, çünkü sen, ihanete uğramış, inkara uğramış, çoktan ülkesi de, özgürlüğü de, kimliği de elinden alınmış birisisin. Senin için yapmakta olduğumuz, öze dönüştür, özgürlüğe dönüştür. Bunu özümseyeceğine, bunu esas alacağına, "Ben bir piç gibi yaşamak istiyorum." diyor. Toplumda bile piçlere fazla ilgi olamaz, sen nasıl yaşayacaksın? Piçleşmişsin. Kimse sana yaşam şansı vermez. Buna da tepki duyuyor, bu sefer tümüyle çözülüyor. İşte bu, teslimiyetçilerin, itirafçıların durumu. Çare değil ki! En kötüsü de, ölüme yatırıyor kendisini. Tabii bütün bunlardan sonuç çıkarmayı bileceksiniz. Benim söylediklerim çok açık, fakat algılama gücünüz neden yüksek değil?

Sorun; bizimkilerin cevabının yetersizliği

Bir de, bu işler çok süratle halledilmeli. Çünkü askeri üslup, aynı zamanda sürat üslubudur. Tehlikeler çok çarpıcı. Ya bu iş böyle adam gibi tam yapılır, ya da içine girilmez. Birçok davranışa bakıyorum; köhnemiş bir feodal aile ortamından bile daha tembel, daha problemli. Hatta özgürlük adı altında, büyük bir kendinden vazgeçme, kendini her tür şeye terkediş! Böyleleri az değil. Kıyamet kopuyor; savaş, bölge savaşı, dünya savaşı çıkacak, o, "Benim karın ağrılarım daha önemli." diyor. Hatta bir sigara, onun için hepsinden daha değerli. Bunlar bir ölçüttür. Neyin ölçütü? Beş para etmez kişiliğin ölçütü. Küçük ahbap çavuşlukları var, hoşuna giden küçük şeyler var. Onlar için on tane partiyi feda ediyor. Bu olmaz! Sorun kendinize, çoğunuzun yaşadığı durum bu. Ondan sonra da, insan size üzülüyor tabii. Bomba yağsa, hepiniz ölseniz, ben ne yapayım? Yılları siz boşa harcadınız. Ben deli miyim? Ne dedim anama: "Ana ya beni doğurmayacaktın ya da ben özgürlük savaşçısı olacağım, karışmayacaksın." Şimdi siz kırk yaşınıza gelmişsiniz; halen kör, topal, sahte yaşamı kabul ediyorsunuz. Tabii ki sizden adam çıkmaz. Bizim yedi yaşımızdaki özgürlük tutkularımıza halen ulaşmış değilsiniz. Onun için dedim; ya hiç doğmayacaktınız, yani doğmayı reddedecektiniz ya da "Ben kendimi kendi elimle yeniden doğurtacağım." diyecektiniz. Aksi halde sizin yaşama olanağınız sıfır. Ben bunların hepsini söyledim, sonuç çıkaramadınız. Şu anda sizi nereye gönderelim? Özgürlük dağına gönderiyorum, olmuyor. Avrupa'ya gönderiyoruz, daha beterin beteri çıkıyor. Burası da artık daralıyor. Düşman diyor ki, "On beş yıldır uyuduğum yeter, vuracağım." Her riski göze alarak, bunu söylüyor. Gerçekleri biraz böyle dile getirebilirim. Herhalde yavaş yavaş anlayacaksınız.

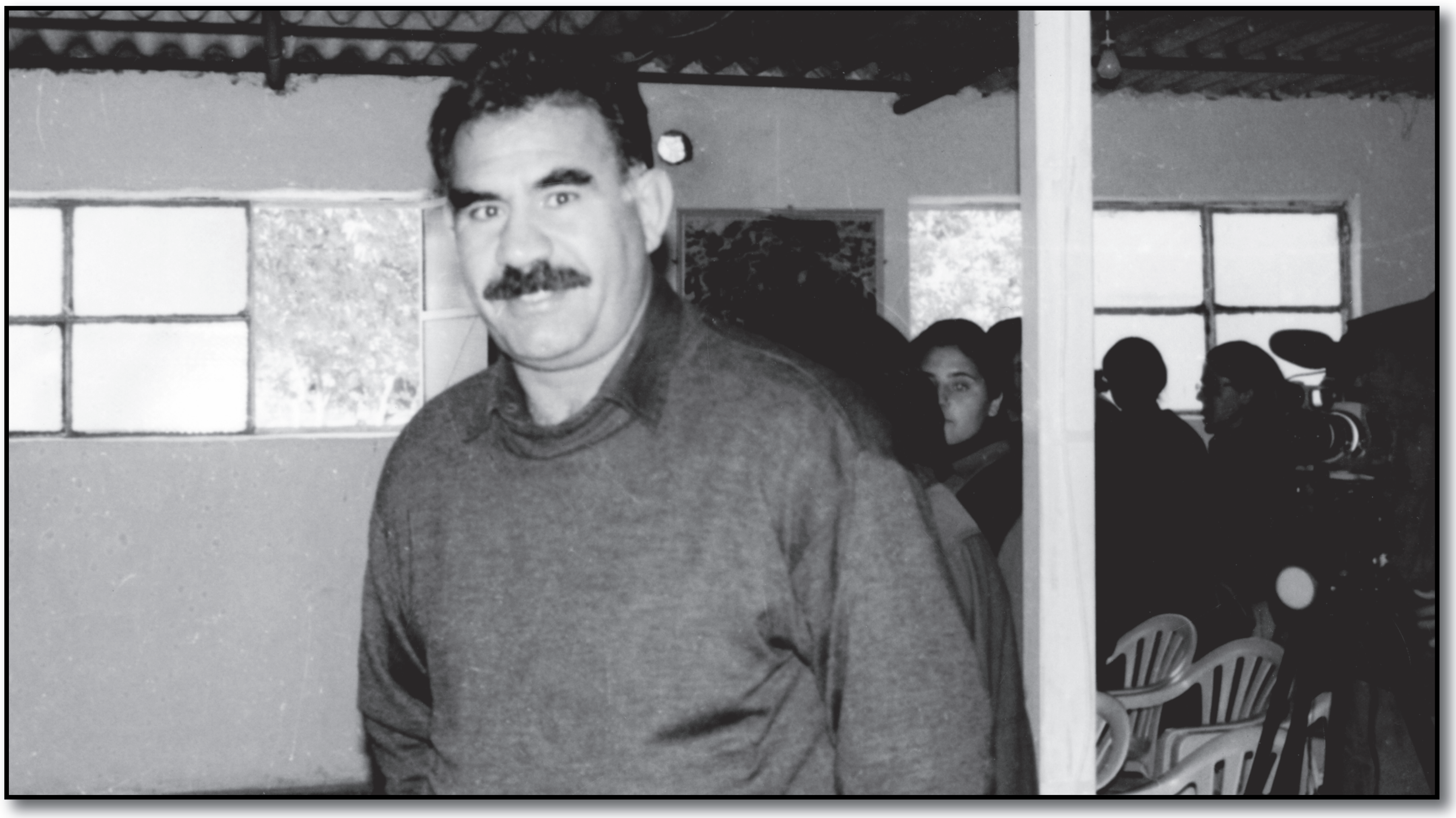
İlginç bir süreç tabii. Tümüyle umutsuzluk dağıtmak için belirtmiyorum. Umut, daha güçlü şimdi. Başarı imkanı, aslında tarihte ilk defa böyle olgunlaşıyor. Ben, düşmanın saldırılarını fazla ciddiye almıyorum, o kadar önemli değil. Sorun; bizimkilerin cevabının yetersizliği, hatta hatta öyle bir tarz ki, komplodan daha beter. Arkadaşlarımızda çok uyduruk bir tarz görüyorum. Ondan biz korkuyoruz. Yoksa savaşı bu düzeye getirmek büyük bir olay. Benim hislerim bana yalan söylemez. Tehlike çok büyük olmakla birlikte, hislerim beni her zamankinden daha fazla güldürüyor, hoşnut kılıyor. Bilince çıkarmadan önce, hislerimin önceliği alması vardır. Tabii bu, tehlikeyi küçümsediğim anlamına gelmez. Trajedi de doğabilir. Bir bakarsın, bir gün acayip bir şey olur. Düşman generalinin birisi şöyle diyor: "Peki, Apo orada değilmiş. Yarın ölüsünü gösterirsek, görürler." Buranın yetkililerini kastediyor tabii. Aklında, bizim ölüyü nasıl çıkaracağı var. Belki adamın planı var. Söyleyen general; yani adamlar boş konuşmazlar. Olabilir, zaten her gün hepinizin ölüsü çıkıyor. Savaştır, bizimki de çıkabilir. Bu, telaş filan değil, bu tehlike eskiden bundan daha az değildi. Bu tehlike her zaman var, her yerde. İlginç olanı, dediğim gibi, kocaman bir ordunun, kendi savaşımını bir kişide çaresizleştirmesi. Tuhaf bir durum aslında. Tarihte sanmıyorum, bunun başka örnekleri olsun. Düşman diyor, "Biz bitirdik!" Müttefiklerimiz de, Avrupa da öyle. Peki, niye bir kişiden bu kadar korkuyorsunuz? Niye bu kadar büyük bir savaş nedeni yapabiliyorsunuz? Tabii bu, bizim savaş gücümüzü gösteriyor. Tek kişilik bir ordu gibi güçlü olduğumuzu gösteriyor. Bu net. İnsanın sizin için üzüldüğü nokta; neden birkaçınız bu savaş, bu mücadele özelliklerini yakalayamadınız? Zor değil, anlattıklarım son derece açık. Ve güzel bir yaşam ve savaş tarzıdır. Çok açık. Neden öğrenip uygulayamadınız? Hayret ettiğim nokta bu. Yani savaşıyorsunuz aslında, hayatınızı da ortaya koyduğunuz açık. Neden ona bir Önderlik tarzını yakıştıramadınız? Tabii bunun altında, yanlış doğup, yanlış büyüme var. O da sizin şanssızlığınız. Buna müthiş müdahale etmek istiyorum, fakat bu müdahale fazla etkili olmuyor ve bu da sizi ya ölüme götürecek ya da teslimiyete.

Vietnamlılar 300 kilometre yeraltı tünelleri hazırlamışlardı

Tarz üzerinde çok derinleşmek istedik, ama bizim arkadaşlarımız, komutanlarımız öyle pratikler ortaya çıkarıyor ki, öfke üzerine öfke geliştirmekten öteye bir şeye yol açmıyor. Ben herhangi bir dağa yarım saat baksam, o dağa bir birliği nasıl üslendireceğimi kesinlikle çözerim. Bu adamlar on yıldır bir dağdalar, o dağda üslenmeyi halen doğru planlayıp uygulayabilmiş değiller. Gel de bunlara küfür etme. Bana göre, bir mangayı bile etkili olarak üslendirirsen, orada kesinlikle bir düşman alayı hareket edemez. Bu net. Son Botan pratiğine baktığımızda; o kadar silah, o kadar gerilla gitti, sözüm ona, "Tuzak kurmak istiyoruz." diyorlar. Fakat kendileri öyle bir tuzağa düşüyor ki, ölen ölüyor, tabii kalanlar da canını kıl payı kurtarıyor. Burada büyük bir gaflet var; yüzeysellik, hafiflik var. Kürt tarzı yani: "Geleceği varsa, göreceği de var!" Yıllardır tek bir mevzilenmeyi bile geliştirememiş, bir de "Göğüs göğüse, bombalar mesafesinde çatıştık" demezler mi adama! Düşmanın o kadar tekniği var, topu var, hepsinin ısıya dayalı termal silahları var. Sen bu taktiğin tutmayacağını bilmiyor musun? Ama bir tane akıllı çıkmıyor. Ve çoğu, sizin gibiler. Bomba mesafesinde, bu teknikle savaşılır mı? Bir derinliği, bir gizliliği sağlamak orada zor mudur? Değil. Vietnamlılar 300 kilometre yeraltı tünelleri hazırlamışlardı. Amerikalılar her karış toprağa tonlarca bomba yağdırdılar, gene de bir şey olmadı. Bizimkiler o görkemli dağda, bir birliği bile düşmana bir darbe gibi, bir mayın gibi patlatamıyorlar. Çok tuhaf

Biz de komutayız, biz de kendimizi savaş kurmayı olarak değerlendiriyoruz. Stratejik, taktik önderlik olarak hazırlıyoruz, yetiştiriyoruz, öyle yürütüyoruz; o zaman hakkını vermek gerekecek. Bu çok önemli sonuçları, çok derin sonuç alıcı biçimde en az düşman cephesindeki kadar halletmeniz gerekir. "Biz de emir bekliyoruz." demeye gerek yok bizde tabii, ama "Her bakımdan işleri kesin halletmeye varız. Veya bu gücü yakalıyoruz." diyebilmelisiniz. Yani gerçekten de böyledir. PKK'nin askeri, siyasi çizgisinde hakiki bir komutan, yönetici veya kadroysanız, bunu öngörmeniz gerekecek.

bir durum aslında. Ve bu, her yerde böyle. Köye giderken, grup pusuya düşüyor. Gerilla öyle köye girmez, elli sefer söyledik, olmaz! Aslında, "Git köyden çay getir. Git köyden erzak getir." diyen birinin bir defa savaş diye bir sorunu olamaz. Orada bir askeri hedefin olacak, o hedefi fethedeceksin. Yemek ondan sonra gelir. Yani ele geçireceksin, ondan sonra yemek gelir. Bunlar diyor, "Önce yemeği, hem de bir yıllık erzağı toplayalım, ondan sonra savaşalım." Bu, köylülerin felsefesi. Yani, "Kışı kurtarmak için Adana'ya gidip çalışalım, ondan sonrasına bakarız." O kadar geri bir durum, geri bir düşünce sistemi.

Aslında kendinizi şiddetle yargılamanız lazım. Bu, kader değil. Zaten kendilerini aç da bırakıyorlar, imhalık durumda da bırakıyorlar. Halbuki, dediğim gibidir: Yani önce o araziye bir mangayı doğru konumlandır. Bu askeri ben tanırım, zaten raporların hepsinde var. Amanos'taki raporda bile belirtiliyor: "En zayıf tarafı, saldırı ruhundaki zayıflıktır." Diyorlar ki, "Onlar beş bin kişi, biz beş kişi. Biz nasıl yaşadığımıza şaşırıyoruz ama o beş bin kişinin saldırı ruhu çok zayıftı." Halbuki, bizim bu komuta kişiliklerimiz derinliğine tahlil edemiyor. Onun, bizim savaş gerçeğimiz içinde anlamı var. Yani, biz bu gerillayı böyle düzenlerken, bunları biliyoruz. Hiçbir düşman askeri, saldırı ruhuyla gelemez. Bu tarzın bir özelliği. Ama sen, hırpo gibi kendini tekniğe hedef yaparsan, stratejik bir üstünlüğümüzü sıfırlamış olursun. Sizde beyin var mı? Hiç biriniz bu basit kuralı bile göz önüne getirerek bir düzenlemeyi geliştirdiniz mi? Binlercesi de olsa, etkili bir gerilla, onların saldırı inisiyatifini sıfırlar, düşman yerinde mıh gibi çakılır. Ve gerilla iş yapar. Ama, görülen ne? Açık hareket et, hiçbir derin, gizli ve ürkütücü hareket tarzına girme, kendini hiç yorma, sürekli açık çatışmaya gir, sürekli tekniğe hedef ol! Ben şunu da söylemiştim: "Bir keçi bile o dağda olsaydı, bir saldırıya karşı sizden daha iyi kendini korurdu." Gerçekten öyle. Kürt tarzı: "Geleceği varsa, göreceği de var; ya herro, ya merro!" ya da "Yeke yek savaşırız." şeklinde, yani Ortaçağ'ın savaş anlayışı. Binbir emekle düşmanı bitirecek bir çalışmayı kendi elimizle bu duruma sokuyoruz. Bir de onun üzerine, kahramanlar gibi duruyorlar. "Savaştık." diyorlar, tesadüfen yaşıyorlarsa da, "Kazandık." Bu kişilikler, bu yapılanlar çok geri. Savaş istiyorsunuz, ülke istiyorsunuz, ama durumunuz iyi değil. Sizin askerlikten de fazla anladığınız bir şey yok. Baş belası sizin durumunuz, düzeltmiyorsunuz kendinizi. Yaptıkları; toplumsal kavganın küçük bir örneği.

Çok büyük tarihi fırsatlar vardı

Bilemem, bu konuda imkanlarınız varsa, hızla kendinizi düzeltmeyi bilmeniz lazım. Mesele sayı filan değil, mesele teknik değil. Mesele, temelde askeri kafa yapısına sahip olmaktır. Dediklerim çok açık: Büyük bir komuta, inat kişiliğini yakalamaktır. Kendini tabii bu temelde güçlü kılmaktır; iradeli, ilkeli kılmaktır. İşin özüne inmek, ondan taviz vermemektir; mesele bu. Siz bundan taviz veriyorsunuz. O zaman, yaşam başınıza bela olur, nitekim olmuştur. 'Bunu garantiye alın' diyorum. "İlişkiler, yozlaşma, lojistikten ötürü her gün kayıp." Senin bu söylediklerinin hepsi suç. Komutanın kafası, gece gündüz temel savaş sorunlarıyla uğraşır. Onu hallet; yemek kendiliğinden gelir, aşk kendiliğinden gelir, aş kendiliğinden gelir. Serseri, züppe kendi lümpen işleriyle uğraşıyor. Tabii bizim bunlara saygımız olamaz. Beni kandıramazlar, mümkün değil. Beni şimdiye kadar kandırmaya çalıştınız, mümkün değil. Ya savaşı hakiki yürüteceksin, o zaman selamına selam veririm; ya da sen alay ediyorsan, ben de seninle sonuna kadar alay ederim. Bunun kanunu böyle. Alışmışsınız, aile tarzıyla birbirinizi kandırmaya, çelik çomak oynamaya; onu savaş yerine koyuyorsunuz.

Kısaca, sizin bu zavallılığınızdan, yetmez kişiliklerinizden ötürü, tarihi çalışmalarımızın başına bunlar geldi ve bu da, düşmanın şu anda aşırı bir biçimde bize yüklenmesine fırsat sunuyor. Ve acıklı olan, sizin yıllarınızı harcamış olmanızdır. Zaten büyük şahadetler de çıktı. Ve düşman çok ürkmüş, bir şey söylüyor bu sürece ilişkin, diyor ki: "Bu önemli gerilla aşamaları aslında herşeyi elimizden alabilirdi, fakat zaaflarıyla o süreci değerlendiremediler. Ama Apo takip ediyor. İnatçı, bu işin peşini bırakmıyor." Bu büyük korkularının başlarına gelmemesi için, "İlla bu sefer önünü keseceğiz" diyorlar. Bunun için Türkiye'yi bile atar, yani generallerin hiç umurunda değil.

Fırsatı tabii kaçırdınız. Çok büyük tarihi fırsatlar vardı. Fırsat, Siverek - Hilvan başkaldırısında vardı. Fırsat, o 82-83'lerdeki büyük atılım döneminde büyüktü. 15 Ağustos Atılımı sürecinde büyüktü; çok büyük bir fırsattı. Bu, tamamen boşa çıkarıldı. Fırsat 91-92'de çok büyüktü, yani kurtuluş kadar vardı. Bunun üzerine de çok çok kötü yaslandınız. Tabii altında da büyük yıkımlar vardı, onların hepsini biz göğüsledik. Bir Hilvan-Siverek pratiğini biz temizledik; Kemal Pir'in deyişiyle, "Ey Apo, ben bu adamları, bu sorumluları yakalarsam, iki elimi boğazlarına koyup hesap soracağım. Siz nasıl bu pratiği bu hale getirdiniz, diyeceğim." İnsan büyük öfke duyuyordu. Pratiğin sonunu berbat kılıp, ortadan sıvışmak; bu hepinizin pratiğine biraz benziyor. 83-84'te Botan tümüyle açıktı, ayağa kalkmaya hazırdı. Akıllı bir komutan olsaydı, yapılabilirdi. Agit arkadaşımız bunun farkındaydı, fakat altından kalkamadı. O da kendini bile koruyamadı. Yine vardı büyük bir kurtuluş imkanı; 86-87, hatta 88'i bile kaldırmak için korkunç bir çalışma sergiledik. Belgeleri var, okursanız, çuvallar dolusudur.

Yine, 15 Ağustos'a girişi hazırlamak için nasıl uğraştık! 81-82'yi okuyun o belgelerde. Bir de kendi çabalarınıza bakın. Dağlar kadar farkı görürsünüz. 91-92'ye bakın; tabur tabur insan geliyor. Tarihe biraz tutkun bir kişi olsa, altı ayda, kurtuluş ordusunun zaferlerini birkaç bölgede sağlayabilir. Ama o Şemdin alçağı gibi, rüyasında bile göremediği halde, "İktidar oldum, devlet oldum." diyor; her türlü pisliğe kendini bulandırıyor. Düşman bunu gördü ve karşı hamleyle, panik halinizi doğurdu, değil mi? 94-95'te başıma bela oldunuz. Sırf o sürecin olumsuzluklarını durdurmak için, burada bu büyük çalışmayı başlattık, düşmanı bugünkü duruma sokan çalışmayı. Umurunuzda mı? Sizin için bir ayran gibidir, yenilmek de, kazanmak da. Fazla teriniz yok, fazla sorumluluğunuz yok. Çok ucuz ele alındı. Tabii düşman nasıl ele aldı? Bir Çiller'i takip etseydiniz; korkunç kesildi o kadın, değil mi? "Ya bitecek ya bitecek." diyordu ve bir şey daha söylüyordu o generalle birlikte. Halen tiril tiril titriyorlar. Diyor, "Aslında her şey elden gitmişti, biz kazandık." Siz daha elden gidenin ne olduğunu bilmediğiniz gibi, bir de bu vahim durumu önlemenin nasıl olduğunu da bilmiyorsunuz. Çünkü; sorumluluğuna pek katlanmıyorsunuz; geri, vasat ele alıyorsunuz. Tabii, fazla değer ifade etmiyor.

Yeni hazırladığımız sürecin bitiriciliğini düşman biliyor. "Bu sefer önleyemezsek, bırakacağız veya anlaşacağız." diyor. Zaten bize yolladığı haber de çok ilginçtir; "Seni halledersek halledeceğiz, yoksa barışırız." diyor. Yani, "Bu hafta içinde öldürürsek öldürürüz." demek istiyor. Çok ilginç bir durum. "Ya savaş ya barışla olacak. Zamanımız da yok. Birkaç hafta içinde bitmeli." diyorlar. Herşeyi de yapabilirler. Aslında eskiden de böyleydi, yalnız eskiden tüm devlet gelmiyordu, MİT geliyordu. Mesela 80'lere kadar, MİT diyordu; "Bitireceğiz, ha bitirdik, ha bitirmek üzereyiz." Adamları yanı başımdaydı; "Haydi Apo, şöyle adım at." diyordu. O savaşları size ben anlattım ve önemlidir. Saati saatine, biz, yanımızdaki MİT yönlendirmesiyle beraberdik. 'Oldu, istediğiniz gibi' diyordum; 'Haydi bir gün daha, bir gün daha' diye diye, yani saati saatine bir savaş yürütüyorduk. Ve işte, 78-79'u büyük bir oyalama taktiği ile geçirdik, tabii çılgına döndüler o zaman. Daha sonra, '88'de aynı durum doğdu. Bir sürü adamları etrafımıza doldu. Planları tabii sadece imha değil, sadece bizi ele geçirmek değil. Tarihte TKP'yi, KDP'yi nasıl teslim almışsa, bizi de öyle yapmak istiyor. "Ömrün bir ay kaldı, iki ay kaldı." diyorlardı. Ki, o zaman da öyle deniliyordu; "Haydi kaç kurtul, küçük şeylerle yetin, kurtul." O dönemde ben '88'i kurtarmak için nasıl büyük bir çaba harcadım? O zaman bu JİTEM vardı, Ersever takımı vardı. Adamlar kendilerini general gibi gördüler. Neden? Güya beni '90'ın başında halledeceklerdi. İşte şu son dönemde, Şemdin alçağını gördünüz, şunu kurmuş: "Savaş yeter, gel teslim ol." Nasıl memnun şimdi orada. Kürt işbirlikçiliğinde bunlar çok müthiştir. Sırtları bile sıvazlansa, kırk defa kendilerini satarlar. Ama, bu sefer Genelkurmay'ın Özel Savaş Birlikleri devrede. Şimdi Cumhurbaşkanlığı'ndan tut muhalefete kadar, hepsi bir saldırı dalgası içindeler. İşler daha da büyüdü, daha ciddi bir hal aldı. Biz yine kendi tarzımızın savaşçılığını yürütüyoruz. Dikkat edilirse, daha emin, daha iddialı bir konumdayız. Fakat tehlike de çok somut, yani sanki savaşın son perdeleri oynanıyor gibi. Belki bitmez, ama böyle bir anlamı da kesin var. Cephe savaşı biçiminde değildir belki.

Operasyonlar var zaten, o kadar mühim de değil. Ama Genelkurmay'ın veya düşmanın üst komutası devrede. Üst komuta nedir? Stratejik önderliktir. Eskiden polis, emniyet şefleri bunu söylerdi; şimdi hepsi, en üst düzeyde stratejik önderlikler, "Ya bitecek ya bitecek. Ya savaşla ya diplomasiyle." diyorlar. Ki, diplomasiden beklediklerine? "Diplomasi tükendi. Tanklar yolda, uçaklar hazır, emir bekliyor." diyorlar. Aslında bu, tabii askeri olarak da kazandıklarını göstermiyor. Askeri olarak kazansalardı, işi diplomasi ile hallederlerdi. Demek ki, askeri olarak fazla bir inançları yok kendilerine. Hiç olmazsa siyasi bir görüşmeye gelmiyorlar. Demek ki, TC'nin stratejik önderliği tıkanmada ve kendilerine hiç güveni olmayan konumda. Hiç güveni yok, bir savaşın sonucunu tartışmaya bile güveni yok. Güvenemiyor, Türkiye'nin iç toplumsal bunalımı her an başına yıkılabilir. Uluslararası sistem çok zorluyor.

Kazanmayı doğru paylaşmak çok önemli

Stratejik önderlik, aslında Türk kesiminde tehlikede. Hıyanette de öyle; Güney'deki hıyanete bak, onların da durumu aynı. Zaten birbiriyle bağlantılı. O açıdan, son perdeyi çok çılgınca oynamak istiyorlar.

Küçümsememek, telaşlanmamak, fakat çok ciddi sonuçlar çıkarmak gerekiyor. Sonuç, savaş olmayabilir de, olabilir de. Zaten her gün var. Mesele; biz de komutayız, biz de kendimizi savaş kurmayı olarak değerlendiriyoruz. Stratejik, taktik önderlik olarak hazırlıyoruz, yetiştiriyoruz, öyle yürütüyoruz; o zaman hakkını vermek gerekecek. Bu çok önemli sonuçları, çok derin sonuç alıcı biçimde en az düşman cephesindeki kadar halletmeniz gerekir. "Biz de emir bekliyoruz." demeye gerek yok bizde tabii, ama "Her bakımdan işleri kesin halletmeye varız. Veya bu gücü yakalıyoruz." diyebilmelisiniz. Yani gerçekten de böyledir. PKK'nin askeri, siyasi çizgisinde hakiki bir komutan, yönetici veya kadroysanız, bunu öngörmeniz gerekecek. Biz de, bir hafta da olur, bir ayda da olur, bir yılda olur, mühim değil; ama her zaman bir çalışmaya yeterli olacak gücü yakalamışız.

Dönemin dili budur. Her yerde dönemin diline sahibiz. Savaşla da, siyasetle de dönemin gereklerine cevap olabiliriz. Gördüğünüz gibi, bizim de duruşumuz en az düşman kadar iyi, fena değil. İş yapabiliyoruz. Sadece içeride değil, dışarıda da gerçekten '78'le de, '88'le de kıyaslanamayacak kadar büyük bir gelişme var. Kaybedilmiş bir mevzi yok. Daha fazla kazanma imkanları var. Ama tekrar söyleyeyim; kaybettiğiniz imkanlar var, kaybettiğiniz mevziler de var. Ve bir de kazanma nedenleri farklı, sandığınız gibi değil. Kazanmayı sahtece paylaşmamak lazım. Kazanmayı doğru paylaşmak, çok önemli. Kazanma tarzını, kendinde egemen kılmak, gerçekten kazanmanın kadrosu olmak çok önemli. Bu, düşünce derinliği, irade keskinliği ve günlük tarz, tempo yeterliliği ile cevap verecek, başarıyı esas alacak nitelikte ise, bu süreçten de kesinlikle biz güçlü çıkarız. Ve hatta, her zamankinden daha fazla -bir on yıla da gerek yok- belki de bunun sonucu, nihai oranda, önemli oranda lehimize de gelişebilir. Ama tekrar söylüyorum: Yeterli olamazsak, bu, savaştır; yani düşman halen stratejik zafer peşinde. Özellikle Önderlik olayında, bu tehlikeyi de küçümsememek gerekiyor.

Velhasıl kendiniz için çıkaracağınız en temel sonuç: Şimdiye kadar savaşta çoktan kazanmamız gereken nedenleri, kazanma olanaklarını doğru değerlendirmek; büyük bir özeleştiri de demeyeceğim, asla bir daha bu yanılgı ve gaflete kişiliklerinizde yer vermemek; adam gibi bu gelişme şansına sahiplenmek ve hiç olmazsa bundan sonra, başarının garantisi olan bir kadro, bir komuta gücü olmaktır. En anlamlı yanıt da budur ve vereceğinize de inanıyorum. Başarılar diliyorum.

■■■

İdeolojik çizgideki ısrarın ve politik esnekliğin yaratıcı pratiği

Ekim Devrimi

● Ekim Devrimi gerçekleşme sürecinde gösterdiği esnekliği ve yaratıcılığı devrim gerçekleştikten sonra gösterememiştir. Gerçekleşirken büyük emekler ve taktik ustalığıyla hayranlık uyandıran devrim, özellikle 1924'de Lenin'in yaşamını yitirmesinden sonra içine düştüğü dogmatikliğiyle de hayretler uyandırmaktadır. Dolayısıyla mücadele ve devrimi gerçekleştirmede öğretici doğrularıyla bolca örnek sunan devrim aynı zamanda taşıdığı birçok ütopyaları gerçekleştirmeden, dağılmasıyla da anlaşılması gereken derslerle doludur.

Cihan Eren

Yirminci asrın en önemli toplumsal gelişmesi Ekim Devrimidir. O günün dünyası ile Çarlık Rusya'sı şartlarında gerçekleşmiş bu devrimin hem ideolojik hem de politik çizgisi üzerinde çokça tartışma yapılmış ve anlaşılmaya çalışılmıştır. Kuşkusuz ki devrimin ideolojik ve teorik belirlemeleri üzerinde her zaman değerlendirme yapmak, tecrübelerinden sonuçlar çıkarmak gerekli ve günümüz toplumsal sorunlarının çözümü için faydalı bir yaklaşım olacaktır. Devrim önderinin emperyalizm tespiti, hegemonya kavramı, parti (Leninist) örgüt modeli, Sovyet (halk meclisleri ya da işçi meclisleri) örgütlemesi, kolektif ekonomi, eğitim, sağlık ve sanat gibi toplumsal alanlardaki görüşleri birçok açıdan güncellenecek tespitler içermektedir. Bu güncelleme devrimin açığa çıkardığı neticelerin de farz kıldığı bir sonuçtur. Fakat bir küçük burjuva sol ezbercilik hastalığı olan taklitlerle değil, devrimin yol açtığı sonuçları göz önünde bulundurarak bunu yapmak, doğru ve değerli olur. Bu yaklaşım en azından günümüz sosyalizm teorisine katkı sunacaktır. "Devlet ve devrim" tezi kapsamındaki belirlemeler için de eleştirel bakıp ara cümlelerde dile getirilenlerden, demokratik sosyalizm için somut ve anlaşılır sonuçlara varmak mümkündür.

Devrim, halka devrim bilinci vermenin eseridir

Ekim Devrimi'nin politik çizgisi tartışmaya yer bırakmayacak kadar nettir ve Lenin'in yaratıcı zekasının eseridir. Lenin de, tüm önderler gibi, temsil ettiği ideolojik çizgisi için en yakın yoldaşlarından Menşeviklere kadar herkes ile mücadele içinde olmuş ve politik adımlar atarken, usta bir siyasetçi olduğunu defalarca kanıtlamıştır. Ondaki ustalık kadar, devrim önderi olmasını sağlayan çok derin ideolojik bilince sahip olduğuna da şüphe yoktur. Objektif ve hakkaniyetli bir yaklaşım gereği, politik tutum ve taktiklerini o günün Rusya şartlarına göre ele almak gerekmektedir. Oldukça yaratıcı, esnek ve olası gelişmeleri öngören Lenin'in bu özelliği, mücadele içinde devrimi asıl belirleyen husus olmuştur.

Ekim Devrimi pratiğinin ispatladığı ve hemen hemen her zaman geçerli olan çok sayıda argüman söz konusudur. Bir halkın devrime, ancak devrimci ideoloji ve politika ile buluşturulup bilinçlenmesiyle gidebileceğinin bugün de geçerli, en önemli ispatlarından biri; Sovyet Devrimi olmaktadır. Bu sonuç, aynı zamanda devrimcilerin halkın içinde olmasının zorunluluğunu da ispatlamıştır. Devrim, halka devrim bilinci vermenin eseridir. Lenin, "İşçi sınıfına bilinç taşırılmalıdır" derken, bu önemli gerçekliğe temas etmiştir. Halkı devrime katma temel göreviyle birlikte, kendini ve halkı eğitmenin ne kadar önemli bir devrim işi olduğu sonucunu da beraberinde getirmiştir. Halkı devrime kanalize eden bilinç, toplumsal gelişmelerin içinde yaratılanları kapsadığı için, toplumda dillendirilen fikirleri, kimi gelenekleri ve değerleri dikkate alarak oluşturulması gerçeğine dayanır. Toplumun ana gündemi ve belirleyeni olan fikirler dikkate alınmadan, devrim bilincini topluma taşırmak zordur. Lenin bu konuda oldukça realist bir önderlik olmuştur.

Devrim bilincini oluşturacak teori ve ideolojinin kendi çizgisini oluşturmasında kimlere, neye dayanacağı ve nasıl bir sistem ile vücuda kavuşacağı onun farkını da ortaya çıkarır. Örneğin Lenin; dönemin "Sosyalizm öğretisi burjuva sistemi içindeki aydın ve entelektüellerin toplum, ekonomi ve felsefelerinden gelişmiştir" derken, hem sosyalist ideolojinin kendi çizgisini netleştirmesine hem de içinde yaşanılan fikirleri dikkate almak gerektiğine vurgu yapmıştır diyebiliriz. İdeolojisini geliştirirken de "sağ ve sol sapmalara" karşı tedbirleri sadece teorik tartışmalar değil, pratiğin de sonuçlarıdır. Bu özellik, Lenin'i büyük bir teorisyen kadar, eylem adamı da yapmıştır. Onda pratik, asıl öğretici alandır. Bunun için, geliştirdiği politik taktiklerin açığa çıkardığı sonuçları örneklendirerek, birçok konuşma ve yazısında durum analizi yapması oldukça çarpıcıdır.

İşçilerin mücadelesinin maddi yaşamlarının iyileştirilmesine doğru kayabileceği, bunun sonucunda basit sendikacılık ile sınırlı bir örgütlenmeyle yetinmelerine yol açacağı öngörüsünü günümüz gerçekliğine uyarlarsak, hem sosyalist ideoloji çizgisinin netliği hem de salt ekonomist bir yaklaşımın tehlikesine daha o günlerde dikkat çektiğini belirtmek mümkündür. Ve gerçekten de kapitalizmin işçi sınıfını, Marksist teoride anlatılan özelliklerden ve toplumsal konumundan çıkarmasında, ekonomiciliğin belirleyici faktör olduğu yeterince açığa çıkmıştır. Kapitalizm, tüm toplumu sadece ekonomik taleplerle sınırlı bir muhalefete indirgemedi, aynı zamanda ekonomiyi topluma karşı en güçlü silah haline getirip ahlaki yapısını önemli oranda dağıttı.

Kapitalist sistem egemenliği tamamen yalan ve çarpıtma üzerine kurulmuştur

Bugün özel savaş propagandası da denilen bu tür söylemlerin, halkın en azından bir kesiminde bir süreliğine de olsa karşılık bulduğu görülmüştür

Ekim Devrimi tecrübesinde rahatlıkla görülebilecek bir diğer kazanımsa, sosyalistlerin büyük politik ustalık göstermeleri halinde, devrimin zaferinin kaçınılmaz olduğudur. Pratikte ortaya çıkan, kapitalist burjuva sisteminin yalan ve aldatıcı propagandalarına zıt sonuçların halka doğru, gerçekçi ve yeterli anlatılmasının nasıl bir netice verdiğini de Sovyetler devriminde açık bir biçimde görüyoruz. Halka kavratılacak gerçeklerin sermaye sisteminin ikiyüzlülüğünü deşifre etmesi ile halkı devrime sevk etmenin büyük bir örgütlü güç açığa çıkaracağına şüphe yoktur. 1904 Rus-Japon Savaşı'nda Çarlık iktidarı, toplumu, Rusların kesin kazanacağına öyle inandırmıştı ki, bunun üzerinden hem gücünü topluma kabullendirmiş hem de asla yıkılmaz bir devlet olduğu kanaatini yaymıştı. Milliyetçilikle karışık söylemin beslediği yalan propagandaya benzer egemen sınıf söylemi, tarih boyunca yozlaşan ve çürüyen her devlet ve iktidarın kullandığı bir yöntemdir. Bu durumdaki devletler, egemenlik altında tuttuğu halklara, dışarıdaki gelişmeleri abartarak anlatmayı her zaman önemsemiştir. Bu abartma, bir gerçekliğin büyütülmesi değil; tamamen yalan, çarpıtma ve içi boş söylemler üzerine kurulmuştur. Bugün özel savaş propagandası da denilen bu tür söylemlerin, halkın en azından bir kesiminde, bir süreliğine de olsa karşılık bulduğu görülmüştür. Çünkü; emekçi ve aynı zamanda yoksul halk, dışarıyla pek ilgilenmediği için ve dışarıda olup bitenleri pek önemsemediğinden, her zaman hükümetlerin söylediklerini doğru bulma eğilimi içinde olmuştur. Bu da hükümetlerin söylemini bir süre, kabul etmezse bile, dinlemek durumunda bırakır. İnsan, olup biten her şeye ad koymak ve hakkında doğru-yanlış bir görüşe sahip olmak zorundadır. Çarlık da, 1904 savaşını ve o günün şartlarını, belirttiğimiz nedenlerden ötürü, halka yoğun propaganda ederek ömrünü uzatmak istemiştir. Fakat Ruslar, Japonlar karşısında peş peşe yenilgi aldıkça, Çar demagojisinin sarsılması da kaçınılmaz olmuştur. Ve tam da böyle bir ortamda, Rus entelektüellerin devreye girmesiyle, gerçekleri yoğun anlatma ve halkın içinde bulunduğu durumu analiz etme gerçekleşince ve bu minvaldeki söylemler toplumla buluştukça, halkın da Çarlığa karşı güvensizliği artmış; devrimcilerin bu ortama müdahalesiyle 1905 devrimine gidilmiştir.

Toplumsal mücadelelerde haklı olmak ve gerçekleri dillendirmek yetmez. Bu, sadece iyi niyetli olunduğunun işaretidir. Toplumsal mücadelelerde doğru ve haklı söz, eyleme dönüşmezse yanlış ve haksız kelamlardan daha zararlıdır. Eylemin de 'iyi niyetlisi' vardır. Örneğin; devrimci eylemi ya da devrime kalkışmış bir halkın iradesini, hakim sistemin yasalarıyla sınırlı tutacak eylemlere sıkıştırmak; halkın demokratik sisteminin inşasına, egemen sistemin kimi kanunlarını değiştirmekle ulaşılacağını sanmak bu türden bir pratiktir. Devrimcilikte iyi niyetli olmak ama halkı bilinçlendirip örgütlememek ve eyleme çekmemek felakete götürür, Lenin'in belirttiği gibi; "Cehenneme giden yolun parke taşları, iyi niyetlerle döşenmiştir." Demokratik toplum sisteminin inşasının egemen sistemin bazı kanunlarını değiştirerek olacağına inanmak ya da böyle sanmak, en iyi söylemle Menşe-viklik olur.

Ekim Devrimi öncesinde yaşanan en önemli gelişme olan 1905 devrim denemesinden sonra, hem teori hem de pratikte 'iyi niyetli' yaklaşımlar görülmüştür. Örneğin; Menşevikler ve liberaller Çar sisteminden modernleşme talep etmiştir. Bu talepleri öngören söylem ve eylemler Liberal kanadı güçlendirmiştir. Modernleşmeyi yasal düzenleme ile, insan haklarına ve yoksul kesimlerin taleplerine dayandırma biçiminde siyasal bir kimliğe büründürmeye çalışan Menşevikler, bu taleplerle liberallerden farklarını ortaya koymaya çalışmışlardır. Ancak, Lenin bu talepleri, ne olduğu belli olmayan, çözüm getiremeyen 'karmaşık' görüşler olarak değerlendirerek hem doğru ve haklı sözünü söylemiş hem de Ekim Devrimi'yle sonuçlanacak eylemin sahibi olduğunu göstermiştir. O, kısmi bir toplumsal mücadele ile elde edilmiş kazanımları iktidar sınıfıyla uzlaşmak için temel strateji gibi değerlendirenlerin aksine, burjuva sınıfının tümüyle gerici bir sınıf olduğunu belirterek; halkın örgütlenmesini geliştirmesi ve kazanımlarını koruyarak büyütmesi taraftarı olmuştur.

Toplum; dibi hep kaynayan, yüzeyi ise durgun su gibidir

1905'deki gelişmelerden sonra, mücadelenin taktikleri üzerine çok yoğun tartışmalar gelişmiştir. Bir önderliğin ve devrimcinin, pratikteki başarısızlığını özeleştirisel yaklaşımla ele alıp çözüm-

lemesi ve başarısızlıktaki yetmezlik ya da yanlışlıklarını görüp gidermesinin, devrimciliğin olmazsa olmazlarından olduğunun örnekleri de Sovyetler devriminde çoktur. Lenin, 1905 yenilgisini böyle ele almıştır. Toplumsal mücadelelerde çoğu kez yaşanan zorluklar, devrim önderlerinde değilse de kadro ve sempatizanlarında, 'yumuşama ve geri adım atma' eğilimlerine yol açmıştır. Örneğin; 1905 yenilgisi ve sonrasında, liberaller ve Menşevikler burjuvazi ile uzlaşmaya ve anayasal yollardan mücadeleye kendilerini yatırmışlardır. Lenin ise politikasını, "burjuvazinin parlamentosuna gidilse de bu parlamentonun işçi sınıfı ve yoksul halka karşı mücadele etmekten kurtulamayacağı" görüşüyle dile getirmiştir. Lenin, Duma'yı dağıtan hükümet darbesi ve ardından gelen OHAL'in ilanıyla bir kez daha pratikte doğruluğu kanıtlanan önderlik olmuştur.

Toplumsal ruh ve düşünceler, dibi her zaman kaynayan, ancak yüzeyi ise durgun su gibidir. Toplumsal değişimin tempo kazandığı dönemlerdeyse, toplumsal ruh yüksek bir dağdan akan nehri andırır. Tıpkı şelale gibidir. Devrimci önderler ve kadrolar bu sert akışı, 'egemen sistemin artıklarını' silip süpürmek için kullanmazlarsa, devletler bu suyu tekrardan bir çukurun içine yönlendirip durağanlaştırabilirler. 1905'den hemen sonra gelişen hükümet darbesi -adeta dağdan akan nehre, doğru ve yeterli önderlik edilmediği için- işçilerin ve köylülerin başkaldırısının çarlık sisteminin çukuruna çekilerek durağanlaştırılmasına fırsat vermiştir. Yetersizlikler, ayaklananların darbeye karşı pasif tepki vermesine de yol açmıştır. Bu, aynı zamanda, halkın büyük toplumsal olaylardaki ruh halinin, tepkilerinin ve ayaklanmasının değişken olabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Ekim Devrimi'nin 1905-1914 arasındaki süreci, çok yoğun çizgi ve politik mücadele dönemidir. Lenin tüm bu süreçlerde Bolşeviklerle birlikte taktik belirlemede müthiş bir kıvraklık ve yaratıcılık göstererek en etkili güç durumuna gelmeye çalışmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla hem içeride hem de dışarıda yeni bir siyasal ve askeri ortam doğmuştur. İdeolojik ilkelerde katılık, politikada esneklik ustası Lenin, Ekim Devrimi'ni böyle bir ortamdan çıkarıp, zafere taşımıştır.

● Devlet ve devrim teorisinde net olan Lenin ve arkadaşları, savaş yıllarını ve savaşın getirdiği her türlü yıkımı, tek bir gerekçe yaratmadan, bizzat Çar sistemine bağladıkları için işçi sınıfına, doğru politik hedefi göstermiştir. Bu çaba halkları devlet ve iktidar sınıfından kopartmanın düzeyini de göstermektedir. "Ulusal hassasiyetler", "milliyetçilik", "dincilik" vb gibi burjuva yalanlarına ve uydurmalarına hiç takılmadığı için devrim yapmıştır.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla sosyalist ideoloji yeni bir durumla karşı karşıya kalmıştır. Birbiriyle savaşan iki devletin işçileri ve emekçileri arasındaki ilişkiler nasıl olmalıdır? Enternasyonalist dayanışma mı? Yurtseverlik adı altında, devletin askerleri olarak, 'ana vatan savunması' mı? Bilindiği gibi, Avrupa solu ile Bolşevikler arasındaki en temel farklardan biri de bu noktalarda ortaya çıkmıştır. Alman Sosyal Demokrat İşçi Partisi (ASDİP) -ki, kendi döneminin en büyük ve disiplinli partisidir- ve peşinden sürüklediği Avrupa solu, Birinci Dünya Savaşı'nda 'yurtseverlik görevi' adı altında, devletlerini destekleme çizgisini doğru bulmuştur. Bu çizgiye Fransız sosyalistleri de dahildir. Avrupa'daki kadar güçlü ve geniş tabanlı olmayan Rusya işçi sınıfının önderi Lenin, "Sosyalistler her yerde kendi devletlerinin yenilgisi için çalışmalıdır" diyerek, sosyalist yaklaşımını ortaya koymuştur. Bu tespit, bugün de geçerli olan çok önemli bir tespittir. Bu tespitin birkaç anlam taşıdığını belirtmek durumundayız. Birincisi; sosyalist ideolojinin anti devletçiliğinin Lenin'deki netliğini ve demokrasi yanlısı tutumunu göstermektedir. İkincisi; koşulları ve gücü ne olursa olsun, bir devrimci örgütün, sınırları içinde doğrudan hedef aldığı devletin asla yanında yer almaması, kendisine karşı savaşan devletin halkı ve işçi sınıfıyla ittifak yapması gerektiğini söylemiştir. Bu görüş, devletlerin birbirleriyle savaşlarında devrimcilerin, halkların ve emekçi sınıfların kendi aralarında ittifaklarını güçlendirmelerinin ne kadar elzem olduğunu göstermesi açısından da dikkat çekicidir. Üstelik, bu görüş herhangi bir ortamda ve zamanda değil, Birinci Dünya Savaşı'nın patlak verdiği yıllarda dillendirilme cesaretini ifade etmesiyle de takdire şayan bir yaklaşım olmaktadır. Bilindiği gibi, Lenin ve yoldaşlarının bu çizgisi, Birinci Dünya Savaşı'nda kendileri hakkında 'Alman ajanı' iftiralarına kadar vardırılan kara propagandaya bile malzeme yapılmıştır. Dünya devletlerinin savaşa tutuştukları ağır koşullarda ve ASDİP gibi etkili sol bir hareketin ve Avrupa'daki birçok sol hareketin, 'devletimizi desteklemeliyiz' şeklinde görüş ve kararlara ulaştığı bir ortamda dillendirilmesi, yurtseverlik ile milliyetçiliğin aynı şeyler olmadığını da oldukça çarpıcı göstermiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nda Rus Çarlığı savaşı kazanan İtilaf Devletleri safında, başını Almanya'nın çektiği İttifak Devletleri'ne karşı cephede yer aldı. Ekim Devrimi, savaşı kazanan cephedeki bir imparatorluğun egemenliğini yıkarak zafere ulaşması açısından, önemli veriler sunmaktadır. Bu; Bolşeviklerin doğru tespitleri kadar, devrimci netliklerinin ve amaçlarına bağlılıklarının çok yüksek olduğunun ispatıdır. Devlet ve devrim teorisinde net olan Lenin ve arkadaşları, savaş yıllarını ve savaşın getirdiği her türlü yıkımı, tek bir gerekçe yaratmadan, bizzat Çarlık sistemine bağladıkları için, işçi sınıfına doğru politik hedefi göstermişlerdir. Bu çaba, halkları devlet ve iktidar sınıfından kopartmanın düzeyini de göstermektedir. "Ulusal hassasiyetler", "milliyetçilik", "dincilik" vb gibi burjuva yalanlarına ve uydurmalarına hiç takılmadığı için devrim yapmıştır Lenin çizgisi. Alman solunun devletçiliğini, Avrupa solunun ise, kapitalist modernite zihniyetinin ve yaşam tarzının ağır etkileri altında olduğunu, devrim yaparak kanıtlamıştır.

Ekim Devrimi, devrimci netliğin önemini göstermesi bakımından da derslerle doludur. Savaşın Rusya'da yol açtığı işsizliği, hayat pahalılığını, enflasyonu, açlık ve yoksulluk gibi durumları, devrimci bilincin yükseltilmesinde değerlendirme ve devlete tepkiye dönüştürmede de ustalığı göstermiştir. Bolşevikler, I. Emperyalist Paylaşım Savaşı içindeki devletlerin sosyalistleri 'kendi devletlerinin yenilgisi için çalışmalı' tespitini halk içinde yoğun propaganda ederek, adeta bilinç sıçraması yaratmayı da başarmış oldular. Örneğin; 1917 yılında Petrograd'da yapılan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri bir anda on binlerce kadının katıldığı, devlet ve Çar diktatörlüğüne karşı gösteriye dönüşmüştür. "Kahrolsun Otokrasi", "Kahrolsun Savaş", "Ekmek İstiyoruz" pankart ve sloganları, halkın politik bilincini ve savaşla iktidarını güçlendirmeye çalışan devlete karşı aldığı tutumu göstermesi açısından çok açık veriler sunmaktadır. Örgütlenmeye ağırlık verildiği için, kısa sürede katılımcılarının yüz binleri bulduğu ve pek çok kesimden insanın katıldığı ayaklanmalara dönüşmüştür. Asker ve diğer güvenlik güçlerinin, katliam fermanı veren Çar'ın bu emrine uymayarak, gruplar halinde halkın safına geçmeye başlaması, savaş ortamlarında doğru bir söylem ve eylemin devlet örgütünün kendisini de bölebileceğini göstermiştir. Zayıflamış ve iktidar için tek aracı yalan ve savaş olan her devlet, bu tür durumlarda, tutuklama ve öldürmelerle halkı sindirme; kendi içinde de icat ettiği gerekçelerle her kademeden memur ve hizmetliyi ya öldürme ya da tutuklamak suretiyle tasfiye yöntemini devreye koymaktadır.

Kendi kaderini tayin hakkı devlet kurmaya indirgenmiştir

Ekim Devrimi, kendi koşullarını oldukça gerçekçi okumadaki ustalığın sonuç alıcılığına da iyi bir örnektir. Birinci Dünya Savaşı koşulları içinde gerçekleşmesi politik ustalığının çarpıcılığından başka bir anlama gelemez. Ancak, Ekim Devrimi gerçekleşme sürecinde gösterdiği esnekliği ve yaratıcılığı devrim gerçekleştikten sonra gösterememiştir. Gerçekleşirken büyük emekler ve taktik ustalığıyla hayranlık uyandıran devrim, özellikle 1924'de Lenin'in yaşamını yitirmesinden sonra içine düştüğü dogmatikliğiyle de hayretler uyandırmaktadır. Dolayısıyla, mücadele ve devrimi gerçekleştirmede öğretici doğrularıyla bolca örnek sunan devrim aynı zamanda taşıdığı birçok ütopyaları gerçekleştirmeden dağılmasıyla da anlaşılması gereken derslerle doludur.

Almanya'daki sosyalist mücadelenin öncülerinden Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in 15 Ocak 1919'da hunharca katledilmesiyle başlatılan saldırılarla Spartaküs Hareketi dağılarak yenilgiye uğratılır. Bunu gören Lenin, Batı Avrupa'da öngörülen devrimin yönünü emperyalist-kapitalist devletlerin egemenliğindeki klasik sömürgelere çevirir. Bu amaçla, sömürge halklara bağımsızlık çağrısı yapar. Başta TC olmak üzere; Hindistan, Çin, Küba, Vietnam gibi Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ulusal kurtuluş savaşlarına teorik, siyasi, diplomatik, askeri ve maddi destekler sunulur. Yarattığı mücadele deneyimleri ve değerleriyle birlikte, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, devlet kurmaya indirgenmiştir.

SSCB'nin dağılmasının bizzat devrimin kendisinin ve genel olarak da sosyalist ideolojinin o günkü tespitlerinden kaynaklı yanları vardır. Bu sorunlar kategoriktir. Fakat, sosyalist cumhuriyetin yaratıcılık gösterememesi, devrimi yayma ve derinleştirmekle sorumlu devrimcilerin kendilerini gözden geçirmeleri gereken anlayışlarla dolu olduklarını da göstermektedir. Demokratik halk cumhuriyetlerinin tek bir otorite tarafından kontrol edilmesi, halkın sistemi olan bir devrimin halktan kopması gibi birçok sonuç irdelenmeyi beklemektedir.

17 Ekim Devrimi'nin Rusya ve bağlantılı devletler pratiğinin dağılması, sürekli demokratik halk devrimi ilkesine göre bir devrimi sürdürmenin, devrim yapmaktan çok daha zor olduğunu göstermiştir. Devrim en zor şartlarda ve en az imkanlarla çarlık gibi bir rejimi devirmiş ancak kendi içindeki 'çarlığa' yenilmekten kurtulamamıştır. Bu da, devrimi yaptıktan sonraki süreçte bizzat kendi sistemi içinde devrimci kalmanın, düşman içinde devrimci olmaktan daha zor olduğunu göstermektedir. 1905 devrim yenilgisinden büyük sonuçlar çıkaran Lenin ve yoldaşlarının imkanları çok az olduğu halde, geliştirdikleri teori ve bu teoriyle uyumlu büyük taktik yaratıcılık, koca bir ülkede devrimle sonuçlandı. Fakat ardılları her şeyi ellerine aldıktan sonra aynı başarıyı gösteremedikleri için sistemleri çökmüştür. Bu, üzerinde en çok düşünülmesi gereken bir husustur. Çar istihbaratından ötürü her gün başka bir yerde ve hatta yabancı ülkelerde yaşamak zorunda kalan devrimcilerin bizzat kendi devrimleri içinde devrimcilikten koparak, dogmatikleşmelerinin nedeni ne olabilir? Daha doğrusu, ortaya çıkan sonuçları hangi okuma biçimi, halkların ve emekçilerin demokratik taleplerine yanıt olacak sonuçlara götürür bizi?

● 17 Ekim Devrimi'nin Rusya ve bağlantılı devletler pratiğinin dağılması, sürekli demokratik halk devrimi ilkesine göre bir devrimi sürdürmenin, devrim yapmaktan çok daha zor olduğunu göstermiştir. Devrim en zor şartlarda ve en az imkanlarla çarlık gibi bir rejimi devirmiş ancak kendi içindeki 'çarlığa' yenilmekten kurtulamamıştır. Bu da devrimi yaptıktan sonraki süreçte bizzat kendi sistemi içinde devrimci kalmanın, düşman içinde devrimci olmaktan daha zor olduğunu göstermektedir.

Sınıflaşma, toplumun parçalara bölünmesidir

Sovyet sosyalist sisteminin dağılması hakkında yapılmış yığınla değerlendirme vardır. Kimi konular oldukça ayrıntılı da ele alınmıştır. Bu değerlendirmeler içinde en fazla dikkat çekeni; Önder Öcalan'ın analiz ve eleştirilerinde görülmektedir. Savunmalarında bu konuyu oldukça ayrıntılı ele alan Önder Öcalan'ın farkı, eleştirdiği noktalara alternatif sunmasıdır. Önder Öcalan'ın görüşleri içinde özellikle, Lenin'in de üzerinde kafa patlattığı sınıf, devlet ve iktidar sorunu çözümlemesi oldukça dikkat çekmektedir. Reel sosyalist sistemin dağılmasında belirleyici olan bu iki husustaki yanlışlıklar bizzat Marksist teorinin o günkü değerlendirme ve tespitlerinden kaynaklanmaktır.

Sınıf analizini Önder Öcalan şu temel nedenlerden ötürü yanlış bulmaktadır: Sınıflaşma olgusunun kendisi, hiyerarşi veya iktidara dayalı yönetimin, devlet adlı mekanizmayla kendisini örgütlemesinin temel sacayaklarından biridir. Bunun için, toplumsal değişim ve dönüşümün devrim niteliğindeki altüst oluşunu herhangi bir sınıfa dayandırarak gerçekleştiremeyeceğimizi belirtir. Sınıf merkezli yaklaşımların eninde sonunda iktidara dönüşeceğini ve devletleşerek toplum üzerinde yeni bir baskı unsuruna dönüşeceğini tespit eder ve asıl gerekli ve doğru olanın sınıflaşmaya karşı olmak olduğunu belirtir.

Sınıflaşma, toplumun parçalara bölünmesidir. Kuşkusuz ki Marksist ideoloji sınıfsız toplum iddiasındadır. Komünist toplum sınıfsız ve devletsiz toplumdur. Ancak bunu bir sınıfın 'diktatörlüğü' yoluyla yapma taraftarıdır. Bir kere sınıf atına binildi mi, gidilecek yerin yeni bir sınıflı toplum olacağı, sınıf denilen toplumsal ayrışmanın tabiatı gereğidir. Ekim Devrimi'nin yaklaşık seksen yıllık pratik deneyimi bunu kanıtlamıştır.

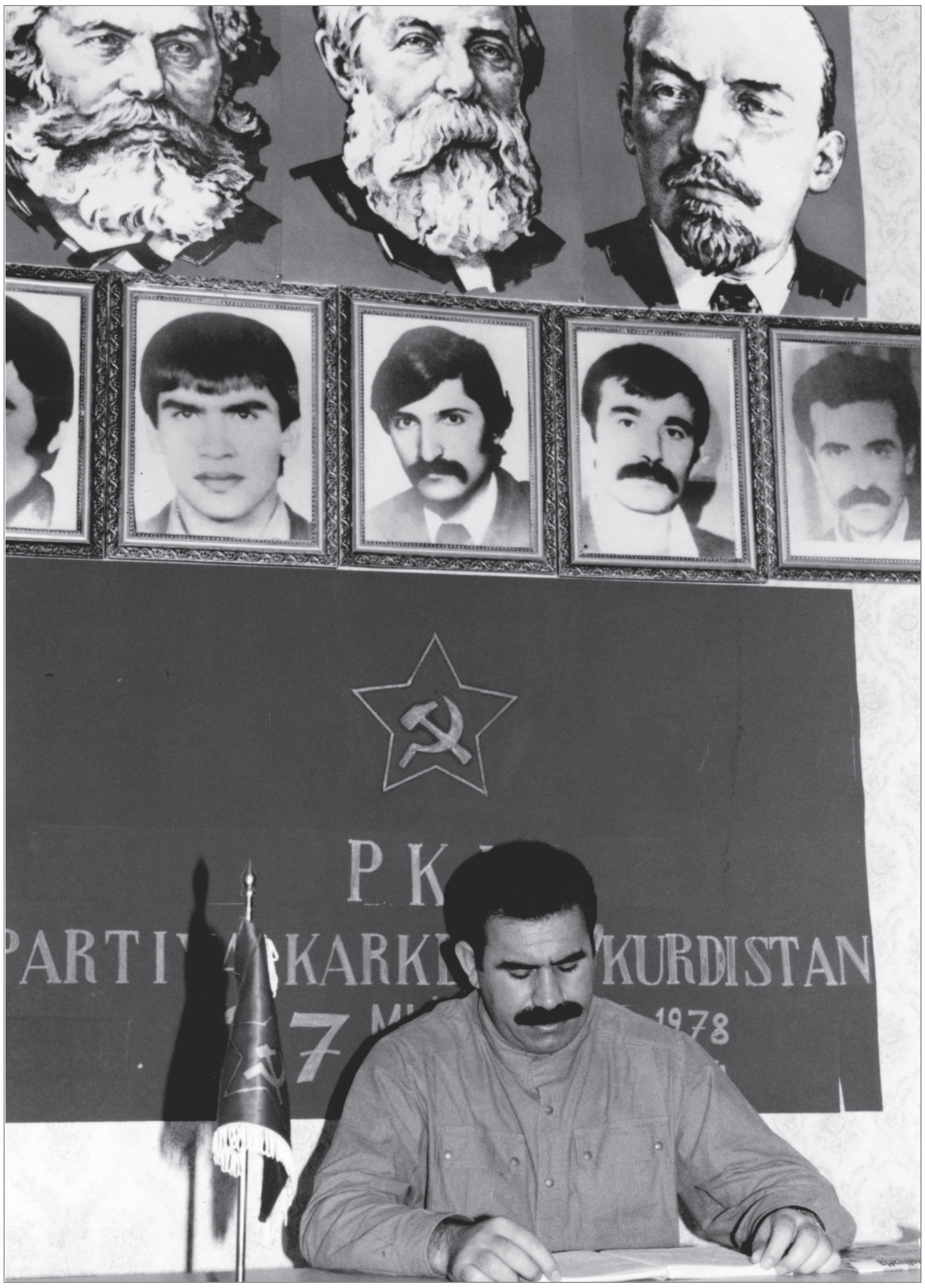
Sınıf odaklı teori ve ideoloji, demokratik ve özgürlükçü bir sistem kuramıyorsa, insanlığın değişmez amacı olan özgürlüğü ve demokratik bir yaşamı nasıl ve hangi dayanakları temel alarak gerçekleştireceğiz? Bu soruya da Önder Öcalan; toplumsal özün değişmezi ve tüm değişim ve dönüşümlerin niteliğini belirleyen değeri olarak, ahlaki ve politik yaşamı, toplumsal tüm kesimlerin topyekun inşası ve mücadelesiyle cevabını vermektedir. Bu tespit, toplumu sınıflar üzerinden ikiye ayırmamaktadır. Toplumu; iktidar ve devletçi zihniyet eksenli uygarlık ile ahlaki ve politik toplum olarak, ayrı iki yapı şeklinde ele almaktadır. Buna üst-toplum ve alt-toplum da diyebiliriz. Ya da devlet toplumu ile ahlaki ve politik toplum belirlemesini yapabiliriz. Ahlakı ve politikayı, iyi ve doğru bazında en iyi ve doğru olanı seçme bilinci ve eylemi olarak tanımlayan Önder Öcalan'ın görüşlerine göre; toplumsal değerler anlamında iyi ve doğru düşünen, söyleyen ve yapan biri sosyalist eğilimli biri olup, özgürlük ve demokratik toplum üyesidir diyebiliriz. İyi ve doğru olanlar içinden en iyi ve doğru olanı seçme uğraşı içinde olup bunun eylemine girişen bir insansa, devrimciliğe adım atmış demektir. Bu yorumumuzu ilerletirsek; bir işçinin ve emekçinin özgürlük karşıtı ve devrim düşmanı olabilmesi gibi, zengin ve sermaye sahibi birinin de toplumsal özgürlük ve demokrasi taraftarı olabileceği şeklinde bir sonuca ulaşmış oluruz. Demek ki, devrim niteliğindeki toplumsal altüst oluşlar gibi bir durumda, çok katı ayrışmalara gitmek çok ciddi sorunlara yol açabilecek tehlikeler barındırmaktadır. Toplumsal mücadelelerde bir insanın sınıfına değil, ahlaki ve politik tutumuna bakmak daha kapsayıcı ve dönüştürücüdür. Mesele zihniyettir, onun yaşam tarzıdır.

Devlet ve iktidar noktasında Marksist düşünce temel tespitlerinde özü itibarıyla ciddi yanlışlar barındırmamaktadır. Fakat, devleti ve bir sınıfın egemenliğini sonlandırma yöntemi, sınıf temelli tarih ve toplum değerlendirmesinden ötürü yanlış olmuştur. Devletsiz ve egemenliksiz (sınıfsız) bir yaşamda oldukça net ve kararlı olan Marksist ideoloji, 'proletarya diktatörlüğü' kavramını bile

iktidarı ortadan kaldırmayı hızlandırma aracı olarak tanımlamıştır. Bu, hem Marks'da hem de Lenin'de çok net cümlelerle vurgulanmıştır. Diktatörlük gibi, insanın kulağına oldukça soğuk gelen ve antipati yaratan bir kavramı bile, bir sınıfın egemenliğini hızla ortadan kaldırma aracı olarak düşünen bir fikrin gerçekleştirdiği devrimin, yıkmayı hedeflediği burjuva sınıfının egemenliğinden çok daha katı ve yaygın iktidar kültürü ve devlet sistemi yaratması düşündürücü değil mi? Ara dönem diktatörlüğüne, 'devlet denilen bürokrasi aygıtını ortadan kaldırmanın tek yolu' diyen Lenin'in demokrasisinin devlet tarafından yutulmaktan kurtulamamasını nasıl anlamalıyız? Proletarya ekonomi sisteminde; kağıt para basıp, ticareti geliştirme yerine, toplumun, başta gıda ürünleri olmak üzere ihtiyaçlarını, takas yoluyla karşılamasına dönük perspektifin, her şeyi alım satım konusu yapan bir sisteme yenilmesi daha tuhaf bir sonuç değil midir? Soruları çoğaltmak mümkün. Özellikle devlet ve iktidarın sorunsallığı, toplum karşıtlığı yapısallığıyla direkt bağlantılıdır. Ve araç olarak seçimi kategorik bir sorunu ifade etmektedir. Ancak burada önemli olan, nedenlerini analiz ederek ve alternatif sunarak çözüm üretmektir.

Gerçekten de Ekim Devrimi'nin, SSCB tecrübesinin kapitalizm gibi 'vahşi ve ahlaksız' bir sistem karşısında yelkenleri indirmesi, hatta taban yarıklarından su alarak, apar-topar geminin terkedilmesi, oldukça tuhaf bir gelişme oldu. Rusya'da denenen şey tam olarak neydi? Lenin ve Ekim Devrimi öncülerinin tespitleri tümüyle uygulandığı halde mi böyle bir sonuç ortaya çıktı? Bu soruya tüm rahatlığımızla bütünlüklü bir 'evet' dememiz, mümkün değildir.

Ekim Devrimi pratiğinde proletaryanın hakimiyeti söz konusu olmuştur. Fakat Önder Öcalan'ın ahlaki ve politik toplum dediği inşa gerçekleşmemiştir. Ahlaki ve politik toplum, kapitalist bireycilikle yarış içinde olan toplum ve birey değildir. İşte Rusya'da proleter devlet, kapitalizmle yarışa girince doğal olarak proleter de kapitalist bireycilikle yarışa girmiş oldu. Böylece, demokratik toplum sisteminin bireycilikle yarışı olması gereken sosyalist devrim bir yana bırakılarak, bireyciliklerin yarışına dönüşmüş oldu. Rusya'da koca bir toplumun bir bireyci gibi davranmaya başladığını ileri sürmek yanlış olmayacaktır. Hem talepleriyle hem de komünist partinin her şeyi ele geçirmesinden sonra toplumsal sorumluluğunu terk etmesi anlamında böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır demek de, yanlış olmayacaktır. Fiziki olarak kurum ve örgütlemelerde bir sorun olmayabilir. Ancak, bu kurumlar ve örgütlemelere ruh ve can verecek olan ahlaki ve politik toplum birimleri ve zihniyeti inşa edilmediği için kuruyup dağılmıştır.

● **Sovyet sosyalist sisteminin dağılması hakkında yapılmış yığınla değerlendirme vardır. Kimi konular oldukça ayrıntılı da ele alınmıştır. Bu değerlendirmeler içinde en fazla dikkat çekeni; Önder Öcalan'ın analiz ve eleştirilerinde görülmektedir. Savunmalarında bu konuyu oldukça ayrıntılı ele alan Önder Öcalan'ın farkı, eleştirdiği noktalara alternatif sunmasıdır. Önder Öcalan'ın görüşleri içinde özellikle, Lenin'in de üzerinde kafa patlattığı sınıf, devlet ve iktidar sorunu çözümlemesi oldukça dikkat çekmektedir.**

Reel sosyalist sistem kendi modernitesini yaratamadı

Sonuç olarak; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra reel sosyalist sistem, toplumun canlı bir organizma gibi olan gerçekliğini görerek gerekli değişimleri kendi içinde yapamadığı için donmuştur. Kapitalist merkezlerde ortaya çıkan 1968 başkaldırılarını hiç okuyamamıştır. Fiziki olarak varlıkları çok belirgin olan halk-işçi-gençlik-çocuk vb örgütlerini komünist partinin doğrudan organları olmaktan çıkaramamıştır. Toplumu komünist partiden ibaret sanmıştır. Bu da toplumsal gerçekliğin değişim yönünü saptırmıştır. Komünist partinin erimesi gerekirken, toplum ve birey eritilerek herkes parti üyesiymiş gibi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Parti üyesi olmayanlar bin bir çeşit yöntemle dışlanmıştır. Tüm yanlışlar; iradesi zayıf, eleştirel olmayan, her şeyini devletten bekleyen, çalışsa da çalışmasa da fark etmez duygusunu yaratan bir realite ortaya çıkarmıştır. Önder Öcalan bu durumu, 'firavun sosyalizmi' kavramıyla ifade ederken oldukça çarpıcı bir tespiti paylaşmış oluyor.

Bu noktada önemli bir husus ise, kendi modernitesini geliştirememesidir. Sosyalist ideoloji ve felsefeye göre bir yaşam kuramadı, uğruna devrim yaptığı ideallere göre bir hayat yaşayamadı. Çünkü; demokrasi askıya alınıp, ketum kılınınca, toplum ve onun bileşenleri olan bireyler yaratıcılıklarını, optimal dengedeki değişim ve dönüşümlerini de yitirdiler. Demokrasi, özgür ortam yaratır. Tartışma, sorgulama, eleştirel bakış, kısacası özgür düşünme ve fikir üretme zeminini demokrasi oluşturur. Demokrasinin olmadığı yerde özgürlükler de olmaz. Özgürlüklerin bulunmadığı yerde felsefe gelişmez. Felsefe özgürlükler ortamı ister. Bireye, topluma, doğaya, devlete, evrene ve yaşamla ilgili olan her fenomene, sadece sorunsallık boyutuyla değil, verili olanın daha doğru, iyi ve güzele yönelik akış sağlaması için sorular sorup cevaplar arar. Fikirler üretip, düşünceler geliştirir. Alternatif tezler üretip, öneri ve önergeler sunar. Projeler oluşturur. Ancak rahat düşünme, korkusuz ve kaygısız hareket edebilme ve söz geliştirme koşulları olmayınca, toplumsal sorunlara, bireysel çelişkilere, devrim meselelerine, tarihsel ve evrensel ihtiyaçlara cevap olunamadı. Bolşevikler devrim süreci ve ilk yılların atılganlığını, yaratıcılığını kaybettiler. Doğru temelde tartışma, eleştirel yaklaşma, zenginlikler yaratacak tasarılar geliştirme vb olguların yerine; emredileni uygulamak, verili olanı esas almak; devlete, partiye ve organlarına tabi olmak revaçta kılınarak, genel anlayış ve tarz haline getirildi. Hal böyle olunca, Önder Apo'nun belirttiği gibi, kendi (demokratik ya da sosyalist) modernitesini yaratamadı. Çünkü; sorgulamayan üretemez. Yenilikler ya da gerekli olan ve görülenler, yaratıcılık ister. İşte bu noktada, bunu yitiren reel sosyalizm, verili olan moderniteyi esas aldı. Toplum kendi ideolojisine, felsefesine ve siyasetine uygun, tarihsel toplum geleneği ve değerleriyle yoğrulmuş, kapitalist iktidarcılığın ötesinde kendi uygarlığını oluşturamadı. Modernite bir yaşam tarzıdır. Zihniyetle bağlantılıdır. Önder Apo'nun belirttiği, "Fikir, zikir ve eylem birliği" gelişmedi. İdeoloji, söylem ve yaşam çelişkisi ortaya çıktı. Halbuki, 'nasıl düşünürsen öyle yaşarsın, hayatı ne şekilde sürdürürsen öyle düşünürsün' çıkarsamasıyla, mevcut (kapitalist) moderniteye gömülüp kaldı. Avrupa ölçülerinin bile gerisinde Kapitalizmin modernitesini yaşadı ve yaşattı. Sonunda hatalarını, yanlışlarını ve korkularını, her şeyden önce de kendini aşamadı. İdeolojik ve felsefik tıkanıklığa gömüldü. Bu durum, bütün alanlara ve olgulara olumsuz olarak yansıdı. Geliştirilen ve uygulanan politikalar da bu eksende hayat buldu. Bildiğimiz reel sosyalizm realitesi döneme damgasını vurdu. Kapitalizmin bir mezhebi, sol versiyonu olmaktan kurtulamadı. Kendi modernitesini yaratamamanın sonuçları böyle gelişti.

Reel sosyalizmde kadın yaklaşımı Avrupa ölçülerini aşamadı

Gelelim temel soruna; o da zihniyet değişimidir. Beş bin yıllık verili zihniyet içinde Eril zihniyetin kapsamını zorladı ama aşamadı. Köklü tahliller getiremediği için, çözümler de üretemedi. Kadına yaklaşımında, bilinen eril zihniyetin çeperine yüklendi; ancak yıkamadığı gibi, aralayıp yaramadı da. 17 Ekim Devrimi'nin tek kadın bakanı Aleksandra Kollontay'ın öncülüğü, çabaları ve girişimleriyle, Lenin'in de kısmi desteğiyle kadın kongreleri gerçekleşti. Bazı yasal düzenlemeler ve reformlar yapıldı. Sınırlı adımlar atıldı. Ancak, bunlar temel zihniyet sorunu olan eril yaklaşımları kıramadığı gibi, törpülemenin ötesine de geçemedi. Stalin sürecinde ise, geri adımlar başladı. İkinci emperyalist savaşın sonunda bu haklar doğrultu kaybederek, ağırlıklı olarak bireysel haklar eksenli Avrupa cilasıyla kaldı. Kapitalizmin modernitesi yaşam ölçüsü olunca, reel sosyalizmdeki kadına yaklaşım ve hayat şekli de Avrupa ölçülerini aşamadı. Kadın çelişkisi, toplumsal bir sorun olarak burjuva zihniyetiyle yol alırken, Marks'ın dediği gibi, "Burjuvazinin kolunda bir süs bebeği…" oldu. Özgürlük anlayışı ve hareket etme ölçüsü, Avrupa modernitesi eksenli olmaktan kurtulamadı. Geleneksel eril atalet, büyük bir oranda reel sosyalizmin realitesi olarak sürdürüldü.

Ekim Devrimi, "Bir devrim nasıl yapılır" sorusuna örnek ve model alınacak pratiklerle doludur. İdeolojik çizgi hakimiyetinin ve bundaki ısrarın, zaferi garantileyen bir tarz olduğunu da göstermiştir. Lenin kişiliğinde ortaya çıkan politik yaratıcılık, kendi başına incelenmesi gereken bir husustur. Toplumun ezici çoğunluğunu değişik biçimlerde yönetim işine katmanın mümkün olduğunu da gösteren Ekim Devrimi, kendi yönetim tarzını değil, egemen sınıfların icadı olan devleti kullanınca sonunda kapitalistleşmekten kurtulamamıştır. Üretim ve paylaşımda da çok güçlü bir model olan Ekim Devrimi pratiği ve niteliği, toplumsal realiteyi ahlaki ve politik yapısıyla yeterince tanımamış da olsa, eğitim ve sağlıkta da şimdiye kadar denenmiş tüm sistemlerin en adili olduğunu ispat etmiştir. Bu modeli yaratıcı tarzda devam ettiren Küba, dar imkanlarına rağmen, dünyada eğitim ve sağlık sorunu yaşamayan dünyanın tek ülkesidir. Bu sonuç bile, sosyalist sistemin çağın bilim ve tekniği ile buluşturulması halinde nelere yol açabileceğini göstermektedir. Romanya'da Çavuşesku'nun sosyalist hükümeti devrildiğinde, Romanya'da konut sorununun yıllarca sonra dahi yaşanmayacağı belirtilmiştir. Zenginlikleri topluma eşitçe dağıtma noktasında kapitalist sistemle mukayese edilemeyecek kadar adildi. Avrupa'da sosyal demokrasinin gelişmesini asıl tetikleyenin sosyalist sistem olduğunu da düşünürsek, sosyalist sistemin toplumsal gelişmelere olumlu katkısının çok daha derin ve kapsamlı olduğu kendiliğinden ortaya çıkar.

Sonuçta, Ekim Devrimi için birçok söz, tahlil, tespit, eleştiri ve övgüler dizildi. Daha da anlatılacak ve yazılacaktır. Olumlu ve olumsuz tablolar çizilecektir. Hem devrim süreci öncesi hem devrim dönemi hem de reel sosyalizmin dağılmasına ilişkin teoriler geliştirilip, sözler söylenecektir. Ancak bir gerçek var ki; Ekim Devrimi ve onun sürdürücüsü reel sosyalizm doğruları ve yanlışlarıyla, iyi ve kötü yanlarıyla, güzel ve çirkin yönleriyle, kısacası; olumlu ve olumsuz tüm boyutlarıyla dünya insanlığının sürekli besleneceği ve derslerinden öğreneceği devasa bir mirasıdır.

■■■

İdeolojik faaliyet yetersizliği ve yakıcı sorular

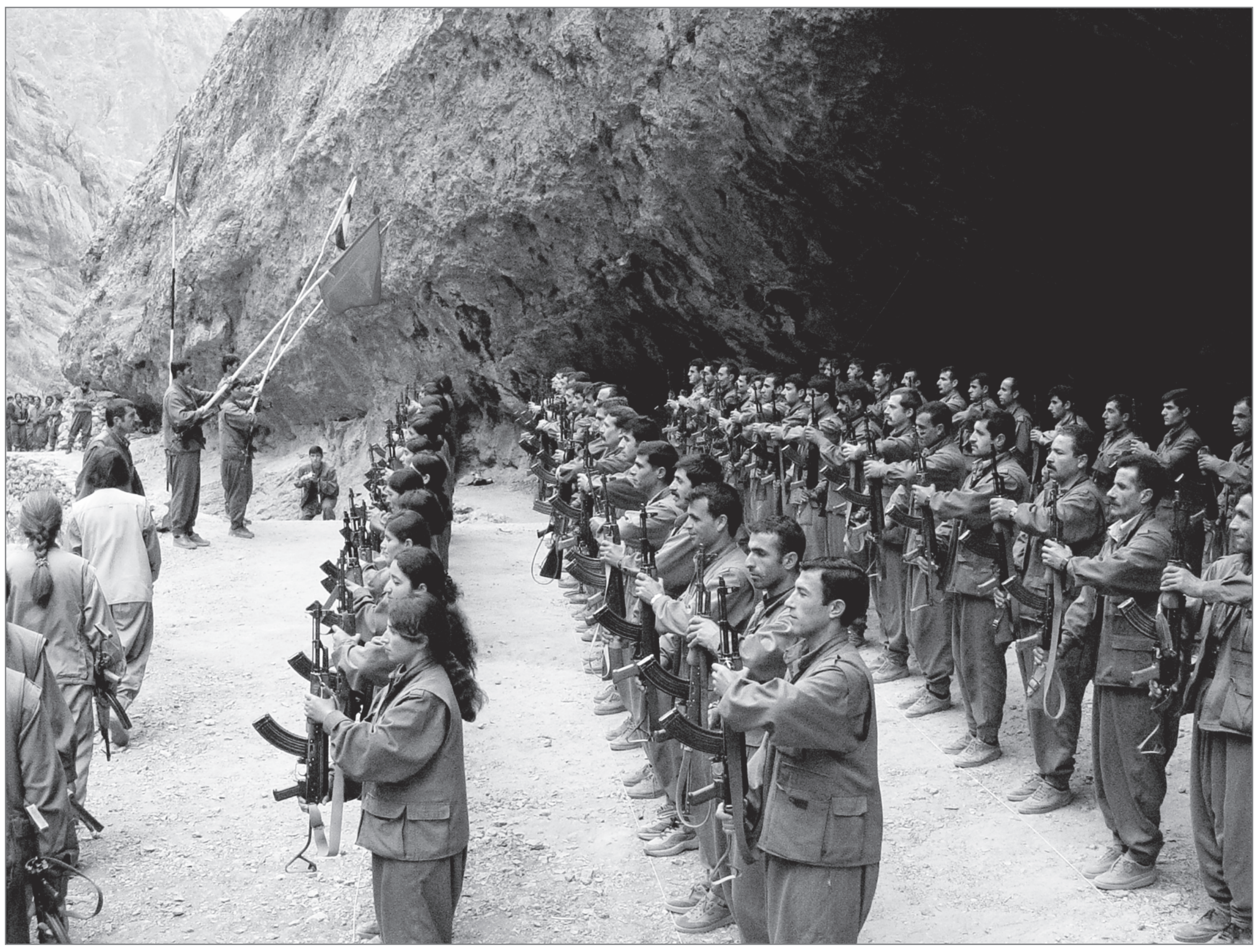
Bugün tüm parça ve alanlarda yaşadığımız temel sorun; doğru örgütlülüğü sağlayamama ve güçlü toplumsallığın oluşturulamaması noktasında yaşanmaktadır. Doğru örgütlülüğün en temel nüvesini doğru militan duruşun oluşturduğunu ve bunun da meyvesini güçlü toplumsallaşmayla verdiği de ortada duran bir gerçekliktir. Gerek Bakur, Rojava, Başûr ve Rojhilat'ta, toplumsal mücadele sahalarında gerekse tüm alanlarımızın askeri mücadele sahalarında bu paradoksu aşmamız halinde şehitlerimizin amaçları olan özgürlük devrimimizi zaferle taçlandırmamız bir o kadar kesin olacaktır.

Yılmaz Baran

Sömürgeci faşist TC devleti varlığını ve geleceğini Kürt halkına ve bölge halklarına karşı ilan ettiği, özel savaş eksenli yayılmacı, talancı, gaspçı ve katliamcı savaşa bağlamıştır. Kendisi de bu yıkım ve kırımları "devletin bekası" için yaptığını alenen itiraf etmiştir. TC devleti şahsında Erdoğan-AKP-MHP iktidarı kendi gerçekliğini yalın bir şekilde ilan edip ortaya koyduğuna göre, Özgürlük Hareketi'nin bu duruma karşı yapması gereken ise mücadele cephesini en geniş kapsama ve derinliğe taşımak, yaşamın tüm alanlarında örgütlü tavır ve pratiklerle cevap olmanın ötesine geçerek, zafere kilitlenmektir. Ve ona, onun anlayacağı dilden, yaratıcı yöntemler kullanarak cevap olmak, aynı zamanda zafere odaklanarak sonuç alıcı hamleler yapmaktır. Bunların gereklerini ifa etmek her kadronun, militanın, sempatizanın ve yurtseverin görevidir. Dolayısıyla ikircıksiz, tartışmasız, acabasız ve zamana yaymadan yapılması gerekeni, sürecin yakıcılığı ve gerekliliği ekseninde kendisini sınırlamadan yaratıcı ve aktif bir pozisyona taşımalıyız. Kendine insanım, Kürdüm, yurtseverim diyen herkes ve her kesim ertelenemez bir görev olarak, bunu tarihsel ve toplumsal bir vazife görmeli, bellemeli ve harekete geçmelidir. Faşist TC devletinin uyguladığı her türlü çılgınlığa karşı durmak en insani bir görevdir. Bunun için uluslararası ilişkilerden tutalım siyasal faaliyetlere, toplumsal örgütlemelere, ideolojik çalışmalara kadar tüm faaliyet alanlarımızı bu bilinç doğrultusunda etkin ve aktif kılarak harekete geçirmeliyiz.

Eğer bu gerçeklik doğru anlaşılıp, bilince çıkarılmazsa, eskinin tekrarı doğrultusunda dar, sığ ve klasik pratiklerle yaklaşılırsa kendini bulunduğu her Kürdistan parçasında ve yer aldığı çalışma, kurum ve yürüttüğü aktivite ile sınırlandırırsa toplum, tarih ve insanlık karşısında hesap veren, yargılanan ve mahkum edilen bir konumdan kendimizi kurtaramayız. Her şeyden önce Kürt halkının ve bölge toplumlarının vicdanında mahkum edilmekten kaçınmak mümkün değildir.

Mücadelede bütün halklarla birlikte ortaklaşarak hareket etmenin önemi görülmez ve gerekleri yerine getirilmezse, sömürgeci faşist TC devletinin saldırıları karşısında istenilen başarının elde edilmesi de zordur. Çalışmalarımızı, örgütlemelerimizi, ittifaklarımızı ve etkinliklerimizi böylesi çarpıcı bir gerçeklik içerisinde ele almamız gerekmektedir. Dönem ve sorumluluklar böylesi bir faaliyet içinde olmamızı istemektedir. Tüm bunların bilinciyle politikada esneklik adına, ideolojiden kopuk bir politika veya politikaya dönüşmeyen bir ideolojinin başarıya ulaşması mümkün değildir. İttifakların geliştirilmesi ve geliştirilen ittifakların ideolojik-stratejik-ilkesel bir ittifakmış gibi hep aynı kalmasının mümkün olamayacağı da doğru anlaşılmalıdır. Stratejik, taktik, dönemsel ve güncel ilişkiler doğru kurulmalı ve sürecin akışına, tavır ve davranışlara, tutum ve birlikteliklere göre düzenlenmelidir. İdeolojiden kopuk, ondan uzak hatta ona ters düşecek yaklaşımlara ve pragmatist davranışlara düşmemek için bilinçli, kararlı ve net tutumlar sergilenmelidir. Belirlenen bütünlük içinde politikalar, ittifaklar ve pratik, taktik ilişkiler yürütülmelidir.

Özgürlük devrimini zaferle taçlandırmamız kesindir

Bugün tüm parça ve alanlarda yaşadığımız temel sorun; doğru örgütlülüğü sağlayamama ve güçlü toplumsallığın oluşturulamaması noktasında yaşanmaktadır. Doğru örgütlülüğün en temel nüvesini doğru militan duruşun oluşturduğunu ve bunun da meyvesini güçlü toplumsallaşmayla verdiği de ortada duran bir gerçekliktir. Gerek Bakur, Rojava, Başûr ve Rojhilat'ta, toplumsal mücadele sahalarında gerekse tüm alanlarımızın askeri mücadele sahalarında bu paradoksu aşmamız halinde şehitlerimizin amaçları olan özgürlük devrimimizi zaferle taçlandırmamız bir o kadar kesin olacaktır.

Kürdistan'ın herhangi bir parçasında ya da halkımızın yoğun bir şekilde yaşadığı bir coğrafyada faaliyet yürüten kadrolarımız, kendilerini görevli olarak bulundukları alanlar dışında yürütülen çalışmalarından sorumlu görmemektedirler. Hatta var olan bu ilgisizlik öyle bir noktaya vardırılmaktadır ki, kendi yürüttükleri çalışmaları, diğer çalışmalarımızdan daha önemli ve öncelikli olarak görmektedirler. Kimi zaman da bu yanılgılı yaklaşım nedeniyle, tüm hareketimizin yönünü, ilgisini kendilerinden yana çevrilmesini bekleme noktasına kadar da gidebilmektedirler. Durum böyle olunca da bu yaklaşım son tahlilde çalışmalar içerisinde yer alan kadrolarımızda su katılmamış bir bireycilik olarak dışa vurmaktadır. Böyle olunca da düşmanın tüm umutlarını bağladığı, varını-yoğunu katarak gerçekleştirdiği saldırılar karşısında gerekli olan keskin cevapların verilmesinde, zafere ulaşılmasında yapılan hamleler yetersiz kalmaktadır.

Mücadele bütünlük ister. Tüm alanlar ve yapılar birbirini besler tarzda harekete geçmediklerinde istenilen sonuçların alınması mümkün olmadığı gibi, zafer vuruşu ertelenmiş olur. Zamana yayılan, sınırlandırılan ve düşük tempoyla sürdürülen mücadele, karakteri gereği sisteme, hegemonik güçlere hizmet eder.

Hareketimizin sorumluluğu altında yürütülen çalışmaların sonuçlarını ele aldığımızda bunları görmek mümkündür. Öncelikle sahalarda çalışma yürüten kadroların bunları görmesi ve üzerinde yoğunlaşması gereken bu gerçekliktir. Ancak kadrolarımız sadece kendi faaliyetleriyle, yaşadıklarıyla ve bilinen ya da açığa çıkan sorunlarla kendilerini sınırlamaktadır. Diğer çalışmaları değerlendirmek ve eleştiride bulunmak; kendi çalışmalarının sonuçlarını, kazanımlarını, karşılaştıkları sorunları ve bu sorunların nedenlerini ve sorumlularını tespit etmek dahi gözardı edilmektedir. Kadrolar kendini sorumlu görmeyip temsil düzeyi ve çözüm gücü haline getirmemektedirler.

Faaliyet içerisinde olan ve örgütlerimizde yer alan kadrolarımız böyle olmamalıdır. Kadrolar çalışmalarında ve sorumluluklarında sadece kendi faaliyetleriyle sınırlı kalmamalı, yaşanan tüm örgütsel sorunlarda kendi payını gören bir yaklaşım içinde olmalıdır. Çünkü; mücadelemizin hangi sahasında olursa olsun, yaşanan sorunların kaynağında ideolojik nedenler vardır. Bunun temelinde yatan ise komple bir zihniyet dönüşümünün ve gelişiminin olmamasıdır. Hiç kimse bu gerçekliği inkar edemez. Eğer ideolojik olarak kadro ve kurumlar rolünü oynayabilseydi, kadrolar gereken düzeyde aydınlatılıp, perspektifle donanımlı kılınsaydı, eğitimlerden geçirilebilseydi bu sorunlarla da karşılaşılmazdı. Pratikte bazı sorunlarla karşılaşılsa bile en azından bunların erkenden farkına vararak, ciddi zararlar vermesinin, tahribatlar yaratmasının önüne geçilebilirdi.

Başarı ve başarısızlığın ölçüsü teknik sonuçlar değildir

Unutulmamalıdır ki; Özgürlük Hareketi'nin tüm kadroları, sempatizan ve taraftarlarıyla yurtsever halkımız ideolojik doğrultuyu, güncel, siyasal gelişmeler hakkında gerekli olan bilgileri ve bu konularda Hareketimizin görüşlerini kadrolarımızdan, onların sorumluluğu altındaki kurumlarımızdan ve basın aracılığıyla öğrenebilmektedir. Aynı şekilde Özgürlük Hareketimizi yakından tanımak, onunla ilişkilenmek isteyenlerin başvurdukları kaynaklar da söz konusu edilen yerlerdir. Her halde böylesi bir gerçeklik orta yerde dururken, kadrolar ve kurumlarımız yaşanan sorunlar karşısında kendini azade görerek, çalışmalarının ne kadar "başarılı" ve "sorunsuz" olduğunu iddia edemezler. Maalesef bu konuda ciddi yanılgılar yaşanmaktadır. Bu yanılgılar hızla aşılmak zorundadır. Örgütlerimiz, kadrolarımız ve kurumlarımız yaşanan sorunlar içindeki rollerini görebilmelidirler. Özgürlük mücadelemizin canlı, dinamik, sorunları doğru analiz eden, çözümleyen, yapılması gerekenleri de buna göre belirleyen, hesap soran, hesap veren özelliği de bunu gerekli kılmaktadır.

Bu sorunlar aşılmazsa sadece kendini yaptığı işle sınırlı gören, ötesiyle ilgilenmeyen, harekete ve topluma karşı sorumluluğunu da bunlardan ibaret olarak ele alan memurlaşmanın ve teknik bir eleman olarak kalmanın ötesine geçilemeyeceği açıktır. İdeolojik çalışmalarımızda yer alan kadroların yaşadığı sorunların kaynağında yatan da bu gerçekliktir. Kendini yaptığı işle sınırlı tutan, onun ideolojik, siyasal sonuçlarını görmeyen, teknik boyutuyla kalan bir yaklaşımdır. Başarı ve başarısızlıklarının ölçüsü de tamamen teknikleşen çalışmalara bağlı elde ettikleri sonuçlardır. Eğer grafikte yapılan "işler" çoksa ya da matematiksel toplam artıları ifade ediyorsa, o zaman kendilerini başarılı, azsa başarısız görmektedirler. Bu şekilde tamamen hesap-kitap işine dayalı olarak çalışan ideolojiden, siyasetten, örgütten uzak bir yaklaşımın sahibi haline gelinmiştir. O nedenle de yürütülen ya da içerisinde yer alınan çalışmalar da ya tıkanmakta ya da farklı arayışlar içerisine girilmektedir. Öncelikle de aşılması gereken bu yaklaşımdır. Kuşkusuz öncelikle dikkat çektiğimiz bu husus kadrolar tarafından da çok iyi bilinmektedir. Ve bu doğrultuda görüşler dile getirilmekte, özeleştirel yaklaşımlar içerisine girilmektedir. Fakat buna rağmen önlenebilir sorunların önüne geçilemediği gibi bir çözüm gücü haline de gelinememiştir. Bunun ise çok daha ciddi bir sorun olduğu açıktır. Bugüne kadar hareket olarak faaliyet gösterdiğimiz ve bu faaliyetler içerisinde çalışmaların en yoğun olduğu yerlerde bile henüz parti örgütlenmesinin yapılmaması, bu gerçekliği doğrulamaktadır. Bu yaklaşım hiçbir şekilde kabul edilemez. Bu yaklaşımlardan kaynaklı olarak tüm alanlarda ideolojik örgütlenmelerde ciddi yetersizlikler yaşanmaktadır. Hatta bazı yerlerde ideolojik örgütlenmelere ve çalışmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. İdeolojik çalışmaların örgütlü hale getirilmediği yerlerde hızla parti örgütlenmesine gidilmesi gerekir. Tüm alanlar bu çerçevede ideolojik olarak örgütlenmelidir.

Kimi yerlerde kadrolarımız çok rahat bir şekilde bugüne kadar bulundukları alanlarda faaliyetlerinin bir sisteme kavuşturulamamış olmasını, "pratik faaliyetlerin, teknik çalışmaların vb yoğunluğu" ile açıklayabilmektedirler. Gösterilen bu gerekçe bile kendi başına ideolojik örgütlenme çalışmalarına "sonradan olsa da olur" mantığıyla yaklaşıldığını ve yaşanan sorunların özünde yatanın da bu gerçeklik olduğunu göstermektedir. Oysa bunun tam tersi bir yaklaşım içerisinde olunmalıydı. Bu yapılmamış ve bugüne kadar da bu böyle devam etmiştir. Önemli olan da bu gerçekliğin görülmesi ve verilen özeleştirilerin gereklerini yerine getirecek olanların da bizlerden başkası olmadığının bilinci ile hareket edilmesidir. Henüz bu konuya ilişkin örgütleme çalışmalarının yürütülmediği ve bir sisteme kavuşturulamadığı yerlerde hemen harekete geçilmelidir. İdeolojik çalışmalarımızı oluşturan kadroların faaliyetleri ve karşılaştıkları sorunlar da bu temelde ele alınmalı ve ona göre de çözüm gücü haline gelinmelidir. Kuşkusuz mücadelenin olduğu her yer-

de sorunlar olacaktır. Ancak önemli olan sorunların mahiyeti ve çalışmalar yürütülürken ifade ettiği anlamdır. Eğer bir çalışma yürütülürken yaşanan sorun pratiğin ortaya çıkardığı bir sorun ise ona geliştirici rol oynatma olasılığı her zaman vardır. Fakat böyle değilse bunun sonuçlarına bakarak nedenleri irdelenerek açığa çıkarılmalıdır. Bu nokta önemlidir. Çünkü; yaşanan birçok soruna temel teşkil eden nedenler ancak bu şekilde ortadan kaldırılabilir ve olumsuzlukların önüne geçilebilir.

Sorunlar ve sonuçları yumuşatılamaz

Yaşanan sorunlardan bu şekilde sonuçlar çıkarılabilirse yürütülen çalışmalar da gerçek anlamına kavuşmuş olacaktır. Yaşanılanlar bağlamında söz konusu olan sorunların özgülünde de bunu görmek mümkündür. Herhalde burada hiç kimse yoldaşlığa ters ve tamamen ona karşıtlığı ifade eden bir davranış biçimi ve ilişki pratikleriyle ortaya çıkarttıklarının, gelişme yaratacak olan bir sorun olduğunu iddia edemez. Yine her biri bir ihanet olarak ele alınması gereken kopuşları da böyle değerlendirmek ve ele almak gerekmektedir. Bu tür sorunların "yumuşatılarak", olağanmış gibi ele alınması doğru değildir. Hatta bu tür yaklaşımların kendisi bile başlı başına bir sorundur. O nedenledir ki, devrimimize zarar veren, düşmanı umutlandıran ve cesaretlendiren yaklaşımlar ve pratikler karşısında "devrimin gelişiminin neden olduğu sorunlar" denilerek pratikte aşılmasını beklemek de doğru değildir. Bu tür yaklaşımların altında tamamen zihniyet temelli ideolojik ve siyasal nedenler yatmaktadır. Hatta bunların subjektivizme varma olasılığı da vardır. Onun içindir ki, çalışmalarımız içerisinde karşılaştığımız bu tür sorunlar, en küçük ayrıntıya bile dikkat etmeyi gerekli kılmaktadır.

İdeolojik ve ilkesel bulduğumuz temel konulara yaklaşımımız bundan farklı değildir. Önderlik, şehitler ve Parti değerleriyle Ekolojik Demokratik Kadın Özgürlükçü Paradigmamız temelinde; meşru savunma çizgimiz ve Demokratik Ulus inşa mücadelemiz gibi değerlerimiz başta gelenleri olmaktadır. Düşman da bu gerçekliği bilmekte ve ona göre bu temel hususları hedef alarak Önderliğimize, Özgürlük Hareketimize, halkımıza ve manevi değerlerimize karşı saldırılarda bulunmaktadır. Daha önce de bunu yapmıştı. "Apo'suz PKK", "PKK'siz Kürt" vb projeleri de bunun için geliştirmişti. Şimdi de aynı politikada ısrar etmektedir. Rojava, Bakurê Kurdistan, Avrupa vb yerlerde bunu çok açık bir şekilde yapmaktadır. Önderlik posterlerine ve parti bayraklarına-flamalarına, amblemlerine, şehit resimlerine karşı ortaya konulan faşist tavrı da bu gerçeklikten ayrı düşünmek mümkün değildir. Ancak burada önemli olan düşmanın bu saldırısını görmek ve tespit etmek değildir. Bugüne kadar gerçekleştirmiş olduğu benzer saldırılardan sonuç almamasına rağmen, hala bunda neden ısrar ettiğidir. Demek ki bu saldırılardan çıkarmamız gereken sonuç; düşmanın bu saldırılarına karşı ideolojik ve toplumu aydınlatma mücadelesinde yetersiz kaldığımız gerçeğidir. Eğer ilkesel olarak kabul ettiğimiz tüm bu hususlar üzerine ideolojik kadrolar olarak bulunduğumuz yerlerde üzerimize düşen görev ve sorumluluklarımızı yerine getirseydik, topluma bu ilkelere yaklaşımın ne anlama geldiği yeterli bir düzeyde özümsetebilseydik, düşmanın bırakalım bunda ısrar etmesi, böyle bir adım atması bile mümkün olmazdı. Tabii ki düşmanın bu tür yönelimleri karşısında nasıl bir çalışma ve sahipleniş içerisinde olunması gerektiğine dair kendimiz için sonuçlar çıkaracağız. Ancak bunu yaparken de özeleştirisini yaptığımız tüm konularda, ilkelerde bir esneme ve aşınma yaratmadan bunların gereklerini yerine getiren olma gibi bir görev ve sorumluluğumuz olduğunu da unutmamalıyız. Ne yazık ki bu konuda da ciddi bir sorgulamaya ihtiyacımız vardır. Özgürlük Hareketimizin büyük bedeller ödeyerek geliştirdiği mücadeleler sonucunda, önemli kazanım ve mevzilerin elde edildiği bazı alanlarda bu tür sorunlarla da karşılaşıldığına tanık olunmaktadır. İdeolojik faaliyetlerdeki kadrolarda bunların yaşanıyor olması da bu konulardaki sorumluluğumuzu daha da arttırmaktadır.

Ertelemeci, bananeci ve tavizkar olunmamalıdır

Kurumlarımızda ve kadroların şahsında yaşamın örgütlenmesi faaliyetleri kolektivizm temelinde ele alınmalı, bunun dışındaki yaklaşım ve yöntemler çizgi dışı olarak kabul edilerek mücadele edilmelidir. İlkeler ve temel ölçüler örgüt dışı yaklaşım, tutum ve dayatmalara karşı kararlı ve ısrarlı bir şekilde savunulmalıdır. Sınıf dışı anlayışlarla mücadelede ertelemeci, bananeci ve tavizkar olunmamalıdır. Bizi biz yapan ölçüler, değerler korunmalı, çizgi dışı yaklaşımlar hızla aşılmalıdır.

Neticede gelinen süreç itibarıyla belirli bir tartışma ve kararlaşma düzeyinin olduğu açıktır. Sorunların değerlendirilmesi, tahlile tabi tutulması olumludur. Sorunların çözümünde öncülük görevi genelde tüm kadrolara özelde de ideolojik örgütlenme öncülerine düşmektedir. Öncelikli olan belirtilenlerin gereklerinin ifa edilmesidir. Kadroların eğitilmesi ve dönem görevlerini yerine getirecek bir şekilde hazırlanması gerekir. Yeni kadro adaylarının profesyonel kadro haline getirilmesi çalışmalarında başta eğitim olmak üzere 45 yıllık mücadele birikimiyle, deney ve tecrübeleriyle donatmak, çeşitli görevlere hazırlamak, motive etmek, maneviyat kazandırmak temel faaliyet olarak görülmelidir. Gerek halkımız gerekse de dostların parti görüş ve ilkeleri doğrultusunda zamanında, sağlıklı ve doğru bilgilendirilmesi, propaganda yapılması, devrimimizin tüm kazanımlarının; kültürel, edebi, felsefi, ideolojik, siyasal, askeri vb tarihe ve topluma mal edilmesi görevi tüm kadroların ideolojik sorumlulukları altında bulunmaktadır.

Ancak örgütsel olarak en fazla sorunlar da bu alanlarda yaşanmaktadır. Hala bu sorunun çözümünden sorumlu olan ideolojik çalışmalarda yer alan kadrolarımızın da içerisinde yer aldığı kurum ve örgütlerimiz işin kolayına kaçıp, kadro talebinde bulunabilmektedirler. Bu ihtiyacın karşılanması için aktif bir çalışma içerisinde olunması gerekmektedir. Fakat çalışma yürütülürken de işin kolayına kaçılmamalıdır. Her örgüt yapısı gerekli gördüğü çalışmalar için kendi kadrolarını kendisi örgütlemeli, eğitmeli, devrimci mirası paylaşarak, mücadeleye motive etmelidir.

Önemle üzerinde durmamız gereken diğer bir husus ise; mücadelenin her hangi bir yerinde faaliyet yürütürken, kendi başına ve kimseyi bilgilendirmeden yer ve görev değişikliğine gidilmesidir. Bu kişiler çalışmalarında "başarılı" olabilirler. O nedenle hemen ihtiyaç duyulan bir yerde değerlendirilmek istenilebilir. Ancak bu duruma düşülmemeli ve mutlaka örgütsel mekanizmalar işletilmelidir. Gerekçe ne olursa olsun bu tür yaklaşım ve pratiklerden kaçınılmalıdır. Bu durumlar pragmatist yaklaşımlar olup orta ve uzun vadede kesinlikle zarar verecektir.

Kadronun çalışmalara katılım tarzı nasıl olmalıdır?

Yine bir başka yerde konumlandırıldığı örgüt çalışmasını kabul etmeyen ve ısrarla farklı bir çalışmaya düzenlenmesini isteyen kimi kadroların inatçı tutumları söz konusudur. Örneğin; dağ zemininde ideolojik çalışmalara katılmak istemeyen, ideolojik çalışmalardan imtina eden bazı kadroların yerleri değiştirilip farklı alanlara düzenlemeleri yapıldığında bu kez tersinden hareket edip ısrarla ideolojik kurumlarda yer almak istediklerini vurgulamaktadırlar. Bu durum tam bir çelişki yumağını ifade etmektedir. Rojava alanında bu tür durumlar yaşanmaktadır. Dağ zemininde ideolojik çalışmalardan uzak durmak isteyen birinin, diğer yerlerde ısrarla ideolojik kurumlara katılma talebinde ısrar etmesinin nedeni, ideolojik çalışmaları geliştirmek değil, yerlerin imkanlarına göre kendine yer belirleme arayışı içine girme durumudur. Bir parti kadrosunun çalışmalara katılma ifadesi böyle olmamalıdır. Bu tür anlayış ve yaklaşımlara benzer durumlar vuku bulmaktadır. Bütün yerlerde bu tür anlayış ve yaklaşımlara karşı ideolojik ve örgütsel bir mücadele geliştirmeli, esas olarak kadroda ideolojik-felsefik ilke ve ölçüleri öne çıkartılmalıdır. Her şeyden önce ideolojik çalışmalara, ideolojik-felsefik esaslarda katılmak, buna göre komünal yaşam anlayışını, ortak çalışma tarzını, moral ve motivasyon yaratan düzeyi açığa çıkartmak tüm kadroların öncelikli görevidir. Bu ölçülere dayanmayan bir katılım tarzı kendini tekrarlayan, bireyci, geliştirici olmayan, yaratıcılıktan uzak bir anlamı ifade etmektedir. Bu da partinin tarzı olmaktan çıkmış, örgüt dışı bir tarz anlamına gelmektedir ki, kabul görmesi mümkün değildir.

Çalışmalarımız içerisinde kadro ve teknik sorunlar sürekli olarak yaşanmaktadır. Kimi alanların ve kurumların bu yönlü talepleri sık sık tekrar etmektedir. Hatta kimi yerlerde imkan yok, kadro yok denilerek var olan imkanlar bile doğru ve yaratıcı bir şekilde değerlendirilmemektedir. İhtiyaçlar temelinde bu taleplerin bir yere kadar anlaşılır yönünün olduğu açıktır. Bu gerçekliğe rağmen ideolojik çalışmalar yürütülürken karşılaşılan sorunları bunlarla izah etmenin doğru olmadığını belirtmek gerekir. İmkanları azami düzeyde kullanan, güçlü bir planlama, disiplin, yaratıcı ve yöntem zenginliğe sahip ideolojik-örgütsel bir kadro yaklaşımıyla çözülmesi beklenen birçok sorunun yaşanmasının önüne geçmek mümkündür. Çözümsüzlük, oyalama, sorunlardan kaçış kadronun tarzı olmamalıdır. Aksine kadro, kendini çözüm gücü haline getirendir. O nedenle de bekleyen talepler karşılanmazsa "bu iş olmaz" diyen bir yaklaşım yerine, eldeki imkanlar sonuna kadar değerlendirilerek başarıyı önüne hedef olarak koyan bir yaklaşım içerisinde olmak en doğrusudur. Ve olması gerekendir.

İdeolojik kurum çalışmalarına, bu çalışmaları yürütmekle yükümlü olan kadro ve kurumlarımıza karşı yanılgılı ve yanlış yaklaşımlar sergilenmektedir. Bu tür yaklaşımların farklı nedenleri de olabilir. Ancak bu sorunları çalışmalarımızın önünde bir engel olarak görmemek, ideolojik ve örgütsel tavır sergileyerek bu sorunları aşmaya çalışan bir tutum içerisinde olmamız gerekir. Sorun ne olursa olsun kişiselleştirilmemeli, çözüm yolları aranmalıdır. Yanlış, çizgi dışı, çalışmaları sekteye uğratan bir yaklaşım ya da tutumla karşılaşıldığında bile sorun abartılmadan, kendi gerçekliği içinde çözümüne gidilmelidir.

Asıl mesele yaşam sorunudur

Mücadelemizin onlarca kat büyüyerek kapsam ve derinlik bulduğu böylesi bir süreçte yaşananlar dikkat çekicidir. Bazı sorunların özellikle de kimi yerlerde artış göstermesi ise önem arz etmektedir. Bu sorunlar karşısındaki tavır ve davranışlar ile gösterilen tutumlar ideolojik ve örgütsel olmalı, büyük bir titizlik ve incelikle ele alınmalıdır. Yaşanan sorunlar derinlemesine ele alındığında ise ideolojik ve örgütsel boyutlarının olduğu görülecektir. Bu da asıl meselenin yaşam sorunu olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Çünkü; parti yaşamından, ideolojik ilke ve ölçülerinden uzaklaşma ve kopma yaşanınca ideolojik ve örgütsel mücadelede bir gerileme yaşanır. Partinin yaşam tarzı ve anlayışı beğenilmez olur. Üstelik parti dışı yaşam arayışları ve anlayışları parti içinde yaşatılmaya çalışılırken, o anlayışlar olması gereken ölçü olarak dayatılır. Bu tür anlayış ve yaklaşımlarla ciddi mücadele edilmelidir. Partinin örgütsel yaşam ve ilişkilerinin yerine ahbap çavuş, sırdaşlık, liberal, uzlaşmacı, dengeci ve grupçu ilişki ve yaşam anlayışları oturtulmak istenmektedir. Yıllardır bu tür anlayış ve ilişki biçimleri mücadelemize dayatılmaktadır. Bu anlayışlarla yer yer mücadele edilse de yetersiz kalınmaktadır.

Kimi yerlerdeki ideolojik çalışmalar öncelikli bir çalışma olması gerekirken, gelinen noktada örgütsel olarak fazla önemsenmeyen bir çalışma haline gelmiştir. Bu durum kimi boşluklar ve yetersizliklerle izah edilemez. Bu konuda ciddi örgütsel yanılgılar ve yanlışlıklar var demektir. Kadrolar açısından bu örgütsel yanılgıların görülüp giderilmesi gerekir. Bunun için eğitimlerin yoğunlaştırılması, ideolojik anlayış tartışma ve mücadelenin derinleştirilmesi, örgütsel disiplin ve yaşam tarzının oturtulması gerekmektedir.

Konu bağlamında değerlendirilecek epeyce hususlar mevcuttur. Önceden gerekli olan tedbir ve önlemler alınmazsa ciddi yetersizlikler, ihmalkarlıklar açığa çıkar. Hatta gerekli tedbirler alınmazsa benzer sorunlarla her zaman karşılaşılabilir.

Önemli bir konu ise; kimi kadroların değişik gerekçelerle atıl durumda bırakılmalarıdır. Eğiterek, tartışarak, eksiklik ve yetersizlikleri aştırılarak bu kadrolar işlevsel kılınabilir. Bu konuda kolaycı, sorunlara dıştan çözüm bulunmasını bekleyen yaklaşımlar terk edilerek her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulan kadroların mutlaka işlevsiz, atıl ve bekleyen bir konumda olmasının önüne geçilebilmelidir. Olması ve yapılması gereken de budur.

Kimi kurum çalışmalarındaki kadrolar kendilerini masa başı ve kapalı duvarlar içerisinde tutmaktadır. Bu durum ciddi bir yanılgıyı içerdiği gibi aynı zamanda eleştiri konusudur da. Halbuki bürokratizme ve memurlaşmaya götüren bu çalışma tarzının şimdiye kadar aşılması ve kendini giderek daha çok toplum içerisine girerek genelleştirmesi gerekirdi. Bu durumu aşmak için zengin yöntemler kullanılabilir. Kendi içerisinde belirli konular üzerine yapacağı tartışmalarla ideolojik mücadele daha da güçlendirilebilir. Bu tür çalışma yürüten kadrolarda en çok görülen ise; kendine görelik, popülizm, maddi ve tekniki imkanlara dayalı mücadele anlayışı vb gibi kişilik özelliklerine karşı ideolojik-örgütsel mücadele yürütülmelidir. İdeolojik kurum çalışmaları içerisinde yer alan kadroların kendileriyle sınırlı kalan, diğer kadroların çalışmalarına ilgisiz kalan, ideolojik faaliyet bütünlüğünü esas almayan dar, kapalı yaklaşımların eleştirilerle aşılmasını hedefleyen tartışmalar yapılabilir. Bunun yanı sıra farklı mekanlarda toplumun da ilgisini çekecek olan, toplum yaşamını ilgilendiren, Önderlik tarafından cevabı verilen, "Kürt toplumu bu çağda nasıl yaşamalı" vb konuların pratikleşmesine ilişkin anlatımlar, tartışmalar ve çalışmalar hem boyutları itibariyle hem de katılımlar zengin tutularak sürdürülebilir.

Bu sorunlara ilişkin çeşitli boyutlarda çokça değerlendirmeler yapılırken, kimi problemlerin giderilmesi, aşılması hususunda çabaların yoğunlaştırılması gerekir. Böylece Önderlik paradigması temelinde yeniden yapılanma süreci, tüm sorunların çözüm yollarının görülmesini, meselelerin aşılmasını ve zafere kilitlenerek başarıların ardı ardına gelmesini sağlayacaktır. Bunun sağlanması için de mücadele kazanımlarımızın somut bir ifade ve sisteme dönüşme koşullarının oluşmaya başladığı Rojava başta olmak üzere tüm alanlarda çalışma yürüten ideolojik kurumlarımızda; PKK'LİLEŞME HAMLESİ'nin başlatılması gereklidir.

Sonuç olarak belirtilenlerden yola çıkarak; başta ideolojik kurumlarımız olmak üzere bir bütün olarak çalışma alanlarımızın ve kadrolarımızın tamamı, önceki dönemlerin görev ve sorumluluklarını kat be kat aşan bir döneme girildiği gerçekliği içinde kendilerini aktif kılmalıdırlar. Sömürgeci, soykırımcı faşist TC devletinin kendisi için, "varlık-yokluk" ikilemi içerisinde kaldığı bu dönem bizler için de, "varlığını koruma ve özgürlüğünü sağlama" sürecidir. Bunun mücadelemiz için final aşaması anlamına geldiği açıktır. Bu gerçekliğin bilinç ve inancının bir gereği olarak Özgürlük Mücadelemiz içerisinde kadroların üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirecekleri, yaşanılan darlığı, kendine görelilikleri aşarak kendilerinden beklenilen duruşu ve tempoyu göstereceklerinin nettir.

■■■

Sorunlara ilişkin çeşitli boyutlarda çokça değerlendirmeler yapılırken, kimi problemlerin giderilmesi, aşılması hususunda çabaların yoğunlaştırılması gerekir. Böylece Önderlik paradigması temelinde yeniden yapılanma süreci, tüm sorunların çözüm yollarının görülmesini, meselelerin aşılmasını ve zafere kilitlenerek başarıların ardı ardına gelmesini sağlayacaktır. Bunun sağlanması için de tüm alanlarda çalışma yürüten ideolojik kurumlarımızda; PKK'lileşme Hamlesi'nin başlatılması gereklidir.

Özgürlüğün Sosyolojisi

Atakan Mahir

Önderliğin baştan itibaren en temel kaygılarından biri özgürlük kavramıdır. Bu nedenle Önderlik için kısaca, "özgürlük önderliğidir" denilebilir. Böyle tanımlanırsa daha doğru olur ve bu tanım Önderliği evrensel kılar. Tabii, diğer konuları da kapsadığı için daha güzeldir. Bahsedeceğimiz özellik, kadın özgürlüğüyse de özgürlük; Kürt halkının özgürlüğüyse de özgürlük; iyi, güzel ve ahlaklı bir toplum olarak yaşamaksa da, yine özgürlük sıfatıyla tanımlanabilir. Çünkü, özgürlük evrensel olarak diğer bütün konuları da kapsar. Ayrıca, Önderliğe en yakışanıdır.

Önderlik, 'sürekli bir özgürlük arayışçısı' olduğunu söylüyor. Hatta mutlak bir özgürlük arayışçısı olma durumu çok hakimdir. Çoğu yerde kendisini tanımlarken bu yönüne vurgu yapıyor. Özgürlük arayışı çocukken annesiyle başlıyor ve köy toplumu ile devam ediyor. Özgürlük arayışını bunların durduramadığını belirtiyor. Daha sonra Önderliğin bu arayışı toplumsal özgürlüğe doğru evriliyor. O dönem yaşlı biri bu çabayı görerek, "Kürtler, kuru ağaçtır; sen canlandıramazsın" diyor. O zamanlar geleneksel Kürt geriliği var ve bu çok hakim. Bunun yanı sıra devlet gericiliği tüm ağırlığıyla devrededir. Ancak Önderlik 50 yılı aşkındır bu devletle uğraşarak, kapitalist sistemle mücadele ederek, özgürlük arayışını toplumsal özgürlük mücadelesine dönüştürerek mevcut toplumsal geriliğe karşı bir duruş sergiliyor. Bu arayış cezaevi süreciyle de devam etti. Önderliğin özgürlükteki ısrarını hiç bir şey durduramıyor. Mutlak özgürlük yürüyüşünde çizilen sınırlar, örülen duvarlar, ekilen karaçalılar onu durdurmaya yetmiyor. O halde Önderlikte en istikrarlı, en derinlikli, en karakteristik yürüyüş; özgürlük arayışıdır.

Özgürlük kavramı aynı zamanda hepimiz açısından da bir sorgulama konusudur. Hepimiz gerçek anlamda özgürlükle ne zaman tanıştık? Gerçekten bir özgürlük arayışçısı mıyız? Eğer öyleysek, bu nasıl gerçekleşiyor? Bizde özgürlük arayışı mutlak mıdır? Önderlik kendisinde özgürlük arayışının mutlak olduğunu belirtiyor. Onda durdurulamaz, engel olunamaz temel bir karakterdir yani. Düşünelim; cezaevine girmesine rağmen, beş cilt kitap yazdı ve beş cildin hepsinin özü özgürlük kavramıdır. Sonra bununla yetinmedi. Kavramsal olarak açımladığı özgürlüğü bedenleştirmeye koyuldu. Kürt halkı üzerinden özgürlüğü soyut bir kavram olmaktan çıkartarak Demokratik Ulus projesi olarak cisimleştirmenin mücadelesine girişti. Ama aslında bütün bunların özü hep özgürlük arayışı ve ısrarıdır. Bu anlamda, Önderlikte durdurulamayan bir özgürlük yürüyüşü olduğunu söylüyoruz. Önderlik bunu her zaman, her koşul altında yürütebilmenin formüllerini de geliştirmiş durumdadır. Cezaevi durduramıyor, bilgi-iktidar yapıları durduramıyor, bizim geriliğimiz durduramıyor, yaptıklarımız-yapamadıklarımız durduramıyor. Kendisi de tüm bunlara rağmen ilk günkü isteğiyle özgürlüğü arıyor, bulup toplumsallaştırıyor. "Hala o çocuk zevkiyle devam ediyorum" demesinin nedeni budur.

Önderlik yitirilen özgürlüğü değil, yeniden inşa edilecek özgürlüğü tartışmaya koyuyor

Önderlik tanımlamalarındaki özgürlük bir karakter özelliği haline gelmiş. Bunun da ötesinde Önderlikteki özgürlük arayışı mutlaktır. Sorgulamayı buradan başlatabiliriz. Özgürlük Sosyolojisi kitabına yaklaşımımız sorgulama temelinde gelişmelidir. Gerçekten bir özgürlük derdimiz var mı? Özgürlüğü nasıl tanımlıyoruz? Bizdeki özgürlük ısrarı ne kadar derinlikli? Mutlak mıdır, yoksa sadece bir etkilenme midir? Salt duygusal ya da yalnız düşünsel midir? Veya duygu düşünce bütünlüğüne dayanıyor mu? Mücadelesi zayıf kalan mıdır? Bu soruları çoğaltarak kendi özgürlük düzeyimizi birçok sorgulamaya tabi tutabiliriz.

Özgürlük Sosyolojisinin temel özellikleri nelerdir? Sanıyorum, 'Özgürlüğün Sosyolojisi' ismi altında başka bir kitap yoktur. Özgürlük Sosyolojisini düşünmek çok ama çok değerli bir çabadır. Özgürlük gibi bir kaygı üzerine çok sistemli düşünceler geliştirmek, bu anlamda yürütülen toplumsal özgürlük mücadeleleri, kadın özgürlük mücadeleleri ve tüm özgürlük arayışları açısından çok değerli bir çabayı ifade ediyor. Belki başka düşünürler de bu kaygıdan hareketle düşünceler ortaya koymuştur. Ama kitaba dönüştürecek kadar sistemli ve derinlikli olmasına bakılırsa, demek ki Önderliğin ortaya koyduğu özgürlük hassasiyeti ciddi bir kaygı. O zaman, Özgürlük Sosyolojisi nedir ve Önderlik toplumsal özgürlüğü incelediği bu kitabına niye bu ismi takmış olabilir?

Özgürlük kavramı aynı zamanda hepimiz açısından da bir sorgulama konusudur. Hepimiz gerçek anlamda özgürlükle ne zaman tanıştık? Gerçekten bir özgürlük arayışçısı mıyız? Eğer öyleysek bu nasıl gerçekleşiyor? Bizde özgürlük arayışı mutlak mıdır? Önderlik kendisinde özgürlük arayışının mutlak olduğunu belirtiyor. Onda durdurulamaz, engel olunamaz temel bir karakterdir yani.

Gerçekten bizde özgürlük daha tam bir karakter haline gelmemiştir. Daha çok bir istektir, kısmen de eylemselliktir. Ama karakter haline tam gelmeyip ve mutlak değildir. Fazlasıyla yönlendirmeye tabidir. Önünde birçok engel vardır. Bir yerden etkilenmiştir ve parçalıdır. Genelde de sürüklenmedir. Hepimiz Önderliğin özgürlüğüne katılım şeklinde bir özgürlük tanımına sahibiz. Bu tarz bir katılım kötü bir şey değildir. Belki bir itekleyici güç olarak Önderlik ideolojisi, eylemi, iradesi ve zihniyeti başlangıç olabilir. Ama arabaya asılır gibi hep buraya asılıyoruz. Bir süre sonra bu duruş özgürleştirmiyor. Bu nedenle, Önderlik de bunu eleştiriyor. Böylelikle, problemi yine tam çözemiyoruz. O zaman demek ki, özgürlüğe dair yaşadığımız sorunlarımızın bu özelliklerden kaynaklanan yanları olabilir. Bu nedenle sorgulamamız lazım.

Murray Bookchin'in 'Özgürlüğün Ekolojisi' adında bir kitabı var. Özgürlük nedir? Nerede yitirilmiş olabilir? Yitirilmedeki faktörler nelerdir? Bu gibi sorulara yanıtlar arıyor. Yani, zaman ve mekan içerisindeki özgürlük kavram yitimlerini araştırıyor. Bu yönüyle özgürlük adına değerli bir çabadır. Ama Önderlik, özgürlüğün nasıl sosyolojikleştirilebileceği, başka bir deyişle nasıl toplumsallaştırılabileceği üzerine düşünceler geliştiriyor? Çoğumuz özgürlük kavramını kendimize sorunca; duygu deriz, ruh deriz, arayış deriz, yol deriz, yolcu deriz… Hiç özgürlüğün somut olabileceğini düşünmüyoruz aslında. Oysa, özgürlük ancak somut yaşandıkça bir değeri olabilir. Kuşkusuz soyut olarak da bir değeri vardır. Ama soyut hali bize yetmeyebilir. O halde, acaba özgürlüğün toplumsallaştırılması gerekmez mi? Ya da zamanı gelmemiş midir? Önderlik kitabında bunlar üzerine çok ciddi düşünceler ortaya koyarak özgürlüğün yakalanmasını hedefliyor.

Özgürlüğün bilimi yapılabilir mi? Özgürlük tanımlanabilir mi? Özgürlüğün önündeki engeller neler olabilir? Ve bu engeller kaldırılabilir mi? Kaldırılırsa hangi aşamalardan geçer? Bu aşamalar sonucunda nasıl bir özgürlük kurulabilir? Peki, özgürlüğün bilgi-iktidar yapılarından arındırılmış zihniyet formları nasıl olabilir? Ruhsal formları nasıl olabilir? Ayrıca, bunun toplumsal yapılanmaları nasıl olabilir? Önderlik, bu ve benzeri sorulara yanıt ararken, Bookchin gibi yitirilen özgürlüğü değil, yeniden inşa edilecek özgürlüğü tartışmaya koyuyor. Üzerinde çalışıldıkça da bunun bilimi ve toplumsallaşması ortaya çıkmaya başlıyor. Bu anlamda, özgürlüğün bilimi yapılabilir ve yapılmalıdır da. Hatta Önderlik bunu en temel bilim, en ciddi çaba olarak sayıyor ve sosyolojinin bir alanı olarak öneriyor. Bu anlamda özgürlüğün sosyolojisini öneriyor. Özgürlük Sosyolojisi derken, bildiğimiz anlamda özgürlüğün dar bilgisi olarak değil, onun somutlaşması temelinde biliminden söz ediyor.

Özgürlük ideolojidir ve yaşamsallıktır

Özgürlüğün sosyolojisi gereklidir. Bu kavram, geniş anlamda özgürlüğün toplumsallaşmasıdır. Zaten kavramın içeriğindeki anlam oraya denk gelir. Yani özgürlüğün sosyolojikleştirilmesi, somutlaştırılması gerekir. Tabii somut derken, ille elle tutulması anlamında değil. Yaşanıyor olması gerekir. Dikkat edilirse, Önderlikte öyle bir tarihsel olgunlaşma yaşanmış ki ezilenlerin, kadının, ezilen bütün toplumsallaşmaların, sınıfların artık sırf konuşmasını istemiyor. Somut bir toplumsallığı yaşamasını istiyor. Bizi bile eleştirirken artık somut kazanımlarımızın ne olduğunu sorgulayarak bunu yapıyor. Anlayıp anlamamış olmamızı geçerek değerlendirmelerde bulunuyor. Eskiden daha çok, "Eksik anlamışsınız, yaptıklarınız az, bunları düzeltiyorum" derdi. Şimdi ise, "Günlük zaferleriniz nelerdir?" diye soruyor. Bir özgürlük önderi olarak, ezilenler adına, kölece, özgürlüksüz yaşanılmasından bıkmış adeta. Özgürlüğün somut bir kazanım olarak yaşanılmasını istiyor. Onun için çabalıyor. Çabalarımızı da oraya sevk etmek istiyor. Tabii, bunu yoğun bir deneyimden, pratikten ve insanlık tarihinden çıkarıyor. Kürt halkının ve PKK'nin mücadelesinden çıkarıyor. Yani, özgürlüğün somut kazanım olarak yaşanması gerektiğini açık bir biçimde ortaya koyuyor.

Önderlikte 'özgürlük zaferi' ne demektir? Her zihni yapılanmada zafer, özgürlük içeren bir düşünce biçimidir. Bilgi-iktidar yapılarından sıyrılmış her doğru düşünce bir zaferdir. Bu doğru, ancak yetmez; bunları sisteme kavuşturman gerekir. O da tam cevap olamaz, bunu uygulaman gerekir. Somut, özgür yaşayan toplumsallıklar oluşturman gerekir. Önderliğe göre; artık kadın, Kürt halkı, ezilen toplumlar özgür yaşamalı. Bunun bizzat kurumlaşmaları olmalı. Eşitlik, özgürlük ve demokrasiyi barındıran yapılanmalar artık dünyada doğrudan bir medeniyet olarak yaşanmalı. Bununla da kalmayarak hakim olmaya başlamalı. O nedenle Önderlik, 'Özgürlük Sosyolojisi' diyor. Özgürlük Sosyolojisi tanımına göre; özgürlüğün somut bir kazanım olarak yaşanması için tarihsel bir bakış açısı ortaya koyuyor. Özgürlük nedir? Gerçek anlamda nasıl tanımlanabilir? Nereden geliyor? Doğal yaşanış biçimi neredEdir? Toplum olarak özgür yaşanış biçiminin kaynağı neredEdir? İlk defa özgürlük nasıl engellendi? Toplumsal problem ne demektir? Peki, toplumsal problemlerin ortadan kaldırılması için neler yapıldı? Ve sonuç olarak; toplumsal problem ortadan kaldırılarak demokratik, eşit, özgür, adil bir yapılanma nasıl tekrar yaşanılabilir? Bunları araştırıyor.

Özgürlük Sosyolojisinin tanımı devrim sosyolojisidir, yaratım sosyolojisidir

Önderliğin Özgürlük Sosyolojisi tanımında, birinci özellik olarak, toplumsal özgürlüğün somutlaştırılmasından bahsediliyor. Bu kitap öncelikli olarak bunun adıdır. Diğer kitapları daha çok uygarlık ve modernite eleştirileri ağırlıklıdır. Ama Özgürlük Sosyolojisi'nde, çok somut kavramlaştırma ve örneklendirmeleri iyice oturtarak, sürekli sistemleştirmeye çalışarak ve dikkat edersek, eleştiri paylarını bilinçli olarak azaltıp buna karşın alternatif payları öne çıkararak ele alıyor. Önderlik burada hiç eleştiri yapmıyor değil; ama bu kitap, ilk iki cilt gibi bir eleştiri kitabı değildir. Somut bir alternatif Modernite kitabıdır. Somut bir özgürlük tanımıdır.

Özgürlük Sosyolojisi çok önemlidir. Yani eğer Özgürlük Sosyolojisi yapıyorsak, onun devrimcisiysek, yaptığımız her eylemin, toplumun adalet, eşitlik, özgürlük karakterini değiştirmesi gerekir. Özgürlük Sosyolojisi sadece özgürlüğün toplumsallaştırılması değildir. Onun zihniyeti ve iradesinin de oluşturulmasıdır. Biz de bu oluşumun içinde olduğumuza göre, zihniyet ve irade oluşturma ölçütümüz ne olacak?

Toplumsal olarak yaşamsallaştırılacak özgürlük bedenleşmesi tanımıdır. Bu nedenle bir alternatiftir. Direkt yeni bir demokratik oluşum veya var olan demokratik oluşumların artık baskın hale gelmesi tanımıdır.

Bu kitap beynimizde yer etmelidir. Her kitaptan biraz alabilirsin. Mesela, kapitalizmi algılamamız eksik olabilir. Uygarlık için de böyle denebilir. Örneğin, “Mitannilerin bir kısmını anladım, bir kısmı kalsın” diyebiliriz. Ama bu kitap öyle olamaz. Çünkü özgürlük ideolojidir ve yaşamsallıktır. Bu anlamda, bir zihniyet ve bedenleşmedir. Önderlik özgürlüğü, bizim çoğu zaman tanımladığımız dar anlamlarda tanımlamıyor. O nedenle, bu kitabı az anlarsak özgürlük savaşçılığımız çok eksik kalır. Yani, bu kitapta özetlenen Önderlik ideolojisi ve paradigması kafamıza girmediği oranda eksik kalır. Buradan parça alınamaz, eklektik bilgi alıp araya başka bilgiler koyulamaz. Öyle olursa; özgürlük tanımı, yürüyüş, yani ideolojik duruş ve zihniyetin pratikleşmesi hep parçalı kalır. Önderlik burada hem özgürlüğün somut anlamında bilimini geliştiriyor hem de sistemli bir şekilde ilkelere kavuşturarak, her yerde sürekli bedenleşmesini sağlıyor. O nedenle, kitabı algılamak için tartışırken, oradaki tezleri ne kadar anladık, kavramlaştırmalarımız Önderliğe göre mi, şeklinde sorgulamalara gidilmesi gerekir. Eğer öyle değilse, anlaşılması için çaba gösterilmeli. Bunların yanı sıra, pratiklerimiz Özgürlük Sosyolojisine göre mi? Başta Kürt halkı olmak üzere, yaşadığımız coğrafya ve dünya için ne kadar özgürlük yaratıyoruz? Cinsiyet ve kültürel ilişkiler gibi birçok alan için özgürlük yaratmıyorsak demek ki orada bir problem vardır. Bu durum, pratiklerimizin Önderliğin tanımladığı gibi olmadığı anlamına gelir.

Önderlikte Özgürlük Sosyolojisi, devrim sosyolojisidir. İlk tanımında Özgürlük Sosyolojisi ile kast edilenin özgürlüğün toplumsallaştırılması olduğunu vurguladık. Yani rastgele, kuru, hatta çoğu zaman biraz liberal ideolojiye giren soyut özgürlük tartışmaları değildir. Toplumsal özgürlüğün kuruluş tartışmasıdır. O zaman, gerçekten Özgürlük Sosyolojisi toplumsal olarak nasıl yaratılacak? Önderlikte bunun cevabı olarak; Özgürlük Sosyolojisinin ikinci tanımı da devrim sosyolojisidir. Yaratım sosyolojisidir. Kuşkusuz ahlaki-politik toplum yok olmamıştır, vardır. Yepyeni bir şey yaratmıyoruz. Ama var olan toplum yaşanmayacak kadar baskılanmış ve çarpıtılmıştır. Ortada özgürlük, eşitlik ve adalet bırakılmayacak düzeye gelmiştir. O anlamda, bunun canlandırılması gerekir. Yeni bir karakterle, çağa uygun bir şekilde özgürlük, eşitlik ve adaletin baskın hale getirilmesi gerekir. O anlamda, toplumsal özgürlük yok düzeyinden var düzeyine getirilmelidir ve hatta kendisini yok eden etkenler ortadan kaldırılmalıdır.

Bu temelde, Özgürlük Sosyolojisi yaratım sosyolojisidir. Süre olarak devrim anına denk gelir. Devrim anı, Önderliğin söylediği gibi anlaşılmalıdır. Önderlik devrim anı için, “dönüştürme, yaratım, oluşma ve varoluş anı” dedi. Burada bahsedilen, artık eskisi gibi değildir. Yeni bir oluşma anıdır. Özgürlük yaşanmıyordu, eşitlik zayıftı, had safhada iktidar vardı. Yeni oluşan ve içine girdiğimiz “an” ise devrim anı olarak eskisinden çok farklıdır. O nedenle Önderlik buna yaratım anı, yeni oluşum anı olarak süresi an gibi tanımlanan, yeni oluşumun başladığı “devrim anı” dedi. Süresi devrim anı olan sosyolojiye ise Özgürlük Sosyolojisi tanımını koydu. Özgürlük Sosyolojisi adlandırmasıyla aynı anlamlara gelen; “devrim sosyolojisi”, “yaratılış sosyolojisi”, “kuantum sosyolojisi” gibi farklı isimler de kullanılsa hepsinde ifade edilen öz aynıdır.

Özgürlük Sosyolojisi bir diğer açıdan yeni toplumsallaşmanın zihniyet ve bedensel yapısı olarak tanımlanabilir. Yani toplumsal zihniyet ve irade gücüdür. Özgürlük Sosyolojisi devrim anı olarak, yeni bir zihniyet oluşumu ve iradeleşme anıdır. Oluşum, değişim anı, yeni zihniyetin ve iradenin hayata geçtiği ana tekabül eder. Bu an olan devrim anında sıfırdan bir şey yaratılmıyor olabilir. Ama devrimin özünde geçmişe çok ciddi bir tepki ve reddediş var. Bu reddediş temelinde; var olan toplumsal, eşitlikçi, adaletçi, özgürlükçü özün yeni bir yaşanış biçimine geçmesi söz konusudur. Dolayısıyla Önderlikteki Özgürlük Sosyolojisi bu söylediğimiz tarzda bir devrim sosyolojisidir.

Dikkat edilirse, Önderlikteki devrim kavramı, yeni kurulacak olan toplumsallık, bunun süreleri ve yaşanış biçimi Özgürlük Sosyolojisinde daha da netleşiyor. Bu sefer geliştirilen bu Özgürlük Sosyolojisi tanımına göre, bakış açılarımızın gözden geçirilmesi gerekir. Devrim anı nedir? Devrim neye göre tanımlanacak? Yeni zihniyet ve iradeleşmenin temel ölçüleri neler olacak? Oluşanın temel ölçüleri neler olacak? Her şeye devrim diyebilir miyiz? Bu anlamda, her şeye Özgürlük Sosyolojisi diyebilir miyiz? Kurduğumuz her yapıya bu adı verebilir miyiz? Ya da bu tanıma göre, mevcut halimizle halen kendimize devrimci diyebilir miyiz? Eski tanıma göre devrim; geçmişin köklü yıkılıp yeninin yapılmasıydı. Devrimci ise; eskiyi köklü reddeden, yeniyi köklü yapandı. Bu kavramlar çok muğlaktı ve çok yanlıştı. Çok yanlışa da götürdü. Eskiyi neye göre reddediyorsun? Yeniyi neye göre kuruyorsun? Acaba her kurduğumuz gerçekten toplum özgürlüğüne hizmet etti mi? Genel insanlık tarihi açısından tartışmak gerekir. Özgürlük Sosyolojisi kurmayan, diğer bir ifadeyle toplumu özgürleştirmeyen bir devrim, devrim olabilir mi? Değilse ne olabilir? Bir devrim hareketi bunu söylesin veya söylemesin onun karakterinden birçok husus anlaşılabilir. Eğer bir devrim sonucunda iktidar geliştirmişse, o devrimde iktidar sadece el değiştirmişse, toplumun özgürlüğü olabilir mi? Ya da bu devrimi yapan kişiler gerçekten devrimci olabilir mi? Ya değillerse?

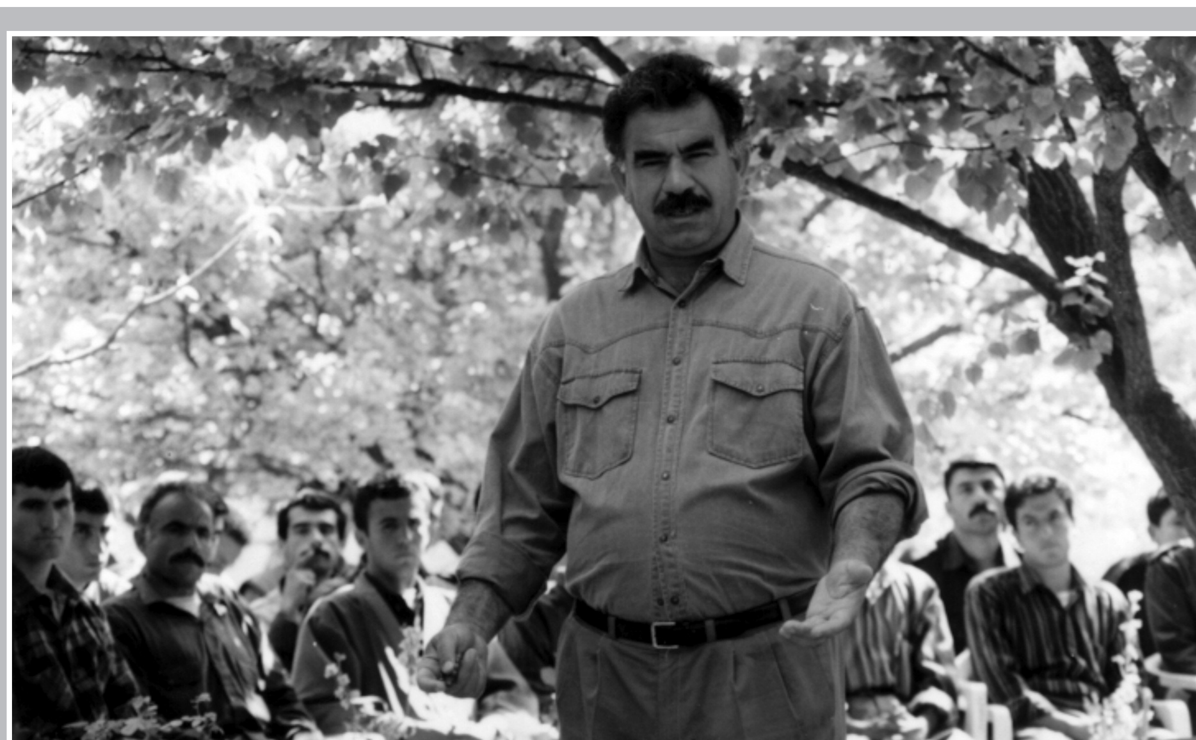
Herkes devrimciliğini gözden geçirsin

Bu açılardan Özgürlük Sosyolojisi çok önemlidir. Yani eğer Özgürlük Sosyolojisi yapıyorsak, onun devrimcisiysek, yaptığımız her eylemin, toplumun adalet, eşitlik, özgürlük karakterini değiştirmesi gerekir. Özgürlük Sosyolojisi sadece özgürlüğün toplumsallaştırılması değildir. Onun zihniyeti ve iradesinin de oluşturulmasıdır. Biz de bu oluşumun içinde olduğumuza göre zihniyet ve irade oluşturma ölçütümüz ne olacak? Neyi reddedip, neyi kuracağız? İşte bunları bilebilmek için hiçbir zaman Özgürlük Sosyolojisi gözden uzak tutulmamalıdır. Özgürlük Sosyolojisine göre iktidar değişimi, devrim anlamına gelmez. Herhangi bir sınıfın bir diğerinin yerine geçmesi de devrim olamaz. Dar anlamda eskinin yıkılıp yeninin kurulması da devrim olamaz. Neye göre kurulduğu, neye göre eskiye itiraz edildiği çok önemlidir. Yani her değişim Özgürlük Sosyolojisinin kapsamına girmez. Özgürlük içermeyen toplumsal değişim süreçlerine yapısal değişim denilebilir.

Reel Sosyalizmin devrim için geliştirdiği tanımların çoğu yanlıştı. Devrimler tarihi boyunca İktidar el değiştirmiş, egemen veya ezilen adına çok ciddi diktatörlükler gelişmiş, büyük savaşlar yaşanmıştır. Bu süreçlerde herkes kahraman olarak ortaya çıkmış ama topluma düşen ciddi bir kazanım oluşmamıştır. Fakat aynı zamanda çok büyük bir değişim de söz konusudur. Yine de bunlara devrim diyemeyiz. Ancak yapısal değişim olarak tanımlanabilirler. Çünkü önemli oranda uygarlık değişmemiş ya da tam tersi olarak derinleştirilmiş. Bu nedenle daha önceleri devrim olarak değerlendirdiğimiz bu toplumsal dönüşüm süreçlerini, özgürlüğü sağlayamadıkları için yapısal değişim olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

Özgürlük anı neydi? Özgürlük anı niteliksel olarak var olan toplumsallaşmanın eşitlik, özgürlük, adalet düzeyinin yetersiz görülüp yeniye geçilme anıdır. Onun yeni zihniyet ve toplumsallaşmasıdır. Bu anlamda sistemleşmiş bir yapıdır. Hatta gittikçe kapitalist moderniteye ve genel uygarlık sistemine karşı hakim olma çabasıdır. Bu anlamda toplumsal çabaların hepsidir. O nedenle Önderlik çok sade ve net düzeltmeler yapıyor.

Kısaca belirtecek olursak; yeni bir toplum yaratımından bahsetmiyor. Yaratım tanrısallıktır ve bütün tanrısallıklar sonuç olarak iktidara dayanır. Hiç kimse bunu gözden uzak tutmasın. Herkes devrimciliğini gözden geçirsin. Bu hepimiz için geçerli. Bu tarz bir yaratıcılığa özenen, ona devrim ve devrimcilik kavramlarını yükleyen herkes tanrıcılık yapıyor demektir. Bu tarz yaratıcılık tanımları toplumsal gerçeği inkar eden iktidar tanımlamalarıdır. Dikkat etmek gerekir. Oysa ahlaki-politik toplum vardır. Ancak sönümlendirilmiştir, köle yaşıyordur. Bu toplumun canlandırılması gerekir. Ama biz bu toplumların tanrısı olmayacağız. Biz inşa güçleri, yardımcıları, koordinatörleri, ölenleri, öncüleri olacağız. Ama kavramın arasında çok

Önderlik neden Özgürlük Sosyolojisinin içerisinde bu kavramlara tekrar tekrar düzeltme yapıyor? Niye kendi devrim anını farklı tanımlıyor? Koskoca bir reel sosyalist literatür vardı ve ona ait olan tanımları çok rahat kullanıp geçebilirdi. “Devrim; geçmişi yıkmak, yeniyi kurmaktır” diyerek tanımlayabilirken niye özenle kendi tanımlamalarını geliştiriyor? Çünkü diğer tanımların yarattığı sonuçları gördü.

ince olmakla beraber ince gözükürken aşırı iktidar bindirilmiş bir yan da bulunmaktadır. Bu yan bizi Özgürlük Sosyolojisinden uzaklaştırarak, hızla bilgi-iktidar alanına taşıyor.

Yukarıdaki belirleme yapılırken "madem toplumu yaratmayacağız o zaman bize ne devrimcilikten, toplum yapsın, öncülüğü abartmaya da gerek yok" denerek ikinci yanlış uca kayılıyor. Sanki toplumun çok ciddi özgürlük sorunu yok ve biz de bu sorunları hissettiğimizden devrimci olmadık. Sanki ön açma diye bir derdimiz yok ve zaten eşitlik ve adalet çok rahat gelecekmiş gibi düşünülüyor. "Bir toplumu sıfırdan yaratıp onu yönetme sevdasına girmeyeceğiz iktidar olmak istemiyoruz" denilirken de köleliğe kadar varabilecek, çok pasif, kendiliğinden gelecek bir duruş anlamında bu sefer özgürlük bilinci ve iradeleşmesi tanımlamaları yapılıyor. İkisi de yanlıştır. Bu söylenirken iki uca da kayılmamalı.

Biz ahlaki-politik devrimcileriz

Önderlikte, özgürlük arayışında olan ve özgürlüğün bindirileceği ahlaki-politik toplum, doğal olarak vardır. Ne yapılsa da bu arayışı hiçbir zaman bitmez. Devrimcilere düşen ise son beş bin yıl içerisinde ağır baskılanmış bu toplumun, tekrar canlı ve baskın hale getirilmesidir. Önderliğin devrim tanımı toplumun özgürlük paylarını arttıran her çabayı içine alır. Çok geniş bir yelpazedir. Hatta yaşanan demokrasiye geçiş ara dönemlerine veya iktidara benzeyen ama başlangıcı farklı olan en küçük çabalara bile değer veriyor; yeter ki bu devrim tanımına girsin. Ama çok ciddi kazanımları bile olsa özgürlük adına yapılmış, daha sonra iktidar alanına geçmiş bazı çabaları, zihniyet yapılarını çok sert eleştiriyor. İlk eleştirilerinde "nasıl olur da ezilenler adına hareket eden bir çabayı Önderlik bu kadar sert eleştirebilir? Onu da eleştiriyorsa biz ne yapacağız?" şeklinde yorumlar yapıyor, anlayamıyorduk. Düşünün, sosyalistler kaç milyon şehit verdiler! Buna rağmen başaramamaları buradaki tanımlama düzeyinden ve bilincinden yoksun olmalarından geliyor.

Devrim tanımımız bu temeldedir. Devrimden bahsedilecekse toplumdaki özgürlük, eşitlik, sosyalizm ve demokrasi arttırılmış olmalı. Eğer bunun tersine iktidar arttırılıyorsa orada bir yanlışlık vardır. O gerçek anlamda Özgürlük Sosyolojisine girmez. Devrimci de bu kriterlere göre değerlendirilebilir. Özgürlük toplumsallaşmasının inşacısı devrimcidir. Eskiyi yıkmak, yeniyi kurmak türünden içeriği belli olmayan, yanlışa götürebilecek, her yöne gidebilecek muğlak ve dar tanımlamalardan uzak durmak gerekir. Özgürlük Sosyolojisi tanımı devrimin zihniyetine, iradesine ve toplumsallaşmasına da çerçeve sunuyor. Nasıl bir toplum? İktidardan arınmış, demokrasi ve özgürlüğü yaşayan toplum. Nasıl sağlanacak? Özgürlük Sosyolojisiyle sağlanacak. Özgürlük Sosyolojisi neyi içerir dersek, bunu içerir. Peki, bu nasıl yaratılacak? Öncü gücüyle ve buna inanan bütün bir toplumsallaşmayla yaratılacak. Bunun öncü örgütlenmesiyle yaratılacak. Peki, yaratılırken ne hedeflenecek? O toplumun büyütülmesi ve hakim kılınması. Onun üstüne iktidar yapılarının inşa edilmemesi. Bunun devrimcisi ne olacak? Ahlaki-politik yaşayan inşacı-devrimci olacak. Bunun devriminin adı ne olacak? Ahlaki politik toplumu arttıran, sonuçta hakim kılan her türlü çaba olacak.

Toplum kurmak, yaratmak gibi kavramları kullanırken şartlı olarak kullanmak gerekir. Eğer dikkatli kullanılmazsa hatalara yol açar. Toplumu yeniden kuracağız derken toplumsal varlığı reddetme anlamına gelen bir söz söylenmiş olur. Halbuki toplum zaten yaşıyor. Bu nedenle biz de 'yeniden kurmak' ve 'yeniden inşa' kavramlarını bu düzeltme dahilinde, toplum mühendisliği gibi bir yaklaşım içine girmeyen bir tarzda ve şartlı olarak kullanacağız. Bunun dışında bir kullanım varsa hemen sorgulanması gerekir. Yeniden kurmak derken içine neyi yediriyorsun? Toplumdan üstün mü görüyorsun kendini? Ölmüş bir toplumla iktidar mı kurmak istiyorsun? Ya da bir toplumu özgürleştirip başına geçme isteği anlamında mı söylüyorsun? Yoksa isteğin de ötesinde, pratik mi öyledir? Bu soruların yanıtları olumluysa, o zaman yapılanların yeniden kuruluşla alakası yoktur. İktidar inşacılığıdır. Devrimcilik de bu tanıma göredir. Biz ahlaki-politik devrimcileriz. Şuraya başkan, buraya muhtar olmak için, şuraya belediye başkanı olmak için çalışırsa o durumda devrimci tanımı kaymıştır. Bu anlamda, o tür bir devrimcilik pratiği ve iddiası Özgürlük Sosyolojisinin içine girmez.

Önderlik neden Özgürlük Sosyolojisinin içerisinde bu kavramlara tekrar tekrar düzeltme yapıyor? Niye kendi devrim anını farklı tanımlıyor? Koskoca bir reel sosyalist literatür vardı ve ona ait olan tanımları çok rahat kullanıp geçebilirdi. "Devrim geçmişi yıkmak, yeniyi kurmaktır" diyerek tanımlayabilirken niye özenle kendi tanımlamalarını geliştiriyor? Çünkü diğer tanımların yarattığı sonuçları gördü. Bir devrim ve devrimci tanımının nasıl iktidara taşındığını gördü. Hem de milyonlar adına o kadar değerli çaba ve şehadetler sonrası. Peki, bir devrim önderi, yeni bir Özgürlük Sosyolojisi Önderi bunu isteyebilir mi? Niye köklü ayrımlar koymasın? Bu nedenle kaygıları anlaşılırdır. Toplum adına hareket et ama toplumun başına bela ol, tekrar git uygarlıkla uzlaş, halkını ya da sınıfını ya da cinsiyetini bir tarafta bırak, özgürlük payı yükselmesin ama sürekli "değiştirdim, devrim yaptım" de! Önderlik bu tarz özgürlük, öncü, yaratış anı ve devrim tanımlamalarının sürekli uygarlıkla bütünleştiğini gördü. O nedenle araya keskin ayrımlar koyuyor.

Gerçekten hangi devrim tanımındayız? Ağırlıkta klasik devrim tanımında olduğumuz söylenebilir. Halkla bütünleşmemiz gerçekten zayıf. Ahlaki-politik toplumu önce kendi içimizde yediremeyişimize dair ilişkin bayağı sorunlarımız var. Toplumla bütünleşmeyen çok ciddi devrimciliklerimiz var. Sürekli toplumu yönetmek, yönlendirmek isteği var. Hatta demokrasi kuramamamızın bile altında buna gerek duymama var. Yönlendiriyoruz, katılıyoruz, sizin adınıza ölüyoruz bile. Daha ne istenebilir ki! Topluma adeta böyle söyler gibiyiz. En genel anlamda devrimcilikte aşırı yetersiziz. Toplum kuramıyor, genişletemiyoruz. Özgürlük sosyolojimiz onlar adına hareket etme ile sınırlı. Yüzlerce demokratik kurumumuz var hala kendi kendini yönetme kavramında takılıdır. Doğrudan demokrasiye geçemiyor.

Olgunlaşmış bir özgürlükle karşı karşıyayız

Günlük olarak kendimize biçtiğimiz misyon bile sorunlu. Dünyayla bütünleşemiyoruz. Sürekli bir dünyaya öncülük yapma ve yön verme kaygısı var. Her an, her şeyi değiştirme isteği var. Sakinleşmemiş bir toplumsal, sosyolojik bir devrim ve devrimci tanımımız var. Hiçbir şeyi beğenmiyoruz. O nedenle Özgürlük Sosyolojisinin zihniyetini oluşturamıyoruz. Nicel ve nitel değişimleri kendimizde tam oturtamıyoruz. Herkes bir şekilde yetkili ve görevli olmak istiyor. Gerçek değişimi yetki üzerinden ele alıyor. Bu nedenle kendisindeki bütün güzel yetenekler, toplumcu yanlar bir süre sonra silinmeye başlıyor. Yetenekli olan kalkıyor, yetkili olan dinlenmeye başlıyor. Hatta uzun yıllar parti içinde olan emekçi arkadaşlarımız bile görevli olmamışsa kendisini devrimci saymıyor. Devrimle yetki özdeş hale gelmeye başlıyor. Peki, bunların Önderliğin tanımlamalarıyla ne alakası var? Tanım çok sade gözüküyor. İçselleştirilmeden algılandığında basittir. Ama derinlemesine bakıldığında kişiliklerimizle bağlantısı ortaya çıkıyor.

Topluma aşırı yüklenim var. Beğenmeme, beğenince de aşırı beğenme var. Kuyrukçusu olma var. Aşırı devrimcisi olma isteği var ama eski kalıplarla. Bu olmayınca, devrim uzadı mı, (ki hiçbir zaman sonu olan bir devrim tanımımız yok) yılma var. Halbuki inşa mantığında devrim bir an ve başa geçme değilse ki değildir, bu anlamda Özgürlük Sosyolojisi dünya sistemi haline geldiğinde bile sürekli yapılacaklar var. Özgürlük ve eşitlik, adalet, politika, demokrasi günlük olarak üretilmesi gereken kavramlar. Bu anlamda aslında her an 'devrim anı' olmayı ifade eder. Bu tanımlamalarla sıkı sıkıya bağlantılı ciddi problemlerimiz var. Özgürlük olsa, sürekli kendinde üretsen, özgürlük zihniyeti üretimi, toplumsallaşma, ahlaki-politik boyut, sürekli toplum içinde yaşama, yaşadığın sorunlarda sürekli bunu üretme, bir şeyler verme, verdikçe memnun olma, tekrar vermeye devam etme, bir beklentiye girmeme çok farklı gelişmelere yol açabilir. Demek ki ciddi sorgulamamız gereken yanlar var.

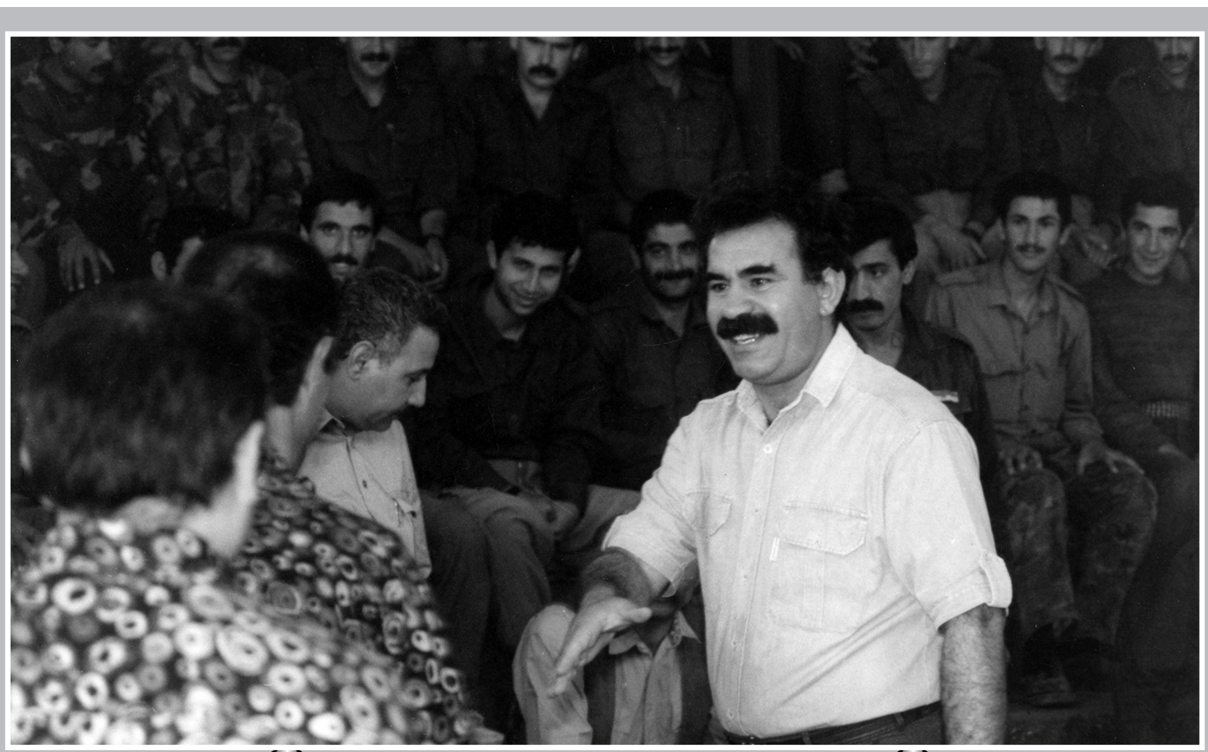
Özgürlük Sosyolojisinden bahsederken, Önderliğin soyut bir özgürlük derdinin olmadığını belirttik. Zihniyet ve kurumsallaşması-bedenleşmesi olarak özgürlüğün somut toplumsallaşmasını, yani zafer kazanmasını istiyor. Bunun Önderliğidir. Bunu kendisiyle başlatmıştır. Böyle bir iddiası var. Yaratım anı olarak Özgürlük Sosyolojisi uygarlıktan ve günümüzün hakim modernitesi olan kapitalizmden önemli bir kopuşu ve yeni bir toplumsallaşmayı ifade eder. Buna göre devrim, devrimci ve devrimci inşa tanımlamaları Özgürlük Sosyolojisi çerçevesinde yeniden yapılır. Bu anlamda Özgürlük Sosyolojisi çok ciddi bir inşa bilincidir. Ahlaki-politik toplumun tekrardan güçlü bir şeklide ayakları üzerine dikilmesidir. Özgürlük Sosyolojisiyle beraber Önderlikte ifade olunan özgürlük, olgunlaşmış bir özgürlüktür. Hepimiz biliriz; özgürlükler ya da ilk tepkiler çok fazla duygu içerir. İlk kopuşlar tepkiseldir. Önderlik, insanlığın özgürlük deneyimlerini köklü bir biçimde gözden geçirmiş. Şu anda olgunlaşmış bir özgürlükle karşı karşıyayız. Tepkisellik ve salt eleştirme çoktan aşılmış, var olanın karşıtı, alternatifi kurulmaya çalışılıyor.

İlk tepkisellikler ve kopuşlar

Örneğin Marks'ın bütün teorisi eskiyebilir. Önerdiği kurumlaşmalarının bir kısmı tutmayabilir. Ama Marks'ın insanlığa verdiği en büyük değer devrim düşüncesidir. "Bu dünya böyle yaşanmaz, yenisini kuracağız" fikridir. Bu çok yüksek bir duygudur. Hala toplumu etkiler. Marks'ın aşıldığını söylüyorlar. Bu bir ölçüde doğru olabilir. Kitaplar ve teorisi eskiyebilir. Bunlar sorun değildir. Ama yüz elli yıl geçmiş olmasına rağmen Marks'ın insanlığa kalıcılaşan en büyük hediyesi devrim düşüncesidir. Sistemli, bilimsel, karşıyı iyi tahlil eden, buna karşı programdan geçmiş bir güç olmayı, güç biriktirmeyi ve beğenmediklerimizi yıkmayı öneren bir düşüncedir. Bu, çok büyük, çok yüksek bir özgürlük düşüncesidir ve saygı duymak gerekir. Ama o da hala tepki düzeyindedir.

İlk kopuşlar tepkiseldir. Kendimizden ele alalım. On sekiz, on dokuz yaşında gençler olduğunuz zamanı hatırlayın; bütün dünyaya tepki alırsınız. Niye? Çünkü kişiliğinizi oluşturacaksınız ve kişiliğiniz önünde herkesi engel olarak görmeye başlarsınız. Bu nedenle tepki duyarsınız. Bu tepkinin içine her şeyi koyarsınız. Bir şey yaratmamışsın, daha kişiliğin oturmasına çok zaman var ama zannedersin ki kişilik oturmuş. O tepkiyle her şeyi çözdüğünüzü, dünyayı da bunun içine yerleştirdiğinizi sanırsınız. Kürt'sünüz eziliyorsunuz; sizi ezen Arap, Fars egemenleri var. Buna karşı uyanan ilk bilinç çok tepkiseldir. Arap, Fars, Türk egemenliklerinden nefret duyarsınız. Ancak bunu yaparken çoğu zaman ona ne kadar benzediğinizi fark etmezsiniz. Ya da aslında onu yıkıp yerine geçmeyi düşünürken bunun ne kadar tepkisellik içerdiğini düşünmezsiniz. O dönem için tepkidir, yeterdir. Ama olgunlaştıkça "ben kendim olmalıyım; Arap, Fars, Türk beni ilgilendirmez. Ben Kürt olduğum oranda zaten onları aşarım. Bir de karşıyı iyi bilmeliyim" demeye başlarsınız. Bunları söyleyebilmek çok olgun bir düşünce ister. Hepimiz özgürlük bilinçlerinde bunu yaşamışızdır.

Mesela parti içerisinde erkeğe de bir özgürlük bilinci veriliyor. Partiye yeni gelirken hemen hiç kimsenin ciddi bir sorgulaması yoktur. Bir dünyanın içinde yaşamışsın. Bu durumda yavaş yavaş kadın özgürlük bilinci öğretilince ilk kopuş ne olur? Utanma olur. "Nasıl böyle bir kişilikle yaşamışım, kadına yaptıklarımız ne kadar yanlıştı" denir. İlk adımlar tepkisel olur. O anda tepkisel bir tutum açığa çıkarırsın ama meselenin ne olduğunu derinlikli fark etmezsin. Çok sonra bir sistemle karşı karşıya olduğunu, bir zihniyet ve yapılanma olarak çok ciddi bir sistemden geçtiğini fark edersin. Sen şu düzeyde tutarsın; madem bu sistem kötüydü, şimdiye kadar kötü davrandık, şimdi kadın arkadaşlara kötülüğümüz dokunmasın. Duygusaldır, utanma içerir. İlk aşamalardır. Ya da bir kadın arkadaş için düşünün. İlk tepki ne olur? Doğal olarak erkeğe nefret gelişir. İlk tepkisellikler ve kopuşlar, özgürlüğü içeren ilk adımlar erkeğe tepki, kendi cinsine sevgi içerir. Bir erkek, sen suyu geçerken sana elini uzatır, "ne oldu ben kendim geçemez miyim?" dersin. Yükünü paylaşmak

Önderliğin Özgürlük Sosyolojisine, olgunlaşmış sosyoloji denilebilir. Önderlik, kopuş aşamasını çok yoğun eleştirilerle düzeltmek istedi. Spartaküs'ten bu yana mı dersiniz, Ortadoğu anacıl geleneğinin bu güne uyarlanması mı dersiniz, reel sosyalizmi, feminizmi, anarşizmi, sert eleştirilere tabi tutup bu ayrıştırmanın içine alma çabası mı dersiniz; sonuçta Önderlik onları bir sentezin içine aldı, olgunlaştırdı. Eleştirirken de hiç birinden kopmadı.

istediğinde kendinin de taşıyabileceğini söylersin. Sonra yavaş yavaş o özgürlük bilinci, o kopuş derinleştikçe ne olur? Erkek dışında çok güçlü bir kadın tanımına ulaşır. Sonra erkeği bile içine alacak özgürlük ve dünya tanımlamalarına ulaşır.

İlk tepkisellik hiç o kadar düşünce ve sistem içermeyebilir. O zaten ilk ezilenlerin çabalarını ifade eder. Şimdi Marksizm'in teorisini yani yüz elli yıl önceyi sorguluyoruz. Çok fazla karşılarındaki güce benzedikleri için eksikliklerini görüp, eleştiriyoruz. İçinde bulunduğu durum bir sınıfın zoruna gitmiş, özgürlük bilinci gelişmiş; hafifçe "ben de bu dünyayı yöneteyim" demiş. Çok ağır bir tepkisellik içeriyor, başlangıç açısından kötü de değildir. Aslında belki de büyük büyük teorilere bindirmeye gerek yok. "Eziliyorum, ezilmemem lazım" demek yeterli olabilir. İlk kopuşlar, kendini yaratan sınıfa ve sisteme tepki… Çözüm onu yıkmak, yerine geçmek. Tepkiselliği barındırıyor. Alternatif bir sistemi yok. Hatta karşıya benziyor, bundan bile haberi yok.

Önderlik, kopuş aşamasını çok yoğun eleştirilerle düzeltmek istedi

Özgürlük çizgisinde olgunlaşma, bütünleşme, sadece karşıya tepki duyarak değil, kendinin ne olacağı üzerinden kendini tanımlamaktan geçer. Kendinin ne olacağı üzerinden kendini tanımlayan, karşısına da nereden tepki duyacağını bilir. Kapsaması gerekiyorsa kapsar. Hangi aşamalardan geçip birlikte yaşayacağını tutturur. En genel anlamda kapsayıcılık oluşturur. Bu, düşman varsa düşmana olan tepkiyi azaltmaz. Bir erkek egemenliği varsa ona tepkiyi azaltmaz. İlk tepki aşamaları kendini yanlış tanımlamalardır. İlk kopuş olarak değerlidir ama özgürlüğe yetmez. Mesela "erkek kadın olmayan, kadın erkek olmayandır" şeklinde tanımlama yapılamaz. Bu, kendini karşıtı üzerinden dar bir biçimde tanımlamadır. Doğrusu nedir? Kadın ve erkek apayrı dünyalardır. Ama birbirini içerecek kadar bağlılıkları vardır. Yani olgu ve olaylar karşıtı üzerinden tanımlanmaz. "Kürt, Türk olmayandır" denilebilir mi? Bazı yemeklerimizin onlarınki gibi olmasında ne sakınca vardır? Ama Kürt, Kürt'tür. Onu Türk'e, Fars'a, Arap'a göre tanımlamak olmaz. O zaman özgürlük de öyle kurulmaz, mücadele de öyle gelişmez. Kendini iyi bilen biri, karşı özellikleri de iyi tanır ve ona göre de mücadele eder. İşte Özgürlük Sosyolojisi bu anlamda kendini yetkin bir kavrayış, olgunlaşmış bilinç ve özgürlük anlamlarına gelir.

Özgürlük Sosyolojisi ezilenlerin olgunlaşmış sosyolojisidir. İçeriği itibariyle bütün ezilenler adına geniş tanımlamalar var. Bir tepki içerdiği doğrudur ama bu çok olgunlaşmış ve kopuş aşamasını çoktan geçmiş bir tepkidir. Kendi adına söylediği sözler, baştan beri kendisine yönelik tanımlamalar çoktur ama bununla yetinilmemiş. Karşıyı bile aşacak kadar alternatif üretilmiş. Alternatif üretilirken, ona benzeşmemeye dikkat edilmiş. Çocukça karşıyı yıkıp yerine hemen yenisini geçirmekten söz edilmemiş. Ara aşamalar ve rasyonalite de devre dışı değildir. Özgürlük Sosyolojisinde bunların hepsi vardır. Çok köklü kendini tanımlamalar içerir.

Kapitalist modernite ile Demokratik Modernite arasında olacağı öngörülen geçiş dönemleri var. Önderlik "devlet (artı)+ demokrasi" der. İki uygarlığın uzun süre bir arada yaşamasından bahseder. Peki, bunu nasıl yapacaksın? Çok sistemli, dikkatli, ilkeli, ona benzemeden ve onun içinde ama ona karşı mücadele ederek… Bunun için kendini çok iyi tanıyarak, düşünce sistematiğini ve zihniyetini tekrar kurarak, hakikat yöntemini oluşturarak, gereken ideolojik-paradigmasal yapılanmalarını oluşturarak… Kurumlaşmaları, meclisleri, komünleri, koordineleri, kadın ve ekonomi hareketlerini kurarak… Bu arada onunla benzeşmemeye dikkat ederek, onu azaltarak, uzun süre bir arada olunacağını gözetip, buna dikkat ederek… Toy olmadan, "mücadele edeyim de yıkılayım" diyerek ya da ona benzeşerek de değil. Ama bir arada olmanın ara taktiklerini uygulayarak… Mesela karma ekonomi veya başlangıçta temsiliyet demokrasilerinin fazla olması gibi. Ya da kadın erkeğin başta ayrışma ve mücadele süreçlerinin iyi olması, erken bir aradalığın olmamasına dikkat ederek, bir aradalık evlilik veya ilişkilerde bu kuralı işletmeye devam ederek… Tabii bütün bunlar yapılırken de sürekli kendi seçeneğini çoğaltarak, kendi alternatifini kurumlaştırarak…

Bu anlamda Önderliğin Özgürlük Sosyolojisine, olgunlaşmış sosyoloji denilebilir. Önderlik, kopuş aşamasını çok yoğun eleştirilerle düzeltmek istedi. Spartaküs'ten bu yana mı dersiniz, Ortadoğu anacıl geleneğinin bu güne uyarlanması mı dersiniz, reel sosyalizmi, feminizmi, anarşizmi, sert eleştirilere tabi tutup bu ayrıştırmanın içine alma çabası mı dersiniz; sonuçta Önderlik onları bir sentezin içine aldı, olgunlaştırdı. Eleştirirken de hiç birinden kopmadı. Çok dikkatli olup, alınması gereken yanları aldı. Sonuçta Önderlik demokratik düşünce ve hareketlerden çok yararlandığını, düşüncelerinin bir nevi demokratik uygarlık güçlerinin sentezi olduğunu, ama çok ciddi yenilikler içerdiğini belirtiyor. Önderliğin yararlandığı doğu ve batı düşünürleri var. Ama Önderlik hepsindeki doğru ve eksik yanları belirterek ele alıyor. Ezbere veya bizim yaptığımız o eklektik sentez tarzında değil. Önderlik bunları ve oradaki iktidar paylarını çok ciddi bir süzgeçten geçirdikten sonra hepsini daha güçlü bir biçimde formülleştirir. Ama Önderliğin Marks gibi tarihe damgasını vuracağı yanı ise, alternatif üretmesidir. Çünkü eleştiri ve tahlil herkeste var. Aslında Önderliğin düşünceye getirdiği yenilik orada değil. Önderliğin sentezini iyi anlamalıyız.

Çok sistemli, olgunlaşmış bir özgürlük bilincimiz yoktur

Önderlikte yeni olan husus devletsizliktir; iktidarı ve uygarlığı reddetmedir. "Bu da yeni değil, bunu yapanlar var" denebilir ama onların bir sistemi yok. Devleti reddettiğini söyleyenler sistematik olarak devletin neresini reddediyor? Peki, reddetti ama yerine ne kuracak? Devletsizliği anarşistler de söylemiş. Ama yarı federasyonlar önerip geçmişler. Devlete yönelik çok ciddi ve sert eleştirileri var ama çözümleri neredeyse tanımlanmamış. Fakat Önderlikte bunlar çok ciddi tanımlamalara ulaşmış. Biz eklektik kafa yoruyor, parçalı düşünüyoruz. Ondan kaynaklı Önderliğin çözümü çoğumuzda oturmuyor.

Özgürlük çizgisinde olgunlaşma, bütünleşme, sadece karşıya tepki duyarak değil, kendinin ne olacağı üzerinden kendini tanımlamaktan geçer. Kapsaması gerekiyorsa kapsar. Hangi aşamalardan geçip birlikte yaşayacağını tutturur. İlk kopuş değerlidir ama özgürlüğe yetmez. Özgürlük Sosyolojisi bu anlamda kendini yetkin bir kavrayış, olgunlaşmış bilinç ve özgürlük anlamlarına gelir.

Belki Marks da devrim önerdiğinde o yüzyılın insanlarının zihinlerinde çok oturmamış, bu fikir onlara çok yeni gelmemiştir. Ancak kısa bir süre sonra Marksist devrim tüm dünyaya yayıldı. Bunun gibi Önderliğin devletsizlik fikri düşünce miyopluğumuzdan kaynaklı zihinlerimizde ilk etapta tam yerini bulmadı. Ama bugün Kürdistan'dan dünyaya yayılan dalgalar halinde toplumları etkiliyor. Yani bir gün bu toplumda iktidar ve devlet olmaksızın yaşanılabilir mi denilirse, Önderliğin kitabı bu tartışmanın temeli olacaktır. Bu alanda demokratik insanlığa yön veren çok temel bir yapı taşı olacak. Çünkü çok somut olarak söyledikleri var. Bu anlamda Önderliğin esas kopuş noktası devletsiz, iktidarsız ve uygarlıksız bir yaşam biçimi önermesinden ve bunun da modernite haline getirilmesinden geliyor. Düşünceye çığır aştıran nokta burasıdır.

Bu sefer bu ölçüye kendimizi vuralım. Özgürlük Sosyolojisinin neresindeyiz? Hepimiz açısından bayağı sınıfta kalacağımız yanlar çıkıyor. Hepimiz sorgulayalım. Tepkilerimiz eleştiri aşamasında kalıyor. Özgürlük Sosyolojisinde en fazla giriş veya önsözdeyiz. Bu da hangi aşamadır? Tepki aşamasıdır. Aslında Fars, Arap, Türk egemenlerine, erkeğe, ezen sınıflara, uygarlığın bir yaklaşımlarına tepki duymak kötü de değildir. Herkes gözden geçirsin, kime, neye, niye tepki almış? Peki, niye o tepkiyle bırakmış? Önderlik, bizim katıldığımız günde çakılı kaldığımızı belirtti. Bu hepimiz için geçerli. Yani halen düzey olarak tepki ve kopuş aşamasındayız. Çok sistemli, olgunlaşmış bir özgürlük bilincimiz yoktur. Kadınla yaşam, hala kopuş aşamasındadır. Sistemlilik, dönüştürebilecek, alternatif yaratabilecek doğru bir erkeklik bilinci yoktur. Var olan en fazla kadının söylediği ölçüde bir çeki-düzen verme şeklindedir. Ortak yaşayacak, kopuş aşamasını aşacak bir düzeyde hiç değildir. Bunlar arttırılabilir. Kürdistan adına ne yaratmışsan o kadardır aslında özgürlük sosyolojin. Düşmanlara ne kadar tepki duyduğun bile sonra gelir. Hepimiz hala tepki aşamasında olmasaydık, Kürdistan'da çok farklı gelişmeler açığa çıkarıyor, alternatif sistemi hayata geçiriyor olmamız gerekirdi.

Önderlik tarihsel olarak ne kadar Kürt olduğumuzu bile sorguladı. Ama bize göre Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndayız. Bu sorunun anlamı bile yoktur! Halbuki Önderlik, "özgürlük düzeyiniz tarihsellikten kopuk, derin, sosyolojik ve toplumsal değil" demek istiyor. Daha zor yanları var. Herkes kapitalizme, sömürgeciliklere, erkek egemenliğine düşman, ama bunun bölümlemeleri nasıl olacak? Ne kadarı bugün başlatılacak? Başlatırken dikkat edecek, erimeyeceğiz. Erimeden kendi sistemimizi adım adım kuracağız. Bunu yaparken onunla benzeşmeyeceğiz. Zorlanmalarımız daha çok buradadır. Bu kalıba uymadığı için ara dönemler nasıl gelişecek? Önderlik sürekli ara dönem taktiğinden söz ediyor. Bizdeki liberalizmin, devrimden düşmenin gerçek sebebi bunu anlayamamamızdır. Önderlik, karşıya benzeşmeden savaşmamızı ama onların yerine geçmememizi belirtiyor. Hepimiz adeta, "Hayır Başkanım!" cevabını veriyoruz. Yine Önderlik, modernitelerin değişiminde ara dönemlerin olduğunu, uzun süre devlet ve uygarlıkla birlikte olacağımızı, kadın-erkek geriliklerinin bir süre birlikte yol alacağını belirterek, dikkatli olmamızı istiyor, uyarıyor. Ama yine bizim tutumumuz, "Hayır Başkanım! Bu bize zor gelir" biçiminde oluyor. Bu tutum bizi liberalizme götürüyor.

Toplumsal inşa, toplumsal özgürlük getirir

Yöntem bulamıyoruz. Birlikte olunan döneme dair kabaca, "Yık, yerine geç!" taktiğini öğrenmişiz. Buna ölümüne varız. Rahat olan da budur. Çünkü eğer bu olmuyorsa çok kafa yormak gerekiyor. Çok kurumlaşma istiyor. Ara zaman, taktik ve strateji istiyor. Bu bilince girmemek için yaygın olarak yaptığımız şey 'erime' oluyor. Mesela Önderlik, "Bu ara dönemleri kaldırıyoruz, yokmuş gibi davranıyoruz" deseydi ölene kadar savaşırdık. Bu tarz yanlış bir devrim bilinci ve sosyolojik algılama kendini çok köklü bir liberalizme bırakmaya götürüyor. Kaba tepkisellikle, yapmama ikilemi arasında kalıyoruz. Bu dönemi modernite değişim süreci olarak demokratik modernite ekseninde sisteme kavuşturulmuş bir tarzda, karşıt moderniteyle birlikte geçen bir ara dönem olarak görerek, kendi sosyolojimize de hakim olma temelinde değerlendirmiyoruz. Yani bu dönemi de biraz idare ediyoruz. Bu demokratik özgürlük toplumsallaşmasının temel problemlerinden biridir. Hatta en çok zorlandığımız noktadır. Ya karşıtından bir uç olarak dogmatik bir toplumcu ve özgürlükçüyüz ya da ara dönemi tutturamadığımız için hızla eriyerek, liberal bir yöne kayıyoruz. Bunu da kısmen duruşlarımızla gösterdik. Yaşamda, toplum alanında çalışırken çeşitli tercihler yapıyoruz. Esasta biz ne ürettiysek, oyuz.

Toplumsal inşa, toplumsal özgürlük getirir. Alternatif anti-kapitalizm, anti-uygarlık getirir. Onu yapılmışsa zaten ek olarak konuşmaya da gerek kalmaz. Ek olarak dogmatik veya tersinden liberal devrimci olmaya da gerek yok. Yaratılan işler bizi ifade eder. Bugüne kadar karşıt eleştirel devrimciliği çok öğrendik. Bu nedenle Özgürlük Sosyolojine göre inşa devrimciliğine giremiyoruz. Hepimizin takılıp kaldığı nokta odur. Hepimiz kalkıp konuştuğumuzda kendi yapmak istediklerimiz ve tanımlamalarımızda çok zorlanıyoruz. Ama düşman eleştirisinde kimse bizi tutamaz. Hatta Michael Jackson'un müziğinden, Messi'nin topuna, Arjantin'deki manken yürüyüşünden dünyada aklımıza gelen neredeyse her şeye eleştiri yapabiliriz. Gerçekten sorun olmaz. Eleştirisellik sonsuz denecek düzeydedir. Ama sadece eleştirel kısımda kalıyor olmamız yanlıştır.

Kendi sosyolojini hakim kılmada, kendini ve karşıtını iyi tanımlamada, ona göre sistemli yapılanma oluşturmada ve kendi alternatifini yaşamsallaştırmada zorlanma yaşıyoruz. Bunu gidermek için Önderlik, Özgürlük Sosyolojisini kitap olarak belirlemiş. Bu olgunlaşmış bir sosyolojidir. Önderlik, kitabında gerekli özetleme ve bölümlemeleri sürekli yapmış, karşıyı tanımlarken bu sefer onunla yetinmemiş, ilk iki kitabının eleştirisini bunun yerine saymış, ağırlıkta kendi sistemini kurmuş. Bu kaynaktan beslenerek, Önderliğin sosyolojik, özgürlükçü kavramlarını kendimize vurarak tartışmalıyız.

■■■

◆◆◆

Kültür; ruhsal, duygusal ve düşünsel gelişmeyi ifade ediyor. Bu da zihniyet gelişimi oluyor. "İnsan toplumunun tarihi süreç içerisinde oluşturduğu tüm yapısallıklar ve anlamlılıklar, kültürü ifade eder." Önder Apo'nun genel tanımlaması böyledir. Kültürü ifade eden anlamsallıklar yapısal hale geldi mi, buna uygarlık şekillenmesi diyoruz. Genelde uygarlık böyle tanımlanıyor. Dolayısıyla kültürün dil ile bağı gibi, uygarlığın da kültürel gelişme düzeyi ile bağı var. Onun ifade edilmesini içeriyor.

◆◆◆

Mehmet Reşit

Dil, kültür ve uygarlık

Önder Apo, 'Kültür, uygarlık' kavramlarıyla birlikte 'Dil' kavramını da ele almıştır. Öncelikle 'Dil' kavramı için birkaç şey belirtmek önemli olacaktır. Bu temelde kültür ve uygarlığı anlamamızda daha kolay olur. Bu kavramlardan bizim anladığımız nedir? Daha doğrusu bu konuda yanılgılarımız, yanlışlarımız neler, nasıl düzelteceğiz? Söz konusu kavramlar üzerinde çarpıtmalar nelerdir? Doğrusu nasıl olmalıdır? Çok kısa tanımlamalarla bunu vermeye çalışacağız.

Dil, bir ifade biçimidir. Daha çok konuşma olarak algılanıyor fakat sadece konuşma ile özdeşleştirilemez. İşaret dili, vücut dili de var. Bir bütün olarak ifade tarzına dil diyoruz. Öyle tanımlamak sanırım anlaşılır oluyor. En genel ve kaba biçimiyle dilin gelişim evreleri var. Baştan itibaren hep aynı dil konuşulmuyor, herkes aynı dili konuşmuyor. Bir dilin düzeyi, kapasitesi aynı değildir. Bir değişim ve gelişme sürekli yaşanıyor. O da bir gerçeklik ve günümüzde oldukça gelişmiş bir konumdadır. Aslında dil, yaşamın en canlı, en dinamik, en temel aracıdır. Ondan vazgeçemeyiz.

Bütün canlıların kendilerini canlı olarak var etmede, ifade etmede tarzları var; o biçimde dilleri var diyebiliriz. Beyin ve akıl gücünü kullanan insan, dilde en çok gelişme sağlayan canlı varlıktır. Bunu söz düzeyine getirmiş, yazıya kavuşturmuş, araçlarını, yöntemlerini çeşitlendirmiş ve çoğaltmış bulunuyor. Kültür ve uygarlığın var oluş gelişimiyle doğrudan bağlantılıdır. Onların yaratılmasının temel araçları konumundadır. Yine, kültür ve uygarlıkla bağını bu düzeyde ele almak gereklidir. Fakat dil konusunda en çok üzerinde durulması gereken nokta, özellikle iktidar ve devlet güçleri tarafından ideolojik tahakküm ve hegemonya altına alınmaya çalışılmasıdır.

Tek bir dil yoktur, bir dil aynı biçimde kullanılmıyor. Tarihsel toplum gelişiminin doğal akışı içerisinde oluşan bir dil ve dilsel gelişim var. Bir de iktidar ve devlet sisteminin ortaya çıktıktan sonra yarattığı çarpıtmalar var, kendisinin oluşturmaya çalıştığı diller var. Gerçekten de bir devlet ve iktidar dili, ordu dili vardır. Günümüzde bu çok daha fazla yaygındır. Tarihe de baktığımızda devletlerin kendilerine ait oluşturdukları dilleri görüyoruz. İmparatorluklar ayrı bir dil kullanıyorlar. Mesela Osmanlı İmparatorluğu'nun kendine has bir dili var. Buna 'Osmanlıca dili, Saray dili' deniliyor. Ancak, Osmanlı İmparatorluk sınırları içerisindeki toplumların hiçbirisinin tamı tamına dili değildir. Türkçeye biraz yakın görülüyor ama öyle değildir. Farsça ve Arapça da var. Devlet kendisine ayrı bir dil yaratmıştır. Bu da devlet dili oluyor.

Tarihsel akış içerisinde klan, kabile, aşiret, halk, kavim gelişimi sürecinde toplumların yarattığı kendi dilleri var. Bir de iktidar ve devlet sistemleri oluştuktan sonra, onların oluşturduğu diller vardır. Bu diller toplum dilleriyle aynı değildir. Toplum dilleri yaşamla, yaşamın ifadesiyle ilgilidir. Ama devlet ve iktidar dilleri tümüyle mücadeleyle, ideolojiyle, egemenlik ve tahakkümle ilgilidir. Toplumları egemenlik altına almak, köleleştirmek, onlar üzerinde baskı ve sömürü uygulamakla ilgilidir.

Bireylerin ve toplumun devletleştirilmesi her şeyden önce dilin devletleştirilmesiyle başlıyor.

Geçmişte imparatorluklar döneminde, İlk Çağ'da, Orta Çağ'da devlet kendisini toplumla özdeşleştirmiyordu, tersine toplumdan kendisini ayrı tutuyordu. Toplumu geri görüyor, devletli toplumu, iktidar sistemini üst ve yüce görüyordu. Topluma indirgenmeyi kendisi için bir aşağılanma olarak görüyordu, kendisini özenle ayrı tutuyordu. Dolayısıyla dili de ayrı oluyordu. Söz konusu devletler dillerini olduğu gibi toplumlara dayatmıyorlardı. Örneğin, yakından tanıdığımız sistem olarak Osmanlı İmparatorluğu sistemini ele aldığımız zaman, Osmanlıca vardı, o da bir saray dili olarak vardı. Ama Kürdistan'da Kürtlere 'bu dili öğreneceksiniz' diye bir dayatması yoktu. Kürtler, Ermeniler, Araplar, Süryaniler kendi dillerini konuşuyordu. Bütün halk toplulukları, irili ufaklı, hacme bakılmadan kendi dillerini konuşabiliyorlardı. Devlet ise sarayda kendi dilini konuşuyordu.

Dil, ideolojik bir saldırı haline geliyor

Bu durum ulus devlet sisteminde değiştirilmiştir. Ulus devlet; devleti uluslaştıran, ulusu devletleştiren bir sistem oluyor. Toplumun tümünü, bireyleri zihniyet olarak, yaşam tarzı olarak, ideolojik olarak devletleştirmek istiyor. Devleti tek bir bireyde temsil edilir hale getirmek istiyor. Her bir bireyi sanki devlet kendisiymiş gibi bir ruha, duyguya, düşünceye kavuşturmak istiyor. Böyle olunca, devleti topluma dönüştürmeyi ifade ediyor. Burada bir dil dayatması, kültür dayatması oluyor. İşte kültürel soykırım bunun üzerinden gelişiyor. Tehlikeli olan budur. Geçmişte toplumdan uzak duran devletlerin ayrı bir dil oluşturmaları, toplumlar için tehlike ifade etmiyordu. Ama ulus devlet döneminde devletin kendisini toplumla özdeşleştirmeye, toplumun tümünü devletin içine almaya ve köleleştirmeye, özümsemeye çalışması toplum dilinin yok edilmesini, devlet dilinin de bütün topluma hakim kılınmasını getiriyor. Böyle bir dil saldırısı olarak da ortaya çıkıyor. Aynı saldırı kültür, ahlak, ekonomik, siyasi saldırı olarak da ortaya çıkıyor. Bu biçimde dil, ideolojik bir saldırı haline geliyor. Devlet, ideolojik ve siyasi bir varlık olduğu için, devlet dili de ideolojik kavramlarla doludur. Dolayısıyla böyle bir dilin saldırısı, ideolojik bir saldırı oluyor.

◆◆◆

Bireylerin ve bütün toplumun devletleştirilmesi her şeyden önce dilin devletleştirilmesiyle başlıyor. Bu çok önemli bir noktadır. Bunu özellikle asimilasyona uğrayan toplumların dikkatle değerlendirmesi lazım.

◆◆◆

Kürt sorunuyla bağı açısından ele aldığımızda, Türkçe de, tıpkı Osmanlıca gibi devletin oluşturduğu bir dildir. TC devletinden önce şu anda kullanılan Türkçe gibi bir dil yoktur. Türki toplulukların konuştukları topluluk dilleri vardır. Azerice, Türkmence, Kırgızca, Uygurca; hatta Türk boylarının kendilerine göre de şiveleri, lehçeleri var. Ona göre bir dil kullanıyorlar ama bugünkü Türkiye Türkçesi denen bir dil yoktur. Bu dil son yüzyılda TC devletinin kuruluşuyla devlet tarafından geliştirilen bir dildir. Türk Dil Kurumu'nun ortaya çıkartıp geliştirdiği bir dildir. Bütün toplumlara ulus devlet hegemonyası altında kendisini dayatan bir dil oluyor. Türki olmayan topluluklar için tümüyle bir asimilasyon özelliği taşıdığı gibi, Türki topluluklarda da topluluk dilinin yok edilmesini, ana dilinin yok edilmesini, devlet dilinin esas alınmasını, hakim kılınmasını ifade ediyor. Bireylerin ve bütün toplumun devletleştirilmesi her şeyden önce dilin devletleştirilmesiyle başlıyor. Bu çok önemli bir noktadır. Bunu özellikle asimilasyona uğrayan toplumların dikkatle değerlendirmesi lazım.

Diğeri ise; bu dil çok ideolojiktir. Tarihsel toplum ihtiyacı gereği gelişen bir dil değildir. Devlet tahakkümünün, egemenliğinin, baskı ve sömürüsünün ortaya çıkardığı bir dildir. Ona hizmet eden ve onun ihtiyacını karşılayan bir dildir. Dolayısıyla bu dilin kavramları, kavramlara verdiği anlamlar tümüyle baskıcıdır, sömürücüdür, egemenlikçidir. Bu anlamda çeşitli toplumların dillerinden alınan kavramları kendi tahakkümü için, egemenliği için değiştirmeyi, çarpıtmayı öngören bir dildir. Türkçe'de bu çok fazla vardır.

Gerçekten de devlete dayalı oluşturulmaya çalışılan bir Türk ulusu var. Bu temelde devletin ve ordunun yarattığı bir dil var. Türk Dil Kurumu üzerinden üretilen, devlet egemenliğine, ekonomik, siyasi, sosyal, askeri gücüne dayanılarak geliştirilen ve hakim kılınan bir dil oluyor. Bu dil, kavramları istediği gibi çarpıtıyor, değiştiriyor. Bu dil ile yaşamı anlamaya çalışıyoruz, bu dil ile düşünüyoruz, bu dil ile bilimi geliştirmeye çalışıyoruz. Ama bu dil aslında bilimi geliştirmeye açık bir dil değildir. Tam tersine tahakkümü, egemenliği, sömürüyü geliştirmeye açık bir dildir ve onun üzerinde oluşmuş bir dil oluyor. Dolayısıyla birçok kavram değiştirilmiştir. Bu çarpıtmayı görüp düzeltmeden, olduğu gibi esas alırsak kendimizi doğru ifade edemeyiz, özgür yaşamı doğru tanımlayamayız. Sosyalizm gibi özgürlük, eşitlik, dayanışma içeren bir ideolojiyi, devlet gibi bir baskı ve sömürü aracıyla uygulanabilir sanırız. Dil tahakkümü zihniyetimizi, düşünce yapımızı bu kadar değiştirebilir. Diğer yandan, bu dil çok dardır. Yeni üretiliyor, çok ideolojik ve çarpıtmacıdır. O nedenle Türkçe değerlendirme yaparken, bilim yapmaya, düşünce oluşturmaya çalışırken dikkatli olmak gerekiyor. Bu gerçekleri bilerek hareket etmeliyiz.

Başka devletlerin böyle yaklaşımları yok mudur? Evet, vardır. Hemen hemen bütün devletlerde bu yaklaşım vardır. Günümüz dünyasında devletlerin oluşturduğu diller çok fazladır. Ordulara dayalı geliştirilen diller var. Örneğin, Pakistan'da 'Ordu dili' denen

bir dil var. Orada dil hegemonyası ordunun diliyle bağlantılıdır. Yine dil kurumlarına dayalı olarak, okul-eğitim sistemi adı altında geliştirilen bütün diller aynı özelliği taşıyor.

Yaşamı çözümleyen toplumsal dil esas alınmalıdır

O halde, devlet ve iktidar sistemlerinin dil çarpıtmasına karşı dikkatli olmalıyız. Yaşamı çözümleyen toplumsal dili esas almalıyız. Toplumsal ve sosyalist hareketlerin, dilde toplumun ortaya çıkardığı düzeyi temel almaları, toplumla ve yaşamla bağı düzeyinde dilin gelişmesine çaba harcamaları gerekiyor. Bu konuda ulus devlet yaklaşımına düşmemek gereklidir. Geçmişte sosyalistler buna dikkat etmediler. Gerçekliğin bu yönüne bakmadılar. Dolayısıyla kavramlar üzerinde bu kadar durmadılar, kuramlarını buna dayanarak oluşturmadılar, hazır olanı kullanmak istediler. Hazır olan, toplumu mu yansıtıyor, yoksa iktidar ve devlet sistemlerinin kendi egemenliğine mi hizmet ediyor? Ona çok dikkat etmeden hazırı kullandılar. Birçok yanılgı böyle ortaya çıkmıştır.

Kavramlarda çarpıtmalar ve o çarpıtmaları görememe durumu yanılsamaları ortaya çıkardı. Devlet, toplumu ortaya çıkardığı dille yönlendirdi ve kazandı. Öyle ki, Türkiye'de şöyle bir noktaya gelindi: Kemalistlerin çok ünlü bir sözü var. "Bu ülkeye komünizm gelecekse de onu biz getiririz" diyorlar. Bu bir devletçi mantığı yansıtıyor. Bu da her şeyi ancak devlet geliştirir mantığına ve algısına götürüyor. Yarattıkları hegemonyayla toplumlara, aydınlara, bütün düşünürlere bunu kabul ettirdiler. Bunu aşan düşünürler şimdiye kadar çok fazla ortaya çıkmadı.

Şimdi Önder Apo'nun geliştirdiği çözümlemeler temelinde yeni bir özgürlük akımı olarak biz bunun ayırdına varıyoruz ve bu temelde sorguluyoruz. Çünkü, Kürdistan'da bu durum bir soykırım olarak ortaya çıkıyor. Bütün bunları görüp düzeltmeden ne soykırım gerçeğini doğru ve yeterli anlamak mümkündür ne de soykırımı yenecek bir mücadeleyi ortaya çıkarmak mümkün. Bu kadar kapsamlı ve derinlikli bir biçimde üzerinde durulmadan, kesinlikle soykırımı yenilgiye uğratacak bir mücadele geliştirilemez ve başarı kazanılamaz, dolayısıyla soykırım yenilgiye uğratılamaz. İşte Kürt sorunu ve Kürt gerçeği bu kadar derinlikli ve ayrıntılıdır. Çünkü, Kürtler üzerinde uygulanan soykırım bu kadar kapsamlıdır. Ulus devletin dil üzerinde geliştirdiği tahakküm bu düzeydedir. Dolayısıyla soykırıma karşı çıkmak, varlık ve özgürlük mücadelesini başarı kazanacak bir çizgide geliştirmek her alanda mücadele etmeyi gerektiriyor. Hepsinde de ayrıntılı davranmayı, ayrıntılı olmayı, yeniden sorgulama yapmayı, her şeyi yeniden yaratmayı, yeniden tanımlamayı kesinlikle gerektiriyor. İşte dil bunlardan bir tanesidir. Dil, en çok ortak olunan, en fazla ihtiyaç duyulan bir konu ve alandır. İktidar ve devlet egemenliği dili baskı ve sömürü için bu denli çarpıtıyorsa, yaşamın diğer alanlarının ne kadar daha ağır çarpıtmalara uğratıldığını, ters yüz edildiğini insan daha kolay, daha rahat anlayabilir.

◆◆◆

Marksizm, şehir öncesi toplumu zaten toplum olarak görmedi. Şehri de aslında Sümerler ile başlatmadı. Neredeyse kapitalizmle başlattı. Kapitalizm öncesini cüzi gördü; Avrupa'ya göre öyleydi. Merkezi uygarlık kayması, Avrupa'nın hegemonik uygarlık merkezi haline gelmesi öyle bir döneme tekabül ediyor. Avrupa'ya göre durumu değerlendirmek de doğru olmuyor. Oysa, Avrupa'dan önce de merkezi uygarlığın gelişimi vardı, uygarlık merkezi vardı, bu da binlerce yıl süren bir merkezdi. Uygarlık, Avrupa'da doğmadı; Avrupa'ya taşındı..

◆◆◆

Dil ile birlikte kültür ve uygarlığın bu temelde değerlendirilmesi, tanımlanması önemlidir.

Kültür, ruhsal, duygusal ve düşünsel gelişmeyi ifade ediyor. Bu da zihniyet gelişimi oluyor. "İnsan toplumunun tarihi süreç içerisinde oluşturduğu tüm yapısallıklar ve anlamlılıklar, kültürü ifade eder." Önder Apo'nun genel tanımlaması böyledir. Demek ki, kültür düşünce ve yaşam alanındaki gelişmelerin toplamını, anlam gücünü, gelişme düzeyini ifade ediyor. Bu da anlam düzeyinin yaşama dönüşmesini, yapısallık kazanmasını ve toplumu geleceğe yürütür hale gelmesini ifade ediyor. "Bir toplumun kültür düzeyi, o toplumun gelişme düzeyinin ölçütüdür" tanımlaması genel kabul gören bir tanımlama da oluyor. Bu düzeyi ifade eden özellikler; sanat, edebiyat, bilinç, ruh dünyası bu anlamlılıkların gelişmesinde rol oynuyor.

Yapısallıklar; yani kurumlaşma, örgütlenme, maddileşme, toplumsal yaşama dönüşme, kültür düzeyini gösterdiği gibi aynı zamanda uygarlık ve çağdaşlık gelişimi olarak da tanımlanıyor. Aslında kültürün yapısal hale gelmesini, uygarlıksal gelişme olarak görmek ve tanımlamak da mümkündür. Kültürün anlaşılmasında anlam boyutu öndedir. Uygarlık kavramında da yapısallık öndedir. Kültürü ifade eden anlamsallıklar yapısal hale geldi mi, buna uygarlık şekillenmesi diyoruz. Genelde uygarlık böyle tanımlanıyor. Dolayısıyla kültürün dil ile bağı gibi, uygarlığın da kültürel gelişme düzeyi ile bağı var. Onun ifade edilmesini içeriyor.

Arapçada kültür, anlam gücünün yapısallığa dönüştüğü ve kalıcı yaşam biçimleri haline geldiği düzeyle birlikte uygarlığın başladığı ifade ediliyor. Uygarlık, Arapça da böyle değerlendiriliyor. Bunun da başlangıç aşaması aslında insan topluluklarının yerleşik hale gelme süreci olarak tanımlanıyor. Çünkü, anlam gücünün yapısal hale gelmesi, kalıcılaşması, bir sonraki tarihsel süreçlere aktarılması ancak yerleşik yaşamla mümkün oluyor. Türkçe bunu öyle görmüyor. Yerleşiklikten çok aslında iktidar ve devlet oluşumuyla bağlı kılıyor. Türkçeye göre uygarlık, iktidar ve devletin ortaya çıkışıyla bağlantılıdır. Uygar olmak, iktidarlaşmak ve devletleşmek olarak tanımlanıyor. Bunlar da şehirlerde ortaya çıktığı için uygarlık, şehir toplumu olarak da tanımlanıyor. Şehirleşme uygarlaşma olarak görülüyor.

Sınıf ve devletleşmeden önceki süreç demokratik uygarlığın tarihsel dayanaklarıdır

Bu çerçevede şunları iyi kavramamız lazım: Evet, şehir, devlet ve sınıflaşmanın bağını iyi görmeliyiz. Kuşkusuz devlet şehirleşmeyi geliştirdi, sınıfı büyüttü ve sorun haline getirdi. Fakat, şehri, devlet ve sınıf oluşturmadı. Şehir, eşittir sınıf ve devlet denirse bu çok mantıklı değildir. Önder Apo, 'Özgürlük Sosyolojisi' kitabında, şehirleşmeyi tarım-köy devriminden sonra toplumsallaşmanın ikinci önemli devrimsel adımı olarak tanımlıyor.

Şehir, devlet ve sınıfla özdeşleştirilirse o zaman devlet ve sınıf karşıtı olanların da şehir karşıtı olmasını getiriyor. Devlet ve sınıfın ortaya çıkardığı şehirlere karşı olmak ayrı, şehre karşı olmak daha farklıdır. Şehir, yeni bir toplumsallık alanı oluyor. Devlet ve sınıf şehri doğurmadı, devlet ve sınıf şehirde ortaya çıktı. Şehirsel gelişme onun zeminidir.

Marksizm'in de esas aldığı bir sosyal bilim tanımlaması var. "İnsan öncesi yabanıl dönem, devlet öncesi toplumların barbarlık dönemi" biçiminde, insanlık için "yabanilik, barbarlık, uygarlık" deniliyordu. Uygarlaşmak, sınıflaşma ve devletleşmeyle özdeş görülüyor. Burası tartışılabilir. Uygarlığı, tarihsel gelişmeyi böyle bir bölümleme halinde değerlendirme ve uygarlığın yüzde yüz, esas olarak sınıflaşmak ve devletleşmek olarak görülmesi tarihsel gerçekliği anlamakta biraz zorluk çıkarıyor. Peki, devlet ve sınıf öncesi toplum neydi? Önderlik esas olarak, "Kültürel toplum" diyor; orada yapısal oluyor, form kazanıyor. Esas olarak kültürel hareket ama bir toplumsal form kazanma var. Devlet ve iktidar öncesinde uygarlık tek ve demokratik boyutludur. Önder Apo, sınıf ve devletleşmeden önceki süreci, demokratik uygarlığın tarihsel dayanakları olarak formüle ediyor.

Bunlar şu açıdan önemlidir: Önder Apo, "Devlet, sınıf, iktidar, tarihsel toplum gelişiminin bir aşamasında bir sapma olarak ortaya çıktı. Devlet, zorunlu bir ürün değildi, bir sapmaydı. Toplumsal gelişme içerisinde ortaya çıktı ve kurumlaştı. Toplumun üstünde yer alıp üst bir kurumlaşma biçiminde toplum haline gelerek baskı ve sömürü gücüne dönüştü. Toplumdan koptu, toplumla karşıtlaştı" dedi. Dolayısıyla, devlete karşı mücadele, devletin toplumsal gelişmeyle çelişmesi, devletin söneceği, yok olacağı düşünceleri ve hedefleri tamamen böyle bir tarihsel tanımlamaya dayalı olarak gelişiyor. Doğru tanımlanamazsa o zaman devlet, toplum, devlete karşı demokratik toplum mücadelesi doğru anlaşılamaz. Dolayısıyla, uygarlık gerçeği de doğru anlaşılamaz.

◆◆◆

Şehir, eşittir sınıf ve devlet denirse bu çok mantıklı değildir. Önder Apo, 'Özgürlük Sosyolojisi' kitabında, şehirleşmeyi tarım-köy devriminden sonra toplumsallaşmanın ikinci önemli devrimsel adımı olarak tanımlıyor. Şehir, devlet ve sınıfla özdeşleştirilirse o zaman devlet ve sınıf karşıtı olanların da şehir karşıtı olmasını getiriyor. Devlet ve sınıfın ortaya çıkardığı şehirlere karşı olmak ayrı, şehre karşı olmak daha farklıdır. Şehir, yeni bir toplumsallık alanı oluyor. Devlet ve sınıf şehri doğurmadı, devlet ve sınıf şehirde ortaya çıktı. Şehirsel gelişme onun zeminidir.

◆◆◆

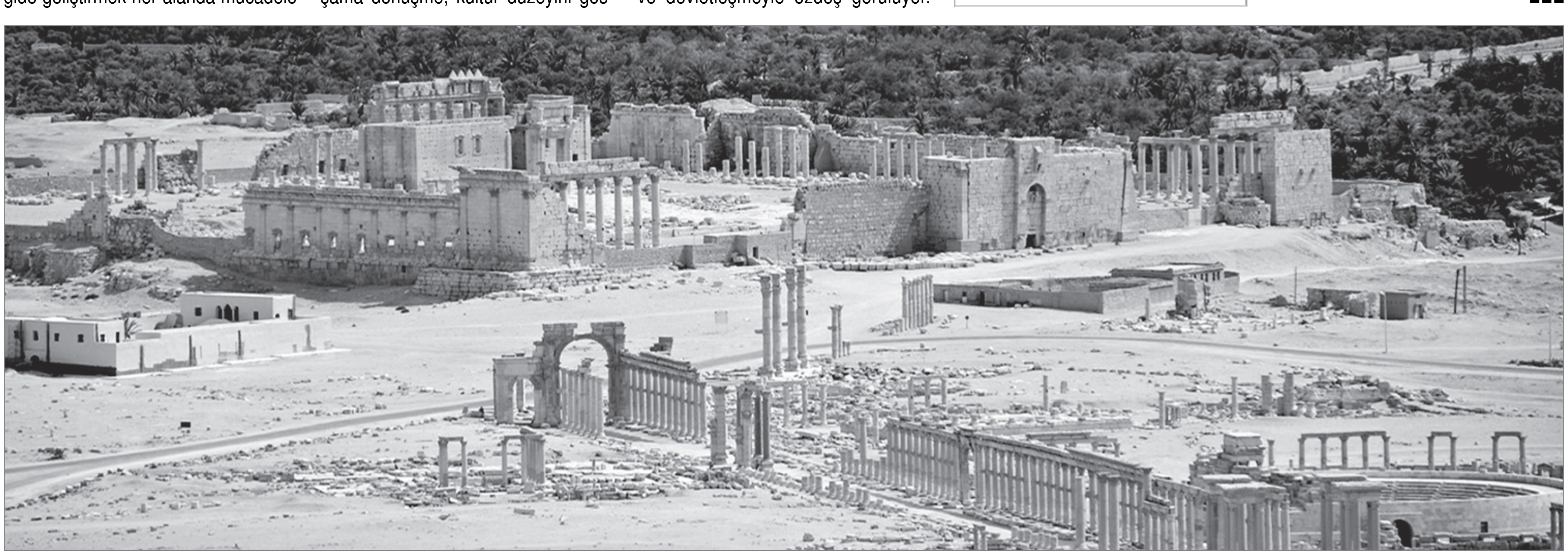
Toplumsal gelişmenin uygarlık aşaması daha çok kent, sınıf ve devletin ortaya çıktığı, toplumsal yarılmanın gerçekleştiği döneme tekabül ediyor.

Marksizm, şehir öncesi toplumu zaten toplum olarak görmedi. Şehri de aslında Sümerler ile başlatmadı. Neredeyse kapitalizmle başlattı. Kapitalizm öncesini cüzi gördü; Avrupa'ya göre öyleydi. Merkezi uygarlık kayması, Avrupa'nın hegemonik uygarlık merkezi haline gelmesi öyle bir döneme tekabül ediyor. Avrupa'ya göre durumu değerlendirmek de doğru olmuyor. Oysa, Avrupa'dan önce de merkezi uygarlığın gelişimi vardı, uygarlık merkezi vardı, bu da binlerce yıl süren bir merkezdi. Uygarlık, Avrupa'da doğmadı; Avrupa'ya taşındı. Avrupa onu geliştirdi. Daha çok, kapitalist sömürünün, istismarın bir sürecine dönüştürdü.

Oysa, anlamsallığın yapısallık kazandığı süreç yerleşik hayatla gelişen süreçtir. Demokratik Uygarlık böyle şekilleniyor. İktidar ve devletin ortaya çıkışı ise bu uygarlık sisteminde ciddi bir yarılmayı ifade ediyor. İkiye ayrılmayı, parçalanmayı ifade ediyor. Bu aynı zamanda toplumda da bir yarılma oluyor. Buradan iktidar ve devlet gücü toplum yönetimini ele geçirerek, toplumun yönetim ihtiyacını karşıladığını iddia ederek kendisini bir tekelci baskı ve sömürü sistemine dönüştürüyor. Biz buna, "Merkezi uygarlık" ya da "Tekelci hegemonik uygarlık" diyoruz.

Bunun karşıtı olarak, toplumsallık düzeyinde Demokratik Uygarlık varlığını sürdürüyor. İktidar ve devlet sisteminin, toplumu daraltma, küçültme, sınırlandırma, yok etme ve onun yerine devleti egemen kılma çabasına karşı; doğal toplum, toplumsallık, neolitik tarım-köy devriminde özgür kadın öncülüğünde gelişmiş olan toplumsal duruş çeşitli biçimlerde direniyor. Kadın özgürlüğü olarak, etnisitenin özgürlüğü olarak, kırın özgürlüğü olarak, şehirde tahakküm altına alınmaya çalışılanın özgürlük mücadelesi olarak devam ediyor. Bu da Demokratik Uygarlığı içeriyor. Buna da, "Demokratik Uygarlığın kolu" diyoruz. Merkezi tekelci kolu, devlet tarafından temsil edilip geliştirilirken; demokratik kol da özgür toplum, demokratik toplum varlığı olarak, onun özgürlük mücadelesi olarak sürüyor. Devletçi güçler, devlet egemenliğini esas alan sosyal bilim, kültür ve uygarlığı devletin yaratımı olarak tanımlarken; demokratik sosyalizm, özgürlük sosyolojisinde uygarlığı klan, kabile, aşiret, kavim, halk topluluklarının özgür olma, özgür yaşama mücadelesi olarak ifade ediyor. Buna da, "Demokrasi mücadelesi, demokratik toplum duruşu" diyoruz; Demokratik Uygarlığın temsili olarak ifade ediyoruz.

■■■

Şehit Şaho Rojhilat yüreğinin götürdüğü yerdeydi

Kod Adı: Şaho Rojhilat
Adı Soyadı: Sirovan Hoştemîn
Doğum Tarihi ve Yeri: 1985/Merîwan
Ana / Baba Adı: Atiye / Ali
Katılım Tarihi ve Yeri: 2004/ Merîwan/Asos
Şahadet Tarihi ve Yeri: 25 Eylül 2007 Botan-Kato

'Leyla giyan Leyla...' sözleri henüz dudaklarından dökülmeden içimde saklı olan ve yıllardır bir kez daha dinlemeye hasret olduğum o şarkıyı söyleyeceğini hissetmiştim. Bir Hawraman'ın söyleyeceği ilk şarkının bu olacağını adım gibi biliyordum. Hawramanları çok iyi tanıdığım için değil, onlarla ilk bu şarkıyla tanıştığım için böyle düşünüyordum.

Katoya Jîrka'nın keskin kayalıkları arasında tarihin bu en eski sesi yankılanmaya başladığında, yanılmadığımı fark etmenin ötesinde ruhum tarifsiz bir mutlulukla doldu... Demek ki, bu sesi bir kez daha duymak, bu tadı bir kez daha içime çekmek ve Leyla'yı huzur içinde dinlemek için bu topraklara bir kez daha gelmem gerekiyormuş. Ve buna değermiş...

Şaho isimli bu sarışın gerillanın bir Hawraman olduğunu öğrenince bir türlü yerimde duramadım, yanına gitmeye karar verdim. Onunla mutlaka bir şekilde konuşmalı, eğer ikna edebilirsem bir şarkısını kayda almalıydım. Onu aramaya koyulduğumu fark eden arkadaşlar heyecanımı kırmak istemeseler de, Şaho arkadaşın çok az konuştuğu ve hiç şarkı söylemediği uyarısında bulunmadan da edemediler. Yine de şansımı deneyeceğimi söyleyip Kato'nun diğer tarafındaki gerilla birliğine doğru yola koyuldum...

Goran Goyî arkadaşın komutanlığını yaptığı diğer takıma ulaşıp, arkadaşları selamlar selamlamaz Heval Şaho'yu sorunca, takımın diğer üyeleri bu duruma biraz sitem ettiler. Onlar da Şaho arkadaşın Botan'daki tek Hawraman olduğunun farkında oldukları için sitemleri uzun sürmedi ve meraklı davranışımı da hoş gördüler. Ama Heval Şaho ortalıkta görünmüyordu ve kime sorsam, "birazdan gelir" cevabını alıyordum. Diğer arkadaşlarla yaptığımız bütün sohbetler boyunca içten içe onu bekledim durdum. Hemen herkese en az ikişer kez sormuş olduğum için daha fazla da soramıyordum...

Heval Şaho, havanın kararmasından az önce geldi ve soğuk bir selamlaşmadan sonra kayalar arasında bir köşeye çekildi. Ne olduğunu anlayamadım ama bir gerginliğin varlığını hemen sezdim. O gece burada kalmaya karar verdim ve Heval Şaho'nun yanında yattım. Gece boyunca çok az konuşmamıza rağmen aynı battaniyeyi paylaşmayı ve birbirimizle anlaşmayı başardık.

O bir tek kelime Türkçe bilmiyordu, ben de bir tek kelime Hawramanca bilmiyordum. Ama ikimiz de pes etmedik ve birlikte uzandığımız kaya aralığından bir yandan yıldızları seyrederken, diğer yandan bildiğimiz bütün Kürtçe lehçeleri ve bu lehçelerdeki bildiğimiz bütün Kürtçe kelimeleri bir araya getirip konuşmaya çalıştık. Birbirimize ne istediğimizi tam olarak anlatamasak da, karanlığın içinde aynı şeylere gülmeyi başardık.

Kato'yu buza kesen Ağustos gecesinde sırt sırta verip uyumaya karar verdiğimizde, onun soğuk duruşunun nedenini anlamış ve neden Hawramanca bir şarkıyı kaydetmek istediğimi ise ona anlatmayı başarmıştım.

Heval Şaho, patlayıcıları, bunları ateşleyecek elektrikli fünyeleri ve bütün hepsinin patlaması için gerekli akımı sağlayan pilleri aynı çantada taşıdığı için, arkadaşları tarafından yoğun eleştirilmiş. Her ne kadar hepsini ayrı ayrı torbalara koyarak çantaya yerleştirdiğini söylese de arkadaşlarını ikna edememiş. Patlayıcıların bu ilk kuralını ihlal ettiği için, özellikle takımdaki kadın gerillalar çok sert üzerine gitmişler. Avînar arkadaş ise bu konuda öz eleştiri raporu yazmasını istemiş. Gündüz araziye çıkıp tek başına dolaşmasının ve sessizleşmesinin de nedeni buymuş...

Benim Hawramanca sevdama gelince...

Hikaye çok eskilere, bundan sekiz yıl öncesine, Botan'a ilk kez geldiğim o günlere uzanıyor. 1999 yılında Bakur topraklarına uzanan o fırtınalı yolculukların bir yerinde yine Şaho isimli bir Hawraman ile tanışmıştım. Kıyasıya yürüdüğümüz o gecelerden birinde bir ormanda ara verip ateş yakmıştık. O ateşin başında Hozan Serhat hünerli parmaklarıyla sazın tellerine dokunmuş, Ferhat isimli Kirmanşanlı bir gerilla su matarasıyla ritim tutmuş ve Hawraman Şaho ise benim bir daha unutamayacağım o şarkıyı söylemişti. Ağaçlar arasında uzandığım yerden ateş başındaki bu üç müzisyeni dinlemiş ve bu üç farklı coğrafyanın insanının Leyla'yı böylesine içten, böylesine uyumlu söylemelerini gönlümün kadrajlarına kaydetmiştim.

Bu üç müzisyenden hiç biri Bakur'a yaptığımız o yolculuktan dönmedi. Geri çekilmenin gerçekleştiği o sonbaharda onlardan birisiyle karşılaşmak ve Leyla'yı bir kez daha onlardan dinlemek için çok bekledim. Ama hiç birini göremedim. Ve o şarkıyı bir daha hiç bir yerde duymadım...

Ertesi gün, Kato'nun kayalıklarında Şaho ile birlikte dolaşmaya çıktığımızda Heval Goran dahil, takımdan kimsenin haberi yoktu. Heval Şaho'nun şarkı söylediğini kimseye söylemeyeceğime dair söz vermiştim. Kayalar arasında gizli ve güzel bir yere doğru yol alırken onun, Leyla'yı söylemesi için içten içe dua ediyordum. Sapsarı saçları ve çilleri kirlenmiş yüzüyle hemen önümdeki kayanın kıyısına oturduğunda hazır olduğunu anladım. O günler henüz sağlam olan kameramı çıkartıp, bir zamanlar sadece dinlemekle yetindiğim o şarkıyı kaydetmeye koyuldum.

'Leyla giyan Leyla...' sözleri dudaklarından döküldüğü o ilk anda bu dünyadaki en şanslı insanlardan biri olduğumu hissettim. Çünkü bu genç Hawraman, kalbimden geçeni söylüyordu. Kendimi insanlığın bu en eski ezgisine bıraktım. Ve Şaho'nun bu son görünümünü yüzümde koca bir gülümseme ve kalbimden taşan duygularla kayda aldım.

Türk ordusunun Eylül ayında on binlerce askerle, otuz gerillaya yönelik başlattığı operasyon sırasında Kato Dağı direnişinin içinde Heval Şaho'nun da yer aldığını biliyordum. On üç gün ve on üç gece süren çatışmalar boyunca, ben de bütün Kürtler gibi Kato'daki savaşanlar için dua ettim. Şaho'nun, takım komutanı Goran, takım arkadaşları Avînar ve Kahraman ile birlikte yaşamını yitirdiğini ise çok sonra öğrendim.

Şaho Hawraman'ı bir kez daha göremeyeceğim ve o eşsiz ezgiyi bir kez daha duyamayacağım... Ama son bir kez onun sesinden dinlediğim Leyla'nın, saçları gece gibi siyah olan kadın anlamına geldiğini ve Kürtler, Türkler, Araplar, Farslar da dahil olmak üzere Ortadoğu'nun bütün halkları tarafından sevilen kadının gizli ismi olduğunu ise hiç bir zaman unutmayacağım.

Halil Dağ